

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

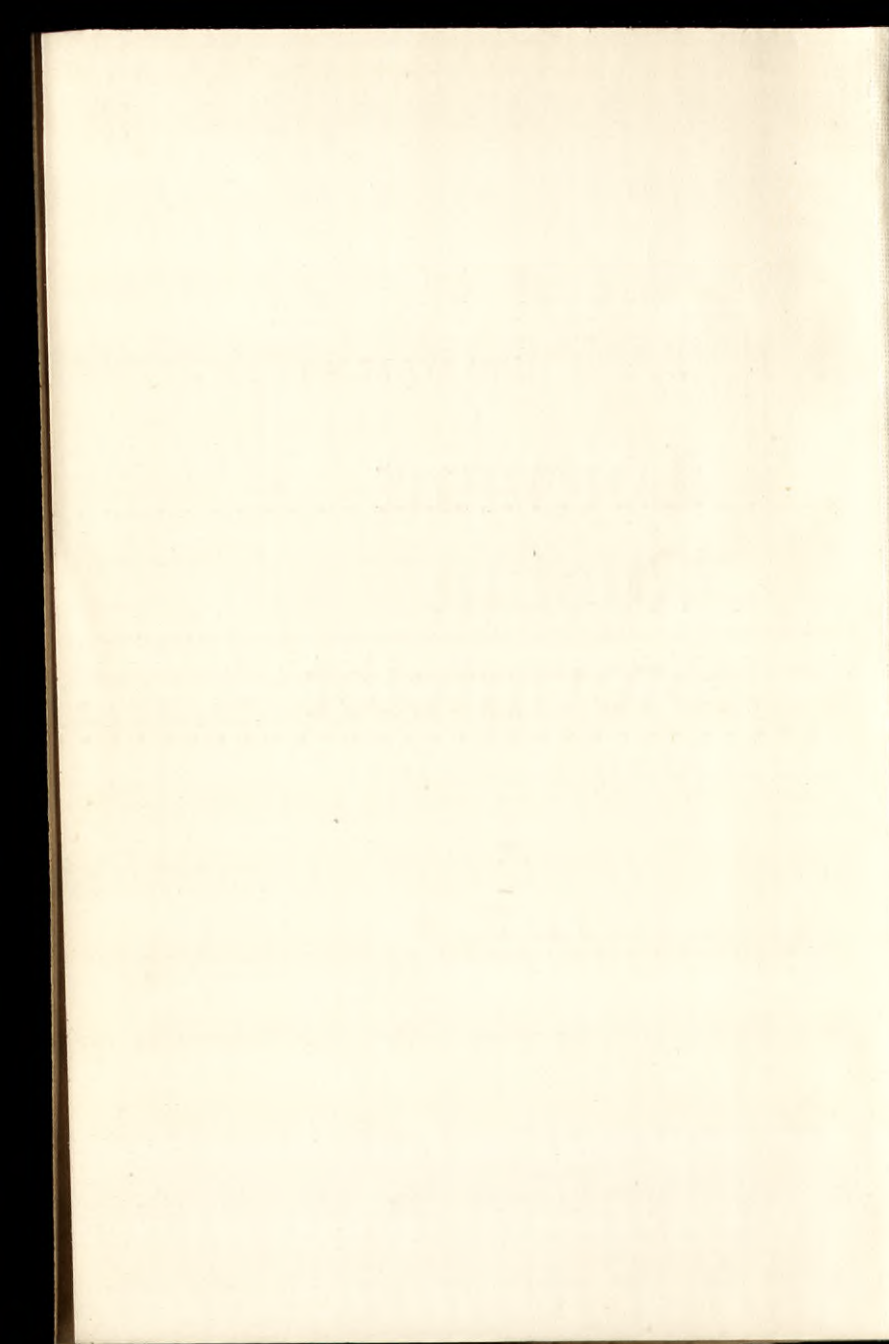
9
247.
UNO WALLMO

Löjtnant
Rustan
Stormfeldt

ROMAN

STOCKHOLM
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

LÖJTNANT
RUSTAN STORMFELDT

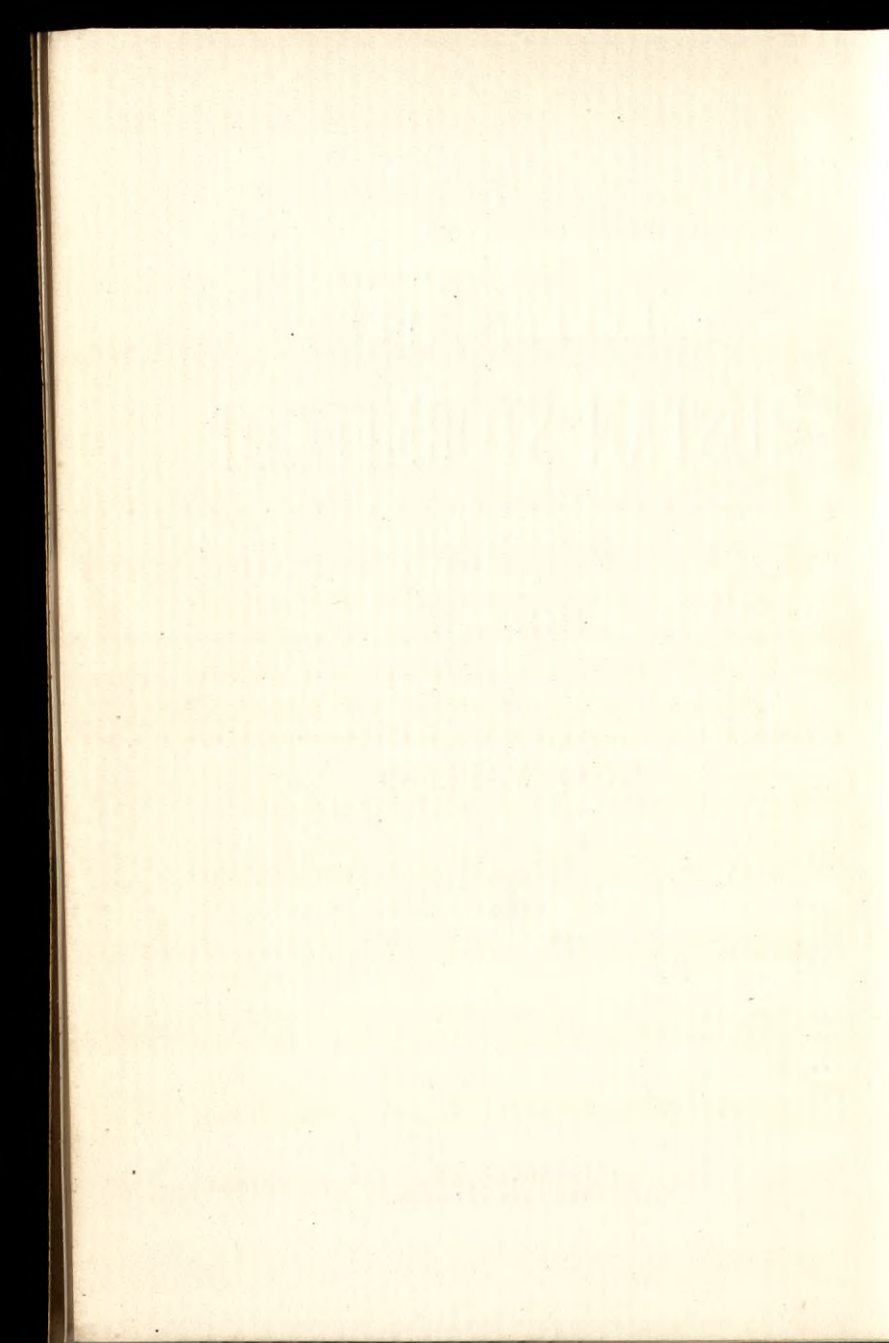
ROMAN

AF

UNO WALLMO

STOCKHOLM 1900
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

I.

Det rådde en angenäm sinnesstämning däruppe på öfra verandan å Hasselbacken.

Ett tjugotal studentkamrater hade kommit tillsammans för att fira minnet af sin examen för tio år sedan. Och enär ibland dem funnos åtskilliga gourmeter, som förstodo en mages sannskyldiga kraf och äfven hade förstått att taga restaurantens ägare från rätta sidan, så hade den nyss afätta middagen ej lämnat något öfrigt att önska, utan man kunde säga, att Hasselbackens kök öfverträffat sig själf.

Där hade hållits tal — tal för kamratskapet, för vänskapen, för gemensamma minnen, för kvinnan, det vill säga tal i oändlighet, och nu hade fyra timmar förflutit från aptitsupens inmundigande till sista madeiraglasets tömmande — en tid, som möjliggjort för magen att smälta undan allt det goda, som en dylik festmiddag haft att erbjuda.

Hela skaran satt nu i behaglig halfdåsighet, smuttande på sitt kaffe, sakta bolmande på cigarren eller cigaretten och tagande det lilla Hennesyglaset i två väl avvägda klunkar. Därnere i paviljongen hade de sista tonerna af Lumbyes »Drömbilder» nyss förklingat, och applåder hade smattrat till de uppburne regementsmusikanternas ära. Öfver den sköna Mälardrottningen bredde sig juni-natten, denna underbara, nordiska sommarnatt, omöjlig att beskrifva, endast fattbar för den, som själf känt och upplefvat densamma.

Kaffet och Hennesyn borttogos, och i stället framtröllade beskäftiga vaktmästare hela batterier af vattenflaskor. Och med vattnets — och punschens och whiskyns — ankomst blef stämningen snart nog å nyo liflig bland alla dessa för detta studentkamrater, som hade så många gemensamma minnen från så väl glada som ledsamma dagar. Och tungbanden uppmjukades, och ytterligare tal höllos: för de gifta af kamraterna, för deras fruar, för före detta lärare, med ett ord för allt möjligt under solen. Och nattens timmar svunno raskt. Regementsmusiken drog sina färde, och den brokiga människohopen på det stora planet inunder verandan aftroppade så småningom, och där blefvo i den halfskumma sommarnatten endast hvita bord och återigen hvita bord ensamma kvarstående i långa, långa rader.

Nattens dagg hade fallit därnere och inbjudit naturen till hvila, men däruppe på verandan sprudlade ännu lifvet i kraftiga pulsslåg, och för

öfrigt — högt däruppe på Södra bergen började enstaka fönsterrutor att glimma i trolska färger: det var reflexer från solen, som uppstigit ur östervåg för att förkunna inbrottet af en ny dag.

Då hördes å nyo en knackning, väl för tjugonde gången, i bålen på midtelbordet däruppe på verandan, och af den allmänna tystnad, som genast inträdde, förstod man, att det var någon omtyckt kamrat, som nu påkallade uppmärksamheten. Han hade ej heller yttrat sig förut under aftonens lopp, den allvarlige och tystlätne men älskvärde Gösta Brauner, ingenören och uppfinnaren, hvarför äfven detta bidrog att öka det intresse, hvarmed man väntade få höra honom tala.

»Gamla kamrater», började han, »ehuru jag visserligen ej förut i afton gifvit öppet och hörbart uttryck åt den känsla, som genomströmmar mig vid tanken på att åter befinna mig i kretsen af gamla vänner och kamrater, hvars närvaro och åsyn komma så många ungdomsminnen att upp-rullas för min inre syn, så kunnen I dock vara förvissade om, att jag med själ och hjärta deltagit i den glädje, som tagit sig så många uttryck i afton. Och huru högt än glädjen må svalla ställer jag mig alltid som beundrare af densamma, fastän jag kanske ej i ord och handling visar det. Ty glädje — det är lifvet. Och lifvet — det är glädje. Men huru mången är det icke, som aldrig lär sig fatta detta! Hur mången är det icke, som genom hela lefnadsloppet framtågar med sura blickar och neddragna mungipor utan

att unna sig själf eller andra någon glädje! Hur mången är det icke, som glömmer bort, att lifvet själf är glädjen, är själfva glädjekällan! I hvart-enda tidningsnummer dansa revolverkulorna sin hemska dans, förkunnande lifsträdens afklippande i förtid på individer, som aldrig vilja lära sig, att lifvet är glädjen! Det har nu till och med gått så långt, att den enskilda individen ej ensam kan bära på sin lifssmärta, utan han måste med sig associera hela klungor af kamrater, som tillsammans hjälpas åt att uppfinna orsaker till att känna missbelåtenhet med hela tillvaron.

Nej, låtom oss hylla glädjen och älska lifvet för dess egen skull. Och därför har det äfven gjort mig godt att se och höra, att lifsglädje fortfarande finnes hos mina gamla kamrater, och jag hoppas den må blifva beståndande. Men med tanken på denna lifsglädje rann mig nyss i minnet ett ord, som en gång yttrats från en spirituuell fransyskas läppar: 'Ni svenskar kunna endast vara glada, när ni fått några glas punsch i kroppen.' Och det är just med anledning af detta yttrande, som jag nu påkallat eder uppmärksamhet för några minuter. Vi hafva i afton ätit och druckit godt — men icke blott mat och dryck, utan äfven nöjet öfver att återse hvarandra, den präktiga lokalen, musiken, naturen, allt har bidragit att låta lifsandarna spritta och glädjen stå högt i tak. Vid ett sådant tillfälle som detta är det således ingen konst att vara glad och att se lifvet i rosigt skimmer. Men annorlunda ställer sig

saken, då sorger och motgångar drabba en. Det är då, som karakterens djup pejas. Och just då gäller det att hålla lifsmoget uppe och låta lifsglädjen lysa. Ty, mina vänner, lifsglädjen bör ytterst bero utaf oss själfva, men icke af punsch eller andra tillfälliga, konstlade njutningar. Är det någon, som försöker påstå, att naturen icke begåfvat honom med lifsglädje, så återstår endast för en dylik varelse att arbeta sig till lifsglädje. Det lyckas, därom kunnen I vara öfvertygade, blott man allvarligt bemödar sig. Men ehuru den konstlade glädjebbringaren — låt vara punsch eller hvad annat som helst stimulerande i mat-, dryckes- eller nöjesväg — är och förblir opålitlig, behöfver man därför icke se snedt på densamma eller underskatta dess verkningar, ty en festlig kollation, sådan som vår här i afton, är för oss en hvilopunkt i det rastlösa arbetet, liksom den lilla hvilostenen utmed landsvägen är för vand-raren: i morgon återtaga vi arbetstråden med ny kraft och bevara denna fest i minnet som ett angenämt afbrott i dagens id. Då jag nu emel-lertid höjer mitt glas och tackar eder, gamla kamrater, för den glädtiga sinnesstämning, som I med hurtigt och ungdomligt mod låtit råda i vår krets här i afton, vill jag på samma gång föreslå, att vi samfäldt förena oss i en skål för lifsgläd-jen, den sanna, äkta lifsglädjen, som ej låter sig nedslås af några hvilka som helst sorger eller motgångar, ty dylika äro endast att betrakta som på livvets stig oundvikliga uppförsbackar, hvilka,

sedan man väl arbetat sig öfver dem, låta en känna så mycket större välbehag af utförsbackarna på andra sidan höjden; vi dricka således för den lifsglädje, som ej behöfver några stimulantia för att finnas till, med ett ord: för den lifsglädje, som består profvet i alla väder och vindar — lefve den!»

Knappt hade skålen under stor entusiasm druckits, förrän en af de närmast talaren stående kamraterna hoppade — ehuru han redan förut genom sin blotta längd nådde med hufvudet öfver de flesta — i full extas upp på en stol och, vändande sig till den förre talaren, utropade med ljudlig stämma:

»Sant och vist har du talat, vän Gösta, och vi hafva äfven af fullaste hjärtan instämt uti den af dig föreslagna skålen, men — icke är du rätte mannen att hålla tal i denna sak och att döma uti densamma. Hvad erfarenhet har du af uppöfvsbackarna i lifvet? Du har ju hittills endast farit utför med förlig vind. Du har bra inkomster och en angenäm syssla, och hela ditt hittills varande lif har ju varit exemplariskt; du har aldrig varit olyckligt kär — efter hvad jag vet åtminstone — aldrig har du anfäktats af »björnar» eller »kopparslagare», din portnyckel har du alltid själf skött om; hvad vet du, som sagdt, om uppöfvsbackarna i lifvet! Och då är ingen konst att tala vackra saker om, hur man bör förhålla sig i just dessa uppöfvsbackar. Men i allt fall, vi acceptera din skål, vi lofva samtliga, att hur

mörkt lifvet än understundom må tyckas gestalta sig för oss, vi ändå skola ihågkomma, att lifvet är glädjen, att lifvet är själfva urkällan till glädjen, och att glädjen återigen är lifvet; vi slå ihop de båda begreppen samt låta ordet lifsglädje bli vår lösen, vi ställa oss under dess fana, det må nu bära uppför eller utför; och kunna vi här och där uppleta en hvilosten, som du talat om, så mycket bättre. För min egen del har jag fyrtio åtta timmars permission — det har varit min hvilosten denna gång. Klockan 7,25 måste jag sitta på tåget igen, men till dess hoppas jag hafva inpräglad tron på lifsglädjen hos den tilläfventyrs otrogne ibland oss. Lefve lifsglädjen!»

»Ja, lefve lifsglädjen!» skallade det rundt omkring — »och lefve Gösta Brauner och löjtnant Rustan Stormfeldt!» dånade det från ett tjugotal strupar.

Stormfeldt hoppade ned från stolen och sprang fram till Brauner för att trycka hans hand, men under fullgörandet af detta lofliga företag befunno sig båda två helt plötsligt hopsugna samt lyftade högt från golfvet. Det var den starke och alltid glade för detta uppsaliensaren, vice häradshöfdingen Otto von Kramer, som på detta vis ville gifva luft åt sina öfversvallande känslor. Dessa trenne kamrater hade alltid hållit mest tillsammans under skoltiden, hvarför von Kramer nu med tanken härfpå genom det kraftiga ifamntagat ville framhålla det gamla triumviratet.

»Jag har ju ej fått rå om eder en sekund på hela aftonen», sade han skrattande, »och därför måste jag slå ihop eder för att göra eder spaka och lydaktiga. Nu slå vi oss ned vid ett ensamt bord en stund. Jag har nämligen ett alldeles särskildt förslag att göra eder och hoppas på obetingad lydnad. Ni båda skola nämligen oförtöfvadt inställa eder på mitt vackra Hallstanäs, som ni aldrig sett förut, samt göra eder upp-vaktning för syster Sigrid och mig. Ni minnas ju Sigrid — åtminstone du, Rustan, kommer ihåg henne, ty det var ju du, som lärde henne åka skridskor nere på Nybroviken, fastän hon på den tiden, förstås, var bara barnet. Nu är hon fullväxt och gammal samt förestår mitt hus — ja, det vill säga, det är allt gamla Betty, som ännu håller regeringstömmarna i sin hand, fastän Sigrid till namnet är husföreståndarinna. På Betty rå ingen, ty hon tål ingen öfver sig. För öfrigt komma ni väl från mitt föräldrahem ihåg Betty, som alltid gaf oss så mycket kakor, blott att vi prisade deras utmärkta egenskaper. Hon är nu emellertid, som sagdt, kejsarinna därute på Hallstanäs. 'Öfver Moskva når endast Kreml och öfver Kreml endast himlen', säger ryssen, hvilket öfverfördt på Betty och mig vill säga, att 'öfver Hallstanäs når endast Otto von Kramer men öfver honom Betty' Hur jag blef ägare till Hallstanäs? frågar du, vän Rustan. Ja, det är en särskild historia. Som ni minnas dogo mina föräldrar tämligen snart, efter det att jag tagit stu-

dentexamen, och de efterlämnade så pass mycket, att jag ännu några år kunde fortsätta mina studier i Uppsala utan skuldsättning. En gammal faster tog hand om Sigrid. Mina studier i Uppsala gingo förträffligt, åtminstone i vissa branscher, såsom sång och fäktning, men pengarne smulto ihop med hisklig fart. Men på fyra år knogade jag mig dock igenom examen till rättegångsverken, flyttade därpå ut på landet ett par år till en domare för att sitta mina tjugu ting samt började därefter tjänstgöra i hofrätten här i Stockholm. Men det var magert, förbaskadt magert. Min ståtliga korpus, som behöfver så mycken föda, det vill säga kraftig föda: kött och rödvin och punsch, började att se maläten ut till slut, och icke kunde jag besluta mig för att vigma och lefva flott på andras pengar, hvilket mången för sed har, ej heller ville jag offra min ungdom på hymens altare, eller med andra ord sälja mitt adliga namn och mina präktiga, svarta mustascher och min gymnastiserade kropp och min sångröst och mina lysande sällskapstalenter i öfrigt för ett mer eller mindre lindrigt bildadt eller puckelryggigt men med myntsorter behängdt kjoltyg. Men så en vacker dag, när nöden var som störst, trädde vår herre emellan samt behagade till sig upptaga min högt älskade faster. Och denna hade under sin jordevandring varit nog klok och omtänksam att hålla sig på afstånd från de otäcka karlarne, hvarför hon vid sitt frånfälle efterlämnade ett litet kapital, men — detta hade hon testamenterat

till Sigrid. Ty hon tyckte väl, den gamla hederliga gumman, att Sigrid bättre behöfde det än jag, som ju nära på var häradshöfding — åtminstone ståtade jag med titeln — och dessutom hade sångröst och svarta mustascher etc. samt justitieministersportföljen i bakfickan. Men Sigrid, som i allt fall är lik sin bror, det vill säga är en rasande duktig och klok och vacker flicka, kom en dag hit upp till Stockholm och höll därvid till mig följande snillrika tal: 'Jag är allena och du är allena, men om vi båda två slå oss tillsammans, så bli vi icke längre allena. Men att bo i Stockholm går icke för sig, enär räntorna på mitt lilla kapital ej förslå att göda din stora lekamen, och själf är du ej kompetent att skaffa dig några inkomster härstädes på många, många år, och under tiden dunstar mitt kapital bort, och jag blir i framtiden alldeles beroende af din justitieministersportfölj, som, du får ursäktas mig, jag ej har mycket förtroende för. I stället har jag nu uppgjort en plan, som är värd guld, ty den är genialisk — efter våra fruntimmersbegrepp åtminstone. Dock kan jag ej neka till, att det äfven ingår ett litet egoistiskt syfte i planen, men detta skadar ju ej. Hör nu och döm själf:

Eftersom du var lika nära arfvinge till saligen aflidna faster Fredrika som jag, så anser jag det för högst orätt, att du ej blef ihågkommen i testamentet, och har jag därför beslutit afstå hälften af kapitalet till dig — på vissa villkor dock underförstådt. Du skall nämligen inköpa

det lilla vackra Hallstanäs, där faster och jag bott de sista åren. Som du vet, är det brukspatron Ståle på Eldhammar, som rör om Hallstanäs, och han är ej svår att komma öfverens med. Ja, jag måste till och med tillstå, att planen nästan utgått från honom, ty sedan jag efter fasters död i mitt hjälplöst ensamma tillstånd blef tillbjuden ett hem hos herrskapet Ståles, har Hallstanäs ofta varit föremål för samspråk, enär jag sade mig mycket sakna det vackra och trefna stället. Och så en vacker dag föreslog brukspatronen, att du och jag skulle köpa det af honom. Det är till och med så godt som beslutet. Du skall bli landtbrukare.'

'Hvad i herrans namn säger du', ropade jag, 'skall jag bli landtbrukare, som knappt kan skilja en ko från en oxel'

'Alldeles riktigt', fortfor min syster, 'du skall bli landtbrukare. Farbror Ståle påstår visserligen, att du ej förstår dig mer på landtbruk än en liten spädgris, men han säger tillika, att om du låter bli att experimentera samt skaffar dig en duglig rättare och ej gör några dyra stadsresor, så skall det nog gå bra. Han har ej haft Hallstanäs utarrenderadt utan haft gården under eget bruk, som 'utgård', hvarför den är i utmärkt skick, men till följd af densammas aflägsna läge från hufvudgården blir driftkostnaden för dyr, säger farbror Ståle, och därför vill han nu sälja den för billigt pris till oss, eller, rättare sagdt, till dig, ty jag vill ej gå i bolag med dig, utan

gifva dig eller låna dig, på långlån, hälften af mitt kapital att köpa egendomen för, så har jag alltid mitt halfva kapital ograveradt, om du skulle stupa kullerbyttan som 'landtis'. För öfrigt behöfver du pengar hufvudsakligast endast till uppsättningen, ty större delen af köpeskillingen får, om du så önskar, innestå mot låg ränta och med inteckning i egendomen såsom säkerhet. Du hör hvilken affärsman jag blifvit för din skull. Och du må tro, att jag haft hufvudbry för denna sak. Men när slutet blir godt, är allt godt. Och nu hoppas jag, att du packar dina kappsäckar i afton samt följer med mig till Eldhammar för att klarera affären. Därute på landet får du fiska och jaga och spela vira med gubbarne och dricka mjölk och äta kött hela dagarna samt lägga på hullet, så att du blir tillräckligt vördig för att bli nämndeman i rappet, ty naturligtvis vill jag, att du skall ha någon förtroendesyssla, så att jag får heder af min högt älskade broder.'

'Kör till', svarade jag, 'landtbruket har jag ej något speciellt emot, blott att jag slipper dricka mjölken.' — Och på så sätt är jag välbeställd landtbrukare sedan tre år tillbaka. Men jag kom ifrån ämnet, hvarom vi skulle resonera. Frågan var, om ni ville lystra till min inbjudning att resa till Hallstanäs för att gästa mig och Sigrid samt se, huru ett rationellt landtbruk bedrifves, ty efter mitt tillträde till Hallstanäs har jag ej nöjt mig med att endast fiska och jaga och vegetera, utan jag har blifvit landtbrukare till lif

och själ, prenumererar på alla möjliga in- och utländska fack- och tidskrifter om hönsskötsel och fårafvel, om mejerihandtering och svinuppföstran, om ensilageberedning och gödselspridning samt rekvirerar landbruksingeniör och mejerikonstulent flera gånger årligen. Men jag pratar, så att jag blir alldeles torr i halsen — skål!»

»Skål!»

»Och landtbruket går bra?» frågade ingenjören.

»Ja, landtbruket går utmärkt bra, men bokslutet uppvisar förlust för hvarje år. Det har varit en alltför torr och en alltför våt försommar under de båda sista åren, och så misstänker jag, att Sigrid — det är hon, som för böckerna — ej är riktigt hemmastadd i bokföring, men om jag förde böckerna skulle jag nog förstå att jämka ihop debet och kredit, så att böckerna skulle visa lika lysande resultat, som landtbruket gör.»

»Men hur kan du säga, att jordbruket går utmärkt, fastän böckerna visa motsatsen?»

»Jag måste väl ha ögon att se med! Ute på åkern skjuta gräs, råg och hafre i höjden, så att det hvisslar om stråna, i ladugården mjölka korna stora åmar fulla, i hönseriet värpa hönorna, så att det brakar i väggarna, och i svinstallet framföda suggorna dussintals ungar i stöten. Hur skall man då kunna påstå annat än att landtbruket går bra! När en sak bedrifves rationellt, så bär den sig, och min landtgård är rationellt

skött. Böckerna må sedan visa, hvilket resultat, de behaga.

»Nå, får du några kontanta pengar öfver, sedan du betalt utskylder, löner och räntor med mera för året?»

»Kontanta pengar öfver! Det var också en fråga. Hur kunna ni begära, att jag skall få kontanter öfver, som måste följa med min tid i allting, hvad landtbruksvetenskapen rör. Nästa vecka får jag fyra stycken hönor och en tupp från Guatemala, och dessutom väntar jag i dagarna ett par suggor från Kina och en långhornad tjur från Sydrysslands stepper. Sådant där kostar pluringar, men man måste, som sagdt, följa med sin tid För öfrigt har jag ej något behof af pengar för egen räkning. Hvad skall man göra med pengar på landet? Jag gör aldrig några stadsresor, sällan bjuder jag på några champagne-middagar, och ändå mera sällan kan jag låta champagnen strömma på någon maskeradbal, ty sådana gudlösa tillställningar förekomma aldrig på bondlandet. En omgång eleganta kläder räcker länge på landet — på åkern samt under mina jakt- och fisketurer går jag klädd som en kringströfvande italienare — min cylinder har jag nu haft i tre år — hvad skall man, som sagdt, göra med pengar på landet? När viragubbarne någon gång komma hem till mig, dricka de endast vatten och litet whisky, och kostnaden härför betäcket ledigt af förtjänsten på kortspelet, ty med femtio-öres poäng plockar jag gubbarne på sam-

manlagdt ett par tre kronor hvarje spelkväll blott för att visa dem, att jag åtminstone lärt något i Uppsala. Sedan återstår utgiften för cigarrer, men äfven härför är väl rangeradt. Syster Sigrid har ett par tusen i räntor. Halfva beloppet vill hon ovillkorligen betala till mig för sin inackordering, som hon kallar det, ty hon påstår, att mat, husrum, vedbrand och en faderlig tillsyn — från min sida — äro värda denna summa årligen. Jag protesterar men utan resultat. Hon för in summan på debetsidan i hushållskontot samt betalar mina cigarräkningar och inför halfva beloppet för dem på kreditsidan i samma konto. Egentligen, säger hon, skulle hon ensam betala alla cigarräkningarna, enär de besökande herrarne, som röka af cigarrerna, komma för hennes skull och icke för min. Men detta tycker jag vara fruntimmerslogik, hvarför jag alltid opponerar mig häremot Hvad sedan utgifterna för maten beträffar, så äro de minimala. Genom min jakt och mitt fiske förser jag hushållet med fisk och vildt, och när vi behöfva nötkött, så slaktar jag en gammal ko och — säljer köttet samt köper annat, bättre och mörare kött från min leverantör, ty att äta köttet af en gammal ko tillhör icke en första klassens landtbrukare. Och i böckerna föres det sega köttet af gamla kon upp på debetsidan och det möra köttet af kvigan upp på kreditsidan — det blir plus minus noll, begripa ni, men Sigrids och min mage må väl däraf Nå, skola ni nu komma till mig

och se på detta rationella landtbruk? Men innan ni svara, måste vi dricka, ty af allt detta pladder är jag så torr i halsen som en matros, hvilken gjort en världsomsegling utan att en enda gång varit i land. Skål!»

»Skål!»

»Ja, började löjtnanten, strykande sin stora, blonda mustasch, nog skulle det vara roligt att gästa ditt Hallstanäs, men ditt landtbruk och dina kalfvar och dina kinesiska suggor intressera mig verkligen ej ett enda grand, och icke tror jag heller att vännen Gösta, som visst har sofvit en stund under din långa landbruksvetenskapliga afhandling, har någon lust att studera ett förstklassigt landtbruk, ty han lutar ju åt den förstklassiga bergstekniken, som efter hvad jag tror ej har med det förstklassiga landbruket att göra. Men det som skulle intressera oss ofantligt vore att få se, hur lilla Sigrid, som ju nu blifvit stor», —

»Tjugu fyra år!»

»bär sig åt som husföreståndarinna därute på denna märkvärdiga landtgård, och hur hon kan föra böcker utan att bläcka ned och alldeles förstöra sina små fingrar. Detta skulle verkligen intressera oss att se, men för min del, förstår du, är det omöjligt, ty jag ligger ju på mötet nu och måste resa tillbaka om några timmar, som du vet. Tack emellertid för inviten!»

»Och jag, vidtog ingenjören, görande ett grepp om sitt spetsiga, väl vårdade, mörka hel-

skägg, är naturligtvis äfven mycket tacksam för inbjudningen, men jag har redan beslutit mig för att om ett par tre veckor göra en tripp till västkusten för att söka en tids lugn och vederkvickelse för mina stackars utarbetade nerver. Jag har nu i månader varit anfäktad af en enda idé, nämligen att lösa frågan om elektrisk kraftöverföring på långa afstånd utan tråd. Jag har experimenterat utan rast och ro, men har ännu ej lyckats föra metoden så långt framåt, att den kan användas i den stora praktiken. Mina nerver har jag dock fått sönderbråkade på affären, och nu måste jag tillgripa västkustluften. Emellertid skulle jag, i motsats till Rustan, vara högst intresserad att se dina experiment som landtbrukare, ty vi ingenjörer måste, förstår du, studera allt upptänkligt mellan himmel och jord, och därför lofvar jag dig att en annan gång —».

»Prata inga dumheter! »En annan gång» finns ej i mitt ordförråd och får ej heller finnas i ditt. Begriper du ej, att du kan slå två flugor i en smäll genom att på nedresan till västkusten göra en afstickare till Hallstanäs samt därstädes under några dagar vänja dina lungor vid litet bättre luft. Far du direkte från den skämda Stockholms-luften till Marstrands-luften, så blir öfvergången för hastig för de millioner baciller, som du bär inombords. Allesammans komma att kvävas på en gång, och du måste under ett par veckor bära på hela högar af själfdöda och obegrafna lik i din stofthydda, som däraf blir

dödssjuk. Nej, det duger ej. Du måste således antaga mitt förslag».

»Nåväl, jag antager det men på det villkor, att vi kompromissa: Jag gästar i förbifarten ditt Hallstanäs, och därefter göra vi båda sällskap till västkusten. Genom daglig och broderlig beröring med dina höns och grisar har du naturligen blifvit inpyrd med både baciller och trikiner, som behöfva bortrensas, och dessutom behöfver du allt för väl en genomgående badning och luftning för att bli kvitt ladugårds- och stalldoften, som gärna vill vidlåda till och med det förstklassiga landtbruket, framför allt om det utöfvas af en för detta vice häradshöfding.»

»Du är styf i logiken, käre Gösta, och därför vill jag antaga ditt kompromissförslag, men hör nu på: Tror du ej, att Rustan under »mötet» blifvit impregnerad med så mycket damm och beväringdoft, att han också kunde behöfva en grundlig rensköljning och vädring vid västkusten?»

»Hahaha,» skrattade löjtnanten — »beväringdoften sköljer jag bort hvarje år ganska grundligt i Skageracks salta böljor. Jag har valt Lysekil till sköljningsort, enär detta ställe fallit mig ganska bra i smaken. Där finnas åtskilliga trefliga flickor, och käcka Göteborgsfruar bruka äfvenledes ditkomma på besök från sina hvardagstillhåll i Särö och Marstrand. Och då därtill kommer, att äfven ett par tre herrar, med hvilka man kan umgås, ständigt finnas därstä-

des på lager, så flyger tiden ganska fort
 Hvad för öfrigt vidkommer att i år göra resan till västkusten i edert angenäma sällskap, så torde det vid närmare besinnande ej ställa sig alldeles ogörligt. Min reumatism, som jag ådragit mig genom det myckna utelivvet, börjar bli besvärlig igen, hvarför jag har största orsak i världen att sjukrapportera mig och därefter vid en badort söka återvinna en bruten hälsa.»

»Topp och belägg,» ropade ingenjören, »jag reser till västkusten för mina nerver, du far dit för din reumatism, men hvad skola vi ställa för diagnos för Otto? Icke kunna vi säga, att han reser dit ned för hönsbacillernas och trikinernas skull, ty då törs ingen människa umgås med honom. Kanske han möjligen går och bär på någon olycklig kärlek, som behöfver kureras? Det skulle låta mycket vackrare än att skylla på trikiner och tänk, hvilket poetiskt skimmer skulle omstråla honom därnere vid västkusten! Synd, att Otto icke ser tillräckligt blek och lidande ut för att framstå till fördel i det poetiska skimret. Men hur är det fatt? Jag har väl ej vidrört ett ömtåligt ämne? Du ser nästan litet mulen ut, broder Otto.»

»Prata inga dumheter!»

»Åhå! Jag kan ej hjälpa, att jag så här dags på dygnet pratar litet nonsens. Du vet, hur allvarlig jag eljest är. Men du får förlåta mig denna gång. Saken måste dock utredas. Vi skola fråga Rustan, som är specialist. Ser

verkligen Otto ut, som om han vore olyckligt kär?»

»Nej, minsann!» skrattade löjtnanten, »han är allra minst fyra tum för tjock öfver magen och dessutom rödblommig och vacker — sådan ser ej den ut, som är olyckligt kär.»

»Ni kunna äfven vara lugna för, att jag ej går och bär på någon olycklig kärlek», bröt det nu ändtligen loss från häradshöfdingen, »men hur kunna gamla karlar, som vi, förnöta tiden med dylikt dumt snack! Det tillhör ej en första klassens landtbrukare att springa efter kjolar. Jag gör det icke och kommer aldrig att göra det. Någon gång kanske äfven jag dummat mig litet, i min ungdom. Nu gör jag det aldrig mer. Fruntimmerna äro omöjliga att förstå. Jag vill ej offra min dyrbara tid på dem. Jag har nog med mitt landtbruk. Skål!»

Löjtnanten vred upp sin mustasch, såg litet misstänksamt på häradshöfdingen och lät samtalet falla.

Äfven ingenjören tycktes för en stund vara fördjupad i sina tankar, och endast det dämpade sorlet från de öfriga kamraterna på verandan bröt nattens tystnad.

Sommarnattens dunkel hade efterträds af full dag, men ännu syntes ingen hågad för uppbrott. Man hade ju ännu så mycket att säga hvarandra.

Visserligen mönstrade löjtnanten allt emellanåt sin klocka för att se till, att han ej för-

summade sin tjänst, men ännu fattades några timmar till tågets afgang från centralstationen. Nerifrån gatan förnummos de första tecknen till, att Mälardrottningens kammartjänare började feja och putsa sin härskarinna, så att hon som vanligt stolt och vacker och pyntad skulle kunna möta alla sina hundra tusentals tillbedjares blickar på den nya dagen, som inträdt.

Kling kling!

Det var löjtnanten, som knackade med glas och äskade ljud. Sorlet tystnade, och alla väntade med uppmärksamhet på hvad som komma skulle, ty Stormfeldt hade alltid lyssnarena på sin sida.

»Det gläder mig att se, att här finnes disciplin bland oss, gamla kamrater», började han med låg men fyllig röst, som klingade ut öfver musikpaviljongen ända ned åt Allmänna Gränd. »Det gläder mig så mycket mer, som man eljest möjligen kunnat vänta, att disciplinens band slappats efter tolf timmars strid med glas och buteljer. Men jag ser, att ni allesammans äro vid nykter kaliber, fastän blodet kanske sjuder litet hetare än vanligt. Därför hören min generalorder: Klockan 7,²⁵ nu på morgonen måste jag afresa från centralstationen, alltså återstå fyra timmar; men den skulle vara en idiot, som denna härliga morgon förnedrade sig själf med att gå hem och krypa i bäddens kvafva iden, utan bjuder och hemställer jag, öfvertygad om att här finnes disciplin, sålunda: Då det för visso ej kan vara

försynens afsikt, att vattnet, såsom nu för tiden oftast sker, endast användes till tvagning af människans inre lekamen, vare sig i form af tevattnet i goodtemplarsalarne eller vischyvatten å restauranterna — jag vill blott fästa eder uppmärksamhet på det hundratal vischyflaskor, vi hafva pimplat i natt — så är det mig en kär plikt att nu använda den korta stund, som återstår mig i edert sällskap, på eder vattendränkta och urlakade lekamens verkliga förbättrande, på samma gång jag visar eder, hur vattnet i verkligheten bör användas. Alltså lyssnen noga: Härifrån och till Blockhusudden göres en halftimmes skarp marsch, som pressar vattnet ur eder genomdränkta lekamen; vid stranden af Lilla Värtan allmän afklädning och simning och dykning för att rena eder yttre människa — den inre renheten åstadkommes ej genom vatten — — därefter påklädning samt en timmes snabb marsch till Centralen, där vi inträffa klockan 7, och där jag bjuder eder samtliga på frukost, det vill säga, att hvar och en får betala för sig själf. — Uppställning! Gif akt! Framåt marsch!»

Alla lydde, skrattande. Det gafs ingen pardon. Endast ingenjören ruskade litet på hufvudet, men så underordnade äfven han sig det allmänna bästa och grep sin käpp till hjälp vid promenaden.

Förbi Bellmansro slingrade sig det glada taget, förbi Manilla, Täckas Udden och det numera historiskt vordna Ekudden. Raskt gick truppen

med löjtnanten i tåten. Den lille välmående grosshandlaren och den korpulente postexpeditören och den lika tjocke docenten flåsåde i kapp och utsvettades vischyvattnet litervis. Men majoriteten bestod af sportsmän, kraftiga karlar, som ej räddes för vare sig den i ögonen stikkande solen eller löjtnantens hastiga takt. Ett år gånger klämde man till med »Sjungom studentens etc.», så att det ekade mot de på andra sidan vattnet liggande Danviksbergen. Det var ett öfvermått af lifsglädje, som skulle kunnat ändra sinnelaget hos all världens själfmordskandidater, om de funnits nära till hands . . .

»Halt! — Afklädning!»

Löjtnanten höjde kommandotonen något, synbarligen fruktande, att någon af de närvarande skulle visa lust att strejka.

»Gif akt! — Framåt marsch! — Hopp! — Plums!»

Allesammans kraflade i vattnet. Ingen försökte strejka. Löjtnanten formligen sken af för-tjusning.

»Ingen backhare ibland oss! Härligt!»

Docenten och postexpeditören flöto på rygg med respektive magar en fot öfver vattenytan. Den lille adjunkten höll sig på det grundaste vattnet. Häradshöfdingen gjorde volter och ristade sig som en flodhäst . . .

»Endast fyra minuter! — Upp! — Påklädning! . . .»

»Gif akt! — Framåt marsch! . . .»

»Halt!«

Man stod vid korsvägen vid Manilla. Löjtnanten såg på sin klocka.

»Klockan är endast half sex! Vi hafva god tid på oss. Låtom oss taga vägen öfver Ladugårdsgärdet, så hålla vi serenad för flickorna på Djurgårdsbrunn i förbifarten. — Framåt marsch! . . . — Halt!«

»Vi klämma till med »Sof i ro!«

Och ut öfver Djurgårdsbrunnsviken klingade den vackra sången. Häradshöfdingen var vid briljant humör och röst och sjöng sitt baryton-solo bättre än någonsin.

»Gif akt! — Framåt marsch!«

»Sjungom studentens lyckliga dagar» . . .

»Halt! — Alle man till frukostbordet! — Järnvägen bjuder!«

Klockan var nära sju, och frukostbordet angreps med ifver. Och den obevekliga tiden skred framåt. Stormfeldt såg bekymmersamt på sin klocka. Han hade varit general för några timmar och haft att göra med intelligent folk samt sett prof på god disciplin. Endast några minuter till och han skulle återigen vara endast löjtnant samt dessutom tvungen att lämna den sköna Mälardrottningen, som passade honom så väl, och som han älskade så högt. Men ej värdt att vara ledsen! Han skulle streta uppför backen igen, äfven om den dumma exercisheden var slät som en pannkaka.

Så resonerade han för sig själf samt hoppade upp på tåget. Ingen af kamraterna gjorde honom resällskap. Hvar och en gladde sig åt nöjet att kunna stanna ännu några dagar i världens angenämaste hufvudstad, och man försökte, så godt man kunde, trösta Stormfeldt.

»Auf wiedersehen!» — »Au revoir!»

Tåget satte sig i gång. Ännu i sista sekunden var dock Stormfeldt generalen och ihågkom sina plikter som sådan:

»Gossar! Nu entledigar jag er, ty nu skola ni gå hem och lägga er!»

Till svar ropade härads höfdingen med stentorsröst:

»Länge lefve löjtnant Rustan Stormfeldt! Lefve han!»

Och ur ett tjugutal kraftiga strupar dånade:

»Hurra! — Hurra! — Hurra!»

II.

Hallstanäs låg vid norra änden af den vackra sjön Hallsten, just där Hallstaån gör sitt sista krumsprång, innan den utmynnar i sagda sjö. Byggd i villastil med balkonger till öfvervåningen och rymlig veranda till undervåningen tog sig corps de logiet utomordentligt ståtligt ut med sitt öfver sjön härskande läge. Inramadt i björkdungar hade det dock framsidan alldeles öppen med fri utsikt öfver sjön, dit marken sakta sluttade från huset och gaf en ypperlig plats för trädgårdsanläggningar, hvaraf äfven en del redan var utförd.

Något på sidan, närmre sjön, lågo samtliga ekonomihusen, röd- och hvitmålade, och synbarligen i bästa skick.

Det af älfven bildade vattenfallet var af föga mäktighet, hvadan endast en kvarn af små dimensioner därstädes var uppförd. Ej ens från äldre tider syntes spår af att man på annat sätt sökt utnyttja den lilla forsande strömmen.

Den i skär färgton hållna villan, de djupgröna gräsmattorna, de genombrutna, ljusgröna

björkkronorna, de jungfruliga, hvita björkstammarna, allt bildade en vacker, lätt och luftig och ljus ram, i hvilken man väntade att äfven få se något vackert infattadt, för att det skulle bli symmetri i det hela. Och minsann: däruppe på verandan fanns den svarta men blixtrande diamanten, omkring hvilken allt det ljusa, lätta, luftiga tjänade som ram. Och naturen hade öfverträffat sig själf i sträfvan att åstadkomma harmoni mellan ramen och infattningen.

Med det obetäckta, men dock af mörka, svallande lockar skyddade hufvudet lätt stödt mot handen, med de klara, bruna ögonen tankfullt blickande ut öfver det framför henne ligande landskapet, satt hon där, Sigrid von Kramer, som en dyrbar äkta klenod, infattad i den vackra ram, som rundt omkring famnade henne. Ansiktets varma färg, som stod i full harmoni med hela naturens rika färgton omkring henne, bidrog att ännu mer framhäfva den mjukt rundade halsens kyska hvithet, hvilken förståndigt nog alls icke doldes för världens blickar af någon modern, hög beklädnad. Hela gestalten syntes spritta af samma lif och hälsa, som kom till uttryck i hela naturen omkring henne. Infattningen och ramen gingo upp i hvarandra; taflan var helgjuten, och där var skönhets och där var grace: det hela var tjusande poesi.

Nu borde egentligen denna sagans prinsessa också hafva sysslat med något poetiskt arbete, såsom att virka konstrik formade spetsar eller

brodera små förtjusande blommor till sin riddares sadeltäcke, eller ännu bättre sitta med en af Ibsens senaste dramer i sin lilla hand för att ur den store skaldens djupa tanke-irrgångar söka upphämta den allra minsta lilla förståelsens gnista för att därmed odla sin själ och få en rätt blick på lifvet och karakteren. Men ty värr, intet af allt detta gjorde den fagra Sigrid på denna vackra högsommarmorgon. Ty det är ju så, ofta här i lifvet, att ytterligheterna törna samman. På denna poetiska sommarmorgon, i denna poetiska omgifning var den fagra Sigrid, själf den mest poetiska uppenbarelsen af allt, sysselsatt med ett ytterst simpelt och prosaiskt arbete: hon satt och kalkylerade öfver sin brors oxar och kor, höns och grisar samt nedskref då och då svarta prosaiska siffror i tjocka, ändå mer prosaiska böcker.

I stället för att syssla med ett efter hennes stånd och uppfostran mer passande arbete, hade Sigrid således gripit sig an med gårdskontorets stora folianter. Och för att på samma gång få njuta af den vackra sommarmorgonen hade hon med högst egna händer burit de stora, klumpiga folianterna ut på verandan.

Samtidigt låg hennes högt älskade broder Otto ljuft inslumrad på hotell Rydberg i Stockholm, sedan han på ett i allo tillfredsställande sätt tvagit sig i Lilla Värtan, hållit serenad för Djurgårdsbrunnflickorna och med tre bastanta

hurrarop förpassat löjtnant Rustan Stormfeldt från Stockholm.

Arbetets fördelning mellan de båda syskonen var alltså på den dagen naturenligt afpassadt.

Men under det att Otto klockan nio på morgonen redan hade undanstökat sitt arbete för dagen, hade lilla Sigrid knappast hunnit påbörja sitt vid sagda tid. Hon hade icke lika väl som Otto förstått, att morgonstund har guld i mun. Nu sökte hon emellertid att reparera skadan samt arbetade, grubblade och kalkylerade af alla krafter:

»Det var då väl», mumlade hon för sig själf, »att Otto reste bort på några dagar, så att jag i lugn och ro kunde få öfvertänka alla dessa väl-signade affärer. Herre gud, om inga affärer finnes till, hvad människorna då skulle vara lyckliga! — Men jag har ju mig själf att skylla för allt. Det var ju jag, som öfvertalade Otto att köpa denna egendom och att bli landbrukare. Det måtte dock vara svårt att förstå landbruk! Att Otto, som eljest har så godt hufvud och bra fattningsförmåga, ty han är mycket, mycket klokare än jag — att Otto alls inte begriper landbruk, det börjar till och med jag att begripa. Men hur kan det vara möjligt? Han har nu hållit på därmed i tre år och är en bildad man, som har lätt att fatta. — Det måste vara något fel, men hvar ligger det? Åkerjorden påstås vara god, och afsättning hafva vi för våra produkter. Och ändå hafva vi förlorat öfver

femton tusen kronor under dessa trenne år. Först och främst har Ottos hela rörelsekapital och dessutom äfven mina räntor för dessa år flugit sin kos, och detta fast det sades, att egendomen var i godt stånd med full uppsättning af djur och redskap, då vi öfvertogo den. — Det är då en stor lycka, att det är farbror Ståle, som är vår borgenär. Han är så snäll och tycker så mycket om mig — och om Otto också. Men detta kan ej utgöra skäl, hvarför vi ej skola betala honom räntorna för de inteckningar, han har i egendomen. — Ack, hvad det är ledsamt. — Caro! — Gamle, trogne Caro! Hvad skola vi göra?»

Caro hade hela tiden under sin härskarinnas monolog legat på verandan med ögonen oafvänt riktade på henne. Årens antal hade gjort honom nästan döf, hvilket föranledde honom att i stället söka bruka sina ögon så mycket mer. Han såg allt för väl, att härskarinnan var bedröfvad, och han viftade med svansen, liksom ville han säga: Kära matmoder, var ej ledsn, jag vill trösta dig — du känner ju min stora tillgifvenhet för dig.

Men matmodern såg på sin Caro och fick tårar i ögonen: hon visste allt för väl, att trottjänarens dagar voro räknade. Ålderdomens krämpor hade gripit honom; ofta låg han och jämrade sig högt, och redan för ett halft år sedan blef han dömd att skjutas, men alltjämt hade matmodern bedt för hans lif, ty näst Otto var den trogne Caro det käraste, hon hade på jorden. Hans ursprungliga uppgift hade varit att åtfölja

Otto på jaktstigen, hvarunder han burit det krigiska namnet Björn, men så småningom hade han gått upp i den befattning, han nu innehade, nämligen att tjäna såsom Sigrids oskiljaktige följeslagare och mest hängifne beundrare, samt hade af henne omdöpts att bära det milda och känslfulla namnet Caro.

Men nu nalkades hans mission mot slutet, sedan lifsgnistan börjat flämta allt mattare och mattare, och därför föllo nu äfven Sigrids tårar så tunga, så tunga, när hon såg på sin trogne vän och tänkte på det obevekliga slutets närhet. Hvad brydde hon sig i det stora hela om, att brodern förlorat femton tusen kronor på sitt landbruk. Det var visserligen mycket ledsamt men kunde nog repareras på ett eller annat sätt. Men att hennes trogne Caro, hennes egen Caro, snart måste vandra hän till de sälla jaktmarkerna, hvarifrån ingen återvändo gifves, det blefve en förfärlig förlust, som ej stod i människomakt att reparera. Och tårarna föllo allt tyngre och tyngre, och känslan blef henne öfvermäktig — hon måste upp på golfvet samt bort till Caro och ned på knä bredvid honom. Hon kysste honom på hufvudet, och med armarna slagna om hans hals lämnade hon fritt lopp åt sin sorg samt grät så, som man endast kan gråta i ungdomens vår . . .

Caro nådes ej längre vifta med svansen; han kände, att det var opassande att visa något tecken till glädje eller belåtenhet vid åsynen af sådan stor sorg; han resignerade och endast be-

traktade sin matmoder med stora, milda, sorgsna ögon, tänkande, att äfven den bittraste sorg en gång har sitt slut. Och så småningom lugnade sig äfven hans matmoder samt återtog sin plats framför de uppslagna folianterna, försökande att genom den tårskymda blicken få en öfverblick af de svarta siffrorna, som nu syntes henne dummare, tråkigare och torrare än någonsin.

»Hvad månne det tjänar till att arbeta», fortsatte hon sin monolog, »ingenting vinnes utom sorger och bekymmer, och när man sträfvar att göra sitt bästa, så går det ofta allra sämst. Det var jag, som öfvertalade Otto att upphöra med sin ämbetsmannabana och bli landtbrukare. Naturligtvis skedde detta af helt och hållet egoistiska skäl från min sida. Jag ville åter till mitt kära Hallstanäs. Kanske jag dock äfven tänkte litet på Ottos bästa! Alla människor sade mig, att det skulle dröja så förskräckligt länge, innan han kunde motse några afsevärda inkomster. Äfven om han ej blifvit landtbrukare, så hade nog ändå de femton tusen kronorna nu varit puts weg. Det är ju så dyrt för unga tjänstemän att lefva i Stockholm, säger man. Kanske det således varit bäst som skett! Dock får ej vår landt-hushållning längre fortgå på detta sätt. Fem tusen kronors förlust om året. Nästa år måste vi tillgripa det åt mig reserverade kapitalet. Och om tio år är allt slut, om det får fortgå som hittills. Nej, ändring måste ske! Men huru? — Hvem skall jag rådfråga? Icke är det lönt, att

jag talar vid Otto, ty han är öfvertygad om, att han sköter landbruket fullt rationellt, som han säger. Icke kan jag resonera med vår rättare och säga honom, att våra affärer gå på tok. Icke kan jag vända mig till farbror Ståle och anförtro honom mina bekymmer. Han skulle tro, att vi vore i behof af penninghjälp och komme därför tvärt att erbjuda sådan. Ty han är ju så rysligt snäll och vill oss så väl. — Tänk, om jag skulle taga en promenad till Brotorp och tala riktigt allvarligt med nämndemannen! Han är ju en duktig landbrukare, säger man, och han har ju blifvit förmögen på sin gård, fast den kanske ej ens är så stor som vår. — Ja, det är en god tanke: jag tar en promenad till Brotorp.»

»Caro! Gamle Caro! Orkar du följa med mig?»

Caro reste sig mödosamt, när han såg sin härskarinna påtaga hatten för promenad. Kosta hvad det ville, så skulle han fullgöra sin plikt att ledsaga och vakta sin härskarinna till det sista. Och han viftade sin svans samt rultade efter henne efter bästa förmåga. Krumsprängens dagar voro förbi

På Brotorp blef uppståndelsen stor, när nådig fröken gjorde sig så gemen att komma på besök och så oförmodadt besök till på köpet.

»Att fröken tors gå ensam så lång väg genom skogen! Caro har visserligen varit med. Men ändå! . . .»

Nämndemansmor fick brådtom att bestyra om kaffe samt att rangera sin toilett. Far själf hade vid frökens ankomst lugnt stått och betraktat, hur det feta gräset å hans vallar började visa tecken till att skjuta i blom. Nu kom han tryggt efter in i helgdagsrummet samt lade bort sin pipa för att sköta värdskapet plikt, medan mor sysslade i hushållet.

Ögonblicket var lämpligt för Sigrid att framföra sitt ärende, och hon beslöt att genast göra det, ty sedan kaffet blef intaget, var det nog ej så lätt att komma på tu man hand med den i hennes ögon landtbruksförståndige nämndemannen Lars Johan Ersson i Brotorp.

Hon hade känt nämndemannen ända sedan sina flickår och hade ej svårt att öppna samtalet med honom.

»Om jag skall säga sanningen, så har jag i dag kommit hit för att få prata med nämndeman litet i en allvarlig sak, då jag vet, hvilken klok karl nämndeman är samt tillika styf landtbrukare.»

»Hm.»

Nämndemannen föll hufvudstupa i gropen, som den unga fröken gräfde för honom. Hans sextio år på nacken skyddade honom ej det minsta. Men när har man väl för öfrigt sett en karl kunna hålla jämnvikten inför en ung vacker flickas smicker.

»Jo, jag vill tala med nämndeman något om vårt landtbruk hemma på Hallstanäs. Som ni vet, vill bror Otto gälla för en första klassens

landtbrukare, men jag börjar misstänka, att han allt för snart gått ifrån mästarn, som man säger. Jag vill vara uppriktig samt genast bekänna, att vårt landtbruk under dessa trenne år, som Otto skött det, gått med ganska stor förlust. Bror Otto menar, att det går bra, men mina böcker visa motsatsen. Som ni vet, för jag gårdskonto-
rets böcker.»

»Inte behöfver nådig fröken omtala för mig, att edert landtbruk går med förlust. Det har jag sett och vetat ändå. Tror fröken, att jag varit landtbrukare öfver fyrtio år för intet? Men hvad det vidkommer att härom resonera med fröken, så anser jag ej det föra stort resultat med sig, utan jag håller före, att fröken gör klokast uti att skicka hit sin bror, häradshöfdingen, till mig, så få vi talas vid, hvad som kan vara att göra för att råda bot för det onda. Men nämn alls icke för honom om detta vårt samtal, ty då kommer han att förarga sig öfver, att vi lagt oss uti hans görande och låtande.

»Ack, hvad nämndeman vore snäll, om han ville hjälpa min bror till rätta. Jag skall alls icke säga honom, att nämndeman och jag resonerat i den här frågan förut, utan söka få honom att gå hit af egen drift, när tillfälle yppar sig. Men lofva mig att omtala fulla sanningen för min bror — och, ursäkta oss för all del, som på detta sätt komma och besvära med våra privata angelägenheter!»

Nämndemannen, som ännu ej kraflat sig upp ur gropan, lofvade och ursäktade allting. Och så kom mor med kaffe och småbröd, hvaraf äfven Caro fick sin andel . . .

På hemvägen kände sig Sigrid riktig lätt om hjärtat. Allt skulle nog reda sig, blott att man komme in i de rätta hjulspåren. Ty Otto var alls icke dum. Nej, tvärtom! Därom var hon öfvertygad. Men man kan vara ett slughufvud utan att därför begripa sig på landtbruk. Hon hade nog läst och hört omtalas tjojtals herremän som stupat kullerbytta på sitt landtbruk, oakadt de varit intelligenta människor. Intelligensen fällde icke utslaget därvid, det måste vara annat, som orsakade godt eller dåligt resultat. Hvad kunde det vara? Hon hade hört farbror Ståle tala om den praktiska blicken. Kanske det var praktisk blick, som fattades Otto? Ja visst! Nu hade hon funnit det! Tralala . . . Nu började hon småsjunga och trampa ut stegen så hastigt, att Caro hade svårt att följa henne. Tänk, hvilket klokt och förståndigt fruntimmer hon ändå var! Hon skulle minsann visa världen, att Hallstanäs skulle bära sig, blott att Otto finge den praktiska blicken. Och den kan man naturligtvis bibringa sig genom öfning och iakttagelse, samtidigt med att man rätt använder de få pund, vår herre gifvit en. Hon hade ju någonstädes läst om, att Moltke, den store strategen, en gång sagt, att stor strateg kunde hvilken människa som helst bli, blott hon ville använda sitt sunda för-

stånd! Alltså kunde äfven hon bli stor strateg? Ja, naturligtvis! Om hon blott ville använda sitt sunda förstånd! Men för närvarande var hon hvarken stor strateg eller stor husmoder eller stor bokförare. Hon hade således icke hittills använt sitt sunda förstånd. Men hvarför hade hon icke gjort det? Ah, där hade hon svaret: Hon hade alltid rättat sig efter, hvad andra människor sagt och gjort; hon hade endast efterapat andra, och när dessa naturligen varit i samma olycka som hon, det vill säga ej heller brukat sitt sunda förstånd utan i sin tur apat efter några ytterligare andra, så hade följden varit den, att hon förblifvit en dum liten gås . . . Men hur kom det sig då, frågade hon sig, att människosläktet ändå gick framåt? Ty man kunde väl ej påstå, att utvecklingen stod stilla, eller att världen gick bakåt! Jo, äfven nu listade hon ut svaret: Det kom sig naturligen däraf, att understundom uppträdde en människa med egen karakter, en människa, som var besluten att icke efterapa andra utan i stället använda sitt eget sunda förstånd. Så hade Moltke gjort, och därför hade han höjt sig öfver mängden, och därför hade kunskapen om strategien utvecklats genom honom — men naturligen komme nu den preussiska generalstaben att efterapa honom ett femtiotal år framåt, ända tills den själf möttes af sitt Sedan i kampen mot någon annan nation, där under tiden en ny man uppstått med egen karakter och som förstått använda sitt sunda förstånd vid utarbetandet af de strate-

giska uppgifterna. — Ack, hvad det var härligt att så där få promenera i ensamheten och få tänka litet på egen hand! Hvad det var roligt, att hon hade läst något. Det hade hon sin gamla faster att tacka för de senaste åren, de bott på Hallstanäs. Denna hade samlat alla möjliga historiska böcker och reseböcker, och så hade de läst dem tillsammans. Och bakom tantens rygg hade hon skaffat sig lättare spis i form af romanböcker. Det var genom Greta Ståle på Eldhammar, hvilken hade sådana böcker på lager, äfven för utlåning. Ack, hvad den Greta var snäll! — Men nu skulle hon återgå till sitt ämne igen. Hvar var det hon slutade? Jo, hon hade nyss blifvit en stor strateg. Nej, icke hon, utan Moltke. Men det kunde komma på ett ut. Ty äfven hon kunde bli det genom att bruka sitt förstånd. Först skulle hon dock taga reda på, hvad strategi egentligen var för något. Äfvenså skillnaden mellan strategi och taktik? Det skulle hon se efter i ett konversationslexikon samt sedan öfverraska Otto med sina krigiska kunskaper. — Men först och främst af allt skulle hon bringa deras landtbruk på goda fötter. Det vill säga, hon ville blifva det indirekta verktyget härför. Ty direkt kunde hon icke mycket uträtta. Men hon ville genomdrifva, att Otto bekvämade sig att hämta lärdom af nämndemannen, ty denne måste vara en klok man, eftersom hans landtbruk bar sig så utmärkt. Men nämndemannen var icke bokligt bildad; han var endast en bonde, som blott

litade på sitt förstånd, sitt sunda bondförstånd. Ja, nu kom hon till klämman — och vid tanken härpå började hon skratta högt — hon skulle säga till Otto, att han borde använda sitt naturliga bondförstånd, så komme hans landtbruk att gå utmärkt. Sitt bondförstånd! — Hahaha . . . Och så skrattade hon så, som man endast kan skratta i ungdomens vår . . .

Nej, nu måste hon sätta sig att hvila ett par minuter. Hon hade ju kommit in i den lilla vackra skogen till Hallstanäs. Hvad hon älskade den! Se, huru höga och majestätiska furorna stodo där med sina rödbruna, släta stammar och ljusgröna afrundade kronor, och blandade med dem de mot skyn nående granarna med grå stammar och sockertoppformade, djupgröna kronor; och där mellan de gamla stammarna, i en öppning i det stora krontaket, hade solstrålarna letat sig väg ned för att värna och smeka en yngre generation af skogsjättar, hvarvid ett rikt färgspel uppstod under solstrålarnas sneda brytning och under deras lek med de skimrande stammarna och glänsande barren.

Solen stod nu på sin middagshöjd och gasade förskräckligt ute på slätterna, men därinne i skogen kändes det härligt och svalt under de skuggande trädjättarne, och vandrerskan inandades med begärlighet den barrdoftande, mättade skogs-luften. Hvad det kändes skönt att lefva lifvet så där! Nu hade hon blåst bort all tanke på tjocka prosaiska kontorsböcker och lefde endast i fanta-

siens värld. Hon började smågnola för sig själf samt till slut sjunga högt. Själfva gamla Caro smittades af hennes sprittande lifslust och tycktes få lif på nytt. Fastän det knakade i de styfva benen, försökte han hoppa och dansa bredvid matmodern, när hon under sång återtog sin promenad på nytt. Fåglarna i skogens innandömen väcktes ur sin middagsdvala och sömniga dåsig-het samt togo med lif och lust del i den muntra konserten. Det blef en stor kör, där hvarje deltagare efter bästa förmåga sökte sjunga sitt lof öfver naturens härlighet . . .

Men nu började ljusa björkdungar och en tindrande sjöyta framlysa mellan barrskogens stammar. Vandrerskan nalkades hemmet.

I dag var hon dock ej hågad till ytterligare arbete. Hon hade ju redan uträttat så mycket, tyckte hon. Men att sitta ensam utan arbete var ej heller roligt. — Om hon skulle telefonera till Greta Ståle och bedja henne komma öfver och hålla sällskap? Ja, det var en god idé.

»Klirr!»

»Hallå, får jag bedja om Eldhammar!»

»Eldhammar uppringdt!»

»Hallå, var god bed fröken Ståle komma till telefonen!

»Hallå, är det du, Sigrid?»

»Ja, god dag, kära du! — Skulle du ej vilja komma öfver till mig i dag och prata litet med mig? Jag är alldeles ensam, ty Otto är bortrest.»

»Gud, så roligt!»

»Hvad är det, som är roligt!»

»Att din bror är bortrest, förstås!»

»Ja, han reste i förgår och återkommer ej förrän om tre, fyra dagar.»

»Då stannar jag öfver natten hos dig. Hur dags skall jag komma?»

»Kom nu genast och ät middag tillsammans med mig. Jag skall bedja Betty rusta i ordning en riktig festmiddag med färska grönsaker och hjortronsylt och — allt sådant där, som jag vet, du tycker om.»

»Och det blir bara vi två?»

»Ja!»

»Ack, så roligt! — Jag kommer genast! Jag tager min velociped, så är jag hos dig om trettio fem minuter. Min tandborste stoppar jag i velocipedväskan, och nattlinne lånar jag af dig! Hopp, hvad det skall gå!»

»Ja, välkommen!»

Hon hade cirka en mil att cykla den raska Greta, dotter och enda barnet till brukspatron Ståle på Eldhammar. Detta senare gods låg nämligen på motsatta sidan, det vill säga södra änden af sjön Hallsten, där denna genom några skummande vattenfall afbördade sitt vatten i Hallstaån, som nu var en god del bredare och mäktigare, än då hon störtade sig i sjön däruppe vid Hallstanäs . . .

Sedan Sigrid sålunda fått uträttadt med Greta, återstod det att tänka på den utlofvade festmid-

dagen. Hon letade genast rätt på Betty, husets allt i allom, och gaf sina order.

»Snälla Betty, det kommer främmande till middagen i dag. Vi skola hafva en riktigt liten god middag — festmiddag har jag utlofvat. Betty får leta rätt på hvad som kan finnas att tillgå i huset.»

»Festmiddag i dag, och nu är klockan redan half två! Är fröken Sigrid alldeles sakramenskadt rosenrasande! Hur skall jag hinna få i ordning festmiddag, och hvar skall jag taga mat ifrån i denna vildmark, och — herre min gud, hvad en stackare får utstå!»

»Men lugna sig då, kära Betty! Det är ju endast fråga om middag för tvenne personer: Greta Ståle och mig.»

»Hvad! — Hvad befalls! Skall jag . . . skall jag göra i ordning stor middag för endast den lilla näbbgäddan!»

»Men, kära Betty, var icke så het! Tänk, hvilka goda middagar fröken Greta alltid ombestyr åt mig, när jag kommer till Eldhammar. Och icke behöfva vi väl visa, att vi hafva sämre kök än på Eldhammar.»

»Hm!»

Detta var gropen nummer två, som den listiga flickan i dag gräfdde åt sin nästa. Och Betty föll hufvudstupa i denna, lika våldsamt som nämndemannen förut hade fallit i sin.

Följden blef ett långt ut på gården hörbart rumor i kök och skafferier . . .

Klockan half tre körde Greta Ståle upp på gården vid Hallstanäs, solbränd, varm och ifrig. Velocipeden hann hon ej ställa ordentligt ifrån sig utan kastade den handlöst på gräsmattan — alla trappstegen i ett språng — i förstugan höll hon på att springa omkull Betty, men hjälpte upp saken med att slå båda armarna omkring den vördiga matronan samt grundligt krama och skaka henne, hvilka vänskapsbetygelser denna halft förtretad, halft småförnöjd upptog — språngmarsch genom hela byggningen, tills hon äntligen upptäckte Sigrid i fullt arbete med sina syltburkar.

»Här är jag! Puh, hvilken hetta! Du måste låna mig daglinne också, ty mitt hinner ej soltorka, medan jag badar. God dag!»

»God dag, kära du, välkommen!»

»Tack! Nu gå vi genast och bada. Men först vill jag ha något att dricka. Ah, jag äter några hjortron i stället. Det var stora, härliga, gula bär, du har i denna burken. Jag tar dem med fingrarna. Betty måtte väl ej komma!...»

Därefter vandrade de båda flickorna ned till badhuset vid sjön, som så förföriskt lockade dem. Greta var något kortare till växten än Sigrid men hade i öfrigt samma slanka, smidiga figur som denna; hvad hon dock saknade var Sigrids sydländskt varma skönhet. Ansiktets linier voro ej heller så regelbundna som hos Sigrid, men man märkte knappast detta, ty ens blick fängslades oemotståndligt af de intelligenta stålgrå ögonen,

som blickade så käckt emot en, hvarförutom den välformade munnen, innanför hvars fylliga läppar hvita välvårdade tänder framlyste, i sin mån bidrog att höja ansiktets fängslande förmåga. Som ett burrigt moln stod ständigt det blonda håret omkring det käckt burna hufvudet, men förmådde dock icke dölja, att solbrännan i ansiktet sträckte sig äfven nedåt nacken och halsen, hvilken endast i högsta nödfall inklämdes i aller högst moderna beklädningsartiklar.

Af solbrännan och hela hennes habitus för öfrigt syntes, att hon var friluftsmänniska, den morska Greta. Och traktens ungherrar visste icke, när de skulle mest beundra henne, antingen när hon i sin blåhvita sjömanskostym med uppvikta ärmor och urringad i halsen och en liten blankhatt, fästad någonstades på hufvudet, sommartiden plaskade hän öfver sjön i sin lilla julle, eller när hon, iklädd skinnbrämad, 20-centimeters klädning samt höga bandskor med uppåtböjda spetsar i tårna, vintertiden på skidor kom dansande utför branter och höjder, så att snön och hennes burriga hår yrde i kapp omkring henne . . .

Nu voro de båda flickorna framme vid badhuset, men ty värr kan icke läsaren tillåtas att följa dem längre . . .

»Nu skulle badsupen smaka skönt, som herrarne bruka säga!» utropade Greta på hemvägen från badet. »Har du någonsin tagit dig någon liten snaps, Sigrid?»

»Nej, har du?»

»Åh ja! Det smakar riktigt piffigt — men (det lär vara så rysligt opassande för en ung (dam att snapsa snapsar, så att jag afstår tills vidare.»

»Hvarför endast tills vidare?»

»Jo, ty när jag blir gift, skall jag taga en liten snaps hvarje söndagsmiddag.»

»Hvarför just på söndagen?»

»Ja, det vet jag inte precis — men, ser du, där hemma på Eldhammar äro herrarne belåtna med blott en snaps på hvardagsmiddagarna, då däremot på söndagsmiddagarna alltid två stycken äro erforderliga, enligt deras påstående, för kroppens och själens välbefinnande. Ah, nu förstår jag: på hvardagarna taga de en snaps för kroppens bästa och på söndagarna en för kroppens och en för själens välfärd, summa två.»

»Då vore det väl bättre för dem att i stället gå till kyrkan på söndagarna och således ej behöfva bry sig om snapsen nummer två.»

»Det har du alldeles rätt uti, lilla Sigrid. Du är alltid så klok. Men framför jag denna hälsning till dem, så påstå de, att deras själar sitta i magen. Nu har jag emellertid bedt min far om, att han skall låta bygga bostäder åt dem, så att hvar och en må kunna sätta eget bo, hvar efter de blifva i tillfälle att odla sin själ äfven om hvardagarna. Men, se där kommer Betty emot oss! Hon har redan middagen i ordning, och nu få vi bannor, därför att vi dröjt så länge.»

»Här får en gammal, fattig, syndig människa

slafva lifvet ur sin arma kropp under sitt fåfångliga arbete att laga middag hastigt i ordning åt tvenne unga dagdrifverskor, som — skam till sägandes — verkligen ej äro värda, att man på dem offerar ens det magraste kycklingbenet i hela hönsgården; och likväl har jag — till min outplånliga nesa och emot all gudomlig och världslig rättvisa — låtit af edra lismande, sockersöta anleten förleda mig att hugga hufvudet af den fetaste tuppsyckling, som någonsin plockat ett hafrekorn på Hallstanäs' ägor — och nu står alltsammans och blir kallt, därför att —»

»Det var rysligt goda hjortron, som Betty lagt in till detta år! Fröken Sigrid bjöd mig smaka på dem, innan vi gingo att bada. Jag har mångfaldiga gånger sagt till vår hushållsfröken på Eldhammar, att hon skulle resa hit till Hallstanäs och lära sig konsten af Betty, men det blir aldrig utaf. Jag kan förstå, det är ej nog med att kunna precisement beräkna den mängd socker, som behöfs till hvarje liter, utan man måste äfven förstå sig på att bedöma rätta ögonblicket, när bären kommit till den grad af utveckling och lagom mognad, att de lämpa sig för syltning och inläggning. Och jag känner ingen som bättre än Betty är hemmastadd i dylika saker.»

»Hm. — Jaha! — Men var nu snälla och skynda in till middagen.»

»Och hvilken präktig saft», fortfor Greta, »Betty förstår att laga af hjortronen. Den kommer aldrig i jäsning, liksom all annan saft kan

göra, utan man kan förvara den hur länge som helst!»

»Ja, ja! Men skynda på nu», förmanade Betty, återvändande till köket.

»Kors, en sådan Betty!» utropade Sigrid vid inträdet i matsalen. »Hvar har hon så i hast fått alla blommorna ifrån? Och tre sorters vinglas har hon ställt framför hvarterdera kuvertet! Hon tyckes vilja, att vi skola festa riktigt.»

»Jaha, nu skola damerna vara så nådiga att dricka ett litet glas madeira till soppan och fisken, ett stort glas gammal bordeaux till kycklingen samt ett par glas madeira eller portvin, efter behag, till den anspråkslösa efterrätten, som endast kommer att bestå af litet kakor och bakelser samt — med en snegling på Greta — en del sylter till afprofning.»

Och så grepo de båda unga damerna sig an med sin middag under allehanda skämt och nojs. Sigrid var vid ett strålande humör, och Greta var sprittande liflig som alltid. Oupphörligt utsatte hon sig för Bettys bannor och förebråelser, enär hon ej hade ro att sitta ordentligt stilla vid bordet utan ville låtsas hjälpa Betty att servera middagen.

»Hvad det är gudaskönt att vara så här fri», utropade hon plötsligt, »samt slippa allt tvång och etikett, som man ständigt måste pålägga sig, när de odrägliga männen äro närvarande.»

»Åh, jag tycker just ej, att du pålägger dig

allt för betungande band i deras sällskap», svarade Sigrid, småskrattande.

»Jo, det måste man ju göra, ty eljest blifva karlarne allt för närgångna och efterhängsna. Ack, hvad de i allmänhet äro dumma!»

»Tycker du, att bror Otto också är dum?»

»Ja, han är ej en bit bättre än de andra!»

»Jag kan just tänka mig, att detta är din uppfattning af honom. Mig har alltid förefallit, som om ni båda ej dragit synnerligt väl öfverens. Jag tror till och med, att ni äro smått osams. Åtminstone har jag tyckt mig märka detta under de båda senaste åren. Dessförinnan voro ni ju goda vänner och skämtade tappert med hvarandra.»

»Kära Sigrid, detta är ett mycket dumt ämne att bortslösa tid på. Jag tycker inte sämre om Otto än om andra karlar och är alls icke ovän med honom, som du tror. Men att vi ej vidare skämta med hvarandra såsom första året, ni båda bodde här, beror helt enkelt däraf, att jag fann mig föranlåten att dräpa af din bror.»

»Hvad säger du — dräpa af Otto?»

»Ja, ser du, lilla Sigrid, vi hafva olika temperament, du och jag, och därför förstår du ej riktigt, hur jag menar. Du är så rysligt vacker och så drottninglik och så tillbakadraget förnäm, att herrarne betänka sig två gånger, innan de våga komma inför dig med sina idiotiska kärleksförklaringar.»

»Kärleksförklaringar?»

»Ja, visste jag inte det! Du är fyra år äldre än jag och har ännu inte fått en enda kärleksförklaring.»

»Du vill väl ej påstå, att Otto gjort dig sin kärleksförklaring?»

»Nej, gud ske lof, så långt släppte jag honom inte, förrän jag gjorde en offensiv stöt — du har ju läst krigshistoria, brukar du påstå — och han drog sig skickligt tillbaka utan förlust af ett enda skålpund af sin värdighet. Men förargad blef han, det har jag märkt, och jag har sedermera ofta tänkt börja skämta med honom om det, men han ser alltid så bister ut, när jag försöker slå an den tonen. Jag sade honom emellertid den gången rent ut, hvad jag tänkte, liksom jag alltid gör, nämligen att han ej var tillräckligt torr bakom öronen för att kunna på allvar försöka sig på att kurtisera en ung flicka — som ej heller var torr bakom öronen, kunde jag hafva tillagt, men det gjorde jag visligen inte. Han hade ju då ej gjort annat än läst på examina i alla sina dagar. Ehuru nära trettio år var han ej ett dugg annat än en utsläppt skolpojke. Ja — allt detta sade jag honom, i väl valda men skämtsamma ordalag, som min vana är, men det slog gossen åt hufvudet, och nu går han ända sedan två år tillbaka och ser sur ut som en argsint äppelkart — kan man tänka sig något fånigare! Herre gud, inte rår jag för, att jag tycker det vara roligt att skämta och nojsa med hela världen, men så ett tu tre kommer någon mer än

vanligt idiotisk herre och tänker, att mitt skämt gäller som en uppmuntran för honom att sträfva efter någon favör från min sida — men då blir han lurad. Jag släpper honom på pistolhålls distans — du vet, att jag skjuter med pistol — och så knäpper jag honom. Dock icke dödligt, ty det är synd — jag skjuter endast kulan genom ett af hans långa öron, och så låter jag honom löpa.»

»Men har du då aldrig själf varit kär?»

»Åh jo, det har nog händt någon gång, att jag för en tid tyckt ganska bra om en eller annan af mina uppvaktande kavaljerer, men någon stor kärlek tror jag just ej förefunnits å min sida — och ej å deras sida heller, för resten. Tror du för öfrigt, lilla Sigrid, att det i verkligheten någonsin förekommer sådan där kärlek, som man läser om i romanerna, där kontrahenterna sucka och stöna och kyssa gräset, där den älskades fot har trampat?»

»Jag vet ej riktigt, hvad jag skall svara. Nog tror jag dock, att det äfven i verkligheten finnes sådan kärlek, som man får läsa om i romanerna. Bror Otto brukar alltid säga, att det finnes tre slags kärlek, men jag har aldrig lyckats få honom att specificera de olika sorterna.»

»Så . . . å! Är han så hemma i dylika saker?»

»Du har ju nyss själf sagt, att han en gång var kär i dig, och då måste han åtminstone praktiskt känna det ena slaget af kärlek. Jag förmodar, att de båda andra slagen äro därmed när-

besläktade, men att det fordras psykologisk blick för att kunna göra indelningen. Hufvudsumman är väl dock den, att kärlek ofta uppträder här på jorden, ty eljest skulle väl ej romanböckerna ständigt och jämt handla om så mycken kärlek. Ty i romanerna vill man väl se en afspeglung af det verkliga, lefvande lifvet, eller hur?»

»Visserligen! Men säg mig nu, lilla rara, söta Sigrid — du som så vackert pläderar om fyra sorters kärlek — eller hur många slag det nu var — du har väl ändå själf någon gång provvat någon af de där sju sorterna?»

»Inte precis — men — ja — kanske.»

»Hör man på bära, det låter ej riktigt säkert. Skynda dig nu att berätta. Du ser, hvad jag är lik ett upp- och nedvändt frågetecken.»

»Åh, det är ingenting att berätta. Det var endast ett flicktycke. Jag var endast fjorton, femton år den tiden. Men ack, hvad jag tyckte, att han var stilig — spetsiga, blonda mustascher — lifliga, genomträngande ögon — kraftig, ståtlig figur — och hvad han kunde dansa samt åka skridskor väl! För mig tycktes han vara som en general, en fältmarskalk — och ändå var han endast sergeant vid Karlberg. Ja, jag tror, att jag blef kär i honom ännu medan han var skolpojke — han var klasskamrat med Otto vid Norra latinläroverket — men ack, hvad han måtte hafva tyckt mig vara dum, ty mig bevärdigade han ej med öfvermåttan stor uppmärksamhet — och så fastnade orden alltid i halsen på mig, när jag

skulle försöka samspråka med honom — usch, att jag kunde vara så barnslig och dum på den tiden — vara kär i en karl, som ej besvarade ens kärlek — och springa gatlopp efter honom, blott för att se en skymt af honom — fi donc! Men detta är nio år sedan, och nu är allt glömdt, gud ske lof — sänkt i glömskans pappersstrut, som du brukar säga.»

»Och hvad hette denne utomordentlige fältmarskalk i pojkbuxor?»

»Han hette Rustan.»

»Det var ett barbariskt namn.»

»Jag tyckte det var vackert.»

»Naturligtvis. Men lefver han än, denne Rustan Rustibus Rulifax? Och hvar finns han nu?»

»Jag har ej sett honom, sedan han blef löjtnant, och vet ej, hvar han finnes, men nog tror jag, att han lefver, ty Otto brukar en och annan gång tala om honom. För öfrigt kan du förstå, att jag haft annat att syssla med än att tänka på dylika barnsliga minnen.»

»Har du aldrig tyckt om någon annan sedan dess — aldrig någon under dessa nio år?»

»Hvad du är frågvis! Visst kan det hända, att jag tyckt om en eller annan, men svärmat för någon har jag icke, åtminstone icke så, som när jag var femton år. Men du måste äta litet mer af kycklingen, eljest blir Betty ledsen — och om du äter mer, så får du ett halft glas rödvin till. Det är ljufligt läskande i denna sommarvärmen.»

»Ja, det är sant! Tack så mycket!»

»Klirrr . . .»

»Den välsignade telefonen — alltid ringer den just som man äter!»

»Sitt stilla du, Sigrid! Jag springer!»

»Hallå!»

»Hallå, det är jag, Otto. Är det du, Sigrid?»

»Ja!»

»God morgon, lilla syster!»

»God morg . . . hvad befalls! Är det morgon nu?»

»Ja, jag är alldeles nyss uppstigen — var uppe tidigt i morse och höll serenad för en vacker flicka — och detta tog så på mina krafter, att jag måste gå att lägga mig på förmiddagen. Hur står det till med dig?»

»Jaså, serenad för en vacker flicka! Var hon verkligen vacker?»

»Hallå, är det inte Sigrid?»

»Nej, det är inte Sigrid!»

»Är det Betty?»

»Nej, det är ej Betty!»

»Hvad sju tusan — — är det inte Hallstanäs?»

»Jo, det är Hallstanäs!»

»Är det någon af jungfrurna?»

»Ja, det är en jungfru!»

»Bed fröken Sigrid komma till telefonen!..»

»Hallå, är det du, Otto?»

»Hvad sju millioner svedda granater var det

för någon af våra jungfrur, som var så näsvis i telefonen nyss?»

»Det var Greta Ståle!»

»Jaså, den flicksnärtan! Hur kan du skicka en sådan där osnuten näbbgädda till telefonen, när jag vill tala med dig?»

»Var ej ond på Greta — hon sprang till telefonen för att jag skulle få sitta i ro vid middagbordet — och för öfrigt skall jag säga dig, att hon har talat så godt om dig, riktigt berömt dig, så att du ej har —»

»Det är ej sant! Sigrid bara narras!» ropade Greta, som nu återigen sprang till apparaten. »Jag har visst icke talat något godt om härads-höfdingen, men inte något ondt heller — jag sade endast, att häradshöfdingen oftast ser ut som en taggig äppelkart —»

»Hvad befalls — taggig äppelkart?»

»Nej, kanske jag ej såde taggig, utan endast luden!»

»Det finns ingen reda med er!»

»Åh jo, åtminstone går jag och lägger mig om nätterna ordentligt, utan att hålla någon serenad för vackra karlar. Jaså, ni har sådana bestyr för er där uppe i Stockholm. Kanske jag rakt ut får gratulera?»

»Var snäll och låt min syster komma till telefonen! Jag har ej tid med er! — Hallå! Är det du, Sigrid?»

»Ja!»

»Jo, jag ville endast meddela dig, att du

snart nog får främmande till Hallstanäs. Det är gamla bekanta — Gösta Brauner och Rustan Stormfeldt. Vi skola sedan göra resällskap till västkusten. Du får också följa med dit, om du vill.»

»Hvad säger du — komma Brauner och Rustan Stormfeldt hit? Det blir ju riktigt roligt för dig!»

»För dig också hoppas jag!»

»Jag har glömt bort, huru de sågo ut, men i alla händelser äro de mycket välkomna!»

»Rustan har redan rest härifrån, men alla öfriga kamraterna äro kvar. Jag kommer hem om ett par tre dagar men vill härom vidare telefonera. Allt står väl till hoppas jag . . . och hönsen och grisarna frodas väl ljufligt i den sköna sommarvärmen! Adjö, lilla syster! Hälsa fröken näbbgädda, att jag i kväll skall hålla serenad igen! . . .»

De båda flickorna återgingo till den afbrutna middagsmåltiden. Sigrid såg ganska tankfull ut, och själfva Greta tycktes för ett par minuter hafva mistat sin själfsäkerhet.

»Han blef visst mycket ond öfver, att jag skämtade med honom i telefonen», började Greta. »Det är bestämdt mycket dumt af mig att ständigt hafva upptåg för mig, men det ligger i min natur. Tror du, att han blef ond?»

»Åh nej, Otto blir ej ond för sådana småsaker. Han hälsade endast till dig, att han skulle hålla serenad igen i afton.»

»Ja, det kan han roa sig med. Men hvilka var det, som skulle komma hit till Hallstanäs?»

»Två af Ottos studentkamrater, Gösta Brauner och Rustan Stormfeldt.»

»Rustan Stormfeldt! Det är väl ej samma Rustan, som du talat om förut i dag?»

»Jo, det är det.»

»Det är då allt för besynnerligt. När man talar om trollet, så står det i förstugan. Kära Sigrid, är du inte glad. Din general kommer hit till Hallstanäs! Då få vi snart bröllop. Ack, så roligt! Men tänk, om han redan är gift. Hvarför frågade du ej Otto härom? Är du ej orolig? Och hur känns det i lilla hjärtgropen?»

»Du är tokig. Tror du, att jag kan vara kär i en person, som jag ej sett på nio år?»

»Åh, mig lurar du ej. Jag har läst allt för många romaner för att icke förstå situationen. Men uppriktigt sagdt, så tycker jag, att denna är allt för gynnsam för honom. Han skulle segra utan strid, det vill säga: han kommer, ser och segrar. Ty naturligtvis blir han kär i dig första dagen. Hvilken ung karl skulle för öfrigt kunna komma hit utan att bli kär i dig, och du — du är redan predisponerad för kärlek genom ditt flicktycke för honom. Han tar dig så att säga på hyllan. Usch, hvad det låter prosaiskt, och hvad det blir prosaiskt för honom att så där utan möda och strid plocka en frukt, som mognat enbart för hans skull. Nej, det duger ej — så sant jag heter Greta Ståle. Karlarne skola pinas. De

måste gå genom skärselden för att renas och luttras. Eljest blifva de allt för blaskiga och fuktiga bakom öronen och själfkära och dumma. Och deras kärlek tar slut efter två månaders äktenskap. Men jag vill, att min Sigrid skall bli älskad hela sitt lif. Därför måste vi utfundera något sätt att pröfva, om hans kärlek, hans blifvande kärlek till dig är grundad på lös sand eller på hälleberget. Du skrattar och tycker, att jag pratar tok. Men jag känner mina pappenheimare. Ända sedan mitt tolfte år har jag studerat dem. Och därför att jag pratar så mycket med dem, narrar jag dem att blotta sig. Jag känner åtskilliga äkta män, som icke äro så utomordentligt kära i sina fruar och vice versa. Nå ja, det angår ej mig. Hufvudsaken är, att min lilla rara Sigrid blir lycklig —»

»Nå, du själf då — är det ej en hufvudsak, att du också blir lycklig!»

»Naturligtvis! Men, ser du, jag har lärt mig att reflektera, att tänka för mig själf, och därför nappar jag ej heller på kroken, när förste bäste poj kvalp behagar svansa omkring mig. Jag kommenderar lyckan. Tror du ej, att man kan det? Jo, för visso! Hvarenda människa har lyckan i sin hand, men hon förstår sällan att sluta till handen. Ty har hon väl fått lyckan i handen, så nappar hon efter något annat, som lyser henne i ögonen, och så flyger lyckan ofta sin kos. Det förargar mig alltid att se och höra, hur mina jämnåriga flickbekanta fika och sträfva

efter att blifva gifta så fort som möjligt. För att snarast möjligt segla in i den äktenskapliga hamnen gifva de sig ej tid att välja kursen utan styra rakt fram, obekymrade om blindskären. Min pappa, som är en klok karl, säger alltid, att backfischen ej går ur oss, förrän vi äro tjugufyra, tjugufem år — och jag tror honom. Men så länge vi äro backfischar, böra vi ej fjäska med att gifta oss. Vi kunna hvarken sköta karl eller hushåll. Allt går uppåt väggarna. Och vår ungdom! Hvert tar den vägen! Ifrån att vara barn blifva vi direkte vördiga husmödrar med hufva på hufvudet och block om foten. Och den fria ungdomstiden är ändå den härligaste i hela lifvet!»

»Det där låter visserligen mycket vackert, men är väl ej ändå annat än teorier, som äro svåra att fullfölja i det verkliga lifvet!»

»Visserligen, men det skadar aldrig att uppställa teorier, efter hvilka man kan hålla kurs. Man seglar bättre efter sjökort än efter måsarnas flykt . . . För att nu emellertid återgå till din general, så gäller det att utspekulera, hvad han är för en karl, ty ej kan du gifta dig med honom endast för hans söta mustaschers skull. Framför allt gäller emellertid att ställa så till, att han måste kämpa en strid för att få dig — men hur skall detta tillgå? I romanerna börja kontrahenterna att älska hvarandra redan på första sidan i boken men få hvarandra först på sista sidan, sedan en ryslig mängd svårigheter öfvervunnits. Och detta är sannerligen mycket klokt rangeradt,

ty efter de rysliga svårigheternas lyckliga genomgående blifva de på dem byggda äktenskapen i regeln lyckliga. Men hur skola vi kunna göra en roman af den situation, som här föreligger? Kan du ej hjälpa mig på trafven? Den prosaiska verkligheten behöfver romantiseras litet. Eller hur? — Han kommer, ser och segrar — nej, det duger alls icke! Vi måste hindra det. Tänk, hvad han skulle bli öfvermodig i hela sitt lif, om du på tredje dagen af hans härvaro fölle honom om halsen och grät och kysste honom. Blott därför att han behagade med söta fraser förklara, att du är den sötaste varelse på jorden. — Men hvad skola vi hitta på för att låta honom gå genom skärselden? — Om du skulle låtsas vara kär i en annan! Ja, nu har jag det. Det är den enda utvägen. Du skall bli kär i hans kamrat, den där andre, som han har med sig. På det viset kan du steka generalen på sakta eld, ända tills han blir så väl preparerad, att du törs upptaga honom i ditt jungfruliga sköte och låta nåd gå för rätt. Då är han spak som ett lam, halstradt på glöd. Och han kommer äfven att förbli det under hela edert långa äktenskap, om du behandlar honom rätt, det vill säga portionerar ut dina ynnestbevis med ganska stor knapphet Men nu måste vi gå upp ifrån bordet, eljest få vi bannor af Betty Tack, snälla du, för en treflig och god middag!»

»Tack själf! — Nu dricka vi kaffet ute i gröngräset»

»Ja, det skall bli roligt — men vi måste bjuda Betty med oss samt förbereda henne på att här snart kommer främmande.»

»Åh, det blir ej svårt — hon känner båda herrarne sedan deras skolpojk-tid, då vi bodde i Stockholm. Rustan Stormfeldt var alltid hennes guldgosse.»

»Så mycket bättre. Då återstår endast att öfvertänka situationen samt rusta oss i tid mot möjligen blifvande angrepp. Jag hoppas, att fienden är värdig, att vi göra oss omak för dess skull.»

»Men, betänk, lilla Greta, om du själf råkar i fällan och blir kär i någon af de där herrarne. Du bör ej vara så stor i orden, innan du sett dem. Skrattar bäst, som skrattar sist, heter det. Löjtnanten är nog icke att leka med, och den andre är, efter hvad Otto förut berättat mig, ingenjör samt har rest och sett sig om mycket i världen, hvadan han antagligen ej heller är så bortkommen, som du tyckes förutsätta. Det skulle således kunna hända, att bröllopet blefve på Eldhammar i stället för på Hallstanäs. I allmänhet hålla ej på förhand uppgjorda beräkningar streck, och oftast inträffar det, som man minst väntar. Hvad mig själf beträffar, så vill jag uppriktigt säga dig, att jag hvarken bryr mig om löjtnanten eller någon annan herre, i den bemärkelse du vill hafva det. Jag har nog utaf att sköta hushållet härstädes och hjälpa Otto i hans bekymmer.

»Hvad har han för bekymmer?»

»Inte precis bekymmer — men du förstår, att det måste vara små svårigheter för honom, innan han blir varm i kläderna som landtbrukare. Han önskar taga allt så vetenskapligt, som han säger, och det fordrar tid och möda att studera och arbeta på den bana, som han nu kastat sig in på. Han tyckes ännu bibehålla sitt friska mod och intresse för saken, men understundom kommer dock öfver mig den tanken, huruvida jag ej gjorde orätt, som narrade honom uppgifva ämbetsmannabanan i Stockholm och —»

»Möjligheten att hålla serenader så ofta han önskade, ty här på landet beredes honom ty värr ej tillfälle till dylika — stackars karl!»

»Nå ja, jag tror nog också, att han har det lika bra här som att slita ut sig i hofrätten i Stockholm och förstöra pengar. Nu får han jaga och fiska och sköta sitt landbruk efter behag samt är sin egen herre.»

»Ja, för all del — det går ingen nöd på honom, utan tror jag för min del, att det är mycket nyttigare för honom att jaga och fiska här ute på landet än hålla serenader i Stockholm. Karlarne äro sig alltid lika. Han har ej varit mer än en dag i Stockholm, förrän han redan hunnit hålla serenader. Har man hört på maken! Det finnes ej ett enda hyggligt exemplar ibland dem — det har jag alltid påstått — och min erfarenhet härutinnan ökas med hvarje dag, som går. Och den där löjtnanten och ingenjören äro naturligtvis ej en bit bättre än din bror. Så

snart de få syn på en kjol, springa de efter den som tosingar. Men vi skola kurer herrarne — det lofvar jag. Framför allt skola vi visa dem, att vi ej äro några landtliga våp. — Jag tycker mig just se dem, när de komma hit och finna tvenne flickor att attackera — hvilken min de då skola taga på sig — hur de skola kråma sig och putsa sina påfågelsfjädrar — hvilka fadda artigheter de skola krysta ur sig! Men vi — vi skola hålla dem stängen! — Eller hur, Sigrid? — Gud nåde dig, om du släpper den där löjtnanten på mindre än pistolhålls afstånd. Först måste du lära honom respektera dig. Därefter kan han få börja att älska dig — så småningom — så småningom. Ack, hvad det skall bli roligt! Två starka mot två svaga — men de svaga förbereda sig i tid och förskansa sin ställning samt hålla sig endast till defensiven. Striden blir således ej alltför ojämn. Och utgången är oviss. — Ack, så roligt! Detta är mycket stiligare än i någon roman. Man behöfver visst ej läsa romaner utan endast lefva lifvet, så har man tillräckligt af roman ändå. Hufvudsaken är, att man ej går och sofver, slö och likgiltig för allting, utan att man griper in i händelserna med hurtigt mod — och finns det ej några händelser, så skapar man sådana. Hurra!»

Den unga damen kastade sig rak lång på gräsmattan och skrattade af hjärtans lust, snart nog narrande Sigrid att följa exemplet. Och småfågeln öfver deras hufvuden upphörde för ett

ögonblick med sin sång och sitt arbete för att iakttaga den muntra gruppen vid trädens fot, och Caro, den trogne kavaljeren, gjorde sina krumbukter omkring de båda flickorna, nosande och viftande och undersökande på hvilkenderas klädning, han skulle töras lägga sig under intagandet af en välbehöflig aftonsiesta. Men långt, långt bortifrån öfver vattnet hördes de taktmässiga, ibland dofva, ibland klara hammarslagen från järnbruket, där Greta bodde, förkunnande, att nu var klokast begagna sig af det vackra solskensvädret, medan tid var, ty snart stundade regnet — och till yttermera visso ljud nu också lommens skarpa skrik nerifrån sjövikens, förmälande, att oväder stundade. Men de båda flickorna gäfvos ej akt på dylika naturens tecken — de sågo solskenet omkring sig och gladdes sig åt stundens behagliga tillvaro, uppgörande planer, hur de med sina svaga händer skulle styra händelsernas farkost på livets haf

»Ah, se där kommer Betty själf med kaffebrickan!» ropade Sigrid och sprang upp för att skynda den pustande, fryntliga gumman till hjälp. »Nu skola vi behålla gumman hos oss samt rangera en riktigt treflig pratstund.»

* * *

Tre dagar därefter återkom den store landbrukaren på Hallstanäs från sin Stockholmsresa, som lämnat idel angenäma minnen efter sig. Det

föll sig visserligen litet svårt att få in arbetstakten under de första dagarna efter hemkomsten, och lynnet såg understundom något besvärligt ut, men Sigrids tydligt visade glädje öfver hans hemkomst samt hennes muntra skämt bidrogo till att snart nog komma honom att glömma, att den förföriska Mälardrottningen någonsin funnits till.

Ett välgörande regn hade före hans hemkomst genomdränkt de törstande åkrarna, och efter alla tecken att döma skulle det blifva ett godt skördeår. Tanken härpå piggade upp honom, och snart nog var han midt uppe i sina landtbrukssysslor igen. Och han tröttnade ej att berätta för syster Sigrid, hvilket utomordentligt vackert resultat skulle komma på landtbrukets konto för det innevarande året. Till och med hennes böcker skulle komma att visa en glänsande behållning, blott att hon förstod sig på att föra dem ordentligt, hvilket han ej kände sig fullt öfvertygad om, ty han fann det mer än tvifvelaktigt, att syster Sigrid skulle kunna begripa något i dylik praktisk väg, som han själf icke förstod. Men äfven om hon ej begrep att föra böckerna riktigt, så betydde detta ej så mycket, ty ett landtbruk kunde skötas utan någon bokföring alls, resonerade han.

Systemen hade ej heller hjärta att nu grumla hans goda lynne med att för honom framlägga de kalkyler, hon uppställt öfver de tre gångna årens ekonomiska resultat. Det var tids nog att

framdeles låta honom få del af hennes ledsamma funderingar.

Och så flöto dagarna lugnt hän. Höet inbärgades under strålände vackert väder, och så började andjakten. Kullarna voro flere och större än vanligt och nästan flygfärdiga. En del ungar kunde till och med lyfta något öfver vassbrynet, och jakten var livvande. »Nu kunde gärna löjtnanten och ingenjören komma», muttrade härads-höfdingen, när han kom hembärande med stora knippor andungar. Andungstek fingo de minnsann ej smaka hvarje dag.

Hans önskan blef snart villfaren, ty det efterlängtrade telegrammet kom ändtligen. Stormfeldt hade fått permission för återstående delen af sommaren och hade öfverenskommit med ingenjören att inträffa på Hallstanäs nästa måndag. Och nu hade man fredag. Således endast tre dagar kvar, tills han skulle få välkomna vännerna på sitt präktiga Hallstanäs. Hvad han skulle förbluffa dem med sin kunskap i den högre landthushållningen! Hvad de skulle komma att gapa af förvåning öfver att se honom, Stockholmsbarnet, den före detta akademiska medborgaren, den före detta justitieministerskandidaten förstå sig på allt, hvad till en rationell landthushållning hörde, allt ifrån rykten och utfodringen af hästarna i stallet ända ned till det nyfödda lammets ans i fårkätten. Detta och mycket annat skulle han visa dem, och deras förundran månne varda stor.

Men det var ej nog med att låta dem fyllas af beundran öfver hans mångsidiga kunskaper; han måste äfven hitta på något att roa dem med.

»Sigrid! Om måndag komma Rustan och Gösta. Nu får du slakta den gödda kalvfen, det vill säga plocka fram, hvad huset förmår. Kalfstek tror jag dock ej, att de tycka om, utan de föredraga nog hellre att äta andungar. Dessutom skola vi fiska, så att maten behöfver du ej hafva några utgifter eller bekymmer för.»

Sigrid svarade icke men smålog i stället, väl vetande, att till ett hushåll fordrades bra mycket annat än andungar och fisk, hvadan det främmande besöket nog skulle komma att göra ett djupt hål i hennes hushållskassa.

»Vi skola söka hålla dem kvar här åtminstone en eller annan vecka,» fortfor Otto, »därför måste vi äfven tänka på några nöjen åt dem. Kan du hitta på något?»

»Kära du, det tillhör väl dig såsom herre att rangera den saken. Hvad skall jag, stackars fruntimmer, kunna uträtta!»

»Nå ja, jag begär ej heller, att du skall anstränga din lilla svaga fruntimmershjärna. Det behöfs minsann ej, när det finns karl i huset. Frågan är blott, om vi skola bry oss om att hitbjuda några andra främmande till sällskap åt de långväga ifrån kommande, eller om de möjligen finna det trefligare att leka landtlif och sällskapa med oss allena.»

»Du kunde ju bjuda hit Greta Ståle. Hon kan konsten att göra tiden kort i sällskap. För öfrigt har hon själf erbjudit sig att komma öfver hit och hjälpa mig i hushållet, om det skulle komma mycket främmande.»

»Hjälpa dig i hushållet? Prata inte nonsens! Du och Betty reda eder bra utan Greta Ståle. Hon får ej sätta sin fot inom detta hus under mina vänners härvaro. Hon ställer endast till oreda. När jag talar om främmande, så menar jag herr-främmande.»

»Stackars Greta, hvad hon skall bli ledsen! Vi hade på förhand gjort upp att få så trefligt, när dina vänner skulle komma, och nu sätter du dig så på tvären.»

»Det blir, som jag sagt.»

»Nåväl, hvilka herrar ämnar du bjuda?»

»Ja, säg det! Brukspatron Ståle är själfskrifven. Det är en reel man i alla väder och vindar. Men hvem kan man mer tänka på? Domhafvanden, gamle häradshöfding Fischer, är också en hyggelig man, och honom tycker jag bra om, men han älskar alltid att skämta med mig om mitt landtbruk, och detta är mindre lämpligt just nu, när jag får mina gamla kamrater till mig. De skulle kunna få underliga tankar om om igch mitt landtbruk. Gamle häradshöfdingen menar naturligen ej något ondt, men han skulle gärna kunna hålla inne med sina kvickheter, ty landtbruk förstår han sig sannerligen icke på. Hans gård är visserligen vacker

och väl vårdad, men den innehåller ju ej mer än tjugu tunnland åker, och skötseln däraf kräver ej något landtmannasnille. — Så hafva vi den långe kommissionslandtmätaren. Han passar godt i herrsällskap, ty han kan så många mustiga historier. — Vidare ha vi postmästaren. Han berättar också historier ganska bra, men han håller sådana erbarmligt ut- och inåtvända tal vid alla både möjliga och omöjliga tillfällen. — Och den fruntimmerstokige apotekaren är äfvenledes mycket talträngd, fastän han bättre än postmästaren förstår att hålla reda på början och slutet af sina tal. — Och doktorn och prosten och kronofogden! Hvem skall man bjuda och hvem utesluta? Bjuder man endast en eller ett par af dem, så blifva de andra stötta och argsinta. Ej heller kan jag bjuda hela köpingen, ty då får du allt för mycket bråk och bestyr, lilla Sigrid! Nej, jag bjuder endast farbror Ståle. Och därmed punktum.»

»Hvilken dag?»

»Låt mig eftertänka — på måndagen komma de och vilja då naturligen vara med fred för allt, hvad främmande heter; men tisdagen kunna vi anslå till festdag. Fem rätter mat får du ombestyra, samt se desslikes till, att det finnes champagne och madeira hemma i tillräckliga kvantiteter. — När jag tänker närmare på saken, så bjuda vi farbror Fischer också. Om jag mjukar upp gubben med champagne, så kanske han får litet högre vyer beträffande ett första klassens landbruk samt låter bli att kritisera mig. — Men hur

skola vi göra med fruarna Ståle och Fischer? Det blefve ledsamt för gummorna att sitta ensamma hemma. Och så tycka de så mycket om ett glas champagne. Alltså bjuda vi de båda fruarna också, så slipper du att känna dig som ensam kjol vid bordet.»

»Kan du bjuda fru Ståle och låta Greta sitta ensam hemma?»

»Middagen blir för gammalt folk och ej för några barnungar. Sådana få stanna hemma.»

»Som du önskar och befaller, herr hoflandtjunkare!»

Lördagen användes till att putsa stallar och ladugård, gräsmattor, gångar och trädgård. Allt skulle skina blankt och fint, värdigt ett första klassens landtbruk, som till på köpet leddes af en af landets förnämsta specialister, för detta e. o. notarien i Svea Hofrätt, vice häradshöfdingen Otto von Kramer.

Söndagsförmiddagen användes till att per telefon utfärda bjudningarna till tisdags middag, hvilket uppdrag häradshöfdingen hade anförtrott åt Sigrid.

Uppdraget var för henne icke oblandadt angenämt. Huru skulle hon kunna bjuda herrskapet Ståle och icke Greta? Hon hade ett förskräckligt hufvudbry, men det gafs ingen utväg.

Bäst således att säga sanningen. Mätte hon blott icke träffa Greta själf i telefon! Klirr!

»Får jag bedja om Eldhammar!»

»Eldhammar!»

»Var god bed brukspatron Ståle komma till telefonen»

»Hallå, är det du, Sigrid?»

»Ja, god dag, farbror! Otto väntar i morgon ett par gamla studentkamrater till sig och ämnar därför hafva en liten herr-tillställning på tisdagen. Frågar därför, om farbror ej vill göra honom den äran att komma hit öfver på en enkel middagssup — så föllo hans ord — samt taga tant Anna med, så att jag ej blir ensam dam vid bordet.»

»Får ej Greta också följa med, om mamma skall med?»

»Det går ej för sig, säger Otto, ty det är endast herrbjudning.»

»Är det så farliga herrar, eftersom unga damer ej få vara närvarande? Du själf, då — får du tillåtelse att vara närvarande?»

»Middagen är endast för gammalt folk, säger Otto, och han räknar mig dit.»

»Jaså — vänta ett ögonblick, så skall jag fråga Anna»

»Hallå — tack, vi skola komma!»

»Gud ske lof, att det var uträttadt», tänkte Sigrid, när hon hängde talapparaten ifrån sig. Det var ju riktig tur, att hon ej träffade Greta själf i telefonen.

»Klirr !»

»Hallstanäs!»

»Är det du, Sigrid? Det är jag, Greta! Hvad vill detta säga — äro far och mor bjudna till eder om tisdag men icke jag?»

»Kära Greta, det är endast en herrbjudning!»

»Men mor är väl ingen herre!»

»Nej, men Otto vill bjuda tant för att hålla mig sällskap.»

»Anser han det lämpligare än mitt? En sådan grobian! En sådan björn! Hälsa honom, att han är en björn!»

»Nej, det törs jag ej — Otto är icke vid godt humör i dag.»

»Utaf hvad orsak?»

»Den sista af de fyra Guatemalahönsen, som vi fingo för ett par veckor sedan, har dött i natt. Nu återstår endast tuppen.»

»Hahaha! Hälsa din bror och tuppen, att de nu kunna sällskapa med hvarandra, ty de hafva likadana hönshjärnor, båda två — hahaha! Dessutom kan han taga tuppen till hjälp att hålla serenader — om morgnarna.»

»Snälla Greta, du får ej vara ond på Otto. Som du vet, så har han sin egen vilja, och nu har han fått i sitt hufvud, att det ej är lämpligt, att du inbjudes till middagen; och det är omöjligt att rubba honom i den öfvertygelsen. Jag är så ledsen häröfver, men hvad skall jag göra!»

»Oroa dig inte! Jag fäster mig ej vid sådana bagateller. Nu få vi emellertid ej prata längre. Lycka till mycket nöje — adjö!»

»Adjö!»

Sigrid skulle så gärna velat hafva haft Greta hos sig, när de främmande herrarne kommo. Hur

det var, så kände hon en liten smula oro inom sig vid tanken på det stundande mötet med Ottos gamla studentkamrater, som hon ej sett på så många år. På henne hvilade ansvaret som värdinna. Allt hennes görande och låtande skulle naturligen underkastas sträng kritik af dessa båda ungherrar, som voro så vana att kritisera i tid och otid. Och att nu tänka sig, att Rustan var en af dem! Hennes hjälte från flickåren! Men hon skulle försöka att taga saken lugnt. Alla planer, som Greta med sådan fältherretalang uppställt, brydde hon sig ej om att reflektera öfver. Bäst att taga saken, som den kom, utan några komplicerade beräkningar. Hon hade nog mycket hufvudbry ändå. Det kunde naturligen ej bli fråga om, att hon med den minsta min skulle förråda, att han en gång varit hennes hjälte, och att hon nu kände sig orolig, nästan betryckt under väntan på att återse honom . . .

Under dylika funderingar från Sigrids sida dalade äntligen solen på denna långa söndag, och den unga flickan fick i sömnens armar ljuft drömma om en lycklig morgondag.

På måndagens morgon var Otto uppe i tid. Gärdagens dåliga humör med anledning af den sista Guatemala-hönans ömkansvärda slut hade gifvit vika för hans vanliga uppfriskande glädtighet, och nu gaf han sina order till höger och vänster med strålände min fastän i bistra ordalag. Själva Betty vågade han sig på att skrubba upp, därför att hon under sin öfversvallande

ifver att i tid få frukostbordet i ordning råkat på detsamma framsätta de båda brännvinsflaskorna i stället för att, som ordern alltid lydde, placera dem på ett svalt ställe i isvatten, tills tiden kom för deras användning.

»Fruentimmer kunna då aldrig lära sig begripa, att på sommaren smakar en ljum sup sämre än att kyssa sin svärmors mormor på mun,» ropade härads höfdingen, i det han fick Betty om axeln samt snurrade henne rundt halfva matsalsgolfvet. »Däremot får ölet ej tagas direkte från isvattnet och serveras vid en temperatur nära fryspunkten, utan tretton grader skall det innehafva — hur många tusen gånger har jag ej sagt Betty detta!»

Betty mumlade något om unga, oförskämda herrar, som gjorde bäst uti att hålla sig ute på åker och äng samt tillse, att folket gjorde något, och icke lägga sin näsa i blöt beträffande hushållsaffärer, som de rakt ut icke förstodo.

Äfven Sigrid råkade ut för hans stora miss-hag. Hon hade dagen till ära redan iklädt sig middagsklädning samt stod nu fraiche och vacker vid frukostbordet i afvaktan på ätt gästerna skulle komma från den en half mil aflägsna järnvägsstationen, dit skjuts för en god timme sedan afgått för att hämta dem. Men sedan Otto ruskat om Betty samt kastat en ytterligare mönstrande blick på frukostbordet, fick han syn på systemens middagsdräkt.

»Är du alldeles bortkollrad, Sigrid, som iklädt dig en sådan klädning midt på blanka förmiddagen! Väntar du kungen hit, eller hvad sju tusan vill detta säga?»

»Kära Otto — jag påtog en bättre klädning än vanligt för vårt främmandes skull, kan du förstå.»

»Främmande! Mina gamla skolkamrater, som du sett hundratals gånger! Gå genast åstad och sätt på dig någon af dina vanliga, lätta sommarklädningar.»

»Snälla Otto! Du begär väl ej, att jag nu skall gå upp igen och göra ny toilett, sedan jag en gång är färdig!»

»Kära Sigrid — jag är äldre än du och förstår den här saken bättre. Låt mig nu slippa upprepa min order.»

Efter tio minuter återkom Sigrid ännu vackrare än förut, fast hon påtagit en enklare klädning. Brodern, som nyss ansåg sig ha vunnit en estetisk seger, ville nu ej heller underlåta att med segerherrens rätt trösta den svagare, besegrade:

»Så där, ja! Nu känner jag igen syster Sigrid, den vackraste flicka på tjugu mils omkrets.»

Och därmed klappade han henne helt faderligt och nedlåtande på kinden.

Nu kom Betty intågande med ett halft dussin ölbuteljer i fånget samt en stor badtermometer.

»Se här — var så god — öl och termometer! Mät nu själf temperaturen — men nog vill jag bli skapad som en gråtätting, om härads-höfdingen förmår nedstoppa termometern i de smala buteljhalsarna. Kyssa sin svärmors mormor — har man någonsin hört på maken! Det fruntimmer finnes ännu ej skapadt, som vill släppa till sin mun åt en sådan grobian som härads-höfdingen, hur snytfager han än tror sig vara — kom ihåg, att jag, Betty Emerentia Sjöstedt, som sett unge herrn, ända sedan han kraflade på fyra fötter, har sagt detta. Kyssa sin svärmors mormor! Att han ej vet skam! Jag såg nog för ett par år sedan, hur en ung herre svansade på ett visst håll för att få en kyss — men det gick icke. När han ej har lyckats att skaffa sig svärmors ens, så är det ej lönt att skryta med svärmors mormor. För öfrigt vill jag bedja honom vara höflig mot ett äldre, bättre fruntimmer som jag, och icke komma med några impertinenser om ljummet brännvin och oanständiga kyssar.»

Härmed uppradade Betty alla ölflaskorna framför häradshöfdingen, lade termometern uppå dem samt aflägsnade sig, rak i ryggen och med gravitetiska steg.

Under Bettys rinnande ordsvall hade Sigrid sprungit in i ett angränsande rum för att för broder Ottos stränga blickar dölja den skrattparoxysm, som hotade att öfverväldiga henne, och däraf kom det sig, att Otto befann sig helt allena med sina ölflaskor och dithörande termo-

meter, när ekipaget körde upp på gården, medförande hans båda vänner.

Med ett par hopp kom löjtnanten ur vagnen, upp för trappan samt in i matsalen, genom hvars öppna fönster han upptäckt Otto.

»Hvad i himmelens namn har du för dig?» ropade han åt Otto, när denne kom emot honom med den stora termometern samt ett par ölbuteljer i handen. — »Har du blifvit bryggmästare på gamla dar; ingår det också i ett första klassens landtbruk? Hahaha! — God dag skall jag väl säga, här har du nu oss! Vi äro förskräckligt hungriga, men ändå mera smutsiga af dessa ohyggligt sotiga järnvägsvagnar. — Få vi tid att bada före frukosten?»

Otto slungade bort buteljerna och termometern, så att det knakade i glaset — fick först fatt i löjtnanten och sedan i ingenjören samt dunkade ihop dem, som han alltid för sed hade, när han ville gifva sin stora belåtenhet tillkänna.

»Välkomna! — dunk — mycket välkomna! — dunk, dunk. — — Här är ingen tid att bada, vi måste äta genast. Ni få bada sedan, hela dagen, om ni vilja. Men hvar ha vi alla fruntimmer i huset? Sigrid! Betty! Vårt främmande är här och hungrar ihjäl!»

»Du måste åtminstone tillåta oss få tvätta oss om händerna, ty vi —»

Orden fastnade löjtnanten i halsen, ty i dörren midt emot fick han syn på Sigrid komma

inskyndande vid broderns rop, med högröda rosor på kinderna och leende mun.

Utän tecken till tafatthet hälsade hon först ingenjören välkommen och sedan löjtnanten.

»Hvad Otto har längtat efter herrarne. Han har vändt upp och ned på hela huset, och ingenting har varit honom till lags. Nu tyckes han dock äntligen se lugn och belåten ut, och detta gör mig dubbel anledning att ännu en gång bedja herrarne vara välkomna.»

Löjtnanten endast bugade sig. För första gången i sitt lif fick han ej fatt i några ord. Var detta verkligen samma flicka, som han känt för nio år sedan? Hans häpnad var så stor, att Otto märkte densamma samt började skämta med honom:

»Nå, gamle gosse, jag tror, du har tappat målet. Järnvägsdammet har stockat sig i halsen på dig, men vi skola skölja bort det med en stor sup. Men först vilja ni väl tvätta edra fingrar. — Maria, visa herrarne deras rum,» ropade han, så att det dånade i huset.

Löjtnanten bugade sig ännu en gång samt följde maskinmässigt med den tillskyndande tjänstflickan upp på öfra våningen, där en dublett var iordningställd åt resenärerna. Tigande tvättade han sig, och ingenjören fann ej heller skäl att bryta tystnaden. Först när de voro färdiga att gå ned igen och redan hunnit halfvägs utom dörren, vände löjtnanten sig om, drog kamraten

tillbaka in i rummet och öppnade sitt hjärta för honom:

»Herre gud, Gösta, såg du hvad hon var vacker! Hvilka ögon — hvilken mun — hvilket hår — hvilken hy — hvilken figur! Och hvad hon förde sig charmant! Och hvad den skära klädningen klädde henne bra! Hvem kunde drömma om att få se något sådant härute på landsbygden. Jag går direkt ned och faller på knä för henne. Strupen har snört ihop sig på mig. Jag har kramp ända in i hjärtroten. Jag går ned och kysser henne och kramar ihjäl henne. Herre gud, hvarför har du gifvit mig så mycket varmt blod i ådrorna! Hvarför skapade du mig ej lika med min vän Gösta? Som en sten! Som en kall isbit! — Tänk dig, Gösta, att hålla henne i sina armar, att krama henne, att kyssa henne. Nej, jag törs ej gå ned. Du får gå ensam. Säg dem, att jag behöfver hvila mig efter resan. — Nej, det skulle låta för galet. Jag går med dig, men vänta ett par minuter, så att jag får öfvertänka saken. Jag bar mig åt som en tölp därefter, när hon hälsade oss välkomna. Inte ett enda ord hade jag till hands, Och du, ditt nöt, stod lika dum och stum. Fastän du är en sådan förståndig, kall isbit samt låtsar vara filosof.»

»Innan du fortfar med dina jeremiader, så tillåt mig en fråga: Hur många gånger i ditt lif har du brunnit alldeles som nu? Jag kan upp-räkna ett och annat fall, som jag har mig bekant,

och många flera kunna läggas därtill. Du har ju inte sett henne mer än ett par minuter i dag, och på den tiden uppstår ingen kärlek — ej heller kan du inbilla mig, att det är någon gammal kärlek, som lefver upp på nytt, ty när du såg henne sist, gick hon i korta kjolar, och sedan den tiden har du svärmat för hundra andra. Drick litet kallt vatten, min gosse!»

»Du är som en förfrusen isbit, det har jag alltid sagt. Hvad förstår du af kärlek? Man filosoferar sig icke till kärlek. Den kommer af sig själf, oemotståndligt, ibland plötsligt, ibland långsammare. Usch, en sådan oro jag fått i kroppen! Vi resa i morgon. Ty detta slutar aldrig väl. Känn själf, hur mitt hjärta bultar!»

»Hallå, edra sölkorfvar!» dånade Ottos röst nedifrån trappan. »Supen blir varm!»

Löjtnanten hade kastat sig på en säng, icke aktande på, hur han nedskrynkade det fina öfverdraget. Vid Ottos rop rusade han upp, fick ingeniören i kragen samt tillhviskade denne:

»Kom ihåg, att du svarar för konversationen därnere, din malättna filosof!»

Ingeniören tågade utför trappan först; efter kom löjtnanten som en slokörad hund. Hans själförtroende var brutet. Af generalen återstod intet.

»Jag trodde, att ni höllo på att taga på eder frack och hvit halsduk,» började Otto, »eftersom ni dröjde så länge.»

»Rustan har biktat sig för mig», svarade ingeniören. »Han vill försöka bli en ny och bättre människa».

»Ja, det kan han tåla vid», skrattade Otto, »men han får uppskjuta därmed, tills han reser härifrån, ty jag tycker bäst om honom, som han är, det vill säga hans gamla människa — eller hvad säger du, Sigrid?»

»Jag törs naturligtvis ej hafva en motsatt tanke mot min store bror, utan därför säger jag, att jag instämmer».

»Det var mycket filosofiskt svaradt. Har fröken von Kramer studerat filosofi?»

»Nej, men kanske herr ingeniören kan gifva mig någon lektion däri under sin vistelse härstädes!»

»Hvad är det jag hör, Gösta, sitter du och kallar flickjäntan för fröken von Kramer?» mullrade häradshöfdingen. »Vet du inte skäms, du har ju känt henne, ända sedan hon gick i kolt, och under Stockholmstiden kallade du ju henne alltid för du».

»Ja, men fröken von Kramer har vuxit upp och blifvit en stor, vacker dam nu».

»Håhåhå, hör man på! Då måste ni dricka brorskål å nyo, ty jag tål ej några långa titlar mellan eder. Detta ger oss, herrar, anledning att ta en halfva — Sigrid får skåla med sitt téskvalp. — Skål!»

»Då får jag således säga Gösta till herr ingeniören?» frågade Sigrid.

»Nej, om jag får be. Antingen använda vi alla våra långa titlar, eller också säga vi du — allt efter behag. Att tilltala en människa med enbart förnamn och icke få säga du, lider jag ej. Jag tycker, att du är ett vackert tilltalsord. Enda felet därmed är, att vi här i Sverige till öfverdrift bruka den i och för sig vackra seden att dricka brorskål. För min del är jag af princip mycket försiktig vid valet af nya bröder och tål till exempel aldrig oseden, att tredje man proponerar sig som s. k. fadder».

»Ja, men det gjorde ju bror Otto alldeles nyss vis à vis oss».

»Visserligen, men detta gällde ej något nytt broderskap utan endast ett återupplifvande af det gamla, som varit. Vi hafva ju till och med varit lekkamrater, fast det ligger åtskilliga år emellan oss i ålder».

»Den där saken behöfver ej vidare omordas, inföll Otto, »utan nu säga ni du till hvarandra, som jag befallt. — Men hvad är det fatt med Rustan? Hallå, Rustan, har du fått mjöl i mun! Kanske du vill ha en liten ters?»

»Nej tack, inte midt på blanka måndagsförmiddagen! — Jag filosoferar. Gösta har lärt mig sådant. Och när man filosoferar, så är man tyst».

»Tillåt mig fråga, om det är brännvinet, ölet eller maten, du filosoferar öfver».

»Jag filosoferar öfver lifvets växlingar».

»Sigrid, hämta litet is och lägg på hufvu-

det på Rustan. Det är hans nya människa, som börjar att yra».

Löjtnanten blickade upp på Sigrid, hvilken, när hon märkte hans blick, ej kunde låta bli att rodna vid tanken på det delikata uppdrag, hon fått af sin bror. När löjtnanten observerade detta, rusade äfven hans blod honom åt hufvudet med förtviflad fart, så att han fann sig nödsakad böja sig djupt ned öfver sin tallrik.

»Hallå, Gösta, se på gossen! Har du någonsin i hela ditt lif sett honom rodna förr? — Sigrid, hämta is, säger jag!»

Situationen började bli brydsam, men ingen ören räddade den:

»Rustan börjar verkligen på sista tiden att lida af reumatiska anfall med blodstockningar åt hufvudet och kramp i hjärtroten. Det är därför han nu fått permission att resa till västkusten och sköta sin hälsa. Jag ser nu, att det är på yttersta tiden. Ledsamt nog måste vi resa redan i morgon.»

»I morgon!» ropade Otto och Sigrid på en gång.

»Ja, just i morgon! Vi hafva gjort upp vår resplan sålunda. Eller hur, Rustan?»

»Ja!»

»Jag menar båda två människorna blifvit spritt galna. — Sigrid, hämta is åt båda», dundrade häradschefingen. »De yra ju som höns. Jag tror f—n rider dem».

»Betty», ropade han därefter med stentorsröst,

»hämta upp direkte ur vinkällaren en butelj rhenskt vin. Det här förb ljumma ölet smakar ju som dimjöl. — Men så sant som jag heter Otto, så komma ni icke att resa i morgon! — Taga ni ej reson, så skall jag binda fast er med koppel vid hundkojan, ända tills ni komma på bättre tankar. En hundkojkur skall göra er spaka. Eller hvad tror du, Sigrid?»

»Jag tror, att om vi riktigt vackert bedja herrarne att stanna, så göra de det».

»Nå, där hör du, Rustan! Hvad har du att svara därpå?»

»Människan är ett svagt rör!»

»Är det där filosofi eller biblisk historia?»

»Jag tror, att det är filosofi».

»Det vill säga, att du är rädd för hundkojan».

»Ja».

»Således stanna ni».

»Ja».

»Se där kommer Betty med rüdesheimer — nej, hon har tagit min dyraste årgång johannisberger — så mycket bättre! — Sigrid, du får hålla tal och önska gästerna välkomna. I grund och botten är detta ditt hem och icke mitt. Kläm till således!»

Den ena rosenskyn efter den andra jagade öfver Sigrids hals och anlete, men hon försökte uppbjuda hela sin förmåga att ej tappa koncepterna. Det dröjde några minuter, innan glasen blefvo framsatta och fyllda, och den tiden an-

vände hon att samla sina irrande tankar och lugna sina känslor.

»Som ni redan hafva hört, mina herrar», började hon, »så har jag en ganska stygg bror, men vi få hoppas, att hans hjärta är bättre än tungomålet röjer. Bästa beviset på att han har ett godt hjärta framgår af, att han nu med sann själförsakelse afstått ifrån samt på mig lagt den utomordentligt kära plikten att önska våra gäster välkomna till hans och mitt hem; och under förhoppning om att ni måtte trifvas under vårt tak samt utsträcka eder vistelse här så länge som möjligt, dricka bror Otto och jag nu eder skål».

»Tack, Sigrid! Tack, Otto!» ropade löjtnanten, som nu började repa mod igen. »Om ni önska det, så stannar jag kvar här hela mitt lif. Detta är ett gudomligt ställe. Eller hur, Gösta?»

»Instämmer! Men för egen del får jag väl tillägga, att om Rustan besluter sig för att stanna här hela sitt lif, så måste jag också göra likaledes för att kunna på nära håll öfvervaka Rustans reumatiska sjukdomssymtom, hvars fenomen tyckas vara i stadigt stigande igen».

»Hör bara, en sådan filosofisk och fysikalisk storskojare. Jag är öfvertygad om, att han ej ens kan ge oss definition på, hvad fenomenen är, mycket mindre analysera eller ställa diagnosen för mina sjukdomsformer . . .»

Under dylikt skämt och glam afslöts fru-

kosten, hvarvid Otto lofvade sina gäster att längre fram på dagen för dem sjunga »Rhenvinets lof», hvare han excellerade.

Kaffet dracks på verandan, på det att cigaren skulle kunna komma till användning.

Löjtnanten manövrerade, så att han fick plats med fri utkik öfver Sigrid.

Magneten var honom för stark. Han drogs hjälplöst intill den. Sigrid å sin sida kastade ett och annat förstulet ögonkast på honom för att kontrollera, om han verkligen såg ut sådan, som hon alltid hade tänkt sig honom. Åh ja, det gjorde han. Mustascherna hade visserligen blivit större, axlarna bredare och hela gestalten kraftigare än för nio år sedan, men eljest var han precis samma Rustan, som hade kommit hennes flickhjärta att klappa fortare. Hvad hon nu väl påminde sig den tiden! Tänk, om hon skulle tala om för honom, att hon en gång varit förtjust i honom! Åh, sådana barnsligheter! Han skulle endast skratta åt henne. Men hvarför rodnade han i dag vid frukostbordet? Han hade bestämdt ett känsligt hjärta. Han såg god ut — alls icke så barsk som bror Otto. Och han såg ut att vara en man. Men hvarför hade han sett så häpen ut vid deras första möte i morse? Hon hade orsakat hans häpenhet, det förstod hon. Månne han hade funnit henne vacker? Eller kanske tvärtom? Åh nej, han tyckte nog, att hon var vacker. Det förstod hon af hans förstulna ögonkast. Han hade samma stål-

grå ögon som Greta. — Männe hon tyckte om honom? Hur skulle hon få det klart för sig? Hvem skulle hon t. ex. helst velat gifva en kyss: löjtnanten eller ingeniören? Hon rodnade för sig själf, när hon kom på sig med denna tanke. Men frågan var lätt att besvara. Naturligtvis skulle hon helst velat kyssa löjtnanten! Den andre hade ju helskägg. Och det tyckte hon ej riktigt om. Helst skulle hon således vilja kyssa Rustan, det kom hon öfverens med sig själf om. Men hvarför satt hon och tänkte på dylika barnsliga saker, som aldrig intresserat henne förr? Hvarför? Nej, hon skulle skaka af sig sådana tankar samt i stället vara riktigt treflig och underhållande mot sina gäster. Men de voro ju fullt sysselsatta med att höra på Ottos pladder om landtbruk, fastän löjtnanten såg ej alls intresserad ut. Han hade nog helst velat ro henne ut åt sjön. Tänk, om hon skulle våga föreslå det! Nej, det vågade hon ej. Nu såg han på henne igen. Och hvad hon var dum, som alltid blickade upp i samma ögonblick, så att deras ögon möttes! Nej, detta dugde ej längre. Hon skulle visa sig stram och på sin kant. Men hur skulle detta kunna gå för sig, när hon så väl kände på sig, att hon helst skulle velat falla honom om halsen och kyssa honom? Ännu en gång rodnade hon för sig själf. Ja, hon höll på att bli kär i honom. Det var alldeles tydligt. Aldrig hade hon förr resonerat för sig själf så där om en karl. Och

ändock hade hon denna gång endast sett honom ett par timmar. Ack, sådant hjärtegodt skratt han hade! Det värmdde henne ända in i själen. Och tänderna lyste så vackert under mustascherna. Om han komme och begärde en kyss, så skulle hon ej kunna säga nej. Men hon behöfde ej frukta: han skulle ej komma. Därom var hon öfvertygad. Han hade någon annan kär. Han var ju militär. Som sådan kunde han ej lefva utan kärlek. Det visste hon genom romaner och genom Otto. Ty Otto hade ju ibland skämtande pladdrat om för henne nyheter, som han uppsnappat om bekanta officerars små kärleksäfventyr. Men om Rustan hade han aldrig talat. Kanske denne därför var olik andra militärer? Bestämdt var han det! Inte kunde han sitta så där oskyldig och sno sina mustascher, ifall han haft något kärleksäfventyr i går eller i förgår eller någon gång förut. Nu såg han igen på henne, och deras ögon möttes å nyo. Det var då märkvärdigt, skulle hon ej kunna se åt något annat håll? Usch, hvad den Otto var odräglig, som ideligen pratade om landbruk! Kunde han ej se, att hon satt som på nålar, längtande ut, bort, hon visste icke hvart...

»Ja, nu har frukosten sjunkit undan», sade Otto, resande sig upp, »nu skola vi taga en promenad och se på gården och ägorna. Vill du följa med, Sigrid?»

»Nej tack, jag har litet att bestyra hemma.»
Hon hade redan gjort upp sin plan att taga

en promenad med endast Caro till sällskap. Tio minuters väg bort i skogen hade hon för länge sedan åt sig utvalt en favoritplats, till hvilken hon alltid skyndade, när hon ville vara ensam med sina tankar. Det var en liten kulle, klädd med bärris och mossa, hvaröfver höga furor och granar majestätiskt hvälfde sig, dock icke tätare, än att man mellan deras stammar och kronöppningar kunde skönja en del af Hallstens glittrande vattenyta. Hit ställde den unga flickan sina steg, glad att undslippa broderns tråkiga landbruksföreläsningar och Rustans nyfikna ögonkast . . .

Otto hade rustat ut sig och sina vänner med promenadkäppar, och så startade man för exkursionen.

Först besöktes stallet. Man kom midt under middagsrasten, hvadan alla hästarna funnos på sin plats. Där stodo således femton stycken: två ridhästar för Otto och Sigrid, två vagnshästar, en ponny samt fem par arbetshästar.

Otto förklarade för sina vänner, att han utgallrat alla oxar på gården samt i stället köpt hästar. »Arbetet går dubbelt fortare med hästar, och för öfrigt blir folket förfäadt af att köra oxar.»

Därefter kom man till ladugården. Endast ett fåtal af kreatursbesättningen fanns inne, enär större delen var utsläppt på respektive beten. Men Otto hade specifikationen öfver besättningen till hands och genomgick mycket omständligt

för sina vänner de olika raserna och deras olika egenskaper.

»Där har jag ayrshirerasen: små, icke oäfna mjölkkor, högt afvelsvärde, tämligen fet mjölk, god fodertillgodogöringsförmåga, kan godt reda sig på skogsbetet; där står den ändå styfvare korthornsraser: utomordentligt afvelsvärde, tidig utveckling, bästa fodertillgodogöringsförmåga, härlig mjölkafkastning och fet mjölk — men de satterna nöja sig ej med det skogsbete, som jag bjuder dem på; där har jag vidare jerseyrasen: ädla djur, högfet mjölk i riklig mängd, högsta smörutbyte, lätt födda, harmonisk utveckling men litet ömtåliga; därefter komma vi till holländarne och ostfriesarne: elefanter, noshörningar, mager mjölk, bosch, har dem endast för kuriositetens skull och för att påvisa skillnaden mellan dem och mina små Jämtlandskor: trefliga kattungar, lefva på ingenting men lämna ändå fet mjölk, vistas uppe i bergen hela sommaren; där se ni vidare en grupp rödbrokiga djur, inköpta från Stjernsund, med gammalt ärligt svenskt Vallaholmsblod i bottenådrorna: stamboksdjur hvartenda ett, det se ni på kronmärkena på hornen, kraftiga djur, styfvaste korna i ladugården, framtidskor; så har jag åtskilliga rariteter, såsom ett par kor från Sydryssland samt ett par från —».

»Ottahēiti», inföll löjtnanten.

»Nej, tackar så mycket — jag undanber mig allt skämt.»

»För all del, jag ville endast sticka emellan och visa, att äfven jag hade litet reda på ko-geografien. Men tillåt mig fråga: Har du äfven lika många sorters får och svin och höns som kor?»

»Det skulle jag tro.»

»Kunde vi ej då uppskjuta med besiktningen af dem tills i morgon? Jag fruktar, att vännen Gösta, som i all sin dar endast sysslat med järn och stål och elektricitet ej förmår att i ett enda mål smälta all denna landtliga spis.»

»Nej, vi taga alltsammans nu, medan vi äro varma i kläderna, men jag lofvar att ej öfverlasta edra svaga hjärnor med några ytterligare specificeringar. Som ni se: här är får-residenset och därborta är svinstallet, och där till vänster hönsgården; öfverallt vattenledningar och elektriskt ljus; på vinterkvällarna insomna hönsen under elektrisk belysning, och på morgnarna göra grisarna sin toilett under dito dito . . . Allt är förstklassigt, från och med de engelska ridhästarna ända ned till pojken, som matar ankorna i dammen.»

»Är du pappa till pojken, då?»

»Dumbom!»

»Ursäkta mig, jag vet verkligen ej, hvad jag säger. Allt går rundt i hufvudknoppen: ayschirerese, fet mjölk, afvelsförmåga, fodertillgodogöringsförmåga, eller hvad tusan det där långa tekniska ordet hette. Detta var betydligt svårare och besvärligare än på Karlberg. Herre gud,

hade det funnits så många och långa ord där, så hade jag blifvit kuggad! Men nu måste jag kila hem och hämta en cigarr för att klara tankegången litet. Jag hinner i fatt eder ute på åkrarna.»

»Släpp honom inte, Otto, han vill bara kila åstad efter din systers skära kjortel. Jag känner krutet», inföll ingenjören.

»Cigarrer får du af mig», svarade Otto. »Hvad åter beträffar att springa efter min syster, så kan du göra det sedermera, hela eftermiddagen, om det roar dig. Men det tröttnar du snart på, om jag känner henne rätt. För öfrigt vill jag säga dig, min gosse, att det ej alls skadar, att jag proppar litet landtbruk i din tomma hjärna. Nu hafva vi sett en del af djuren; då böra vi äfven se fälten, hvarifrån de hämta sin näring. Allons!»

Det blef en grundlig exkursion, som ej slutade, förrän Otto hade, som han trodde, till fullo inpräntat i sina följeslagare skillnaden på olika slags växelbruk, växternas olika behof af näring med mera, med mera. Och så voro de äntligen hemma vid trappan igen.

»I dag har jag öppnat edra ögon för ett landbruks rätta skötsel. En annan dag vill jag gifva eder inblick uti, hur man rätteligen skall handtera en skog.»

Med de orden afslöt härads höfdingen sitt föredrag för sina tåligt lyssnande åhörare.

Otto hade till slut förstått att få själfva löjtnanten intresserad för ämnet, åtminstone så pass mycket, att denne för en eller ett par timmar glömt bort att tänka på den skära klädningen, som fanns hemma vid gården. Desto mera klack det till i honom, när han helt plötsligt åter befann sig inför densamma.

Sigrid var hemkommen för längesedan och satt nu, lugnt inväntande herrarnes hemkomst, ute på verandan. Hon hade i stillhet reflekterat öfver förmiddagens händelser och noga rannsakat sina egna känslor samt kommit till det resultat, att det var utomordentligt löjligen tankar, hon hade tänkt på förmiddagen, hvilket minsann ej skulle få hända en gång till. Hon var en stor, förständig dam, som måste veta att hålla på sin värdighet. Hon var ingen barnunge längre. Nu skulle löjtnanten minsann få se, att han ej skulle få möta hennes ögonkast så många gånger som i morse. Nej, Greta hade fullkomligt rätt: hon, Sigrid, skulle bättre veta sin plats och icke låta löjtnanten tro, att han endast behöfde sträcka ut handen efter henne, för att hon skulle flyga honom om halsen . . .

Sedan herrarne badat, grep man sig an med middagen, som afåts med frisk aptit och under glad skämt. Endast löjtnanten mulnade stundtals något, när han tyckte sig märka, att Sigrid väl mycket åsidosatte honom för att i stället underhålla sig med ingenjören. Ingen af de båda främmande herrarne hade ännu sagt du till

Sigrid, och hon tycktes äfven med flit undvika det tilltalsordet till dem.

Kaffet dracks på verandan, hvarefter man förflyttade sig ut under björkarnas skugga. Där funnos hängmattor uppslagna samt filter utbredda å gräsmattorna.

»Ni behöfva hvila eder efter nattågets besvärigheter och dagens strapatser», sade Otto till sina gäster. »Ni få i alla händelser ingen whisky före klockan sju. — Sigrid, gå härifrån, eljest töras gossarne ej sofva!»

Löjtnanten följde den bortgående med blicken och suckade. Det tycktes honom så tomt, när hon var borta. Hon hade lyst upp hela björkdungen med sin närvaro. Hon hade förlänat den lif. Nu stodo björkarna hvita och kalla och liflösa, och hans båda kamrater hade helt nonchalant inslumrat. *Fi donc*, hvad allt var mörkt och tomt och ledsamt. Och nyss hade dock allt varit så ljust och fullt och gladt. — Var det verkligen värdt att lefva lifvet? Att så där oupphörligt slitas mellan hopp och fruktan, mörker och ljus. Det måste ju pina en till döds till slut. Han önskade, att han vore död, eller åtminstone att han kunde sofva, liksom de båda kamraterna. De voro dock i sanning riktiga träbockar. Hur kunde de sofva bort en sådan vacker afton! Men var den verkligen vacker? Nyss tyckte han, att allt var så dystert och mörkt. Ja, visst var det mörkt. Den ljusa, skära klädningen fattades. I afton hade hon dock icke burit den-

samma. Hon hade påtagit en annan, dyrbarare klädning till middagen. Men den skära klädde henne bäst, åtminstone i hans tycke. Det var dock antagligen en mycket enkel och billig klädning — af bomull kanske eller något liknande. Tyg förstod han sig ej på — men han ihågkom visan: »Ginge du ock i bomullsklädning, skön Anna Marie». Och han suckade. Hela jorden tyngde på hans skuldror. Männe i hela vida världen fanns en så olycklig varelse som han? Olycklig? Men hvarför skulle han känna sig olycklig? Han visste ju ingen egentlig orsak, hvarför han skulle känna sig olycklig. Jo, nu kände han — krampen i bröstet, oron i hjärtat hoppresade honom. Han neddrogs i en hvirvel och trycktes af en förfärlig vattenmassa. Han kände, hur han kväfdes. Men just då fick han syn på en räddningsplanka. Han fick en idé. Han kunde ju resa sig upp, smyga sig bort från sina sofvande kamrater och uppsöka den skära klädningens ägarinna inne i byggningen. Nej, det tordes han ej, ty han hade blifvit en feg, ömklig stackare! Men var det möjligt — han — Rustan Stormfeldt — feg? Han — som så morskt stormat så många fästningar och alltid afgått som segrare — han — feg? Ja, så var det. Den enkla sanningen låg klar för honom. Han hade ändtligen marscherat upp emot en fästning, som ingaf honom respekt. Han tordes ej anfalla. Detta var en svår knäck för hans fältherrehögmod. Han pustade och kastade sig oroligt af och an på marken.

De båda andra fortforo att sofva. Rustan betraktade dem med arga blickar. Sådana nöt de voro! Kunde de ej förstå, att han pinades obarmhjärtigt af ensamheten. Nej, de förstodo intet. De hade ej sådant blod i ådrorna som han, det kände han väl. Men han ville ej störa dem. De voro ju likväl lyckliga, som kunde hängifva sig åt oskuldens sömn samt för några korta minuter i glömskans haf dränka alla sorgliga tankar. Oskuldens sömn? Hvarför kunde han ej själf hängifva sig åt densamma? Törhända han icke var någon oskuld? Nej, — knappast! Det kunde han ju gärna erkänna för sig själf. Det var ingen, som förnam hans tysta tankar. Men hvad hörde den saken hit! Han var ju ej skuldmedveten heller. Nej, visst icke! Åtminstone icke i sina egna ögon. Ack, hvad det var pinsamt att så där ligga och rannsaka sitt eget jag. Han kände sig i behof af sällskap, mer än vanligt. Om hon. — den ljusa feen — åtminstone hade stannat på verandan! Då kunde han uppfångat en skymt af henne från den plats, där han låg. Och han kunde hafva värmt sitt hjärta därmed. Men hon hade gått direkte in i huset, och ej en enda skymt såg han af henne, icke ens genom fönstren. Kanske hon bytte om klädning — och satte på sig den skära igen? För hans skull! Ty hon borde ju känna inom sig, att han mest älskade att se henne i den skära dräkten. Tänk, om hon gjorde det, samt komme ut och öfverraskade honom i den ko-

stymen! Åh nej, han var allt för barnslig, som kunde tro något sådant. Dock ville han — det beslutet fattade han — själf i kväll bedja henne, att till i morgon åter påtaga den skära klädningen för hans skull. Nej, det sista skulle han ej våga tillägga. Och sedan — om hon uppfyllde hans bön och i morgon uppträdde i den skära klädningen — skulle han med en varm blick tacka henne, och han skulle känna sig så lycklig, ty då hade han ju redan eröfrat ett af utanverken, som skyddade den svåra fästningen, och därefter kunde han så småningom våga gå till storms mot själfva hufvudfortet. Och med den tanken kände han sitt mod vakna igen, och framtiden speglade sig ljus för honom i den nedanför liggande sjöns glittrande böljor, och björkarna tycktes få lif å nyo, och högt öfver hans hufvud började en liten sångare slå sina drillar och sjunga om kärlek, om sann kärlek, om kärlek som aldrig, aldrig slocknar. Ja, visst var det skönt att lefva lifvet . . .

Å nyo betraktade han sina sofvande kamrater, och han såg på sin klocka. Den visade endast half sju. Det återstod således ännu en half timme till den af Otto utsatta whiskytiden. Men antag, att han nu väckte dem — så resonerade han —, så skulle Otto genast ditkalla Sigrid, och då finge han se henne igen. Planen var alltför god att icke dragas fördel af:

»Hallå, sjusofvare, klockan är half åtta!»

Båda de sofvande rusade upp, och omedelbart dånade Ottos klangfulla stämma emot byggnaden:

»Sigrid! Betty! Kall punsch och friskt vatten, whisky, konjak och cigarrer!»

Gamle Caro blef så förskräckt, där han låg uppe på verandan, att han började stormskälla, och hela huset kom i starkt uppror.

Först kom Sigrid själf tillskyndande med cigarrer och tändstickor. Efter henne kom Betty pustande med en hel korg punsch- och whisky-flaskor, och sist kommo Maria och Stina halfspringande med brickor och glas och vatten och iskylare. På två minuter var allt klart.

»Jag skulle tro, att det finns disciplin här i huset», muttrade härads höfdingen, gripande en iskall punschbutelj. »Nu stannar Sigrid kvar och är treflig mot gästerna!» fortsatte han, i det han med säker hand fyllde glaset. — »God morgon på er! Skål!»

Första glaset tömdes under stor högtidlighet. Åt Sigrid hade brodern tillagat någon sorts blaskig soppa af två droppar punsch i ett helt glas vatten. För sina vänner motiverade han detta sålunda:

»Jag vet nog, att flickor så väl som fruar tycka ganska bra om punsch och gärna dricka den, och jag tolererar detta vis à vis fruarna, när de hafva tillstånd af sina män, men jag tål ej, att en ung flicka sitter och sörplar på ett punschglas liksom en grisunge slaskar i mjölkhon.»

»Hahaha», skrattade Sigrid, väl vetande, att, när brodern använde sina grofkorniga uttryck, var detta tecken till, att han var vid utomordentligt godt lynne — »hahaha, det är ej längre sedan än förra söndagen, som Otto egenhändigt serverade mig ett glas punsch utan att alls utspäda den med vatten. Kanske jag då tog mig ut på det där sättet, som du nyss med så fina och väl valda ordalag beskref?»

»Det var stor skillnad den gången mot nu. Jag var ensam och ville ha sällskap att dricka ett glas punsch. I dag återigen är det främmande här, och det förändrar saken. Men — det var märkvärdigt, hvad solen står högt på himmelen klockan half åtta på kvällen.»

»Half åtta», svarade Sigrid — »klockan är knappt half sju ännu.»

»Nej, minsann! Hon är verkligen endast några minuter öfver half sju. Se där sitter Rustan och ser skenhelig ut — en sådan bof — han lurade Gösta och mig — men så mycket bättre — det är på det hela taget bra dumt att sofva bort sin tid — när det finnes så mycken kall punsch kvar ännu i Sverige — skål! Nu få ni välja efter behag — punsch eller grogg — och är det någon, som nödvändigt vill servera Sigrid ett litet glas punsch, så må det vara händt, eftersom hon har den äran att sitta i nära bekanta vänners lag.»

Ingeniören skyndade sig att slå i ett glas med punsch samt gaf det till Sigrid, ehuru löjtnanten, som satt henne närmare, hade varit mera skyldig att utföra artighetsuppdraget.

»Du är en snabb kavaljer, Gösta — du kommer att gå långt, då däremot Rustan — hallå, Rustan, hur är det fatt med dig — du sitter ju som en pojke på skolbänken och tittar på dina skospetsar — och sannerligen — han har ännu ej druckit ur sitt första glas punsch — är du generad af fruntimmerssällskap, notabene bättre sådant — eller sitter du och tänker på din sista flamma — där borta på heden eller i dess grannskap — eller är du stadd vid dålig kassa och sitter och funderar på att vigma en femma af mig — eller hvad femton uppsprättade kineser fattas dig?»

Rustan fyllde sitt glas och vände sig till Otto:

»Skål!»

»Nå, det var alltför väl, att du kunde klämma ur dig något lifstecken åtminstone. — Sigrid, hjälp mig att pigga upp karlen litet!»

»Kära Otto, det är väl intet fel med löjtnanten. Han tycker endast, att du är litet för mycket bullrande af dig.»

»Bullrande! Då skulle du hafva hört, hur han bullrade sista morgonen, vi voro tillsammans i Stockholm. Då var det annat ljud i skällan. Då var det min gamle vän från de tusende och en äfventyrens dar. Sigrid, gå ut och prome-

nera med honom och leta ut, hvad som fattas honom!»

Hvarken Sigrid eller löjtnanten syntes emellertid hågad att villfara denna begäran. Ingenjören, inom sig undrandes, hur Otto kunde vara så stockblind, att han ingenting märkte af hvad som försiggick med löjtnanten, beslöt att komma vännen till hjälp igen.

»Saken är den», började han, »att Rustan fått bekymmer angående ett vetenskapligt arbete, som han håller på att studera. Men han står ännu endast på första trappsteget till det vetandets tempel, hvars portar han inom kort tänker storma för att komma i besittning af all den härlighet, som därinnanför finnes. Som vi veta, är all början svår, och därför må du, bror Otto, ej undra öfver, att vännen Rustan nu känner sig betryckt och orolig vid tanken på det allvarliga värf, som förestår honom.»

Otto fingrade nervöst på sina mustascher, seende än på den ene än på den andre af de båda vännerna, för första gången i sitt lif icke förstående, hvilken hemlighet dessa hade emellan sig, ty en hemlighet förefanns, det kände han i luften. Rustan återigen bet sig i läppen, förargad öfver Göstas i hans tycke allt för öppna språk och rädd för, att Otto eller Sigrid skulle förstå dubbelmeningen i dennes nyss hållna harrang. Han kände, att han måste söka morska upp sig och blifva glad och språksam och treflig som vanligt för att icke väcka Ottos misstankar, men han fann

det så olämpligt att kasta sig in på något af de vanliga banala samtalsämnen, att han ovillkorligt föredrog att tiga. Dock skulle han velat bortskänka ett år af sitt lif för att få visshet om, huruvida Sigrid förstått Göstas anspelningar nyss...

»Nu få ni raska på med glasen, ty i kväll blir intet nattsöl», började Otto. »Vi måste krypa till kojs tidigt för att hämta krafter till morgondagens ansträngningar. Ett par af mina grannar komma då hit, och jag vill uppvisa eder fullt krya och vid sunnda vätskor inför dem. Den ene är brukspatron Ståle på Eldhammar, en beläst, tekniskt-vetenskapligt bildad, öppen och rättfram hedersman af gamla stammen — den enda människa, jag kan säga, att jag har en smula respekt för; den andre är vår gamle domhufvande i häradet, häradshöfding Fischer — en verklig häradshöfding, icke en sådan där titulär dussinupp-laga däraf, som jag själf — för öfrigt en belevvad, fint bildad man, han också. Enda anmärkningen, jag kan hafva emot honom, är, att han tror sig begripa landtbruk bättre än jag; åtminstone vill han ibland försöka kritisera och korrigera mina åtgöranden i landtbruksväg. Jag låter honom hållas och låtsas, som om det regnar. I öfrigt önskar han, att jag skall mottaga förordnande för honom här i domsagan för att skaffa mig meriter för domarebanan, hvilket naturligen dock ej kan gå för sig, ty det högt uppdrifna landtbruket härstädes kräfver ensamt sin man.»

»Det skall bli mycket intressant att träffa en yrkeskamrat», inföll ingenjören. »Jag skall resonera med honom om de uppfinningar, som jag nu har på tapeten.»

»Ja, det kan du godt göra. Farbror Ståle är hemma uti allting. Eldhammar sköter han mönstergildt. Kanske till och med lika bra, som jag sköter mitt landtbruk här. Ja, det kan jag, förstås, icke svära på. Jag har endast aktgifvit på skogs- och landtbrukshandteringarna vid Eldhammar, och dem finner jag mönstergilda. Järnhandteringen därstädes förstår jag ännu ej riktigt fullkomligt — ja, det vill säga, i det närmaste begriper jag nog den också, så att jag verkligen kan säga, att hela bruket skötes fullt rationellt enligt min uppfattning. När man som jag varit med om litet af hvarje uti den stora praktiken, så lär man sig snart att öppna ögonen samt skärskåda ting och förhållanden.»

»Sedan hela tre år tillbaka!» inföll ingenjören skrattande.

»Visserligen — tre år tyckas en kort tid — men när man ej går och sofver, utan som jag ligger i från morgon till kväll.»

»Eller från kväll till morgon, liksom nu senast i Stockholm», skrattade ingenjören.

»Hvad säger ingenjören — höll Otto på från kväll till morgon i Stockholm?» frågade Sigrid, ytterligt häpen.

»Nej, för all del, jag menade endast att det var ett par kvällar, som vi till följd af arbetets

mångfald kommo litet sent i säng. I Stockholm lägger man sig ju alltid senare än här ute på landsbygden och sofver således långt fram på förmiddagen därstädes. Det var därför, som jag interfolierade med att Otto icke alltid arbetade från morgon till kväll, utan att fall kunde förekomma, då han äfven måste taga en del af kvällen till hjälp för att hinna utföra allt, som var tvunget att uträttas under dagens lopp.»

»Ja visst, ja!» svarade Sigrid.

Löjtnanten såg åter ned på sina skospetsar, häradshöfdingen tog sig om hakan och såg bister ut, och ingenjören tittade mycket djupsinnigt rakt fram på sitt punschglas, liksom om det var ur dess gula vätska, han hämtade stoffet till sina diplomatiska förklaringar.

Samtalet hotade att afstanna för en sekund, och häraf begagnade sig Sigrid att förklara, att hon var nödsakad se till, hur Betty ämnade rangera med supéen, och så försvann hon.

Kvällen sänkte sig sakta öfver de tre vännerna, under det att de i minnet genomgingo gemensamt upplefda episoder eller skämtsamt för hvarandra berättade sina upplevelser under senaste tio åren, då de varit skilda åt.

Efter supéen röktes en cigarr på verandan, hvarefter Otto manade till uppbrott och godnatttagning.

Löjtnanten manövrerade så skickligt, att han utom hörhåll för de öfriga fick tillfälle att tillägga några ord till Sigrid, då han sade god natt.

»En sådan vacker solnedgång i afton!»

»Ja, gudomlig!»

»Fröken Sigrid, i morgon lofvar ni mig att bära den skära klädningen igen, som ni hade på förmiddagen i dag! Det — det är min första bön till eder, och — och ni får ej illa upptaga den.»

Den unga flickan kastade en snabb blick på honom, men svarade endast:

»God natt, löjtnanten, sof nu godt!»

Löjtnanten marscherade en trappa upp, ond på sig själf. Nu hade han gjort en dumhet igen. Det kunde till och med ett barn begripa, att han varit påflugen. Inte passade det honom att förehålla henne hvilka klädningar, hon skulle bära. Naturligtvis hade hon illa upptagit hans framfusighet, det kände han på sig. Hon svarade ju ingenting — önskade honom endast god natt, liksom man gör till hvarje annan bekant. Han var alltjämt ett nöt, det kom han öfverens med sig själf om.

Vid dåligt humör inträdde han i sitt sofrum samt började vandra af och an på golfvet, vridande sina mustascher och blängande argt på Gösta, som inkommit i hans rum och slagit sig ned på en stol därstädes.

»Jag skall gå och lägga mig», började löjtnanten.

»Det skall du visst få, min gosse lilla. Jag är endast inkommen för att säga dig några ord.

Sedan skall jag mer än gärna lämna dig ensam med dina oroliga mustascher.»

»Nå, hvad vill du?»

»Sätt dig, och spring ej så där som ett mag-sjukt lejon i buren. Du stör ju människorna in- under. Här på landet har man ej sådana tross- bottnar som i Stockholm.»

»Var det detta, du ville säga mig?»

»Nej.»

»Nåväl, nu sitter jag och lyssnar så tåligt som helst.»

»Du känner mig sedan gammalt och vet, att jag icke är att leka med, när jag sätter den sidan till, och därför bör du spärra upp dina öron och noga höra på, när jag nu förklarar för dig, att, så sant som jag heter Carl Gustaf Brauner, så kommer jag att vrida din brunstekta nacke af dig, om du vågar att antasta flickan, som finns här i huset.»

»Menar du fröken Sigrid, eller Maria, eller Stina? Maria är inte oäfvnen.»

»Försök att skämta, om det roar dig, men jag vidhåller, hvad jag sagt.»

»Hvad har du sagt?»

»Att du inte understår dig att kurtisera Ottos syster!»

»Skulle det vara så farligt?»

»Farligt! Nej, icke för dig men för henne. Jag har i dag allt för väl gifvit akt på ditt suck- ande och pustande och himlande för att icke förstå, hvart vinden blåser, och ej heller undgick

det mig, hur du för en stund sedan, när vi sade god natt, smög dig åstad för att tissla henne i örat några ord, som icke voro afsedda att höras af oss andra.»

»Hade jag icke rätt därtill?»

»Nej, min gosse lilla. Du och jag hafva i dag kommit som gäster till Ottos hus, och då har du ej minsta rättighet att attackera hans syster. Hvad skulle det taga för slut? Därför att Otto nu är en sådan hedersman, öppen samt fri från all misstänksamhet, så vore det ett dubbelt brott från din sida att kränka hans förtroende för dig. Du vet väl bäst själf, hur galna fruntimmerna alltid varit i dig, och denna blefve en lätt seger, lättare än alla andra. Ty jag har haft ögonen på henne också i dag. Hon har alltid vändt sig till mig och tyckts alldeles ignorera dig, men mig lurar hon icke. Fruntimmerna äro ett listigt släkte, allt ifrån Evas tid. Hon har hela dagen velat inbilla både sig själf och oss andra, att hon är mer intresserad af mig än af dig, men jag vill hålla min halfva årsinkomst på, att flickan alla redan är förtjust i dig, din långe sabelskramlare, och icke frågar ett jota efter mig.»

»Aha, du är svartsjuk.»

»Nej, jag lefver i idéernas och uppfinningarnas värld och har ej tid att tänka på kärlek. Därför kan jag också med så mycken större kläm upphäfva mig till tuktomästare öfver dig.»

»Åhå, en vacker dag uppfinner nog äfven du en flicka, som du anser värdig att placera

framför dina idéers och uppfinningars tittskåp samt därefter smälta i ditt hjärtas deglar. Den som lefver få se.»

»Nåväl, lofvar du mig att icke attackera flickan?»

»Jag lofvar ingenting. För öfrigt vill jag säga dig, att jag anser, att du med denna saken ej har det ringaste att beställa.»

»Jo, det har jag. Jag har samtidigt med dig hitkommit som gäst till detta hus och känner mig ansvarig för bådas våra handlingar. Om du hade påträffat Otto och hans syster ute i stora världen, vid en badort eller dylikt, skulle du gärna för mig fått kurtiserat henne så mycket du behagat, men icke här. Kom ihåg det!»

»Antag, att jag verkligen är kär i Sigrid — och detta är jag, det erkänner jag —, skulle jag ej då hafva rättighet att framföra mina kärleksbetygelser inför henne och söka vinna hennes genkärlek?»

»Nej, du skall icke söka uppväcka någon kärlek från hennes sida, ty har hon en gång fattat kärlek till dig, så kan hon sedan bära på den i hela sitt lif. Kvinnorna äro stundom förunderliga i den vägen, och Sigrid tyckes mig vara af just det slaget, som är mäktigt en kärlek för lifvet.»

»Så mycket bättre för mig!»

»Sant — men så mycket sämre för henne! Ty känner jag herr Rustan rätt, så svärmar han inom en månad för någon annan.»

»Men antag, att min kärlek är så stark, att jag på allvar friar till flickan och gifter mig med henne.»

»Du!»

»Ja, just jag!»

»Du är icke mogen för giftermål.»

»Är jag inte mogen — trettio år gammal!»

»Nej, du är långt ifrån mogen. Kom ihåg så många tusentals olyckliga äktenskap, som hafva knutits från liknande situation, som just nu är för handen! En ung man, van att tjusa kvinnorna, tror sig en vacker dag vara på allvar kär. I bästa fall tror sig flickan vara kär i honom också — detta inträffar emellertid endast undantagsvis, ty i de flesta fallen kastar hon sig i hans öppna famn blott af önskan att få gifta sig så snart som möjligt — du vet, hur giftasgalna en del fruntimmer kunna vara, ty du har nog själf varit fast för dem — alltnog, det blir giftermål utaf. Efter ett års förlopp, ibland mer ibland mindre, får den äkta mannen syn på en annan kvinnofigur — jaha, fortsättningen känner du. Det är för att undvika ett dylikt förhastadt giftermål, som jag ännu en gång tillropar dig: Du får icke kurtisera denna flicka under de dagar, du kommer att vistas här, ty du är icke mogen för giftermål. Du har lekt dig fram genom hela ditt lif — jag har nog reda på dig, fast vi ej varit så mycket tillsammans de senaste åren — du har fladdrat från blomma till blomma, du har svärmat, du har älskat, du har kysst, du har famnat — oftast lätta segrar,

någon gång mothugg, men dylikt har endast tjänat att pigga upp dig så mycket mer. Du har aldrig stannat en sekund för eftertanke, ty du har endast fladdrat och svärmat och kysst. Du har ännu slaggen kvar i din långa kroppshydda, din själ har aldrig renats genom tänkandets eld eller lidandets tårar. Med ett ord: Du är ej mogen för giftermål.»

»Är du mogen?»

»Ja, jag är mogen.»

»Att gifta dig med Sigrid?»

»Prat! Jag har icke sådant temperament som du. Jag blir icke kär eller låtsas vara kär i en flicka, som jag sett endast en dag. Men hurudan manne du är? Fram med sanningen! Hur många gånger har du varit dödligt kär i år?»

»Skall jag ovillkorligen säga dig det?»

»Ja!»

»Nå, låt gå! Första kärleken i år — låt mig eftertänka — ja, det var i januari eller februari, månaden minnes jag ej. Jag och en kamrat dinerade på Rydberg — maten var bra, musiken var bra, vinet var bra, ja, det vill säga, rhenvinet och champagnen voro ej lagom tempererade, det erinrar jag mig alldeles tydligt, ty jag gaf hofmästaren uppsträckning därför. Vi sutto i matsalens norra ände. Under måltidens lopp märkte jag, att jag glömt min näsduk kvar i ytterrocken, hvadan jag reste mig för att gå till kapprummet efter densamma. Jag hade hunnit

ända inemot utgången, då jag till vänster om mig, snedt emot hofmästarens pulpet, du vet, observerade ett sällskap af två herrar och en dam, den senare klädd i ljus klädning af siden, eller hvad det kunde vara. Just när jag passerade deras bord, slog hon upp ögonen mot mig, och, herre gud, hvad det klack till i mig. Blodet brusade med vild fart genom ådrorna, och jag blef så förvirrad, att jag var nära däran att göra en djup bugning för den unga damen i soffan. Ute i kapprummet måste jag stanna flera minuter för att hämta mig. Återigen passerade jag hennes bord, och ännu en gång slog hon upp ögonen mot mig. Då gjorde jag mig litet bättre tid att betrakta henne. Hon hade mörkt hår och mörka ögon och fin, skär hy. Jag återvände till min kamrat och delgaf honom min upptäckt och se — äfven han fann henne öfvermåttan däjlig och skön, fast afståndet till hennes bord hindrade honom att studera henne i detalj. Efter middagen gingo vi upp i kaféet och satte oss i det från matsalen längst bort belägna hörnet af detsamma, men glömde icke att, när vi i matsalen passerade den unga damen, med ögonen frossa af henne. Ack, hvad hon var däjlig! Ja, hon var mycket, mycket lik Sigrid. Vi satte oss, som sagdt, och drucko vårt kaffe, undrande öfver hvem hon kunde vara. Hon var icke från hufvudstaden, ty där hade vi reda på hvarje vacker flicka. Midt under vår undran fingo vi se henne och de båda kavaljererna komma inträdande från matsalen i

kaféets motsatta ände. Min kamrat, till hälften pessimist, uttryckte genast sin förmodan, att sällskapet skulle komma att slå sig ned i närheten af dörren, där de inkommo, således på lång distans från oss, ty, menade han, man förföljes så ofta här i lifvet af otur, att en sådan tur och lycka nu ej kunde hända oss, att flickan med sitt sällskap — ja, det vill säga, sällskapet struntade vi naturligtvis i — slog sig ned i närheten af oss. Men försynen var oss huld den gången. Flickan, som själf gick i têtén, rundade halfva kaféet samt satte sig vid ett ledigt bord alldeles invid oss. Du milde skapare, hvad hon var däjlig under ögonen! Jag får ångra under hela mitt lif, att jag ej gick åstad och kysste henne. Hvarför gjorde jag ej det? De där fiskarne, hon hade med sig, hade jag först kunnat kastat ut genom dörren. En af dem bar ring på fingret. Hon bar äfven ring. Alltså var hon förlofvad. Men ack, hvad hon lyste upp hela kaféet! Hon var solen därstädes. Jag och min kamrat sutto och värmdes oss i hennes strålar. Tänk dig, det stora, naket kalla, dystra kaféet upplysas, lifvas och värmas af en enda liten flicka! Men så var det. Hon var härligare, varmare, ljusare än solen. Jag älskade henne. Ja, hvad har jag att tillägga? Hon tillika med sällskap bröt upp. Jag såg henne gå öfver golfvet. Jag följde henne med ögonen, tills dörrarna slötos bakom henne. Då var det, som om all världens köld och mörker lagt sig öfver rummet, där vi sutto. Det dystra, naket

kalla kaféet blef dystrare och kallare än någonsin. Jag skalf. Jag frös ända in i hjärtroten. Jag kunde ej längre sitta kvar. Vi bröto upp. Jag återsåg henne aldrig, men om dagarna tänkte jag på henne, och om nätterna drömde jag om henne en lång, lång tid efter det ögonblick, då hon för alltid försvann ur min åsyn. — — — Kärleken nummer två i år inträffade i en järnvägskupé. Det var i april månad. Jag skulle resa upp till hästutställningen i Stockholm — »

»Nu är det alldeles tillräckligt — du behöfver ej ingå på vidare detaljer — allt hvad du mer komme att tillägga skulle endast ytterligare styrka och bevisa sanningen af mitt påstående, att du ej är mogen för äktenskap.»

»Naturligtvis erkänner jag villigt — till och med för Sigrid skall jag erkänna det, om det fordras — att jag svärmat litet i min dar, men hvilken ung man eller flicka har icke gjort det! Jag kan ej hjälpa, att naturen utrustat mig med ett varmt temperament, som kanske hittills visat en del flyktiga tendenser. Ty jag nekar ej till, att min kärlek understundom varit flyktig. Du minnes från Carmen:

»L'amour c'est un oiseau
Qui vient et qui s'en va» —

Nu är det emellertid helt annorlunda ställdt inom mig, ty min kärlek är icke längre liksom Carmens »en fågel som kommer och som far». Denna gång känner jag, att min kärlek är djup

och allvarlig, och ingenting kan hindra mig att söka vinna Sigrids genkärlek.»

»Du är den halsstarrigaste människa, jag sett. Och jag vill ej längre tvista med dig. En sak skall du dock lofva mig: att du icke skall fria till Sigrid eller på något sätt binda flickan vid dig under denna vecka, som du och jag vistas här på Hallstanäs. Res ned till västkusten först och se dig omkring — där finns många vackra flickor att välja på, och dem har jag ingen misskund med, ifall de snärjas af dina garn; men lämna Sigrid i fred denna gång! Skulle din kärlek hålla i sig, så är ju ingenting, som hindrar dig, att i höst eller när som helst eljest återvända hit och söka vinna hennes hjärta.»

»Du talar som en präst. Nåväl, jag lofvar dig detta.»

»Tack! Nu känner jag igen min gamle Rustan. Och nu får du gå och lägga dig. Men se där! Du har fönstret uppe. Om vi nu lefde i en roman, så kunde man våga hundra mot ett, att antingen Otto eller hans syster eller också någon annan stått utanför på gården och hört hela vårt samtal. Jag måste se efter. Nej, gud ske lof, där finns ingen.»

»Ack, om så väl vore, att vi lefde i en roman», suckade Rustan. »Då skulle jag i morgon fria till Sigrid och kyssa henne och krama ihjäl henne. I stället har man nu endast den dystra verkligheten omkring sig.»

»Ja, tänk så dyster! God natt!»

Den unga flicka, som hela detta samtal gällt, hade å sin sida äfven fått hufvudbry denna kväll. Hvad hade löjtnanten menat med att bedja henne i morgon påsätta den skära klädningen? Hon sänkte tankfull sitt hufvud. Hvad hade han menat? Månne han älskade henne? Troligen! Eljest skulle han ej intresserat sig för hennes klädsel. Naturligtvis hade han något motiv. Kanske han tyckte, att hon såg bra ut i den skära klädningen? Ack, hvad hans ögon hade blickat ömt och blygt på henne, när han framförde sin bön till henne! Ja, han älskade henne. Det kände hon. Men hon ville ihågkomma Gretas råd och icke allt för lätt låta fånga sig af hans starka arm. Dock — hur skulle hon göra med klädningen? Det hade i alla händelser varit hennes mening att påtaga den skära i morgon förmiddag. Men om hon nu gjorde det, sedan han framställt sin bön, så skulle han tyda hennes tillvägagående som en uppmuntran. Men en sådan oskyldig liten uppmuntran vore väl ej farlig att visa honom? Nej! Hon ville taga den skära! Och med denna tanke på sina läppar insomnade hon

Löjtnanten hade en orolig natt. Han var ond på Gösta, som blandade sig i hans affärer, och icke var han belåten med sig själf heller. Det hade varit dumt af honom att gifva Gösta det där löftet. Nu vore han ju alldeles bunden. Nå ja, men med sin skicklighet i dylika affärer skulle han nog veta att ställa så, att han hvarken band sig eller flickan, men ändå fick flirta litet.

Därmed skulle han nöja sig till en början, och sedan — ja, sedan

Efter en orolig slummer uppvaknade han vid sextiden på morgonen. Han hörde, att man redan var vaken och i full verksamhet i våningen under och ute på gården. Han beslöt att genast stiga upp. Kanske han kunde träffa Sigrid — och få prata med henne ensam, i fred och ro!

Nedkommen på gården mötte han Otto, som redan hade börjat sin morgonrond för att inspektera folket. Det var förargligt. Honom ville han icke träffa.

»God morgon, Rustan! Är du redan vaken — då kan du åtfölja mig på min morgonrond.»

»Nej tack, jag — ämnar mig ned till sjön för att taga mitt vanliga morgonbad.»

»Lycka till! Vi frukostera klockan nio, men om du känner dig sugen efter badet, kan du leta rätt på Sigrid och få dig en kopp kaffe eller te.»

Således gafs ingen annan råd för honom än att först hoppa i sjön, innan han kunde tänka på vidare framryckning mot fästningen.

Han hade redan hunnit halfvägs till sjöstranden, då han fick se Sigrid komma nedspatserande utför stora verandatrappan. Hon hade Caro i sällskap, och — hon bar den skära klädningen. Det klack till i honom. Han kände, hur tinnigarna bultade. Men denna gång skulle han åtminstone ej vara rädd. Han vände och upphann henne med några få steg.

»God morgon, fröken Sigrid!»

»God morgon, herr löjtnant! Ämnade ni eder till sjön, så låt ej mig hindra.»

»Ja, jag var verkligen på väg dit ned för att söka fiska rätt på er. Ni föreföll mig hela dagen i går som en förtrollande fedrottning, och därför antog jag, att ni icke kunde dväljas under sotad ås utan hade eder boning i de klara, glittrande böljorna.»

»Att ni kan säga sådana artigheter så tidigt på morgonen — då måtte ni hafva sofvit godt i natt!»

»Nej, jag låg blott och drömde om de glittrande böljor, under hvilka ni vaggades, och därför var nu min första tanke riktad dit ned mot det blånande djupet.»

»Har ni ej sett till Otto?»

»Jo, men han hade ej tid att sysselsätta sig med mig. Han skulle göra sin morgonrond, påstod han.»

»Skall jag bedja Betty framsätta kaffe eller te åt er? Ni får ej frukost förrän klockan nio.»

»Nej tack, jag behöfver ingen materiell spis, när mitt hjärta frossar af fedrottningens gudomliga uppenbarelse. Törs jag i stället fråga, hvart-hän fröken Sigrid ämnar sig.»

»Jag skall taga en promenad till min kulle.»

»Er kulle?»

»Ja, jag har en favorltplats uppe i skogen.»

»Jaså, fedrottningen nöjer sig ej endast med det blånande djupet, hon älskar äfven att vistas

i den tysta skogens sköte. Månne hon tillåter, att jag medföljer till den himmelska boningen?»

»Ja, mer än gärna.»

Löjtnanten hade ändtligen öfvervunnit sin rädsla från gårdagen, och under gladt samspråk nådde de snart kullen.

Sigrid stannade på krönet och kastade en hastig blick omkring sig. Hon ville, att hennes följeslagare skulle aktgifva på och fatta det stor-slagna och tjusande natursceneriet omkring dem. Denne läste genast hennes tankegång och utropade, efter att hastigt hafva tagit platsen i betraktande:

»Ja, sannerligén, här bor ni som en drottning! Hvilka mäktiga pelar-rader bilda ej dessa träd! Hur högt hvälfver sig ej taket öfver edert hufvud. Och där mellan stammarna framskymtar den blåa, skimrande ytan af edert andra residens. O, jag böjer mitt knä för den mörka skogens och det ljusa vattnets drottning. Hell dig!»

Och härmed böjde han mycket graciöst sitt ena knä samt blottade sitt hufvud inför Sigrid.

Denna nickade skrattande och tycktes med ganska stort välbehag upptaga sin riddares hyllning.

Rustan skyndade sig att utbreda sin näsduk öfver en bärristufva, enär nattens dagg ännu kvar-låg öfver marken, samt inbjöd sin följeslagerska taga plats. Själf kastade han sig på mosstället ett par steg ifrån henne.

Den vackra tidiga morgonstunden, naturens majestät öfverväldigade dem båda. Ingen af dem var hågad att bryta tystnaden. De kände, att deras hjärtan ändå närmade sig hvarandra oemotståndligt. Inga ord behöfdes för att uttrycka detta. Starka, osynliga band bundo dem samman — samma band som hopknöto allt skogens öfriga flygande, krälände, hoppande lif ända ned från det lilla biet, som surrande flög från blomma till blomma för att hopsamla föda till boet, ända upp till den högt öfver deras hufvuden drillande sångaren, som sjöng för maka och barn. Af kärlekens fina trådar var det gemensamma bandet spunnet — kärleken till make och maka, till barn och till den husliga härden. Af kärlekens fina trådar var det gemensamma bandet spunnet — kärleken till den gud, som skapat denna härliga natur och tillstadt, att densamma fick njutas och lifvet därstädes lefvas icke blott af mannen och kvinnan på kullens krön utan äfven af allt skogens öfriga flygande, krälände, hoppande lif: kärleken — den sanna kärleken — kärleken som aldrig, aldrig slocknar.

Sådan till sinnes som nu hade Rustan aldrig tillförene känt sig. Detta var den högtidligaste gudstjänst, han i sitt oroliga lif upplefvat. Han kände, för att använda Göstas ord från gårdagskvällen, hur slaggen sakta droppade från hans lättsinniga hjärta. Han kände, hur tanken frigjorde sig och sväfvade ut öfver oändlighetens haf för att luttrad och renad återvända och för-

bättra hans syndfulla själ. Han kände, hur bröstet vidgade sig, och hur han skulle kunnat vara i stånd att på sina starka skuldror för en sekund uppbara hela världens lidande, om han därigenom kunnat skänka lindring och tröst i kvalda sinnen. För första gången sedan många, många år kände han, hur en tår sakta uppsteg i ögat och nedföll på marken, blandande sig med daggdroppen på lafven vid flickans fot. Och flickan såg tåren och gladdes i sitt hjärta. Och hon höll honom äfven räkning för, att han ej med ord störde hennes egna tysta tankar, som vandrade tillbaka ända till hennes flickår, då hon första gången skänkte sitt lilla barnsliga hjärta till den store, starke mannen, som nu låg vid hennes fot, och hon kände, att honom, endast honom skulle hon vilja älska i hela vida, vida världen.

Hon såg på honom, och han mötte hennes blick, men när han aktgaf på, hvilken rörande ömhet och ousäglig kärlek, som strålade honom till mötes ur hennes stora barnaögon, då sänkte han hufvudet skamset mot marken. Ty som en blixtnöd slog det honom, hur ovärdig han var henne. Men på samma gång förstod han också, att hon var hans här inne i stora, mörka, tysta skogen. Han behöfde blott sträcka ut sin starka arm och draga henne intill sig, och ingen makt på jorden skulle kunna hindra honom eller kunna taga henne ifrån honom. Men hans arm låg stilla. Icke för alla jordens skatter skulle han i denna stund kunnat förmå sig att genom ord eller hand-

ling locka henne till sig. Icke nu. Kanske i morgon. Kanske en annan dag. Men icke nu. Ej band honom det löfte, som Gösta affordrat honom kvällen förut. Nej, visst icke. Ej band honom tanken på världens dom öfver hans handling, ej heller tanken på, att hon kanske en gång skulle bli djupt olycklig genom sin förening med honom. Nej, och åter nej. Men han kände, hvad som band honom: han satt ju i guds hus, visserligen genom sin ovärdighet hänvisad till nedersta platsen vid dörren bland publikaner och syndare, men han satt där likväl och hade alldeles nyss firat sin första gudstjänst på många, många år samt inför sin gud fader lofvat att för en sekund på egna skuldror bära det tunga korset på vägen till Golgatha. Skulle han då, innan ännu löftet svalnat på hans läppar, med oren hand roffa åt sig sin gud faders skönaste och härligaste skapelseprodukt, flickan vid sin sida? Nej, och åter nej. Och hans hufvud sjönk ännu djupare mot marken

Det yttrades ej mycket dem emellan på hemvägen, utan de gingo försjunkna i sina tankar. En enda gång blef känslan honom öfvermäktig, och han grep hennes hand samt bar den i sin en del af vägen framåt. Så släppte han den och stannade samt bad med låg röst, att hon skulle vara god framföra den hälsning till Otto, att denne icke skulle vänta honom till frukosten.

Därefter återvände han ensam till skogen, på samma väg de kommit

Det var ej med lätta steg, Sigrid vandrade åter till hemmet. Hvarför hade han vändt? frågade hon sig själf. Hvarför? Hon hade känt sig så utsägligt lycklig för några korta minuter — ack, allt för korta! Hvarför skulle alltid lyckan utminuterar i så oändligt små portioner, hvarför skulle man endast få njuta den sekundvis med långa, långa mellanrum under ett långt, långt lif, uppfyllt af endast sorger och misräkningar? Hvarför? Men hvad betydde sorger och misräkningar, när dock lyckan ändå, om ock endast sekundvis, infann sig! På den sekunden försonades allt. Alla föregående sorger och misräkningar utplånades ur minnet, och lyckans sekund var så ljuf, så ljuf. Och under den sekunden hämtade man äfven krafter, så att man tålmodigt kunde bära många, många kommande års sorger och misräkningar, ty det dröjde så länge, så länge, innan nästa lyckans sekund infann sig. Men hvarför skulle det dröja så länge mellan dessa lyckans sekunder? Jo, hon kände det nu. Det var, svarade hon sig, därför att, om lyckans sekunder inträffade allt för ofta, så skulle de snart mista sin natur af att bringa känslan af lycka — människan skulle blifva van vid dem, och med vanan skulle följa öfvermåttad — och så skulle all lycka upphöra. Nej, det var bäst som skedde. Hon ville ej klaga. Hon hade ju haft sin lyckans sekund. I många, många år hade hon väntat på densamma. Och nu hade den kommit — och måhända redan gått. Men

hvad betydde det? Hon hade haft den. Ja, hon hade haft den — ack, huru ljuft, huru ljuft! Ty huru innerligt ljuft hade det icke varit att få skänka bort det dyrbaraste hon ägde, sitt eget rika varma hjärta — skänka bort det till honom, som äntligen återkommit efter många, många år. Ack, huru ljuft! Och om hon också ej finge något i utbyte för sin rika skänk, så skulle detta ej kunna krossa hennes mod, ty det heter, att människan skall gifva med båda händer, äfven om intet henne återgifvet varder, ända tills hon ej har mer att gifva. Och om således den store, starke mannen, som nyss låg vid hennes fot, aldrig skulle vända åter till henne — och om således lyckans sekund aldrig mer skulle inträffa för henne, så skulle hon dock, det kände hon, med lugnt mod gå framåt i lifvet under minnet af att henne varit beskärtdt att åtminstone en gång få upplefva lyckan, och hon skulle lugnt invänta den sekund, som en gång måste inträffa för hvarje människa, både fattig och rik, både hög och låg, den lyckliga sekund, då hon för alltid skulle befrias från detta lifvets alla sorger och missräkningar samt med hans namn på sina läppar få utandas sin sista suck. Och hon sänkte sitt hufvud, och hennes tårar runno utför hennes kinder så stilla, droppande ned på vägen, droppande ned på hennes ljusa klädning — den skära klädningen, som hon bar för hans skull . . .

På Hallstanäs var det åskväder. Klockan var en kvart öfver nio, och ännu syntes ej Sigrid

eller Rustan till. Och därför hade åskvädret brutit löst — från Ottos sida. Frukostbordet stod dukadt sedan en lång stund, och maten kallnade.

»Jag tror, det har tagit slut på disciplinen här i huset», mullrade Otto, seende bister ut och vandrande af och an på verandan.

Ändtligen syntes Sigrid komma vägen framåt från skogen. Men hon hade endast Caro i sällskap.

»Hvar har du gjort af Rustan?» ropade brodern till henne på långt håll.

»Han har vändt åter till skogen samt bedt mig hälsa dig, att du ej skall vänta på honom till frukosten».

»Hvad vill detta säga — hvad är detta för historier?»

Sigrid skyndade förbi honom på verandan, med möda återhållande sina tårar, som hotade att frambryta igen, samt sprang in till sig. Snart visade hon sig dock å nyo och tycktes hafva återvunnit sitt lugn.

Ingenjören kände sig beklämd och hade vid frukostbordet svårt att hålla samtalet vid lif. Själfva Otto hade mistat sin frispråkighet och syntes vädra något misstänkt i luften, men af grannlagenhet mot systemen uttryckte han ej sina tankar.

»När skulle Rustan komma tillbaka?» frågade han systemen.

»Det vet jag ej, — han blott hälsade, att han ej skulle komma till frukosten».

»Fick han kaffe, innan han gick?»

»Nej».

Otto fann situationen otreflig samt beslöt gå ut åt ägorna efter frukosten samt frågade Gösta, om denne ville medfölja. Till Sigrids glädje svarade denne jakande, och hon fick således tillbringa förmiddagen i fred och ro, hvaraf hon kände stort behof.

Snart kom dock Betty och störde henne. Der var ju i dag, man skulle hafva främmande till middagen. Och så blef hon tvungen att hjälpa Betty och prata med henne samt styra och ställa, så att, när brodern och Gösta återkommo, hade hon återvunnit en stor del af sitt glada lynne.

En god stund före klockan tre anlände de inbjudna, men Rustan syntes fortfarande ej till.

Otto började se bistrare ut än någonsin, och systemen betraktade honom förstulet, fruktande ett nytt åskvädersutbrott.

Ändtligen, ett par minuter före klockan tre, syntes Rustan lugnt komma inmarscherande på gården. Han tycktes med flit väntat, tills de främmande skulle hafva anländt, så att han icke skulle bli utsatt för närgångna frågor af de hemmavarande. Han presenterades för och hälsade artigt på de inbjudna främmande, brukspatron Ståle och häradshöfding Fischer med deras fruar.

Båda de främmande herrarne tycktes vara omkring sextio års män, brukspatronen, distinguerad, med grått helskäg, häradshöfdingen, rödlett, med grå mustascher, pincenez samt mycket elegant klädd.

Då Rustan hängde hatten ifrån sig i förstugan, fick han tillfälle att tillhviska Otto, att han ej önskade föra någon af damerna till bordet. Därefter sprang han upp på sitt rum för att justera sig. Ingeniören följde honom i hack och häl, besluten att pressa sanningen ur honom.

»Hvar har du hållit hus hela dagen, och hvad har du gjort med fröken Sigrid, som kom hem på förmiddagen med rödgråtna ögon?»

»Tig, karl, med ditt dumma prat, eljest krossar jag skallen på dig!»

Rustan hade stått lutad öfver handfatet vid Göstas tilltal, men vändt sig om och rätat upp sig och såg verkligen nu ut, som om han skulle varit i stånd att uppfylla sin hotelse beträffande Göstas hufvudkrossning.

Denne senare vände honom ryggen och gick ut genom dörren, belåtet mumlande för sig själf:

»Han har ej kommit med sin hand vid henne, ty eljest vore han ej så morsk inför mig»

Otto hade sett Gösta springa efter sin vän uppför trappan och hade anat, hvad saken gällt. När han nu fick höra honom komma muntert

gnolande en visa utför trappan tillbaka, ljusnade hans bistra drag, och han återvann med ens hela sitt ursprungliga friska lynne. Han sprang ut på verandan och bjöd den äldre af de båda damerna, den gladlynta fru Ståle, armen och tågade mot matsalen. Men när han kom inemot tröskeln till densamma, släppte han plötsligt hennes arm, tog henne med båda händerna om lifvet samt lyfte henne som en fjäder långt in på matsalsgolvet. Så vände han sig blixtnabbt om, grep den efterkommande damen, fru Fischer, likaledes om lifvet och lyfte henne, ehuru hon var dubbelt tyngre än den föregående, också lika lätt in på golvet, innan hennes kavaljer, den häpne brukspatronen, ens hann blinka. Ottos infall och etikettsbrott var sällskapet en gång för alla vant vid, och därför möttes hans tilltag endast af skrattsalfvor, i hvilka de båda fruarna icke minst deltog. Otto vann emellertid sitt syfte: att få hög stämning redan vid smörgåsbordet. Det stela, ceremoniella hade ingen vän i honom, men man ursäktade ständigt hans fria fasoner, på grund af den öppenhet och smittsamt glada lynne, han alltid samtidigt lade i dagen, resonerande som så, att en glad själ varda många synder förlåtna.

Middagen fortgick sålunda under muntraste stämning, och Otto strålade. Endast löjtnanten hade dålig aptit, läppjade blott på glasen samt såg frånvarande ut. Otto observerade detta, fördrog det en stund, men förlorade till slut

tålamodet. Han fyllde löjtnantens glas flera gånger å rad, och med ett dundrande: »Drick champagne, människa!» tvang han honom att tömma det.

Sigrid hade häradshöfdingen och ingenjören till bordsgrannar, och dessa lämnade henne ej en minuts ro att grubbla öfver egna hjärteangelägenheter, utan bragte också henne i glad humör. Hon kastade ett och annat förstulet ögonkast åt Rustan till, och när hon någon gång mötte hans blick, såg hon sympati och förståelse i den och gladdes i sitt sinne. Hon undrade inom sig, huru det kunde vara möjligt, att de på detta vis i hvarandras ögon kunde så tydligt läsa, att de älskade hvarandra, då ju intet enda ord om kärlek någonsin blifvit uttaladt mellan dem. Han hade fattat hennes hand en gång. Det var allt.

Kaffet dracks på verandan, och därefter separerade man, det vill säga, att herrarne togo sitt högkvarter i en öppen paviljong vid sjöstranden, och damerna fingo taga sig fram bäst de kunde på verandan, i trädgården eller annanstädes.

Konversationen bland herrarne var liflig. Framför allt hörde man Ottos röst öfver de öfrigas. Han älskade att odla sina vänners förstånd genom djupsinniga föredrag, icke blott i landthushållning utan äfven i skogshushållning och bergsbruk. Någon gång yttrade han sig äfven i estetiska och politiska frågor, men i lag-

frågor aldrig. Det ämne, som han studerat och skaffat sig betyg på, att han var hemmastadd uti, det kastade han i sopvrån. »Det kan väl alla människor inse, att jag är hemmastadd i våra lagar och författningar, hvadan jag icke behöfver plädera i de ämnena; men att jag under den korta tiden af tre år hunnit sätta mig in uti den fullständiga skötseln af våra tre hufvudnäringar — det tror ingen, förrän jag talar om det för honom. Härtill kommer, att jag ej anser vara af vikt, att människor i allmänhet få någon inblick i lagens labyrinter, hvaremot det är obestridligt nyttigt för en hvar att hafva kännedom om våra hufvudnäringars rätta handterande, med anledning hvaraf jag, Otto von Kramer, anser som min mission att komma mina staccars medbröder till hjälp med dessa praktiska kunskapers bibringande». Så resonerade han och handlade därefter. Landtbruket hade han själf lärt sig med hjälp af en del fackskrifter, och skogsbruket hade han fått en öfverlägsen insikt uti, dels därigenom att han några gånger åtföljt den skogsingeniör, som årligen genomströfvade Eldhammarsskogen, dels därigenom att han var jägare och således fått blicken skärpt för skogsnaturens egendomligheter, dels och hufvudsakligast därigenom att han många, många gånger om året reste landsvägen så väl till Eldhammar som till järnvägsstationen och den nära intill liggande köpingen och således blef i tillfälle att taga i betraktande icke blott de skogar, som

ännu kransade landsvägsdikena utan äfven den mark, där en del skog en gång stått men under årens lopp borthuggits. Och på grund af att denna huggning årligen fortgått å en mängd ställen utmed vägarna i fråga, blefvo hans praktiska studier i ämnet både djupa och omfattande.

Kunskap i bergsbruket hade han erhållit dels genom att flere gånger i månaden åtfölja brukspatron Ståle vid hans inspektion af hyttan och lancaschiresmedjan vid Eldhammar, dels och hufvudsakligast genom att dagligen, eller åtminstone nästan dagligen, höra de dunkande, ibland klara hårda, ibland dofva mjuka hammarslagen från sagda smedja, som endast låg en knapp mil bort öfver sjön.

Grufindustrien kände han till fullo genom att hafva studerat några alldeles utanför knutarna vid Eldhammar belägna gruföppningar, visserligen sedan många tiotal år tillbaka fyllda ända till mynningen med vatten men genom de bredvid liggande stora skarnhögarna likväl utvisande, hvad som en gång funnits i dem och således gifvande rikt fält för studium. Hufvudsakligaste kännedomen i ämnet hade han emellertid bibringat sig genom att för hvarje gång, han gästade Eldhammar, noga aktgifva uppå de konstledningars, som förenade vattenfallet med de egentliga, en half kilometer aflägsset belägna grufvorna. Dessa konstledningars utomordentligt egendomliga och konstfullt varierande rörelser

fram och tillbaka hade från första stund ådragit sig hans vetgiriga uppmärksamhet samt gäfvot honom allt framgent rika tillfällen att komplettera sina kunskaper i den högre bergshandteringen. Grufvorna, som arbetades, hade han ännu icke nedstigit uti — enär farbror Ståle alltid uttryckt sin farhåga för, att grufstegarna icke skulle bära hans kraftiga kroppshyddas —, och ansåg han ej heller detta vara af behofvet påkalladt, då ett sådant rikt studiefält fanns ofvan jord.

Såsom en binäring till skogshushållningen betraktade han jakten och hade förskaffat sig sådana färdigheter i den, att han nu gällde som ortens störste jägare. Färdigheterna hade han vetat förvärfva sig på åtskilliga sätt. Redan som skolpojke hade han använt mången söndagsmorgon till oskyldig tjufjakt på kråkor och skator i Stockholms omgifningar — oskyldig därför att resultatet af jakten blef i allmänhet ganska klent. Men under dessa jakter fick han förnimmelse af, att han var danad till storjägare, och detta var alltid en god början. Under Uppsalatiden låg jakten i lägervall för honom, om man undantager en och annan utflykt, som han gjorde till i nejden liggande marker för att öfva sin skjutskicklighet på en eller annan flock nästan tama raphhöns. Hans egentliga jägarmandat började således egentligen icke, förrän han för tre år sedan kom hit till Hallstanäs. Då skaffade han sig alla möjliga fackskrifter, arrenderade stora jaktmarker samt narrade farbror Ståle en

eller annan gång med sig till skogen, enär till hans kunskap kommit, att denne i sin ungdom varit en stor jägare, ehuru han nu i det allra närmaste upphört med all jakt. Tio stycken hundar funnos nu i hundgården på Hallstanäs, och antalet hotade att betänkligt öka så väl genom inafvel som framför allt genom inköp af nya hundar, för hvilken senare sport ägaren syntes visa en ganska utpräglad smak.

Ottos vänner hade svårt att säga, hvilket ämne han helst sysselsatte sig med vid sampråk. Mest resonerade han naturligen angående landtbruk, ty med detta ämne till basis kunde han sammandrabba med alla människor, utaf den enkla orsaken, att alla människor, han diskuterade med, voro fullt hemmastadda uti landtbruk, ifrån och med gamle domhafvanden i häradet ända ned till yngste eleven på postkontoret i köpingen. Något svårare, men icke mycket, ställde det sig för honom att få kunskapsrika och sig värdiga motståndare vid diskussioner i frågor rörande skogshushållning. Först och främst hade han därvid att tillgå alla de personer, som genom tjänst eller befattning voro nödsakade att göra landsvägsresor, liksom han själf, till Eldhammar och köpingen med flere ställen. Alla dessa personer hade liksom han själf två ögon att se med och fyra sinnen dessutom, hvadan intet hinder för dem heller förefanns att göra ingående studier beträffande en skogs rätta skötsel med hjälp af det rika åskåd-

ningsmateriel, som var för handen å ömse sidor landsvägsdikena. Till denna kategori af resande personligheter måste man äfven räkna barnmorskan, enär hon till följd af sin tjänst äfvenledes måste företaga landsvägsresor, men alldenstund dessa mest skedde nattetid, då det var mörkt, kunde hon ej i samma grad som öfriga resande ämbets- och tjänstemän komma till rätta uti skogsskötselns labyrinth, hvarför också Otto hittills ej nedlåt tit sig till något skogsresonemang med henne, åtminstone icke något djupsinnigare sådant, det vill säga ingående på de inre, finare detaljerna. Men dessutom tillkom en stor mängd personer från närliggande köpingen, hvilka visserligen icke af tjänsten voro nödsakade att vistas mycket å landsvägar, men likväl till följd af kalasresor till Eldhammar och Hallstanäs och andra trefliga ställen i nejden titt och tätt färdades vägarna fram och åter. Alla, alla dessa voro alltid beredda att upptaga den af honom kastade skogs-stridshandsken, och deras heta diskussioner kunde understundom räcka halfva natten igenom.

Ottos värste skogsdebattör och svåraste motståndare var emellertid grosshandlar August Svensson från närliggande köpingen. Denne hade icke blott rest mycket utmed landsvägarna, utan hade till på köpet slagit sig på att bli skogsvårdare i stort, det vill säga, han köpte större och mindre skogar på afverkning under ett kortare antal år. Definitionen på denna senare tidsterm hade han

emellertid allt mer och mer snörpt ihop, så att han nu med ett kortare antal år aldrig underförstod mera än två år, ty kunde han icke afverka hela den inköpta skogen, äfven om den i inköp kostat honom öfver en million kronor, på två år eller därunder, så ansåg han affären vara af dålig beskaffenhet och inlät sig icke gärna på densamma, utan lämnade den till någon annan person med skummare blick för tidens kraf.

Genom åtskilliga omständigheter var således denne grosshandlare blefven en framstående fackman på skogsområdet och, som sagdt, en svår motståndare till Otto. Denne senare hade bland annat fått den föreställningen, att skogen i Sverige minskade, och vågade äfven försvara denna sin åsikt inför grosshandlaren, hvilken å sin sida dyrt och heligt svor på, att skogskapitalet ökades. Och därmed var diskussionen i full gång. Otto åberopade den erfarenhet, han vunnit under de senaste tre åren. Såsom jägare hade han arrenderat böndernas skogar milsvidt omkring och hade till sin häpnad märkt, huru endast under denna korta tid af tre år en förfärande massa skogsbestånd hade fallit för yxan och i stället lämnat plats för alldeles ypperliga betesmarker för harar samt trädgårdsland för lingonplockare. Grosshandlaren å sin sida svor och förbannade sig på, att han redan för tjugu år sedan börjat köpa skogar, och ännu hade de icke tagit slut, alltså kunde de aldrig taga slut. Och icke nog med detta, utan han påvisade, huru han icke

längre var ensam skogsuppköpare i nejden, utan att på de sista tio åren skogsköpare uppvuxit ur jorden som svampar efter ett mildt regn: hvar annan bonde var nu själf skogsköpare, och vid hvartenda stationssamhälle var hvarenda liten småhandlare skogsuppköpare, och näringen födde sin man, och — skogar funnos fortfarande att köpa: alltså kunde skogen aldrig taga slut. Otto försökte då framkomma med en svag invändning, att orsaken till att skogar ännu finnes att köpa möjligen berodde därpå, att, när man för några tiotal år sedan på allvar började exploitera den svenska skogen, så fanns ett omätligt förråd hopadt sedan århundraden tillbaka, hvadan det ej föll sig så lätt att på några få år hinna utrota detta stora värdefulla förråd, äfven om skogsköpare uppväxte som svampar ur jorden. Och med mycken mild ton brukade Otto avsluta sitt anförande med att fråga grosshandlaren, om denne likväl ej hade märkt, att, under de tjugu år, han sträckt sin faderliga hand öfver skogarna, trädens dimension blifvit allt mindre och mindre. Grosshandlaren å sin sida ville ej förneka detta faktum, men påpekade, att nu för tiden vore man ej i behof af groft virke, enär man kunde tillgodogöra sig äfven smärre sortiment. Detta ville ej heller Otto förneka, men han vågade inför herr grosshandlaren påvisa den axiomatiska sanningen, fluten ur alldeles klara och tydliga och af herr grosshandlaren erkända premisser, att, om trädens dimension minskat under det tjugotal

år, grosshandlaren intresserat sig för skogens vård, måste — under förutsättning att skogsköparna fortfarande finge i all sköns lugn och ro intressera sig för skogens bästa, det vill säga borthugga densamma — trädens dimension vid nästa tjugutals slut vara ändå mindre än nu, och därefter på samma sätt minskas undan för undan, tills intet huggbart träd återstode. Grosshandlaren medgaf alltid, att sanningen häraf var tydlig, men framdrog, att man ej behöfde frukta något sådant, blott man finge en återväxtlag till stånd, hvartill häradshöfdingen brukade replikera, att han för sin del ej hade något emot en återväxtlag, ty en sådan skulle ej skada annat än de röda lingonskördar, man nu bärgade på de afhuggna skogsmarkerna, men att den å andra sidan ej heller skulle kunna ett enda jota inverka på den af honom påvisade axiomatiska sanningen, att trädens dimension fortfarande komme att minska, tills intet huggbart träd mer återstode. Till svar härå bedyrade grosshandlaren alltid åter dyrt och heligt, att detta likvisst ej skulle inträffa i hans tid samt hemställde — huruvida han icke skulle få köpa skogen till Hallstanäs. Detta var alltid den stående slutrefrängen på de båda herrarnes skogsdispyter. För hvarje gång grosshandlaren framförde detta sitt anbud, lade han ett eller annat tusental kronor till den summa, han vid förra tillfället bjudit, men ännu hade han icke vunnit häradshöfdingens bifall till affären i fråga. Men han väntade, han väntade

Då Otto således i landt- och skogshushållningsfrågor fick rika tillfällen att lägga sin begåfning och kunskap i dagen, förhöll det sig emellertid betydligt svårare att kunna bringa en saklig och uttömmande diskussion till stånd i frågor rörande järnhandteringen. Brukspatron Ståle var visserligen fackman, men han var ofta ganska ordkarg af sig, åtminstone då det gällde att diskutera järnfrågor med Otto, hvadan denne på det hållet hade föga utsikt att kunna åväga-bringra en saklig dispyt. Och af de öfriga samtliga umgängesvännerna var det endast ett mycket begränsadt antal, som kunde upptaga hans strids-handske. Större delen af dem låtsade ej förstå Ottos inviter till järndiskussion — icke af bristande kunskap i järnhandteringen, nej, visst icke, utan till följd däraf, att det föll sig så besvärligt att sätta in de facktermer, man kunde, på rätt ställe i satsen. Det förhöll sig precis med dessa facktermer som med småpartiklarna i franska språket. Man kunde dem, men man visste icke, hvar katten man skulle placera dem, framom eller bakom eller midt emellan.

Allt detta gjorde, att Otto ej blef i tillfälle att afhandla järnfrågor så ofta, som han önskade. Därför var han äfven nog blygsam att understundom erkänna, att han i brist af sakliga diskussionsöfningar möjligen ej var fullt ut lika hemmastadd i järnhandteringen som i skogs- och landt-hushållningen. Men därför grep han också hvarje tillfälle, som yppade sig, att komplettera de möj-

ligen bristande kunskaperna i järnhandteringen. I dag var ett sådant tillfälle, ty han hade ju två fackmän till gäster, hvaraf den ene till på köpet var vännen Gösta, hvilken han således fick visa sin kännedom äfven i järnindustrien. Så snart herrarne därför hade hunnit komma till ro därnere i paviljongen bredvid sjöstranden, så grep sig äfven Otto an med järndiskussionen, och nu hade den pågått sedan ungefär en timmes tid tillbaka.

»Ja, vän Gösta», hörde man Ottos sonora stämma, »vi skola resa öfver till Eldhammar en dag, så att jag får visa dig järnbruket därstädes, eller rättare, vi få bedja farbror Ståle visa oss det, ty han är möjligen bättre ciceron än jag. Som jag nämnt för dig, finnas åtta stycken lancashirehärdar där, men jag har ofta undrat, om man verkligen producerar första klassens järn. Jag har föreslagit farbror Ståle en mängd förbättringar, men han är så konservativ, min gode farbroder. Jag har till exempel ofta betraktat proceduren med smältan, när man vill pressa slaggen ur den under hammaren. Mig förefaller, som om hammaren ger allt för liten kraft ifrån sig. Gnistorna hoppa visserligen litet från smältan, men det är endast slaggen från hennes yta. Kärnan pressas ihop, smältan svalnar, och så får man ett stort parti slagg kvar i den. Hammaren har för liten fallhöjd, metoden duger ej. Jag har därför flere gånger föreslagit farbror Ståle att anskaffa ånghammare i stället. Då blir

det kläm, så det fräser om det, och man behöfver ej så ofta riskera skörhet eller ojämnhet i järnet, hvilken, som du vet, eljest ofta kan inställa sig, äfven fast svafvel och koppar äro frånvarande.»

»Min käre gosse», inföll brukspatronen godmodigt, »undervisa icke ingenjören i din så kallade järnhandtering! Men för öfrigt vill jag säga dig, att ojämnheten i järnet, hvilken du talar om, ofta beror af, att lancashiren är för fosforfri, eller också af att man har för sur beskickning i härden eller allt för hög blästervärme. Men tycker du ej, att vi skola tala litet om jakt nu? Jakttiden är snart inne. Eller om kräftor? Om fredag är första augusti, så att då kan du återigen börja fiska kräftor samt ställa till kräftkalas, eller också taga vi det hemma hos mig.»

»Jo, jaha! — Och kan du tänka dig, Gösta, att farbror Ståle har sådan öfverriklig vattentillgång, att flera hundra hästkrafter ligga obegagnade vid Eldhammar. Jag har sagt honom, att han måste följa med sin tid och ytterligare förädla sitt järn. Först då kan det bli tal om ett första klassens järnbruk. Att sälja tackjärn eller smältstycken eller stångjärn, hvad är det för bosch! Nej, han skall bygga valsverk och martinugnar och anlägga verkstäder för svartsmiden samt rasera sina gamla stångjärnshammare — då först kan man tala om första klassens handtering.»

»Allt det där kan du hafva mycket rätt uti», återtog brukspatronen, »men saken kan ses äfven ur andra än första klassens synpunkter. Vore

jag trettio år yngre, så torde nog hända, att jag läte bygga, som du säger, ehuru jag dock icke vill svära därpå. För att bygga fordras mycket pengar, och sådana har jag ej till hands, åtminstone icke på långt när i tillräcklig kvantitet. Att bygga med lånta pengar har jag ej lust till. Jag hör för öfrigt till den gammalmodiga sortens människor, som icke anse rätt, att en person sätter sig i skuld för att utvidga en affär, som ändå föder sin man. Man vet, hvad man har, men man vet aldrig, hvad man kan få. Det är just denna rastlösa sträfvan att utvidga sig och detta hejdlösa rop att följa med sin tid, som störta så många människor i fördärfvet. Jag har ingenting emot, att en affär utvidgas eller göres förstklassig — tvärtom! Men jag vill ej, att denna utvidgning sker, förrän affären är så fast grundad och löper med sådan afkastning, att den själf bär kostnaden för en utvidgning, det vill säga, att denna kan ske med pengar, som affären själf tjänat ihop och icke med pengar, som man tror, att affären i en framtid kan tjäna ihop. Om du studerar de riktigt solida företagens historia, hvar helst i världen du behagar, så skall du se, att dessa företag, som alla skänkt sina upphofs män eller framtida ägare kolossala förmögenheter, alltid haft en mycket anspråkslös början, samt där-efter utvecklats skenbart långsamt. De hafva nämligen aldrig utvecklats hastigare än afsättningsmarknaden fordrat och på affären hopsparrade medel tillåtit. En sådan affär står oberörd

af fluktuationerna i världsmarknaden. Dess utveckling sker, som sagdt, skenbart sakta, men den sker stadigt och säkert. Den skapar millionärer. Jag behöfver väl icke tillägga, att, när utvidgningen af en dylik affär en gång är besluten, man icke bör, om utvidgningen fordrar dyrbara byggnader eller dylikt, företaga sådana byggnader under dyr tid med högt uppjagade arbetspriser, utan att man skall därmed låta anstå, tills billiga tider inträffa igen. Detta är min affärsteori. Den är byggd på sunda och ideella principer, men så enkla, ja, till den grad enkla, att om jag högt förkunnade dem för världen, så skulle hela världen hånskratta åt mig, ja, hela världen utom — de personer, som blifvit millionärer på att följa dem. Nu kanske du börjar förstå, käre Otto, hvarför jag ej kan vara hågad att följa dina välvilliga råd. Min affär är ej stor, men den är god, på grund däraf att inga skulder trycka densamma. Jag har min utkomst af den, och affären fordrar ej att utvidgas, historiskt sedt, det vill säga, för dess historiska tillvaros eller egna fortvaros skull är ej utveckling af behovet påkallad, åtminstone icke för närvarande eller för den närmaste framtiden. Bör jag under sådana förhållanden sätta bruket i skuld blott för att, som du säger, följa med min tid? Nej, min käre Otto. Skulderna höra till människosläktets gissel. De som hafva behof af gissel må gärna ikläda sig skuld. Jag gör det icke. — Till slut vill jag säga dig en sak, som du nog finner vara af ringa

inverkan på ämnet i fråga, men som för mig dock är af sin stora betydelse. Vi behöfva nämligen söka kvarhålla poesien uti lifvet, äfven om vi därför måste offra en eller annan skimrande guldslant. Dessa gamla hammarsmedjor sägas vara efter sin tid, men när jag hör deras hammars taktmässiga slag klinga ut öfver nejden, dånande från höjd till höjd samt så småningom förtonande i fjärran, då känner jag, hur dessa slag vibrera mot mitt hjärtas finaste trådar, och mitt sinne fylles af känslöstämningar. För mig utgöra hammarsmedjorna poesien i järnhandteringen.»

Otto sänkte hufvudet. Han hyste respekt för brukspatronen och ville ej motsäga honom. Dessutom kände han en instinktlik, aflägsen förnimmelse af att denne hade rätt. Och huru han vred och jämkade med sina tankar, så växte denna förnimmelse allt större och större upp inom honom, tills på en gång den enkla sanningen tycktes ligga alldeles klar för honom. Och med sitt öppna väsen var han genast redo att frimodigt erkänna, när han fann sig vara den tappande parten i en diskussion. Derfor rusade han nu äfven upp under intrycket af denna känsla, grep ett glas, samt ropade med ljudande stämma:

»Farbror Ståle har rätt — lefve brukspatronen!»

Nu kände han sig i extas och ämnade just börja en ytterligare utläggning af de af brukspatronen nyss framlagda ideella principerna, då hans uppmärksamhet togs i anspråk af systemen,

Sigrid, som kom och förmälde för honom, att svinstallets skötare önskade få tala vid honom. Otto mörknade och sporde, om det var något angeläget, eljest kunde Sigrid själf uträtta med karlen, ty nu var han, Otto, betydligt upptagen. Sigrid trodde, att det var angeläget, eftersom karlen kom denna tid på dagen. Otto beslöt sig att följa, bad sällskapet ursäkta samt aflägsnade sig.

Efter några minuter fick man se Otto återkomma, alldeles eldröd i ansiktet af vrede.

»Jag tror», ropade han redan på långt håll, »att den onde rider mina höns och grisar. I söndags dog min sista Guatemalahöna, och i dag har min Poland-Kina-sugga, som jag köpte härom dagen — min dyrbara, präktiga sugga — första klassens — ättling i rätt nedstigande linie från galten Polander, som lefde och verkade i För-
enta staterna under 1800-talets förra hälft — i dag har denna min präktiga sugga — af världens bästa köttsvinras — i dag har hon — kan man tänka sig något så etter befängdt — till den grad etter befängdt — i dag har hon framfödt tio stycken puckelryggiga ungar — puckelryggiga ungar! Somliga hafva en puckel — andra hafva två — åh, man kan bli tokig för mindre!»

Och därmed satte han sig pustande på en stol, slående båda händerna mot knäna.

Ingen af sällskapet vågade skratta åt det sorgliga meddelandet, ty man såg, att Otto nu ej var att leka med. Gamle häradschefingen för-

sökte dock, med skälmen i ögat dold af pince-nezen, att lindra hans stora sorg, samt började:

»Käre Otto, det var allt för bedröfligt — din präktiga Poland-Kina-sugga — som kom lyckligt fram härom dagen, — sedan hennes kamrat dött under resan, — ja, det var mycket bedröfligt — en första klassens sugga — hur skall man kunna förklara det — kom hon direkt från Kina?»

»Nej, jag har köpt henne från Oldenburg.»

»Ah, från Oldenburg — då skulle man kunna tänka sig — ja, mycket väl tänka sig — att hon, som var i intressanta omständigheter — och på vägen från Bremen till Kiel och Korsör — passerade Hamburg — och var i intressanta omständigheter — blef skrämmd — när hon därstädes besökte zoologiska trädgården — och kom i möte med en kamel — eller kanske en dromedar — och man vet ju — att när det ömtåliga feminina — är i intress —»

»Prat — hon kom sjövägen Bremerhafen—Göteborg.»

»Stackars Otto, då vet jag ingen annan råd — än att vi få dricka ett glas — och lyckönska dig — att vara den lycklige ägaren — till tio stycken små söta, en- och tvåpuckliga älsklingar — af släktet sus. Deras skål! Och din skål!»

Otto klingade med sällskapet och lugnade sig så småningom. Emellertid var han nu ond på landets hufvudnäringar och kände ej håg att i dag vidare resonera mera hvarken i landtbruk eller i bergsbruk. Han vände samtalet på andra ämnen.

Något måste han i alla händelser diskutera för att lätta sitt sinne, det kände han. Och så började han:

»Låtom oss ej vidare tala om den där händelsen, den må vara glömd. Äfven en första klassens landtbrukare måste naturligen understundom råka ut för obehagligheter af ett eller annat slag. Vi skola diskutera andra frågor.»

Och så öfvergick man att afhandla politik samt en del allmänna frågor i öfrigt, och det dröjde ej länge, förrän Otto kände sig varm i kläderna igen.

»Det är alltför erbarmligt», hörde man hans starka stämma ljuda, »det är alltför erbarmligt, att den uppfattningen slagit rot hos en del kortsynta och korttänkta människor, att det är nödvändigt att stifta lagar och skriva författningar och utfärda påbud angående hvad den enskilda individen skall äta, hvad han skall dricka, hvad han skall tänka, eller när han skall äta, och när han skall dricka och så vidare i det oändliga. Hvart leder detta hän till slut? Ja, det är ej svårt att se. Men innan vi komma dit» — och här slog han sin knutna näfve i bordet, så att glasen hoppade — »så gör jag uppror. Jag är den laglydigaste människa uppå jorden, jag är och blir i alla tider min konungs trognaste undersåte, jag respekterar andras åsikter och öfvertygelse, men vid den lefvande guden, jag fordrar också respekt för min åsikt och öfvertygelse, och jag tål icke i längden, att en liten fanatisk klick,

af andligt högmod gripna medborgare i detta vårt goda, härliga, rika land Sverige vill genom lagar och påbud arbeta på min så kallade sedliga uppriktelse. Nej, vid den lefvande guden, jag tål det icke i längden. Mitt tålmod tryter till slut, och då gör jag uppror. Men icke uppror mot konung eller konungahus, icke uppror mot grundlagar och stadgadt samhällsskick, utan jag gör uppror mot en fanatisk, jesuitisk, trångbröstad klick svenska medborgare, som under namn och sken af att arbeta på människosläktets förbättrande störta landet i själlös dvala. Den öfverväldigande, klarsynta delen af svenska folket tänker som jag, men ingen, ingen törs högt uttala sina tankar. Men jag är icke rädd. Jag vill, om det fordras, ropa ut ända till himmelens sky, hvad jag tänker, på det att denna egenrättfärdiga och skenheliga grupp svenska medborgare i tid må bli varnad att icke längre fortsätta på den väg, som den inslagit. Den må ha sin öfvertygelse, men den skall lämna mig, landets mest laglydige och fredsälskande medborgare och min konungs trognaste undersåte, mig, Otto von Kramer, i fred! Eljest beväpnar jag mig — med enpåk eller hasselkäpp, hvilket som helst — och tager ytterligare hundra tusenden lika beväpnade och lika tänkande med mig och gifver denna fanatiska och jesuitiska grupp svenska medborgare, män och kvinnor, en sådan afbasning, att de icke skola åter kunna sätta sig på bönbänken under de närmaste tiotusende åren. — Men

allt fordrar erkännande och rättvisa, och därför vill jag äfven gifva erkännande och rättvisa åt den kvinna, som den okunniga hopen och en vilseledd opinion uppställt som en af denna fanatiska grupps stödjepelare. Detta är ej sant. Hon hör ej dit. Och detta frikännande skulle jag vilja ha utropadt med tordönsröst öfver all Sveriges landamären, på det att dess folk en gång skulle få erfara sanningen. Jag känner personer, som stå henne nära, opartiska och sanningsenliga personer. Alla förklara med en mun, att hon är den högsintaste, mest själsstora kvinna i Svea land. Hennes fria vyer och öppna blick för tingen äro utomordentliga. Hennes tålmod under egna lidandet är häpnadsväckande, hennes medkänsla för andras lidande beundransvärd. Hon är öfverseende med andras fel och brister, hon tolererar andras öfvertygelse, hon är af sann själsadel. Jag dyrkar henne . . . Men jag återgår till gruppen, den lilla klicken abnormala individer i vårt land, som söker tillvälla sig makten öfver oss andra för att kunna så mycket ljufvare frossa af sin skenhelighets rättfärdighet. Jag skulle vilja bedja denna grupp söka uppställa ett enda bevis på, att dess medlemmar äro sedligt renare än andra människor. Men det skall vara ett verkligt bevis, ett statistiskt bevis, och icke ett bevis af slagord och svamlande talesätt. Jag skulle vilja bedja denna grupp räkna sitt medlemsantal samt ställa detta antal i analogi med Sveriges öfriga befolkning samt sedan ur Sveriges rättegångsprotokoll för exempelvis de

sista tio åren göra en matematisk beräkning, en mycket enkel kalkyl, på hvilketdera ledet i analogien den relativt största procentsiffran mördare, dråpare, tjuftar och själfspillingar faller. Och samma kalkyl borde äfven uppställas öfver de stackars varelsor, som mistat förståndets rätta bruk. — Tänk eder bara, mina herrar, hvilken förhåfvelse enbart ligger i denna gruppens betecknande af sitt namn: guds barn! De kalla sig guds barn — alltså äro vi andra, enligt deras tanke, djäfvulens barn. Vi äro således icke längre bröder, ty icke kunna väl guds och djäfvulens barn vara bröder! Och detta kalla de Kristi lära på jorden! En mördare bland dem — han är guds barn, enär han tillhör deras heliga skara, men jag, den laglydigaste, den sanningskäraste, den mest rättsälskande medborgaren i Svea land, jag, Otto von Kramer, jag är djäfvulens barn, därför att jag icke låtit inregistrera mig under gruppen i fråga. Åh, man vet ej, om man skall skratta eller gråta blod öfver eländet. Men deras själfhåfvelse må stå för deras räkning. Jag fäster mig ej därvid, ty det finnes andra saker, som äro viktigare. Det är nämligen alldeles uppenbart, att deras religionslära i sig själf är farlig, ty de vilja utrota glädjen från jordytan — glädjen, som är den härligaste gåfva, gud har gifvit åt människan. Alla våra förströelser äro syndiga. Bort dem! Att dricka ett glas champagne är syndigt. Bort det! Under dessa sista år har gruppen lyckats genomdrifva en del för-

ordningar, som skada samhället. Att vi genom dylika förordningar ådraga oss utländingens löje, är tydligt, men detta kunna vi bära. Mycket, mycket värre är det, att dessa förordningar ådraga sig vårt eget löje, och detta kunna vi i längden icke bära. Att utfärda lagar, som den stora allmänheten skrattar åt, är ett farligt experiment, ty härigenom slappas just denna allmänhets moraliska uppfattning af lagens helgd och betydelse, och den för samhällsskicket verkligen nödiga lagen mister sin auktoritet. Men när lagen mister sin auktoritet, då står man inför den moraliska dekadansen, och samhällets undergång är påbörjad.»

När Otto kommit till denna punkt i sitt anförande, fick man se löjtnanten långsamt resa sig upp. Denne hade under aftonens lopp knappt yttrat ett enda ord utan setat butter och tvär, försänkt i sina egna tankar. Nu gick han långsamt fram till det midt i paviljongen placerade bordet, grep det största glaset, han fick fatt uti, samt fyllde det till brädden med konjak och vatten. Sedan rätade han upp sig i hela sin längd, vändande ansiktet mot sjön, liksom om han ej aktat nödigt taga hänsyn till sällskapet omkring sig, samt började tala, i början med låg röst men längre fram under talets fortgång med allt kraftigare stämma:

»I en sak gifver jag dig rätt, vän Otto, man bör icke söka höja ett folks moraliska halt eller dess sedliga kraft genom förordningar och lagparagrafer. Ty detta lyckas aldrig. Jag tror och

jag vet, att det gifves medel, som säkrare och ärligare föra till målet. Men först i dag är jag själf fullt medveten om dessa medel. Ty ej förrän i dag har jag under min hittillsvarande trettio år långa lefnadsbana bevistat min första gudstjänst. Men då föllo fjällen ifrån mina ögon, liksom molnet sjunker undan solen, och jag såg tingen i ett nytt ljus. Jag har varit blind, nu är jag seende. Jag har varit en hedning, nu är jag en kristen. Jag har ingen gud haft, nu har jag en gud. Ty i denna dag har jag sett och känt gud, och jag har lärt mig att älska honom. För första gången i mitt lif har jag rannsakat mitt hjärta och pröfvat min själ. Och jag finner, att jag stått på afgrundens rand. Jag har gått fram öfver synder och laster, jag har gått fram öfver kvinnotårar, jag har gått fram öfver djäfvulens alla påfunder, och min stig har varit kransad af själviskhetens och själförgudningens hvassa taggar. Sanningen har jag ej trott på, det rätta har jag ej insett, och rätten har jag ej respekterat. Jag har varit en vinddrifven julle å passionernas stormfyllda haf. Men nu — nu äntligen har jag kommit i hamn, nu äntligen har jag kommit till insikt om, att det sanna och det rätta finnas, nu äntligen har jag fått blicken öppen för det sköna i lifvet, och nu — ja, nu äntligen ser jag också medlet, som för därhän, att hvarje min medbroder, att hvarje min medsyster må få sina ögon öppnade liksom jag. — Jag tror, att i hvarje människas innersta, i äfven

den mest fördärfvade människas innersta, finnes en liten dold gnista, som i sig bär frön, hvarur känslan för det sköna, för det sanna, för det rätta kan uppspira. Men sannerligen, sannerligen säger jag icke eder, minna herrar: Icke kan denna dolda gnista tändas genom förordningar och lagparagrafer, icke kan hon tändas ur vinkelpredikanternas svamlade svada i missionshyddorna, icke kan hon tändas ur det torra dogmatiserandet från predikstolarna. Nej, tusen gånger nej! — För att förstå denna fråga måste man aktgifva på intrycken uti lifvet, eller nogare bestämdt, man måste aktgifva på, hvilka reala förhållanden, som inverka på människans själ. Se eder omkring uti det dagliga lifvet! Öfverallt mötes man af den krassaste materialism, den krassaste mammonsdyrkan, den krassaste dyrkan af egna jaget. Detta är af hela världen känt och af författare, af präster, af vinkelpredikanter omtuggadt och återigen omtuggadt milliontals gånger! Men hvad har det hjälpt! Icke gagnar det, att du tillropar en materialist, att han är en materialist, inte gagnar det, att du tillropar en gnidare, att han är en gnidare. Nej! De äro och förblifva materialister och gnidare i allt fall. Sådan är den mänskliga naturen. Människan tager ej intryck af att hennes fel kastas henne i ansiktet. Hon bättras ej däraf. Hon förhärdas. Hennes bättre känsla måste väckas på annat sätt. Det är alldeles uppenbart. Då återstår frågan: finnes det någon, som har

makt att väcka människans bättre känsla? Ja, för visso! Där hafva vi till en början alla författare, alla pennans män. Dessa kunna framför alla andra tala till människans bättre jag och blifva hörda öfver all världen. Men hvad göra de i denna stund, som är? Jo, somliga rota i smutsen för att påvisa, att smuts finnes. Andra psykologisera och hopkonstruera alla möjliga sorters i allmänhet totalt otänkbara karakterer för att påvisa att ett mischmasch af karakterer finnes. Andra återigen symbolisera och psykologisera samtidigt samt framalstra till den grad idiotiska saker ur sin penna, att ej ens författarna själfva begripa dem, mycket mindre en läsande allmänhet. — Och med penseln män är förhållandet ungefär enahanda! Åh, jag glömmer aldrig den vrede, som bemäktigade sig mig, då jag erfor, att man här i Sverige utställt Anna Costenobles tafvelserie: Kvinnans tragedie! Man ansåg, att vi ej hade nog utaf våra egna plankstrykare, blåmålare och gredelinkluddare, utan man måste från kontinenten för påseende hit importera det plattaste, råaste, brutalaste, smutsigaste och mest konstlösa alster, som någonsin flutit ur penseln. Och icke nog med det, utan en del kritiker vågade, ja, vågade upphöja detta missfoster af målarinna till konstnär och hennes alster till konstverk. Åh, då måste konsten vara på dekadans, på förfärlig dekadans? Den ömmaste, känsligaste, innerligaste akten i kvinnans hela samlif med mannen — en grof

åskstråle! Åh, hvilken brutalitet, hvilken råhet utan like! Jag skulle vilja tillropa dig, Anna Costenoble: Du har ej lång väg till Dresden — res dit in och tag kopior af Rafaels Sixtinska Madonna — dem skola vi köpa af dig i tiotal, i hundratal, om de blott tillnärmelsevis likna originalet — men skicka aldrig åter dina egna kompositioner till Sverige! — Ja, mina herrar, nu snart börjen I förstå, hvarför så mycken uselhet och synd och last yttra sig hos människan. Allt omkring henne bidrager att uppamma och hålla vid lif hennes dåliga känslor och passioner, ty världen är full af faror, försåt och frestelser, och människan är ett svagt rör. Ingen, ingen söker i hennes själ tända den dolda gnistan, som i sig bär frön, hvarur känslan för det sköna, för det sanna, för det rätta kan uppspira! Nej, ingen! — Men I frågen kanske, hvem som i denna dag har tändt denna gnista i min egen själ. Jag vill svara eder: Det har gud gjort i naturen. Han drog täckelset från mina ögon samt lät mig se sin storhet, sin skönhet. Han placerade vid min sida sin skönaste och härligaste skapelse, kvinnan, och han upprullade naturens majestät omkring mig, och han drog täckelset från mina ögon för att se. Och jag såg hans storhet genom det stora, han skapat, och jag såg hans skönhet genom det sköna, han skapat, och jag såg flickan vid min sida sitta i stum beundran af kärlek till honom, som skapat, och jag såg det lilla biet vid min fot surra från blomma till blomma, upp-

fylldt af kärlek till lifvet, af kärlek till den härliga naturen och genom densamma äfven af kärlek till gud, och jag såg den lilla fågeln öfver mitt hufvud hoppa från kvist till kvist, gladt slående sina drillar för att prisa lifvets gåfva, för att prisa gud i naturen — då tändes gnistan i min själ, och äfven mitt hjärta fylldes af samma kärlek, som behärskade flickan vid min sida och biet vid min fot och fågeln öfver mitt hufvud, och jag kände, att jag älskade gud, och att jag trodde på sanningen, och att jag insåg det rätta, samt att jag ville lefva därefter. — Ack, om jag hade andens styrka, som min arm är stark, så skulle jag i klingande strofer vilja ropa ut öfver hela vida världen: Lefven för sanningen, ty sanningen är icke död, lefven för det rätta, ty det rätta är icke dödt, lefven för det sköna, ty det sköna är icke dödt, lefven för gud, ty gud är icke död! Men min ande är svag och mina ord så matta, och inga klingande strofer stå mig till buds. Men det jag icke själf kan göra, det kan andra göra — andra, som äro starkare än jag. Och till alla dessa, som till följd af sin andes styrka hafva människornas själar i sina händer, skulle jag vilja utropa: Hafven förbarmande med edra medmänniskor, låten dem icke dväljas i mörkret utan tänden gnistan i deras själ! Jag skulle vilja tillropa ordets förkunnare, som sedan århundraden tillbaka dogmatiserat från predikstolarna: Hören upp med edert torra och själsmördande dogmatiserande, vi behöfva inga dogmer! Jag skulle

vilja tillropa alla pennans män, som framför alla andra hafva människornas själar i sina händer: Hören upp att rota i smutsen, hören upp att konstfullt hopkonstruera karakterer, hören upp att göra dunkla de enklaste tingen, ty vi behöfva inga realister, vi behöfva inga psykologer, vi behöfva inga symbolister! Men jag skall säga eder, hvad vi behöfva. Och fastän min ande är svag, så är dock min stämma stark, och därför vill jag med hela styrkan af densamma utropa, hvad vi behöfva: Vi behöfva idealister! Ja, vi behöfva idealister bland ordets förkunnare, bland skriftställare, bland konstnärer, men icke en eller två utan tusenden sinom tusenden, ty det är de, som skola tända gnistan i människornas själar. Det är de, som skola lära människorna, att det högsta idealet är gud. Det är de, som skola föra till torgs de ideella principerna: det sköna, det sanna, det rätta. Det är de, som skola lära människorna att lefva lifvet. Därför höjer jag mitt glas och dricker en skål för idealismens slutliga seger i världen. Lefve den!»

Därmed grep han det stora glaset, tömde det i ett drag ända till sista droppen, vände det sedan i handen samt slungade det långt ut i sjön. Därpå stod han tyst betraktande de ringar, som undan för undan vidgades ut från den punkt i det lugna vattnet, där glaset nedfallit. När han så sett den sista ringen lägga sig till ro, gjorde han helt om och ställningssteg för sitt sällskap och gick utför de få trappstegen till paviljongen

samt fortsatte vägen framåt till skogen — till kullen, till hennes kulle, där han setat nästan hela dagen lång förut . . .

Sedan löjtnanten bortgått, kände sig ingen af sällskapet hågad att bryta tystnaden. Brukspatronen och häradshöfdingen blickade med förundran efter den bortgående, under det att Otto satt och mumlade något för sig själf. Ingeniören, som bäst fattade situationen, var den, som åter bragte samtalet i gång.

»I alla händelser», började han, »skall det bli mycket intressant att få se järnindustrien vid Eldhammar, och med brukspatronens benägna tillåtelse resa vi väl öfver dit en af dagarna — eller hur Otto?»

»Ja, naturligtvis skola vi göra det!»

»Herrarne kunna komma redan i morgon», inföll brukspatronen, »ty man bör aldrig ställa något på framtiden. Ni komma naturligtvis till middagstid, så att vi få god tid på oss.»

»Nej», afbröt Otto, »i morgon är omöjligt, ty då skall jag taga mina båda gäster med mig till skogs för att proppa i dem litet skogsvetenskap också, sedan de nu äro fyllda med en tillräcklig kvantitet landtbruksvetande. — Och för öfrigt skall man aldrig festa två dagar å rad, så att i morgon passar det i alla händelser icke att resa till Eldhammar, utan vi få därmed uppskjuta till en annan dag.»

»Nå, då säga vi i öfvermorgon, på torsdag», svarade brukspatronen. »Då har du instruerat

dina båda vänner i både landt- och skogsbruk, hvadan det blir alldeles ypperligt att afsluta dina vetenskapliga föreläsningar i järnbruk hemma hos mig på torsdagen. Där har du åskådningsmateriet nära till hands. Således säga vi, att herrarne komma till Eldhammar på torsdags middag.»

»All right! Tack! . . .»

Mot supédags återkom löjtnanten samt återtog sin plats bland sällskapet i paviljongen. Han föreföll mera tillgänglig nu än förut samt syntes hågad deltaga i samtalet. Antagligen var han ej riktigt belåten med sin stora öppen hjärtighet för en stund sedan, utan ville utplåna intrycket där-af. När Otto underrättade honom om planerna för de båda närmast följande dagarna, nickade han belåtet samtyckande och drog till och med litet på mun, när Otto med eftertryck framhöll, att han, Otto, nog skulle inprenta en god dosis praktiskt vetande hos sina båda gäster under de dagar, de hedrade Hallstanäs med sitt besök. Och under glädtigt samspråk förflöt aftonen . . .

Påföljande dag gjordes en längre skogsutflykt, i hvilken alla tre herrarne från Hallstanäs deltog. Man rustade ut sig med matsäck, och i vagnslådorna nedstoppades ölflaskorna dussinvis »ty», påstod Otto, »skogen kräfver värre än sjön.» Men oakadt de medhafda förråden hade likväl sällskapet en strykande aptit vid sin hemkomst klockan sex på aftonen, då middag intogs. Redan klockan nio manade Otto till sängs, »ty i morgon blir en het dag», spådde han . . .

Till Eldhammar hade inbjudits traktens samtliga honoratiores. Otto var brukspatronens förklarade gullgosse, hvarför brukspatronen nu äfven ville hedra Ottos båda kamrater genom en större middagsbjudning.

Inemot klockan tre på torsdagsmiddag körde det ena ekipaget upp efter det andra på gården till Eldhammar. Byggnaden var uppförd i två våningar i gammal herrgårdsstil med stor veranda på framsidan. På denna senare såg man nu fröken Greta fladdra upp och ner som ett yrväder. Hon var iförd blå klädning med gula band och besättningar, och de svenska nationalfärgerna klädde henne utmärkt, hvilket hon också tycktes vara medveten om, ty nästan ständigt bar hon dem. I dag befann hon sig vid ett strålande uppsluppet humör, och hennes glada skratt klingade långt ut öfver gården.

När hon fick syn på ekipaget från Hallstånäs, sprang hon det till mötes långt ut på gården för att få hälsa på Sigrid, alls icke generande sig, fastän tvenne för henne obekanta herrar sutto i vagnen. Sedan hon hälsat på Sigrid, ville denna senare presentera henne för de båda herrarne, men Greta afbröt henne genast med ett:

»Åh, jag vet förut: detta är löjtnant Stormfeldt och detta ingenjör Brauner. Välkomna!»

Otto bevärdigade hon med endast en mycket knapphändig hälsning. Han var tydligen i djup onåd på grund af den fatala historien från förra tisdagen, då han underlät bjuda henne på middag

till Hallstanäs. Otto tycktes dock taga hennes onåd mycket lugnt samt bugade sig högst graciöst och allvarligt men på samma gång med något öfverlägset i sättet, som retade henne ännu mer. Hon kunde därför ej underlåta att gifva honom ett stickord:

»Jaså, herr häradshöfdingen har återkommit till den landtliga bygden från sin serenadresa till Stockholm. Det var ju mycket vackert, serenadföremålet!»

»Ja, hon var ganska vacker, men framför allt hade hon mycket mer städade fasoner, än hvad landtfröknarna här ute i skogsbygden äro i besittning af.»

Greta snörpte litet på munnen, sprang ifrån honom samt fick fatt i Sigrid och halfhviskade till henne:

»Jag har ännu ej gifvit dig och mig kavaljerer till middagen. Vill du ha löjtnanten?»

Sigrids ansikte öfverfors af en glödande rodnad, och hon såg ganska brydd ut.

»Nå, nå, jag ser, hur det är fatt», fortsatte Greta, »du skall få din löjtnant, så tar jag ingenören på min andel. Han ser så allvarlig ut, men jag skall nog sätta piff och lif uti honom.»

Därmed sprang hon till några andra nyankommande.

Middagen afåts under den angenäma stämning, som alltid gjorde sig gällande på Eldhammar, samt afslöts med ett af gamle häradshöf-

ding Fischer utbringadt kortare tack till värd-folket.

Sedan kaffet inmundigats, började den oundvikliga separeringen mellan damerna och herrarne att försiggå. De förra häfdade sin ställning på stora verandan, medan herrarne smögo, den ene efter den andre, bort under en stor lind, som kantade och skuggade gården, och där allehanda ljufliga förfriskningar lockade med oemotståndlig makt. Otto gick bort under linden direkte, men löjtnanten och ingenjören besatte en god stund damernas ställning för att i någon mån kämpa för äran före det stundande återtåget till linden.

Greta hade under middagens lopp noga akt-gifvit på löjtnantens och Sigrids förhållande till hvarandra, men ej kunnat märka något ovanligt därutinnan, hvarför hon mycket riktigt slöt, att det ännu ej var fullt klart emellan dem. Emeller-tid brann hon af nyfikenhet att få reda på, hvad sorts karl löjtnanten var, och slutligen lyckades hon äfven manövrera så, att hon fick prata ostördt med honom.

»Har löjtnanten kommit hit ut i skogsbyg-den för att jaga?» frågade hon med mycket en-faldig min.

Denne gaf henne en hastig blick, icke ve-tande, om hon skämtade eller menade allvar.

»Nej, jag har endast hitkommit för att hälsa på Otto von Kramer och se, hur han har det på Hallstanäs.»

»Jaså, icke alls för jakt! Kanske löjtnanten icke är jägare?»

»Joo, men det är icke jakttid nu.»

»Var det bättre jakttid, när ni var i Stockholm för några veckor sedan tillsammans med herr von Kramer?»

»Voro vi på jakt där?»

»Ja, efter hvad jag hört berättats.»

»Hvem har berättat det?»

»Herr von Kramer själf!»

»Till er?»

»Ja, till mig — i telefon från Stockholm, medan han var kvar där. Och nu intresserar det mig att veta, hvem som där var styfvaste jägaren, löjtnanten eller herr von Kramer?»

»Hvad menar ni för sorts jakt?»

»Jag menar samma sorts jakt som ni.»

»Åhå, min lilla fröken, ni ämnar topprida mig.»

»Nej, minsann, men jag har i hela mitt lif aldrig hört talas om, att en löjtnant kan mer än en sorts jakt.»

»Och hvilken sorts jakt då, om jag får be?»

»Jakt efter ädelt villebråd!»

»Finns det sådant härute på landet?»

»Ja, men nu är det förbjuden jakttid, som ni själf nyss påstod.»

»Hvad menar ni med det?»

»Jag menar, att om ni försöker jaga härute, liksom uppe i Stockholm, så stöter ni antagligen snart nog på förhinder. Villebrådet här på lan-

det känner sin fridlysningstid, och hvad tjufskyttar beträffar, så vädrar det sådana på långt håll samt tager sig till vara.»

»Ni är en liten impertinent fröken!»

»Ååh, jaha, nu ha vi talat om jakt. Då skola vi öfvergå att tala litet om krig.»

»Om krig?»

»Ja, just om krig. Ni tyckes vara en tapper krigare.»

»Hvad befalls?»

»Jo, ni har så morska mustascher. Hur många fältttåg ha de bevistat?»

»Ni är den impertinentaste flicksnärt—»

»Säg ej ut ordet, ty då är ni oartig. Jag ville endast göra eder en komplimang för edert krigiska utseende. Vi äro så ociviliserade här på landet. Här säga vi alltid, hvad vi tänka. Gör ni ej det?»

»Jo, men om jag tänker något dumt, så tiger jag.»

»Det där var inte så dumt svaradt — ni har min nåd, och därför så låter jag er nu gå bort till herrarne under linden, dit ni längtar så grufligt.»

Löjtnanten gick mycket sakta dit, ty han måste hämta sig litet. För något sådant hade han aldrig varit utsatt förr. Att en liten flicksnärta ute på rena rama bondlandet skulle våga drifva med honom — med honom, som alltid eljest helst själf dref med flickorna — det var mer än djärft. Ty hon hade drifvit med honom

under hela samtalet, det kände han. Och hon hade haft öfvertaget, det kände han också. Men bra såg hon ut, så han kunde egentligen inte vara ond på henne. Han hade ju för öfrigt aldrig kunnat vara ond på vackra fruntimmer. Han visste sin svaghet. Emellertid skulle han vid tillfälle å nyo upptaga striden för att få revanche. Och med denna vällofliga tanke slog han sig ned hos de kring punschbordet under den stora linden samlade herrarne.

Desse voro slyn- och hörbart vid mycket godt humör. Den ena skrattsalfvan dånade efter den andra, och den ena historien aflöste den andra. Förnämste historieberättaren var kommissionslandtmätare Rydén, en gråsprängd, ståtlig man på nära sex och en half fot. Han hade en riktig uppsjö på historier, framför allt mustiga sådana, men i dag kunde han ty värr ej föredraga dessa, enär damerna befunno sig inom halft hörhåll.

Vidare fanns där apotekare Agaton Sjölander, en fyrtio sex års gammal ungarl med ljusa mustascher och ganska väl bibehållen i öfrigt. Han gick och gällde, åtminstone i egna ögon, som traktens kvickhufvud. Han skref vers och höll gärna tal, hvilka han dock för säkerhets skull alltid skref först, innan han uppträdde offentligt med dem. I allmänhet ville han dock låta påskina, att han skakade ur sig dem på rak arm. Han var i goda pekuniera omständigheter och med anledning däraf ett eftersträfvansvärdt byte

för traktens ungmör. Men ännu så länge hade han lyckats undgå alla utlagda snaror, ehuru han ofta nog lät förstå, att han var engagerad i ett eller annat kärleksäfventyr, som dock alltid slutade så, att han drog sig helskinnad ur elden. Han ville gärna framhålla, att han ej trodde, att han skulle bli stadig, förrän han uppnått femtio års ålder, men då skulle han på allvar fundera på giftermål, naturligtvis med vackraste och rikaste flickan i Sverige. Han brukade anförtro sina vänner, att han redan börjat se sig om litet nere vid västkusten. Han ansåg nämligen, att han behöfde flere år på sig för att välja ut en grande dame enligt sitt tycke. »Man måste se sig för, man måste se sig för» — detta var hans stående refräng sedan många år —, »ty man kan ej lita på dem, man kan ej lita på dem, enär de äro får i ulfvakläder»!

Vidare fanns där i herrarnes skara apotekarens närmaste granne i köpingen, postmästaren Bergström, en jovialisk femtioårs man med ljust helskägg. Denne ansåg sig som lika framstående talare som sin vän apotekaren. Åtminstone täflade han med denne i talens antal och längd. Men han brukade aldrig skriva sina tal i förväg utan hade till vana att sitta och öfvertänka dem, midt under det samtalet pågick omkring honom. Och som detta öfvertänkande alltid fordrade en rundlig tid, befann sig postmästaren oftast försatt i den situationen att antingen moltiga eller också hålla ett dundrande tal. Han var mycket af-

undsjuk på sin vän apotekaren, enär denne både kunde sköta sin konversation och sina tal på ett i postmästarens ögon lysande sätt. Emellertid hade denne senare länge trott, att det ej var riktigt helt med apotekarens vackra tal, utan att dessa endast voro väl inlärdade utanläxor, hvarför han var fast besluten att vid tillfälle utspionera saken.

Häradshöfding Fischers största nöje var, när han kunde reta dessa tre stridstuppar, kommissionslandmätaren, apotekaren och postmästaren i lufven på hvarandra. Själf skrattade han aldrig utan bibehöll helst en imponerande värdighet, medan de andra munhöggos.

I dag hade redan en stor batalj stått mellan apotekaren och postmästaren, hvarvid den förre hade gått segrande ur striden. Kommissionslandmätaren hade setat och skrufvat på sig ganska oroligt under stridens gång. Han tycktes vilja komma den nödställde postmästaren till hjälp, eller också bar han på någon ny historia, som mycket tyngde honom. Alltnog, så snart en paus uppstod i den heta debatten, grep han genast in, efter att först mycket allvarligt och samvetsgrant hafva druckit med apotekaren.

»Det är i sanning underbart», började han, »hur ödet eller slumpen ibland kan foga händelserna samman, så att ur det skenbart största kaos kan framspringa en enhetlig faktor, som kan verka bestämmande på tvenne mänskliga varelser hela ve och väl för deras återstående lifstid.

Den faktor, jag här vill tala om, är kärleken, och kaoset i fråga består utaf ett dussin, precis ett dussin, tuppkycklingar. Allesammans hafva ni, mina herrar, sett, hur ett dussin lefnadsfriska tuppkycklingar se ut. Det är det största kaos i universum. Som ensam individ betraktad är tuppkycklingen också ett underbart ting. Att springa i fatt honom eller fånga honom med händerna hör till det svåraste åliggande en fattig, syndig människa kan råka ut för. Och hans gälla skrik kan spräcka örhinnorna på en elefant. — Dessa anmärkningar måste jag förutskicka, för att ni till fullo skola förstå den historia, eller sannsaga, hvilket ni vilja, jag nu går att berätta eder. — För en månad sedan låg jag nämligen ute på en förrättning, mycket, mycket långt härifrån, ja, till den grad långt, att det ej är värdt, att jag ens nämner namnet på köpingen, där jag hade mitt hufvudkvarter, ty ni skulle ändå ej veta, hvar den ligger. I köpingen fanns ett hotell, och där bodde jag. Från detta hotell hade man utsikt öfver flere gårdar i köpingen, ibland andra äfven apotekarens och postmästarens knut om knut liggande hus. Mina vänner i köpingen, hvilka voro legio, kommo ofta upp på hotellet för att fira den härliga nordiska sommarnatten tillsammans med mig, när jag om kvällarna återkom från mina förrättningsställen i bygden. En kväll voro vi mer än vanligt talrikt tillsammans — det hade visst varit kommunalstämma eller dylikt —, och glädjen stod högt i tak. Köpingens post-

mästare och apotekare hade diskuterat våldeligen — precis som vår postmästare och apotekare här-i dag —, och apotekaren hade tyckts gå segrande ur striden. Men detta blef hans olycka, eller lycka, hvilket man vill kalla det. Ty hören: Vid elfva-tiden på kvällen smög sig postmästaren ut från hotellet i sällskap med ett par yngre medlemmar af sällskapet och gick direkte hem. En ryslig plan hade nämligen dykt upp i hans hufvud. Han hade samma dag köpt ett dussin halfvuxna tuppkycklingar för att ställa dem på gödning i och för blifvande kalaserande. Nu hade han beslutit att offra sina kycklingar för en god och rättvis saks skull. Han ville nämligen hämnas på sin gode vän apotekaren, och tuppkycklingarna skulle blifva det tunga artilleri, hvarmed han ämnade köra fram till strid på lif och död. — Han anförtrodde sin hemska fälttågsplan åt sina båda medhjälpare, och dessa funno planen god, det vill säga icke behäftad med en enda strategiskt svag punkt. — Fienden, apotekaren, var ungtkarl och bodde alldeles ensam i sitt hus. Köket, som var beläget intill hans sängkammare, hade han inrättat till laboratorium, så att där funnos mångahanda burkar och deglar och slika tillställningar. Angriparne beredde sig tillträde till detta kök därigenom, att en af de vigaste af dem klättrade in genom ett öppet stående fönster och därefter öppnade dörren för de utomstående. När man sålunda hade fått fri passage, körde man fram sitt tunga artilleri, det

vill säga en stor ribb-beslagen låda, innehållande tolf tuppkycklingar. Hela lådan infraktades i köket, alias laboratoriet, hvarefter dörr och fönster noga stängdes. Sedan återstod det ingalunda lätta arbetet att ur lådan upptaga och i position placera artilleripjäserna, alias tuppkycklingarna. Men till följd af den sena nattliga timmen förhöllo de sig jämförelsevis stilla, och ändtligen hade man den tillfredsställelsen att se alla viktigare positioner — de högst belägna, det vill säga de båda skåpen samt köksspjället naturligtvis först och främst — besatta med hvar sin tuppkyckling. Därefter drogo sig angriparne sakta tillbaka för att åter om en stund välbehållna och belåtna uppträda bland vännernas skara på hotellet. — Apotekaren hade visserligen observerat postmästarens frånvaro, men inför sina vänner förklarade han detta därmed, att postmästaren antagligen satt i något annat rum för att öfvertänka ett blifvande tal. Så småningom blef hela sällskapet, med undantag af apotekaren, invigdt i den plan, som förehades, och se: hvar och en fann den ganska god. — Strax efter midnatt låtsades hela sällskapet göra uppbrott för att tåga hvar och en hem till sig. Äfven apotekaren gick hem samt kröp till kojs i sin ensliga ungarlsbädd. Hans grannar, tupparna, hade inslumrat på ett ben för länge sedan. — En kvarts timme efter det låtsade uppbrottet befann sig sällskapet återigen församladt på hotellet, firande den härliga svenska sommar-natten. Nu inväntade man endast dagens inbrott, det

vill säga tuppsycklingarnas uppvaknande. — Klockan tre på slaget dånade första kanonskottet från laboratorii-förskansningen: Kuckeliku! Apotekaren hoppade högt i sängen och drog täcket öfver öronen. Men detta första kanonskott var endast signalskottet. Inom tre sekunder öppnades elden från hela batteriet, från de båda stora pjeserna på köksspjället allt intill den lilla snabbskjutande maxim-nordenfeldtaren på vattenhinken invid dörren. Apotekaren drog täcket från hufvudet samt öppnade öronen — och svor. Ja, till min stora sorg och apotekarens eviga nesa måste jag erkänna det: Han började åberopa alla afgrundens makter. Han tog dem till hjälp, både små och stora potentater, och ilskan färgade hans vackra ansikte purpurrött. Men i krig hjälper icke att endast svära, utan man måste äfven handla. Och nu äntligen kom det stora ögonblicket, på hvilket sällskapet uppe i hotellfönstren väntat sedan tre runda timmar: dörren till apotekarens kök öppnades, och man fick syn på denne i blotta nattlinnet samt med en käpp i handen. De fem minuter, som nu närmast följde, kan hvarken jag eller någon af mitt dåvarande sällskap beskrifva, enär skrattets tårar skymde våra blickar. Situationens hufvudkontur kan emellertid tänkas sålunda, att vi genom den öppna köksdörren och köksfönstren sågo en oredig, flaxande massa, bestående af apotekarens bara ben, spräckliga tuppsycklingar, apotekarens hvita nattskjorta, hvinande käpp, röda ansikte, spillrorna af kring-

flygande medikamentsburkar, allt under en förskräcklig kanonad från så väl det anfallna batteriet som från apotekarens djupa hals, hvarur med en hastighet af fyra hundra skott i minuten affyrades långa, långa projektiler, laddade med alla onda makters samtliga sprängämnen. Resultatet af apotekarens våldsamma anfall blef dock ytterst klen. Ingen enda af fienden hade låtit kasta sig tillbaka, det vill säga ut på gården. Tvärtom hade tre till fyra stycken brutit sig väg in genom den till sängkammaren öppnade dörren samt därstädes intagit utomordentligt goda positioner ofvanpå kakelugn och klädskap och sänghimmel. Efter femton minuters förfärlig kamp ingicks vapenstillestånd, och båda parterna fingo tid att öfvertänka situationen. Apotekaren beslöt att ändra taktik. Han kastade bort kappen och grep i stället den stora vattenhinken med tillhörande skopa. Han skulle minsann väta på krutet för motståndarna. Och dessa fingo nu den ena öfversköljningen efter den andra och till den grad grundligt, att de nog komma att minnas den i all sin tid. Sedan ammunitionen i vattenhinken var slut, tillgreps innehållet i de få kvarstående medikamentsburkar, som ännu voro vid lif. Till slut tröt dock ammunitionen äfven där, hvarpå apotekaren beviljade motparten ännu ett vapenstillestånd. Nu voro goda råd dyra. Apotekaren satte sig på en stol, torkande svetten ur pannan och med sina bara fötter kneippande i vattenpölarne på golvet. Det var tydligt, att

han ännu en gång måste ändra taktik. — Ifrån sänghimmeln droppade en blåaktig vätska ned på de hvita lakanen i sängen, hvarför han blef nödsakad att resa sig upp och hämta den tomma vattenhinken och placera den i sängen under takdroppet. Sedan detta var gjort, satte han sig å nyo. Uppenbart gjorde han sig skyldig till några strategiska misstag, eftersom han ej kunde vinna minsta terräng på fienden. Tvärtom hade ju den vunnit på honom. Nej, han skulle ej använda käppen på fienden, ej heller skulle han söka skrämma den med vattendop, men hvad han än tillgrep för medel, så måste han skynda, ty nu hade solen redan gått upp, och man kunde börja vakna i köpingen samt få se hans förtviflade strid för lifvet. Så småningom började han emellertid få klart för sig, att det strategiska misstaget bestod däri, att han angrep fienden i klump. Naturligtvis dugde ej detta. De voro tolf mot en och hade alla defensivens fördelar på sin sida. Alltså skulle han angripa samt utmatta en och en i sänder. Under inflytandet af detta kloka beslut upptog han striden å nyo. Och efter ytterligare fem minuters hård batalj inträffade äntligen det allra dyrbaraste ögonblicket, det ögonblick, hvarpå sällskapet i hotellfönstren nu väntat i fyra runda timmar. Man fick nämligen äntligen se den barbente apotekaren utkomma på sin kökstrappa med en tuppsyckling inklämd mellan båda händerna. Apotekaren gick ut så långt han kunde på trappan, tog fart och

svängde med armarna ett par gånger, samt utkastade så tuppkycklingen handlöst i rymden. Denne tog vingarna litet till hjälp, beskref under ett öronbedöfvande skrik en stor båge samt hamnade välbehållen men med en väldig duns på ett fönsterbräde till ett midt emot öfver gatan beläget hus. Innanför detta fönster drömde i denna stund unga fröken Rosenlund — jag vill kalla henne Rosenlund, men eljest heter hon något helt annat — sina ljufvaste drömmar om kärlek och kyssar. Vid tuppkycklingens anlopp mot fönstret vaknade hon emellertid samt måste undersöka förhållandet, vetgirig som hon var. Hon såg tuppen på fönsterbrädet och apotekarens köksdörr öppen men förstod ej en smul af situationen. Både tuppen och den öppna köksdörren föreföllo henne dock i hög grad misstänkta, med anledning hvaraf hon fann sig nödsakad stanna kvar i fönstret på utkik. Hennes väntan blef ganska långvarig, ty det dröjde fulla fem minuter, innan det kom något intressant. Men då uppenbarade sig apotekaren för andra gången på trappan med ett stridsbyte i handen. Och från denna stund ända till stridens slut hade antalet åskådare af densamma ökats med en — ja, visserligen blott en, men ett lejon beträffande nyfikenhet och deltagande intresse för stridens utgång. Och från hotellets fönster kunde man se, hur fröken Rosenlunds gardin sakta fördes åt sidan vid apotekarens andra uppträdande på trappan. Denna gång var apotekaren trött samt orkade ej gifva

tuppen den nödvändiga afskedsfarten utan kastade honom ifrån sig tvärt utom dörren. Men detta nya strategiska misstag fick han bittert ångra, enär tuppen, så snart han kände sig fri från sin fiendes järnhårda grepp, som en pil vände åter mellan apotekarens ben till sina kamrater i köket. Ytterligare fem minuter åtgingo för apotekaren att reparera det senaste misstaget, men äntligen syntes han igen på trappan med sin antagonist i händerna. Denna gång var han varnad, hvadan han lät tuppen nummer två beskriver ännu större båge, än hvad den första hade gjort. Visserligen var detta påkostande, men apotekarens praktiska klädsel underlättade hans rörelser betydligt. Innan han vände åter genom köksdörren, såg han, att fienden nummer två lugnt hamnade på takåsen till fröken Rosenlunds hus. Nummer tre och fyra fingo åka samma väg som nummer två. Apotekaren hade synbarligen redan tillägnat sig en viss stridsfärdighet. Han kände, att han arbetade med metod, hvadan den slutliga segern ovillkorligen måste bli hans. Nummer fem och sex expedierades äfven, och halfva fientliga styrkan var således tillintetgjord. Men nu började den ensamme kämpens krafter att tryta, eller också hade han råkat ut för en jämgod motståndare, ty det dröjde fulla tio minuter, innan han blef synlig med tuppen nummer sju. Denne hade emellertid i sitt lilla hönshufvud uppgjort en djäfvulsk plan att såra sin motståndare på dennes enda sårbara parti: skjortan. Ty

i samma sekund som apotekaren med uppbyggande af alla sina återstående krafter utslungade sitt offer i rymden, grep denne med båda fötterna fast uti sin fiendes skjorta midt för magen samt klamrade klorna till den grad fast uti skjortan, att ett stort stycke af densamma medföljde vid tuppkycklingens ofrivilliga himmelfärd. Tuppen nummer sju hamnade med skjortstycket bredvid tuppen nummer ett på fönsterbrädet hos fröken Rosenlund. Denna kom således i åtnjutande af att på mycket nära håll få skåda en del af sin älsklings hemligaste toilett. Ty jag behöfver väl ej säga, att den ingalunda svaga gnista, som förut från fröken Rosenlunds sida brunnit för hennes älskvärde granne, nu flammade upp till full låga och glödande passion vid åsynen af hans små nätta fötter och vackra ben och hjältemodiga strid mot en stor öfvermakt. — Men på tal om den ensamme krigarens skjorta, så torde nu vara på tiden att ägna ett par ord åt detta hans strids-pansar. Ursprungligen hade pansaret varit hvitt, men under stridens hetta hade färgen undergått åtskilliga modifikationer. Därigenom att den ensamme kämpen hade gått fienden så tätt inpå lifvet, hade det gråsvarta krutstänket från de fientliga pjeserna helt och hållet öfverstänkt hans vackra, hvita, präktiga pansarskjorta, så att hon nu till utseendet mycket påminde om zebrans randiga sidor. Ty en tuppkyckling har många sätt att använda för att hålla sin fiende på afstånd, och apotekarens oskyldiga pansarskjorta

bar därom tydliga vittnesbörd. Ända hittills hade dock apotekaren med stoiskt lugn burit alla attentaten mot sin hvita beklädnad, tänkande att gamla mor Lena, hans hedervärda städerska, med tvål och borste skulle en gång i tiden åter bringa pansaret till ursprunglig hvithet. Men när tuppen nummer sju som segertrofé medförde ut i rymden ett stort stycke af hans älskade pansar, så grep honom raseriets demon. Han rusade ned på gården, fick fatt uti en stor kratta, som låg där och solade sig i väntan på gårdsdrängens snara ankomst, samt återvände med detta förskräckliga vapen till fästningens inre, det vill säga sängkammaren, ty köket var nu rensadt från fiender. Om fem minuter fick man se honom återkomma med ett stort bylte mellan krattans långa klor. Så småningom upprullades byltet, och fram sprang fienden nummer åtta samt gömde sig bakom trappan. Med vemod betraktade apotekaren återstoden af byltet: det var kvarlevorna af hans vackra, blå sänghimmel. Nu voro emellertid hans krafter totalt uttömda, och han satte sig suckande på trappan, sparkande ut i luften med sina nakna ben samt låtande morgonbrisen svalka sin upphettade lekamen. Han började inse själf, att öfvermakten var för stor. Det fanns ingen annan utväg än att gifva tappt. Med stum och undergifven resignation återvände han till sängkammaren, lyfte vattenhinken ur sängen samt placerade i stället därstädes sin egen uttröttade kroppshyddå. Fienden betraktade honom en god

stund med misstänksamma ögon, men när den hörde, att tröttheten och sömnen togo ut sin rätt hos den slagne hjälten, uppstämde den ett sådant härskri af förnöjdt kuckelikuande, att apotekaren ännu en gång hoppade högt i sängen. Denna gång orkade han endast åberopa de mindre potentaterna, hvarefter han kullrade sig om och vände ansiktet mot väggen, sedan han med en sista arg blick försökt att tillintetgöra de segerrika fienderna, som med högt upplyftade hufvuden häfdade sina ställningar på kakelugnen och bokskåpet. — När mor Lena anlände på morgonkvisten, fick hon tre kronor extra, för att hon skulle angripa och tillintetgöra den återstående delen af fienden, och för att hon skulle hålla tyst med hvad som passerat. — Och fröken Rosenlund, som så ofrivilligt blef vittne till sin älsklings hjältemodiga strid och vackra kroppsformer, använde återstående delen af morgonen på att författa ett ode öfver striden — hvilket senare tillägg till historien jag dock icke vill svära på är sant», afslöt kommissionslandtmätaren sin långa berättelse. — »Men att hon suckar och trånar efter apotekaren mer än någonsin förut, det vet jag», tillade han mycket allvarligt.

Flere gånger under berättelsens lopp syntes apotekare Sjölander färdig att afbryta den berättande, men för hvarje gång hindrades han af häradshöfding Fischer, som grep honom i armen och tillhviskade honom, att han skulle förhålla sig stilla, ty det var ju icke honom historien

gällde, fastän hjälten i densamma var apotekare. Och apotekaren lugnades af Fischers allvarliga min.

Häradshöfding Fischer njöt emellertid mest af hela sällskapet. Historien om apotekarens förskräckliga kalabalik med tupparna hade redan dunstat ut i bygden, oakadt de tre kronorna extra till mor Lena, men Fischer hade tills nu endast erfarit de mycket sväfvande yttre konturerna af sannhistorien, hvarför han nu njöt i dubbelt måtto af att erfara detaljerna af ett åsyna vittne.

Sedan kommissionslandtmätaren afslutat sin berättelse, höjde han sitt glas och drack med apotekaren, hoppandes att icke hans käre broder Sjölander skulle illa upptaga, att hjälten i historien var apotekare, ty det kunde naturligtvis icke han, kommissionslandtmätaren, hjälpa.

Härtill invände apotekaren mycket artigt, att han för sin del gärna ville ursäkta sin älskade broder, kommissionslandtmätare Rydén, fastän denne inblandat en yrkesbroder till honom i historien — och han ville för öfrigt så mycket hellre ursäkta detta, som han själf var i behof af tillgift från sin dyre broder kommissionslandtmätarens sida, enär han, apotekaren, just nu stod i färd med att berätta en sannhistoria, hvari hufvudrollen spelades af en yrkesbroder till den käre vännen Rydén.

»Åh, det är inte möjligt!» inföll här den gamle häradshöfdingen.

»Jo, för visso», svarade apotekaren, »en fullkomligt sann historia, hvori hjälten är kommissionslandtmätare.»

»Berätta!» ropades i korus.

Apotekaren tycktes vilja göra små undflykter, men till slut lät han beveka sig samt började med mycket blygsam ton:

»Det är i sanning underbart att se, hur vist försynen kan ingripa i det mänskliga lifvet, och lika underbart är att se, hur noggrant skaparen har gått till väga ända in i de minsta detaljerna af sitt förnämsta skapade verk, människan. Oftast tror sig människan förstå skaparens mening med de olika slags detaljer, hvaraf en människokropp består, men understundom står hon dock undrande och spörjande inför för henne fullkomligt olösbara problem. Beträffande detta senare faktum behöfva vi endast erinra oss den ännu olösta frågan, hvad blindtarmens förlängning tjänar till, och den hittills lika olösta frågan, hvad en kommissionslandmätarens långa ben tjäna till. Många svar hafva visserligen gifvits på dessa båda frågor, men ännu så länge kan man säga, att den stora hopen af människor sväfvar i fullkomlig okunnighet om de rätta svaren. För min egen del har jag använt många dagar af mitt lif för att söka tyda naturens dunkla gåtor, men beträffande nyttan af blindtarmens förlängning står jag ännu på samma okunniga punkt, som när jag föddes till världen. Hvad återigen angår vår herre skapares mening med att utrusta en kommissions-

landtmätare med utomordentligt långa ben, så har jag, glädjande att säga, genom ödets skickelse ändtligen kommit till full kännedom om skaparens afsikt härmed. Inom parentes vill jag dock redan nu anmärka, att min högt ärade broder Rydén, ehuru han är begåfvad med sedvanligt långa och präktiga landtmäteriben, likväl ej utgjort föremål för mitt specialstudium i ämnet, utan att jag har hämtat min erfarenhet från annat håll. Likaså vill jag inom parentes anmärka, att jag mycket väl vet, att det finnes kommissionslandtmätare, som hafva korta ben, men detta är icke vår herres fel, utan deras eget, ty ursprungligen ämnade vår herre dessa individer till grosshandlare och kontorsskrifvare, men icke till att löpa land och rike rundt, fastän de genom sin mammas eller pappas eller sitt eget ovisa ingripande gått miste om sin kallelse i lifvet. Sedan jag nu undanstökat dessa båda parenteser, vill jag återgå till det egentliga ämnet samt för eder, mina herrar, klargöra vår herres afsikt med tillskapandet af långa fortkomstledamöter åt kommissionslandtmätare. Åtminstone tyckes afsikten med all önskvärd tydlighet framlysa ur den sanna sagan, som jag nu går att berätta eder:

Det var en gång för mycket, mycket länge sedan — åtminstone tror jag, det var för öfver tre veckor sedan — en kommissionslandtmätare, en verklig kommissionslandtmätare, det vill säga en sådan med långa, präktiga ben, hvilken hade fått förordnande att utföra ett ägodelningsarbete på

en landtgård mycket, mycket långt härifrån — ja, så långt, att ni ej ens känna igen namnet på gården ifråga, och därför tiger jag med detsamma. Utom kommissionslandtmätaren bestod den höglöfliga rätten af tvenne så kallade gode män, af hvilka den ene titulerades häradsdomare och den andre kyrkvärd. Båda voro stora förtroendemän i sin hemtrakt och gingo ej af för hackor, som man säger. Af lifvets håfvor hade de båda fått sin rikligt beskärda del, hvarom äfven deras omfångsrika kroppshyddor buro vittne.

Landtgården ifråga var utgård till ett större gods, som ägdes af — ja, hvad skola vi kalla honom? — Men det är likgiltigt! Låt gå för doktor Bergstedt, icke medicine doktor, utan filosofie, en grufligt lärd för detta akademisk medborgare, som äfven hade samlat mycket af detta jordens goda, hvilket dock icke tog sig uttryck i hans yttre lekamen, ty den var mycket proportionerlig. I stället hade han en inspektor, som representerade husbondens förmögenhet så mycket bättre, i ty att denne mätte öfver sju fot i höjd och mer än tre fot i genomskärning. Hans ärliga namn var Pettersson, men i dagligt tal kallades han aldrig annat än Stora P.

Landtgården, där sagan hände, låg långt borta från bygden samt sköttes endast af en rättare med hjälp af en liten underlydande personal. Den dagen, då det äfventyr inträffade, hvilket jag nu vill berätta, voro emellertid så väl rättaren som öfriga personalen frånvarande från gården och i stället sysselsatta

med höslåtter i några afsides från gården belägna slogängar.

Emellertid hade kommissionslandmätaren och de båda gode männen punktligt inställt sig vid tio-tiden på förmiddagen vid berörde landtgård för att utföra sin förrättning. Solen gassade förskräckligt öfver de öppna åkrarna, och de båda gode männen svettades och pustade ömkansvärdt. Landmätaren återigen var tränad samt log i sin själ öfver de andras vedermödor. Han ville undanstöka arbetet fortast möjligt, enär doktorn själf hade lofvat infinna sig under dagens lopp tillika med en bättre matsäckskorg, och till dess vore skönt hafva arbetet undangjordt, äfven om de båda gode männen dessförinnan skulle bortdunsta i heta vattenångor. Men människan spår, och gud rår. Detta få vi, stackars syndiga varelser, alltför ofta besanna.

Den höglofliga rättens arbete hade väl fortgått ungefär en timmes tid, och man hade just satt graden på ett åkerskifte, då en ny passagerare uppträdde på arbetsfältet — en verklig kontrollant. Åtminstone bekikade han den höglofliga rätten med högst onådiga och misstänksamma ögon samt uttryckte sitt stora misshag med förrättningsmännen genom ideliga bölanden. Det var nämligen gårdens stora tjur, som ansåg sig böra ingripa i det pågående arbetet. Med högljudda råmanden förklarade han sig ej alls gilla, att tre stycken främlingar uppträdde på hans åkrar, i all synnerhet som ingen af gårdens folk var hemma, utan han, tjuren, var satt att bevaka

densamma. — De tre förrättningsmännen svarade intet härpå, ty en näsvis tjur voro de minsann ej rädda för. Tjurar hade de sett många i sina dagar, och komme han dem för nära, så skulle de nog veta att lappsalfva om honom, så att han skulle bli en enda stor mör biff. Så resonerade den höglofliga rätten samt fortsatte lugnt sitt arbete. Men tjuren avancerade sakta men säkert emot dem, allt emellanåt vändande upp en och annan jordtorfva med hornen. Nu fann sig häradsdomaren, som ansåg sig som den störste landtbrukaren af de tre, föranlåten att gå tjuren några steg till mötes under användande af ganska hårda ord mot den alltjämt framåtående kontrollanten. När de kommit hvarandra på tjugu stegs afstånd, stannade båda parterna, öfvervägande situationen. Häradsdomaren ökade antalet hårda ord men såg sig samtidigt omkring efter en lämplig försvarsposition, dit han med obefläckad ära kunde draga sig tillbaka, för den händelse den andra parten ej riktigt förstod den kraftiga svenska, med hvilken han tilltalades, utan vågade taga till offensiven. Gud ske lof, där fanns en gärdesgård strax till höger. Men häradsdomaren hade icke väl dragit sig ett steg åt sidan tillbaka, förrän tjuren gjorde ett förskräckligt frontanfall mot honom. Aldrig i sitt lif hade landtmätaren och kyrkvärden kunnat tänka sig, att den tjocke häradsdomaren var en sådan gymnast. På en sekund hade han uppnått gärdesgården och med ett sju mila hopp

sprängt öfver den. Men olyckligtvis eller rättare lyckligtvis miste han balansen och kom alltså med hufvudet före på andra sidan gärdesgården och rullade ner i en där befintlig dikesgraf, i sitt fall dragande hela gärdesgården med och öfver sig. Detta blef hans räddning, i ty att tjuren rusade öfver honom och den honom täckande gärdesgården utan att tillfoga honom den minsta skada.

Men synen hade varit kostlig, och landtmätaren och kyrkvärden skrattade nu också till den grad, att knäna veko sig under dem. De skrattade åt häradsdomaren, men hans motpart tog det åt sig. Denne ansåg därför lämpligast att tills vidare lämna den mörbultade häradsdomaren i fred i diket och vände sig i stället mot de båda skrattande. Inom en sekund hade skrattet upphört, och inom två sekunder voro landtmätaren och kyrkvärden spridda som agnar för vinden. Tjuren kunde därför omöjligt förfölja båda två, utan han måste välja bland fienden. Och han utvalde kommissionslandtmätaren att bli den lycklige, som skulle få äran strida med honom. Landtmätaren syntes emellertid föga tilltalad af äran, ty med en hastighet af tio svenska mil i timmen försökte han vidga terrängen mellan sig och den förföljande. De långa benen gingo som lärkvingar. Tvenne stora gärdesgårdar hoppade han öfver, som om de blott varit fotshöga. Och ännu hastigare flögo hans långa ben, öfver stenar och stubbar

och tufvor, och — han klarade skifvan. Synbarligen förlorade tjuren terräng, ty landtmätaren hörde ej mer hans flåsande bakom ryggen på sig. Och han prisade sin skapare, som utrustat en landtmätare med så långa och så praktiga ben. Ett stort ljus rann upp för honom beträffande skaparens afsikt med hans långa ben. Och han sprang ändå värre. Men ack, han hade sprungit rakt i fällan! Några steg till, och den fasta marken tog slut. En stor sjö låg framför honom, och bakom honom fienden. Men det gafs icke en enda sekund till eftertanke. Han sprang ut i vattnet, så att det stänkte honom öfver hufvudet. Stranden var långgrund, och han fortsatte därför utåt sjön, tills vattnet stod honom midt på midjan. Då först vågade han vända sig om. Trettio steg efter honom kom fienden, plumsande i vattnet, synbarligen icke mer rädd för vatten än landtmätaren. Således måste den flyende begifva sig ännu längre ut. Till slut kände han ej längre botten under sina långa ben utan började simma för brinnande lifvet. Om en stund sökte han se sig tillbaka igen. Tjuren hade vändt, troligen fullt belåten med det dop, som han låtit kommissionslandtmätaren undfå. »Nu skrattar du åtminstone inte», mumlade tjuren, vändande landtmätaren ryggen samt begifvande sig tillbaka uppåt gården. Han ihågkom nämligen, att kyrkvärden också skrattat, samt att den smädelsen var obetald. Kyrkvärden hade emellertid, genast som tjuren

börjat förfölja landtmätaren, sökt sätta sin dyrbara person i säkerhet. Till följd af gårdsfolkets frånvaro voro alla hus stängda, men den praktiske kyrkvärden visste råd. Där fanns vid gården ett litet, enstaka liggande fyrkantigt svinhus med sluttande, gräsbevuxet tak. Dit ställde kyrkvärden sina steg samt lyckades efter åtskilligt besvär krafla sig upp på detsamma. Det var en ypperlig försvarsposition, och med sin fältherreblick förstod han genast att uppskatta dess alla fördelar; men det var nödvändigt att öka besättningen, ty ensam kände han sig ej fullt viss om att kunna försvara ställningen. Följden blef, att han med skallande stämma började ropa på häradsdomaren.

Denne senare kvarlåg ännu i sitt dike, alldeles vettskrämd och förbi af den stora ansträngning, han nyss underkastat sig. Men vid kyrkvärdens djärfva rop kvicknade han till samt stack upp hufvudet ur gärdesgården. Fienden tjuren såg han ej till, men i stället varseblef han kyrkvärden uppkrupen på det lilla svinhusstakets högsta punkt, fäktande med armarna mycket morskt och gifvande tecken till honom att ditkomma. Han sträckte på sina domnade ben samt lunkade i väg. Hunnen halfvägs till fästningen fick han höra kyrkvärden med ifrig röst tillropa sig att skynda, enär fienden nu uppträdde på stridsplatsen. Ännu en gång tog häradsdomaren sin gymnastiska färdighet i anspråk och lyckades verkligen uppnå svinhuset före sin förföljare.

Men stora ansträngningar fordrades från kyrkvärdens sida för att kunna bringa sin tunge vän i säkerhet upp på taket till sig. Till slut lyckades det, hvarefter båda två å nyo började tala hårda ord till den belägrande fienden. Denne gjorde emellertid intet försök att storma fästningen utan begaf sig, sedan han en stund betraktat sina motståndare, lugnt betande ut på åkrarna.

Efter ungefär en half timmes förlopp fingo de båda gode männen syn på hufvudmannen i rätten, den långbente landtmätaren. Denne kom smygande som en tjuf om natten, med af vatten kippande stöflar och de våta kläderna klibbande utmed kroppen. För att ej väcka fiendens uppmärksamhet vågade man ej ropa till hvarandra, utan man inskränkte sig till att göra tecken. Men tjuren var dem för slug. Han hade redan upptäckt landtmätaren, och med rasande fart satte han efter honom. Återigen sattes de långa lärkvingarna i gång, och återigen prisade landtmätaren sin skapare, som begåfvat landtmätare med så långa och bra ben. Denna gång förlitade han sig äfven på dessa till den grad, att han försmädde springa raka vägen till sjön, utan beskref i stället en stor båge öfver fälten med det resultat, att han genom denna kringgående rörelse blef i stånd att förena sig med sina på svinhustaket varande bundsförvanter, hvilka under uppmuntrande rop och gester afvaktade hans svindlande ankomst. Två par starka

armar grepo honom i den våta ryggen, samt lyfte upp honom lätt som en fjäder på taket. Det var i sista sekunden, ty tjurens horn slog nu mot väggen.

Således befann sig nu hela den höglofliga rätten på det lilla svinhustaket. Det var lagom plats för tre personer, och man inrättade så bekvämt som möjligt åt sig, ty nu skulle hållas krigsråd.

Solen närmade sig nu sin middagshöjd och brände ohyggligt, men en tapper stridsman fick naturligen ej beklaga sig öfver en sådan bagatell.

Innan krigsråd hölls, hjälptes man att afkläda landtmätaren hans våta kläder och stöflar, hvar efter han fick låna en rock af häradsdomaren samt ett par underkläder af kyrkvärden, hvilka denne ädelmodigt afstod.

Under krigsrådets hållande förklarade både häradsdomaren och kyrkvärden med en mun, att de hellre sutto på svinhustaket ända till döddagar, än att de skulle begifva sig ut på några äfventyr med risk att fastna på tjurens horn. Många tjurar hade de sett, men maken till denne aldrig. Emellertid beundrade båda två den utomordentliga talang, som kommissionslandtmätaren lagt i dagen som kapplöpningskonstnär, med anledning hvaraf båda två läto förstå, att landtmätaren var den ende af dem, som möjligen skulle kunna rädda situationen. Om han toge sina långa ben till hjälp, så skulle han antagligen kunna hinna skogen, — som endast var fem minuters väg aflägsen —

innan fienden upphann honom, och väl inkommen i skogen skulle han godt kunna reda sig, om icke på annat sätt, så kunde han då och då kila upp i ett träd och på så sätt till slut undkomma förföljaren samt blifva i stånd att anskaffa folk till hjälp från bygden. Ville han dessutom kvarlämna sina stora våta stöflar på svinhustaket samt springa barfota, så voro de öfvertygade om, att han skulle uppnå en hastighet, som till den grad skulle distansera fienden, att denne af ren förödmjukelse skulle upphöra med förföljandet samt kanske till och med gå sin väg från gården.

Härtill genmälde landtmätaren, att han visserligen var oändligt stolt öfver sina olyckskamraters stora förtroende för hans färdighet att springa, men å andra sidan kunde man ej förneka, att det var ganska ljufligt att så där vistas på ett tak, upphöjd öfver det platta alldagliga, samt med hvarenda luftpor insupande det härliga, gudomliga solljuset, som strömmade ned öfver dem. Ja, rent ut sagdt, fann han sig i en sådan utomordentligt behaglig tillvaro, att det skulle vara en hädelse mot försynen att söka rubba den angenäma situationen, åtminstone hvad honom beträffade. Hvad återigen angick att kunna snabbt använda sina fortkomstledamöter, så var han ej fullt öfvertygad om, att största äran tillkom honom, ty efter det prof på snabb handling och blixtnlik rörelseförmåga, som häradsdomaren uppvisat i dag inför honom, landtmätaren, och inför kyrkvärden, så

torde varda tvifvel underkastadt, om den stora äran som mest framstående sportsman tillfölle honom. Efter det utomordentliga prof på viltgörkonst, som häradsdomaren i dag lagt i dagen, ansåg sig han, landtmätaren, endast såsom en fuskare i yrket i jämförelse med häradsdomaren och kunde således icke fritaga sig från en förnimmande känsla af att, om någon skulle kunna rädda situationen, så vore det häradsdomaren. När man dessutom tog i betraktande dennes stora kunskap i sättet att sköta djur, så kunde man så mycket mindre betvifla, att han ej skulle lyckas på ett eller annat sätt lura fienden, om han endast ville taga i tu med saken. Men att sitta här och endast sola sig, låtande fienden behärska all omkring liggande terräng, det var icke värdigt en så stor landtbrukare som häradsdomaren. Landtmätaren ville visst icke förleda häradsdomaren att gifva sig ut på några äfventyrligheter, men han fruktade, att häradsdomaren och kyrkvärden ej skulle kunna länge uthärda en belägrings alla fador, i all synnerhet när man betänkte, att man ej alls haft tid att proviantera. Han såg ju redan nu, huru hans båda olycks-kamrater började pinas af törsten. Själff hade han varit klok nog, innan han på detta vis lät instänga sig i fästningen, att springa ned till sjön samt sörpla i sig ett par kannor hälsosamt sjövattnen, visserligen icke alldeles svalt och friskt, men ändå ljufligt läskande. Då han sålunda, hvad hans egen person beträffade, fann tillvaron

mycket skön och bekväm, så måste han dock tänka på sina bisittare i rätten, hvilka icke kunde så njuta af stunden som han. Därför hemställde han, huruvida icke häradsdomaren borde taga i öfvervägande frågan om att gå åstad till den retade fienden samt genom milda ord och i öfrigt sådana finare uttryck, som häradsdomaren i egenskap af stor landtbrukare måste känna till kunna röra till och med ett förhärdadt tjurhjärta, försöka åstadkomma åtminstone en vapenhvila på några timmar, tills gårdsfolket skulle hinna hemkomma.

Häradsdomaren å sin sida erkände beredvilligt det riktiga uti, hvad landtmätaren hade anfört, ty denne talade ju som en bok, men han hade hustru och barn att tänka på och ville således icke ännu en gång riskera att bli spetsad och kastad upp i himmelens sky liksom en gutta-perkaboll, ty han hade, som sagdt, hustru och barn att tänka på. Det var nämligen icke alltid sagdt, att det fanns en gärdesgård med djup dikesgraf till hands vid förefallande behof. Men kyrkvärden, som var änkling och hade sina barn uppväxta, hade endast sig själf att tänka på och var således alldeles oförhindrad vidtaga den åtgärd, som kunde erfordras för att bryta den starka blockaden omkring dem. Härtill kom att kyrkvärden alls icke som de båda andra uttömt sina bästa krafter under försöket att undfly fienden, hvadan han således med friskt mod borde kunna gå till värfvet.

Härtill genmälde kyrkvärden, att han ty värr insåg sin egen ofullkomlighet i att kunna vare sig omstämna fienden till mildare lynne eller kunna fördrifva honom bort genom ett plötsligt utfall. Han tyckte alldeles som landtmätaren, att tillvaron på svinhustaket var mycket härlig. Dock kunde han icke neka till, att törsten plågade honom förskräckligt, men han hade just under den senaste halftimmen setat och funderat på, om icke någon af sällskapet borde göra en rekognoscering inuti fästningen samt undersöka, om icke ladugårdsdejan möjligen på morgonen, innan hon gick till slogängarna, påfyllt grishon med frisk skummjolk, i hvilket fall man skulle kunna taga sig några klunkar för att stilla den plågsamma törsten. Visserligen kunde man förmoda, att innehållet i grishon icke skulle vara fullkomligt rent, men nöden har ingen lag, heter det, hvarför man i alla händelser borde undersöka förhållandet, och hemställde således kyrkvärden, att detta ärofulla uppdrag borde anförtros åt landtmätaren, hvilken ju var förste man i den förrättning, som förehades, och dessutom genom sina långa ben och lätta kropp i öfrigt var särdeles skickad att snabbt kunna återvända till försvarsställningen uppe på taket, för den händelse fienden skulle vilja anfalla rekognosceringspatrullen.

Till en början svarade landtmätaren intet på denna välvilliga hemställan. Han endast spotade och svor öfver kyrkvärdens uttryckta innerliga längtan efter innehållet i grishon. Men så

småningom började han tala igen, ty han erinrade sig, att man ju egentligen var kommen till landtgården för att utföra ett arbete. Nu gick dagen sin väg och intet blef uträttadt. Med anledning häraf uppkastade han den plan, att man borde göra ett utfall samt gripa en på ladugårdsväggen hängande stege och placera densamma mot ladugårdstaket, uppå hvilket man sedan skulle uppklätra och intaga ny ställning. Därifrån hade man utkik öfver gårdens samtliga inägor och kunde således då med största lätthet gradera de åkerskiften, som återstodo att gradera. Från alla synpunkter vore detta mycket praktiskt, ty då sluppe äfven häradsdomaren och kyrkvärden att anstränga sig med några långa promenader i denna sköna sommarvärmen.

På detta förslag följde en stunds tystnad. Hvar och en öfvervägde förslaget fördelar och olägenheter, och man tycktes verkligen komma till det resultat, att fördelarna voro öfvervägande olägenheterna. Emellertid hann man icke bringa planen i verkställighet, ty i detta ögonblick tillstötte andra omständigheter, som alldeles drogo tankarna bort från förslaget ifråga. Man fick nämligen se ett åkdon komma körande i sakta mak på den dåliga vägen, som ledde till landtgården från bygden. Alla drogo en suck af lättnad. Ändtligen skulle befrielsens timme slå. Det var också hög tid, ty man hade redan suttit två timmar hopkrupen på det lilla taket. I det enspända åkdonet, som kom, igenkände man

snart landtgårdens ägare, doktor Bergstedt, samt hans inspektor, »Stora P», hvilken senare skötte tömmarna. En matsäckskorg af väldiga dimensioner syntes i bakstammen af trillan, hvarförutom en bössmyning sågs sticka upp vid sidan af inspektoren. Man var således utrustad för hela dagen och för alla eventualiteter.

Redan på långt håll hade doktorn genom sina skarpslipade glasögon märkt något besynnerligt på svinhustaket. Hans aningar öfvergingo snart till visshet. Ty mycket riktigt: där såg han hela rätten församlad på svinhustaket, och hans eljest stränga drag öfverfors af ett rosenskimmer.

»Se dit, Pettersson, hela rätten sitter på svinhustaket! Hvad i all världens namn kunna de företaga sig där, och hur har den tjocke häradshövdingen kunnat speta upp dit? Hahaha!»

»Hahaha!» ljöd det också från den väldige körkarlens läppar, och hela hans tunga kropp skakade, så att den smäckra vagnen bågnade under honom. »Ja, hvad sju millioner . . . tagade sig till på svinhustaket!» upprepade han mellan skrattsalfvorna.

Ända dittills hade landtmätaren lyckats bibehålla sitt goda humör, men när han fick höra det spefulla skrattet från de ankommande, kokade hans sinne öfver, och han reste sig upp i hela sin längd, omgjord af häradshövdingens vida rock och kyrkvärdens korta underkläder, samt ropade till de åkande med skallande stämma:

»Hvad tusan . . . vill detta säga, att du behagar släppa folkilsksna tjurar på åkrarna, när jag kommer hit på förrättning, men jag vill . . .,» och så följde en hel störtsjö hårda och svåra ord med åberopande af alla mörkrets makter öfver den stackars doktorn.

Denne kunde till en början intet svara till följd af skratt, men till slut stannade han hästen samt tillropade den rytande landtmätaren:

»Du är tokig, tjuren är alls icke ond, har aldrig varit ond! Min egenhändig tjur, jag har ju själf låtit uppföda densamma! Han är from som ett lamm!»

»Då måtte du ha förb . . . konstiga lamm på dina landtgårdar», skrek landtmätaren, argare än någonsin. — »Här ha vi suttit nu i två timmar i den okristliga solhettan samt riskerat att hungra och törsta ihjäl, allt för den förb tjurens skull, och ändå vågar du påstå, att han är from som ett lamm. Sköna lamm!»

Den andres uppretade ton kom doktorn och inspektoren att skratta ännu högljuddare, under det man satte hästen i gång igen mot gården.

»Lugna dig, jag skall leda in tjuren i ladugården!» ropade doktorn till slut till landtmätaren för att litet hejda dennes arga ordflöde.

Under alla dessa högljudda repliker och skrattsalfvor hade tjuren lugnt fortsatt att beta på en närliggande gräsvall. Han var synbart oberörd af det, som föreföll omkring honom.

Doktorn och inspektoren körde upp på gården samt stannade hästen och gingo, fortfarande skrattande, ur åkdonet, hvarvid inspektoren tog sin bössa med sig. Med piskan i hand gick doktorn genast mot tjuren. Tätt efter doktorn följde inspektoren, beväpnad ända till tänderna, det vill säga med en stor knölpåk i ena handen och bössan i den andra. Med stor spänning iakttofs från svinhustaket deras framryckning mot fienden. Då de kommit halfvägs mot tjuren, lyfte denne upp hufvudet, vädrande ett nytt attentat. Men han sänkte åter hufvudet samt fortsatte att beta. Ju närmare doktorn nalkades tjuren, desto större blef afståndet mellan de till anfall framåtskridande kämparne. Inspektoren, som representerade eftertruppen, var synbarligen ingen vän af allt för snabb framryckning. Som stor strateg önskade han hafva förbindelselinien klar bakom sig, och därefter handlade han. Och för öfrigt hade det ju bevisat en i högsta grad enfaldig taktik att framrycka med hela stridskraften på en gång, ty doktorn och han utgjorde hela stridsstyrkan, då man ju alls icke kunde beräkna någon hjälp från de där ynkrygarne, som voro uppkrupna på svinhustaket.

När doktorn kommit fienden in på lifvet, det vill säga på omkring femtio stegs afstånd, stannade han samt slog en väldig klatsch med piskan. Tjuren upplyfte hufvudet samt tog två steg framåt. Vid denna offensivrörelse från fiendens sida drog sig doktorn två steg tillbaka samt

inspektoren fyra steg. Men knappt märkte tjuren, att de angripande började retirera, förrän han med högt upplyftad svans skred till anfall. Med sänkta horn störtade han mot doktorn. Denne hade sinnesnärvaro nog att kasta sig åt sidan samt ropade i samma ögonblick med ljudande stämma:

»Skjut, Pettersson! Skjut, Pettersson!»

Sedan doktorn sålunda utfärdat order om eldgifning, ansåg han sin närvaro vid fronten ganska obehöflig samt begaf sig så hastigt som benen kunde bära honom bort till de högt ropande vännerna på svinhustaket. Inom en sekund var han af tre par starka armar upplyftad dit.

Genom doktors flykt befann sig inspektoren, som bildade reserven, helt hastigt försatt i ett utomordentligt kinkigt läge. På ett frontanfall från fiendens sida var han alls icke beredd. Han skulle ju endast betäcka doktors hufvudangrepp samt beräknade att, ifall detta misslyckades, i god tid hinna draga sig tillbaka för att intaga en fördelaktigare position, än hvad den släta åkern kunde lämna. På ett ögonblick förändrades emellertid stridslägets hela utseende. På en sekund var hufvudstyrkan upprifven och skingrad och fienden i full fart att störta sig öfver reserven för att riktigt fullborda sin seger. Men reserven inväntade icke anfallet. Utan att ens gifva sig tid att affyra bössan kastade inspektoren ifrån sig så väl denna som knölpåken samt begaf sig under ett högt vrålande om hjälp

på flykten. Många syner hade de på svinhustaket placerade männen skådat i sina dagar, men marken till den, som nu tedde sig för deras blickar, aldrig. Den flyende hade ungefär femtio stegs försprång, och detta var behöfligt, ty för detta reservtruppens ofantliga köttmassa var ej danad för kapplöpningar. Marken skalf under de båda parternas förskräckliga anlopp mot svinhuset. Ty dit ställde den flyende helt naturligt sina steg — och tjuren efter honom. Ungefär samtidigt uppnådde båda två svinhuset, men den flyende gjorde en kringgående rörelse, så att han lyckades för några sekunder komma i lä bakom den vägg, där taket gick djupast ned mot marken, samt på detta sätt distrahera fienden, medan de fyra kamraterna räddade honom upp på taket. Men det var med knapp nöd, som fyra par starka armar förslogo att lyfta kolossen. Landtmätaren hade därför nog sinnesnärvaro att hoppa ned på marken samt sätta sina starka axlar under för detta reservtruppens köttigaste parti samt på så sätt understödja de ofvantill varande vännernas förtviflade ansträngningar att bringa den flyende inom fästningens säkra murar, det vill säga svinhustaket. Och ändtligen befann sig flyktingen där, men hans rock hade remnat från ofvan till nedan och desslikes hans onämbara. Landtmätaren fick nu äfvenledes ett godt handtag af vännerna, och inom kort voro således alla fem helbrägda placerade på det lilla taket. Men nu var hvarenda kvadrattum af det

samma upptaget. Icke ens en katt skulle kunnat kila sig in emellan den sammanpackade truppen.

En lång stund hörde man endast inspekto-rens djupa flåsande och doktors muttrande för sig själf. Men snart bröt ovädret loss från de båda sist ankomna. Under tio minuters tid öfveröstes tjuren med den förfärligaste granateld, som hittills någonsin har utslungats ur ett par människostrupar. Man nöjde sig ej endast med ett hundratal eller tusental kartescher från underjorden, utan man affyrade dem i milliontal och åter milliontal, laddade med alla sorters upptänkliga sprängämnen och dödsbringande projektiler. Till slut började ammunitionen likväl tryta, hvadan man återgick till ett stoiskt lugn. Detta senare hade för öfrigt fienden för länge sedan gjort, i ty att han genast efter reservtruppens inkastande i fästningen gick bort till hästen samt i sällskap med denna i god mak intog sin middagsmåltid från den grönskande vallen.

Den förste, som bröt tystnaden efter den svåra artillerieldens afstannande, var kyrkvärden.

»Finnes det öl i vagnslådan?» frågade han doktorn.

»Naturligtvis!» svarade denne, »minst ett par dussin!»

»Ack, herre gud, om vi hade några halfvor här!»

Nu utspann sig en lång diskussion om, hvilken af de fem skulle komma i åtnjutande af den stora äran att hämta matsäckskorgen och ölförrådet från åkvagnen, som hästen drog omkring

på den grönskande vallen. Häradsdomaren höll fortfarande på kyrkvärden, såsom varande änklings och med uppväxta barn. Kyrkvärden återigen påpekade landmätaren såsom den mest lämplige för det ärofulla uppdraget, och denne i sin ordning fäste alla närvarandes uppmärksamhet på, att doktorn, såsom varande ägare till både tjur och matsäckskorg och öl, ovillkorligen borde anse som sin plikt likmätigt att sörja för så väl tjurens undanskaffande som matkorgens och ölets ditskaffande.

Däremot hade doktorn för sin del intet speciellt att anmärka. Dock ville han påpeka, att han för åtskilliga år sedan skaffat sig en inspektor, som beträffande mod och styrka och praktisk färdighet i allt hvad matsäcksätande hette var utan motstycke i världen, med anledning hvaraf han, doktorn, nu ville framkasta den frågan till sina vänner, om han kunde anses gå utom sin befogenhet som husbonde, när han helt enkelt använde sin myndighet samt befallde inspektoren hämta matsäckskorgen och ölfaskorna.

Med arg och upprörd stämma invände inspektoren häremot, att man förr skulle få hacka sönder honom till råbiff, hela karlen, samt därefter halstra honom på sakta glöd i tio tusen millioner år, än att han skulle än en gång bege sig ned på landbacken samt utsätta sig för doktors folkilskna tjurar, dem han för öfrigt för sin egen del önskade så långt in i hetaste underjorden, som en hare kunde springa på aderton tusen

år Klockan var nu två, och solen glödde hetare än någonsin. För hvarje timme, som hädanefter gick, afstannade samtalet allt mer och mer. Man resignerade. — Först klockan sex på aftonen kom gårdsfolket hem. Tjuren inleddes i ladugården, och befrielsens timme slog äntligen för de belägrade. För doktorn och inspektoren hade beläringen varat fem timmar och för den höglofliga rätten sju runda timmar. Och så afslutades en af de mera märkliga landtmäteriförrettningar, som någonsin varit. — Men nu är jag torr i halsen. Skål!»

Snart var allmänna samtalet i full gång igen, och den ena historien aflöste den andra. Postmästaren syntes emellertid helt försänkt i sina egna tankar och deltog blott föga i det glada stojet. Apotekaren misstänkte, att han satt och funderade på något större tal, samt lät äfven undfalla sig några speord härom. Då reste sig postmästaren samt gick upp till damerna på verandan. Men efter en stund försvann han äfven därifrån samt syntes icke till under loppet af de närmast följande båda timmarna. Till slut återkom han inifrån stora byggningen samt satte sig åter bland herrarne under linden. Nu pratade och skrattade han samt såg mycket belåten ut. Alla väntade, att han skulle komma med ett större tal, men däraf blef dock intet.

Under tiden flyttade sig löjtnanten och ingeniören upp till damerna igen. Den senare ledade upp dottern i huset, och löjtnanten slog

sina lofvar för att komma på tu man hand med sitt vackra resällskap från Hallstanäs.

Båda herrarne lyckades öfver förväntan väl i sitt vällofliga förehafvande.

Löjtnanten och Sigrid togo en lång promenad ned till sjön och utmed stranden därstädes samt glömde bort hela världen omkring sig, medan Greta påtog sig den ingalunda lätta uppgiften att visa ingenjören omkring hela järnbruket, hvilket hon förklarade sig kunna göra mycket bättre än någon af herrarne i sällskapet.

Otto hade flere gånger under aftonens lopp låtit antyda, att han skulle åtfölja ingenjören på dennes inspektionsresa kring bruket, men ingenjören tycktes hysa större förtroende för fröken Gretas kunskap i järnindustrien och föredrog således hennes sällskap.

Ingenjören började känna sig riktigt varm om hjärtat. En sådan intressant studiefärd hade han aldrig gjort förr. Ej heller hade han någonsin förut kunnat föreställa sig, att en hytta och en stångjärnsmedja haft så mycket sevärdt att erbjuda. Det kom liksom ett nytt rosenrödt skimmer öfver hela järnhandteringen. Han började erinra sig brukspatronens ord om poesien i stångjärnsmediet, och, minsann, var icke denna järnsmedja det mest poetiska ställe, han hittills någonsin skådat . . . På hemvägen började man tala om västkusten. Ingenjören omförmälde för sin vackra vägvisare, att nästkommande måndag skulle han jämte sina vänner Otto och Rustan

bege sig i väg till det härliga hafvet för att i dess salta vågor tvaga bort hvardagslifvets prosaiska damm, samt frågade, huruvida icke herrskapet på Eldhammar också ämnade sig ut på någon västkusttripp denna sommar. Härpå tog sig Greta en längre fundering, men slutligen upphof hon sin vackra mun och förklarade, att saken föreföll henne ganska lockande, med anledning hvaraf hon redan denna afton skulle öfvertyga farsgubben och den kära lilla mamma om nödvändigheten att tänka på sin dyrbara hälsa, och för den skull i tid uppsöka lämplig badort vid västkusten, hvarvid deras egen älskade Greta naturligtvis skulle få åtfölja i släptåg, icke på grund af sjukdom, ty hon hade aldrig i sitt lif varit sjuk, utan för att hjälpa pappa och mamma att fördrifva tiden, medan deras hälsa restaurerades. Och under uppgörandet af sådana framtidsplaner och anfallsplaner återkom man till herrgården samt gick att förena sig med sina respektive sällskap, det vill säga, ingeniören återtog sin plats hos herrarne under linden, och Greta slöt sig till damerna för att afvakta lämpligt tillfälle att på tu man hand öfvertyga lilla mor om den tvingande nödvändigheten för henne att tänka på sin dyrbara hälsa.

Löjtnanten och hans följeslagerska hade intet intresse af att studera järnbruket utan begåfvosig åstad längs utmed den vackra sjöstranden, där en sval promenadväg lopp fram. De hade icke varit ensamma tillsammans sedan den min-

nesrika morgonen i skogen, och därför hyste nu båda samma önskan att komma så långt bort som möjligt från människostojet och för en kort stund få vara för sig själfva. Löjtnanten kände, att han ändtligen måste tala öppet med flickan vid hans sida, eljest blefve situationen alltför brydsam, och hans följeslagerska kände detsamma samt väntade följaktligen lugnt, hvad som komma skulle. Egentligen visste ju båda förut, att de älskade hvarandra, hvadan ingen tillgjord blygsamhet borde förekomma. Så snart de voro komna utom synhåll för herrgården, tog löjtnanten sin följeslagerska under armen samt promenerade med henne på så sätt ett långt stycke af vägen framåt utan att säga något. Till slut stannade han samt drog henne intill sig och började med sakta röst:

»Sigrid! Du är så olik alla andra flickor. Jag har sådan respekt för dig. Men det är väl därför, att du är tio tusen gånger bättre än alla andra flickor, jag känt i min dar. Och nu har jag sådan respekt för dig, att jag ej tors taga en kyss från dig, utan därför ber jag dig: Vill du ej frivilligt, utaf ditt eget goda hjärta, ge mig en kyss!»

Hon hade stått med nedlutadt hufvud, hårdt omsluten af hans arm, men när han så vackert framställde sin bön till henne, så höjde hon, djupt rodnande, på sitt hufvud samt sträckte sina läppar upp emot hans. Hon tog saken alldeles naturligt. Där fanns intet spår af tillgjord blygsamhet från

hennes sida. Visst ville hon kyssa sin egen Rustan, sin egen hjälte ända från barnaåren. Så att det behöfde han ej ens be henne om. Men i allt fall var det så vackert af honom att ej komma med några stormande kärleksförklaringar och pockande kärleksyttringar. Så tänkande gömde hon sitt hufvud vid hans bröst. Han strök henne sakta öfver det vågiga håret samt kysste detsamma. Därefter släppte han sitt fasta tag omkring henne samt lade sin arm under hennes och fortsatte promenaden liksom förut.

»Sigrid!»

»Hvad vill du säga, Rustan?»

»Jo, jag vill säga, att jag har en känsla af, att du är alldeles för god för mig.»

»Det skall du ej inbilla dig. Jag har nog fel och svagheter, jag också.»

»Nej, min lilla älskling, dina små fel och svagheter få godt rum i en liten fingerborg, då däremot mina knappast rymmas under himmelens fäste. Men jag vet, att det ligger i kvinnans natur att vara öfverseende; därför måste du lofva mig att visa öfverseende mot mig. Eller hur, älsklingen min?»

»Af hela mitt hjärta vill jag lofva dig det, käre Rustan.»

»Tack! Men löftet måste du besegla med ännu en kyss! — — Så där ja, du är en snäll flicka, och den raraste som finnes på jordens hela ring, och den skönaste att kyssa. Jag tror, att du måste gifva mig en till! — —»

Återigen fortsattes promenaden ett stycke framåt. Så stannade Rustan och ställde sig midt framför henne.

»Sigrid! Det är också en annan sak, jag vill tala med dig om. Du skall nämligen vara snäll och icke betrakta detta, som mitt officiella frieri till dig. — Men se icke så förvånad ut, jag skall genast förklara för dig alltsammans. Händelsen är den, ser du, att min gode vän Gösta Brauner affordrade mig det löftet redan första dagen, vi voro här, att jag icke skulle fria till dig, medan vi gästade Hallstanäs denna gång. Och jag var nog dum att lofva honom detta.»

»Hvad säger du, hur kunde ingenjör Brauner och du komma att tala om dylika saker?»

»Jo, jag råkade anförtro honom, att jag blef så rysligt kär i dig genast under första dagen af vår vistelse på Hallstanäs, men han ville naturligtvis ej tro, att jag menade allvar, och därför affordrade han mig löftet, som jag nämnde.»

»Då kan du ju låta bli att fria denna gång!»

»Det var mycket klokt taladt. På sådant sätt blir jag ej löftesbrytare, och — du är då en krona bland flickor. Jag tror, att du måste ge mig ännu en kyss! — Du är då den raraste och sötaste lilla älskling i hela vida världen. Hvilken lycklig slump, som förde min väg till Hallstanäs! — Men för att nu återgå till mitt frieri, så vill jag föreslå, att vi därmed låta anstå, tills jag återkommer från västkusten, det vill säga, att under de dagar, som jag denna gång

vistas på Hallstanäs, så skrifva vi hvarken Gösta eller din bror eller någon annan på näsan, att vi älska hvarandra, utan vänta därmed tills min återkomst. Eller hur, lilla Sigrid, du vill ju vänta på mig, tills jag kommer tillbaka?»

»Ja, det vill jag visst, käre Rustan! — För öfrigt fattar jag mycket väl ingenjör Brauners tankegång och finner liksom han, att det skulle se bra tokigt ut, om du och jag officiellt förlofvade oss under någon af dessa få dagar, du denna gång tillbringar på Hallstanäs.»

»Du har alldeles rätt, lilla Sigrid. Det är som jag säger: Du är en krona bland flickor. Och tordes jag, så skulle jag be dig om ännu en kyss. — —»

Det lyckliga paret hemkom långt, långt efteråt, sedan Greta och ingenjören voro återkomna från sin utflykt till järnbruket, och man hade redan börjat angripa det rikt dukade supébordet, när Sigrid och hennes kavaljer gjorde sitt inträde i stora matsalen på Eldhammar. Men ingen hade beaktat deras långa frånvaro, om icke möjligen Greta. Denna hade dock själf varit strängt ssyselsatt under tiden med att öfvertyga sin älskade moder och sin käre fader om nödvändigheten att tänka på sin hälsa, och hon hade verkligen lyckats komma ända därhän, att modern var helt och hållet och fadern åtminstone till hälften vunnit för hennes plan. Greta hade aldrig varit vid västkusten förut, och nu längtade hon dit med ett stort barns hela ifver. Ingenjören hade

genast fått del af, att hennes plan var på väg att lyckas, och i sin öfversvallande glädtighet kände hon äfven behof af att delgifva vice häradshöfdingen den stora nyheten. Men Otto tycktes upptaga hennes meddelande mycket kallt och afvisande. Det fann synbarligen icke nåd för hans ögon.

»Hvad i all världen skall fröken Ståle göra vid västkusten?» frågade han. »Ni är väl icke sjuk och icke edra föräldrar heller! Om ni hade trampat ut barnskorna, så skulle jag nästan kunna tro, att ni ville resa dit för att lägga ut edra snaror för någon stackars enfaldig karl. I så fall får jag endast önska: Lycka till!»

»Jag tror, att häradshöfdingen försöker att vara kvick, men då vill jag säga, att i dag biter edra kvickheter icke på mig, ty nu är jag vid ett öfverdådigt briljant lynne, och då förlåter jag hela världen och således äfven er.»

»Jag har ej begärt någon förlåtelse af er utan endast frågat, hvad ni skall göra vid västkusten.»

»Hvad jag skall göra? Jag skall naturligtvis bada och dansa och roa mig på alla upp-tänkliga sätt, och dessutom skall jag hålla reda på tre stycken herrar, som ditresa från Hallstånäs, så att de ej hoppa allt för mycket öfver skaklorna.»

»Oändligt förbunden — i sanning smickrande för oss! Men för att detta skall kunna ske, måste man förutsätta, att ni och dessa tre

herrar komma att vistas vid samma badort. Törs jag därför fråga, hvilken badort ni ämnar hedra med eder höga närvaro?»

»Marstrand, naturligtvis, där kungen finnes!»

»Är detta bestämdt?»

»Ja.»

»Då är jag verkligen att beklaga, ty jag har redan bestämt mig för att resa till Lysekil och kan sålunda ty värr icke komma i åtnjutande af edert älskvärdt erbjudna beskydd.»

»Åh, ni kan mycket väl ändra edert beslut.»

»Omöjligt, jag ändrar aldrig mina beslut.»

»Ni är en tvärvigg.»

»Möjligt!»

»Aha, jag börjar förstå: Ni har stämt möte i Lysekil med någon person från Stockholm.»

»Också möjligt!»

»Näväl, då vill jag åtminstone försöka öfvertala edra båda kamrater att medfölja till Marstrand, så att jag får kavaljerer därstädes, och så att ni blir i tillfälle att ensam få sköta edra affärer — med den där personen från Stockholm.»

»Åh, hvad beträffar att skaffa eder kavaljerer i Marstrand, så behöfver ni med edra fladdrande fjärilsvingar alls icke frukta, att ni ej skall kunna uppleta ett tillräckligt antal kurtisörer därstädes utan att därför lura in mina båda staccars vänner i edra garn, och hvad återigen beträffar skötseln af mina egna affärer, så vill jag verkligen säga — att jag sköter dem helst själf.»

»Ni är just inte mycket älskvärd i dag.»

»Nej, men jag vet, hvad jag vill.»

»Men hvad vill ni då?»

»Det säger jag icke.»

»Nå ja, behåll gärna edra tankar för eder själf — men nu till en annan sak. I morgon börjar kräfttiden, och då skall ni vara snäll att rangera ett kräftparti, i hvilket Sigrid och jag få deltaga och naturligen äfven edra båda vänner.»

»Det lofvar jag.»

»Tack!»

»Åh, det är intet att tacka för, ty detta kräftparti blef redan i tisdags beslutet mellan er far och mig.»

»Jaså — då har jag förklaringen till eder beredvillighet. Jag kunde väl tro, att ni ej lofvade ensamt för min skull.»

»Alldeles riktigt gissadt!»

»Nåväl, då begifva vi oss åstad redan på förmiddagen. Matsäck och öl medtaga vi i tillräcklig kvantitet härifrån Eldhammar, om ni vill svara för dryckesvarorna i öfrigt, ty dem begriper ni eder bäst på, och då kommer Sigrid lättast ifrån allt bråk och besvär, och desslikes den stränga Betty.»

»Väl uträknadt!»

»Är ni således nöjd med mig nu?»

»Utomordentligt!»

»Alltså är jag icke alltid så dum, som jag ser ut.»

»Nej, ty värr!»

»Hvarför ty värr?»

»Ty eljest hade ni icke kunnat narra mig att också en gång vara dum.»

»Ni är då verkligen öppenhjärtig.»

»Det har alltid varit en svaghet hos mig. Och bästa beviset därpå minns ni från just den gången, ni narrade mig att vara dum.»

»Åh, det var ju bara barnsligheter.»

»Jag tyckte icke så då.»

»Hur tycker ni nu då?»

»Nu tycker jag alldeles som ni, att det var mer än löjliga barnsligheter. Den ende, jag icke kan förlåta, är mig själf, som lät narra mig till att vara öppenhjärtig eller begå en dumhet, hvilket ni vill kalla det. Enda trösten, jag har, är, att det icke kan upprepas. Fruntimmerna kunna visserligen få en karl att göra en massa dumheter, men ett och samma fruntimmer kan aldrig narra en karl till samma dumhet mer än en gång. Således är allt i den vägen undanstökadt oss emellan.»

»Är ni glad däråt?»

»Naturligtvis!»

»Så här mycket hafva vi ej pratat med hvarandra på två år. Hur kommer det sig, att ni varit så meddelsam och nedlåtande i dag?»

»Därför att jag ej vidare är rädd för eder.»

»Hvad menar ni med det?»

»Åh, det förstår ni nog själf — ni, som är så klyftig.»

»Var det i Stockholm, ni blef så morsk?»

»Det kan allt hända, det.»

»Då ni höll serenad?»

»Det är mycket möjligt, det.»

»Jag vill anförtro er en sak: Jag tycker riktigt bra om edra båda vänner.»

»Ja, det är duktiga gossar, båda två!»

»I synnerhet tycker jag om ingeniören. Han förefaller att ha en sådan stadga, som man just inte är van att finna hos nutidens ungherrar.»

»Ja, det är sant. Näst mig själf känner jag ingen ung man, som har så mycken stadga i kroppen som vännen Gösta.»

»Ni har just icke alltför låga tankar om er själf.»

»Den man, som har låga tankar om sig själf, är dömd till undergång.»

»Hvad tänker ni om löjtnanten?»

»Han har icke fladdrat ut ännu. Jag kan likna honom vid en ung fur, som uppvuxit under alltför skenbart gynnsamma omständigheter. Det är löst virke i honom ännu, men det finnes möjligheter för kärnbildning, och jag tror, att kärnan hos honom en gång skall växa ut, så att ej mycket af det lösa skalet skall komma att återstå.»

»Det var mycket vackert sagdt om eder vän.»

»Om ni vore min vän, skulle jag troligen säga lika vackert om er.»

»Är jag icke er vän, då?»

»Nej tack, jag är icke vän med unga flickor.»

»För så vidt de icke bo i Stockholm!»

»Det är i sanning underbart, hvad ni alltid lyckas att träffa hufvudet på spiken!»

»Nu säger ni tvärtom, hvad ni tänker. Men det var mitt eget fel. Jag blef drifven in i råttfällan samt lät öfverrumpla mig därstädes. — Nu förstår jag emellertid mycket väl, hvad ni menade med edert uttryck att icke vilja vara vän med unga flickor.»

»Det tänker jag också, att ni förstår.»

»Ni ville säga, att beträffande förhållandet mellan er och en ung flicka, så trodde ni ej på vänskapskänslor. Antingen ingen vänskap alls, eller också höjden af vänskap, det vill säga den där känslan, som icke benämnes vänskap utan går under annat namn.»

»Åh, ni brukar ej vara blyg. Ni kan gärna säga ut namnet.»

»Nej, det gör jag icke, ty då narrar ni mig i ännu en råttfälla. Jag börjar verkligen tro, att ni icke är ett alltför stort dumhufvud. I dag har ni haft öfvertaget i vårt resonemang.»

»Tackar ödmjukast för komplimangen!»

»När jag nu gifvit eder ett så lysande medgifvande, tycker jag, att ni kunde jämka litet på edra egna åsikter också. Alltså — kommer ni jämte edra båda vänner med till Marstrand?»

»Icke jag för min del! Hvad mina vänner beträffar, så är bäst, att ni frågar dem själf.»

»Det har ni rätt uti. Jag vill på ögonblicket gå till ingenjören»

Ingenjören förklarade genast, att det alltid hade varit hans afsikt att välja Marstrand till uppehållsort under sin badsejour på västkusten.

Löjtnanten däremot sade sig ämna göra sällskap med Otto, hvadan, om denne föredroge Lysekil, skulle äfven löjtnanten slå sig ned där.

Vid denna opposition rynkade Greta lätt på pannan, men inlät sig icke i vidare tal om saken. För öfrigt började allmänna uppmärksamheten nu fästas vid ett stort intressant stridsämne, som af någon oförsiktig gäst upptagits till debatt.

Man hade för en lång stund till och med glömt bort att äta, så upptagen var man af det stora stridsämnet. Otto hade under sitt samtal med Greta på afstånd åhört debatten, men hade ej, fastän han brunnit af ifver att få deltaga i densamma, kunnat springa ifrån sin dam. Men så snart hon själf avslutade deras samtal, kastade han sig in midt i stridsvimlet.

Frågan gällde militärväsendet i allmänhet och Sveriges försvar i synnerhet. Den ene höll på ett starkt befästadt Boden; den andre på en inre förbindelselinie öfver Östersund. En tredje fördömde de sandblästrade gevärskdelarna från Eskilstuna; en fjärde påvisade med en utomordentligt logisk bevisföring, att sex och en half millimeter gevären voro komplett odugliga, ty, enär erfarenheten hade visat, att kulbanan ställde sig undan för undan allt horisontalare, ju mera man minskade kulloppets dimension, så var det alldeles klart, att man ej borde stanna vid en så grof kaliber som sex och en half millimeter, utan ytterligare sänka densamma till fyra eller två millimeter.

Detta gaf en annan af sällskapet anledning att upptaga sista länkarna af den siste talarens bevisningskedja samt med stor kraft och öfvertygande värme framhålla, att man under sådana förhållanden icke borde stanna vid en så grof kaliber som två millimeter, utan man måste ytterligare sänka densamma till en millimeter, eller till en half millimeter — ja, hvarför icke taga steget fullt ut och således minska kulloppets dimension ända ned till noll millimeter, det vill säga icke använda något kullopp alls i gevärspipan! Det skulle bli det allra styfvaste resultatet. Man skulle kunna skjuta jorden rundt, utan att kulan sänkte sig en enda tum, och den ballistiska kurvan skulle försvinna.

Efter att hafva utslungat denna odisputabla sanning satte sig talaren, under det han kastade en stolt blick omkring sig. Visserligen hade postmästaren, ty han var siste talaren, i sin ungdom blifvit så kalladt kronvrak och aldrig i sitt lif tagit uti ett gevär, men till följd af den senaste tidens händelser hade han fattat djupt intresse för arméväsandets omdanande och med anledning däraf fördjupat sig i ballistiska med flera studier, så långt nämligen tidningsartiklarna tilläto honom att gå på djupet.

Hans argaste motståndare denna afton var apotekaren. Af postmästarens uttalanden kände denne sig djupt kränkt i sin fackvärdighet. Ty apotekaren var fackman. Dels hade han besökt utställningen i Stockholm 1897 samt där sett

några stycken högst märkvärdiga kanoner och dito kulor, dels, och framför allt, hade han inhämtat praktisk erfarenhet i krigaryrket på grund af sitt ordförandeskap i den närliggande köpingens skytteförening. Gevärnsfrågan var därför en för apotekaren för längesedan öfvervunnen ståndpunkt i diskussionsväg. Han dvaldes helst uti den högre tekniken, och denna afton hade han utsett befästningskonsten som det speciella ämnet på föredragningslistan. För sitt icke alltför tysta och stilla lyssnande auditorium höll han en lång ingående kritisk undersökning beträffande alla chanserna för och emot Bodens befästande. Visserligen visste han icke riktigt, hvar Boden var beläget, men han antog, att det låg på högsta toppen af högsta berget någonstädes i Lappland.

Här vågade postmästaren sticka emellan med en påflugan förmodan, att det torde ställa sig svårt för befästningstrupperna att anskaffa vatten uppe på spetsen af ett högt berg. Själff hade han en gång bestigit ett högt berg på brukspatron Ståles marker samt blifvit så ohyggligt törstig, innan han nådde toppen, och däruppe fanns ej en droppe vatten att få, hvadan han varit nära att omkomma af törst. Hade han icke haft en liten konjaksplunta med sig, så hade herrarne kunnat vara öfvertygade om, att han icke nu sutte midt ibland dem, utan hans ben låge multnade högt däruppe på det höga berget. Men kanske apotekaren förutsatte, att regering och riksdag vore nog humana att förära hvarje sol-

dat en liten konjaksplunta att bäras i broderlig förening med det där andra lilla portativa, som lär ha förärats dem för ett eller annat år sedan. I så fall ville postmästaren icke vidare afbryta sin vän apotekarens utomordentligt intressanta och lärda föredrag utan bad endast om ursäkt för det lilla afbrott, han redan åstadkommit. Därmed återtog postmästaren mycket lugnt sin knif och gaffel igen.

Apotekaren å sin sida blef icke svaret skyldig. Han tog sig den utomordentliga friheten fråga, om icke hans käre vän postmästaren så pass mycket följde med sin tid, att han visste, hur professor Nordenskiöld kunde pumpa vatten ur hårda berghällar, hvadan således vattenbrist på ett berg aldrig kunde förekomma, ty berghällar funnos alltid att tillgå på ett berg. För öfrigt bad han att få upplysa sin mycket okunnige vän om, att i Lappland voro de högsta bergstopparna alltid täckta af evig snö, hvadan alltid vatten kunde framställas i riklig mängd, utan att tillgripa Nordenskiölds metod.

Detta gaf postmästaren anledning att hålla ett längre föredrag, hvilket han för öfrigt kunde utantill, ty det var en offentlig hemlighet, att han under märket J. A. B—m skref krigspolitiska artiklar i köpingens hvarannandagsblad. Och sedan han skriftligen författat en artikel, lärde han sig den utantill för att sedermera riktigt kunna inpränta den i sina vänners hjärnor

Af det tjugtal herrar, som denna afton öfveroro den stora supéen på Eldhammar, var det endast två stycken, som ej yttrade sig på det krigspolitiska området. Dessa båda enastående undantag voro brukspatronen och löjtnanten. Den förre hade länge setat och väntat att få höra den senare upptaga den från alla håll kastade stridshandsken, men däraf blef intet. Brukspatronens förundran växte allt mer och mer. Till slut kunde han ej styra sig längre utan gick bort till löjtnanten samt bad att särskildt få dricka med denne, hvarefter han tillfogade:

»Löjtnanten har icke deltagit i den krigspolitiska diskussionen!»

»Nej! Då jag hört, med hvilken utomordentlig sakkännedom och ytterlig detaljrikedom herrarne rundt omkring mig fört debatten, så har jag icke vågat inskrida. Jag är ju endast en stackars militär, jag.»

Brukspatronen drack med honom ännu en gång samt bad honom betrakta Eldhammar som sitt hem, så snart han kom på orten, ty där skulle han alltid vara mycket välkommen.

Löjtnanten bugade sig och tackade.

Greta å sin sida betraktade sin far med förvånade ögon, ty hon var ej van att se honom till den grad förekommande mot en nästan främmande person.

Brukspatronen återvände till sin plats och såg mycket belåten ut. Han hade synbarligen fått en ganska hög tanke om löjtnanten.

Men supéen nalkades sitt slut. Hvar och en började vänta på något stort tal, på vers eller prosa, från apotekarens sida. Ty sedan gammalt hade han haft för vana att under de stora supéerna på Eldhammar göra sig till tolk för samtliga gästers öfverflödande tacksamhet mot det artiga och gästfria värdfolket. Vid middagsmåltidens aftackande fick alltid apotekaren stå tillbaka i skuggan för dem, som voro äldre och af högre rang än han själf. Men vid supéen däremot var ordet fritt, och då tog alltid apotekaren ut sin rätt. Det var därför man nu började vänta att få se honom stiga fram på golfvet för att tacka värdfolket och på samma gång roa gästerna. Ty ortens kårade kvickhufvud måste ha äfven denna senare tanke i bakhåll.

Mycket riktigt, där reste sig apotekaren samt knackade ljudligt i glaset, hostade ett par gånger samt började mycket allvarligt och högtidligt:

»Mina damer och mina herrar!»

Längre hann han emellertid icke, förrän man fick se postmästaren springa fram på golfvet med högt upplyftadt glas i ena handen samt i den andra handen en knif, hvarmed han duktigt bearbetade glaset för att äska ljud:

»Förlåt mig, mitt herrskap!» började han. »Jag beder herr och fru Ståle tusenfaldt om tillgift, och jag beder äfven min högt ärade vän apotekaren om ursäkt, därför att jag afbryter honom, men jag vill ödmjukast framställa, om det icke må förunnas mig att säga några ord, innan

apotekaren håller sitt stora tal för värdfolket. Ty alla förstå vi, att detta är hans mening. Men då jag alltför väl känner, att de stackars ord, som jag har att säga, skulle alldeles bli värdelösa, om jag nödgades placera dem efter det charmant tal, som min vän apotekaren otvifvelaktigt kommer att upprulla för värdfolket och oss, så anhåller jag, att mitt lilla blygsamma tal först måtte åhöras, hvarefter apotekaren gärna må utföra sitt tillämnade stora tal.»

»Bifalles! Postmästaren har ordet först!» ropades rundt i salen, och brukspatronen nickade härtill samtyckande, med anledning hvaraf apotekaren tills vidare satte sig på sin plats igen.

Postmästaren bugade sig förbindligast samt började med stort patos:

»Mina damer och mina herrar! Jag beder att för några få minuter få taga eder tid i anspråk för den hyllningsgård, som jag å mina och edra vägnar ämnar bringa till vårt högt ärade värdfolk: herr brukspatron och fru Ståle. En sådan dag som i dag hafva vi för visso mycket sällan upplefvat, om icke möjligen när vi voro här på det ståtliga Eldhammar senaste gången; men äfven i jämförelse med den dagen tror jag, att vi måste lämna priset till den dag, som i dag gått, hvilket med andra ord vill säga, att herr och fru Ståle för hvarje ny gång, vi gästa Eldhammar, förstå att hos oss ingjuta en sådan ökad känsla af trefnad och välbefinnande, att vi för hvarje gång fråga oss: Skall då aldrig kulmen uppnås?»

När postmästaren hunnit hit i sitt tal, fick man se apotekaren plötsligt rusa upp från sin stol och, alldeles eldröd i ansiktet af vrede, knyta handen mot postmästaren, under det han utropade:

»Åh, hvilken bof! — Hvilken ärkebof!»

»Tyst, apotekaren! Tyst, apotekaren! — Postmästaren har ordet!» ropades rundt i salen.

Apotekaren nödgades åter sätta sig, hvar efter postmästaren fortsatte:

»Ja, som en fågel Phœnix, ständigt ny och skimrande, uppstår hvar och en af oss, lyckliga gäster, morgonen efter den dag, då vi haft den ovärderliga lyckan att få tillbringa några timmar på Eldhammar. Det är den eviga elden därstädes, som renar oss, den eviga elden, tänd af herrskapet Ståles hjärtevarma kärlek för sina medmänniskor, och närd af herrskapet Ståles ständigt solbelysta leende, inför hvilket äfven den mest trumpna eller förhårdnade känsla måste upptina och i sin tur öfvergå till ett soligt leende. Och när man då härtill lägger, att vi samt och synnerligen ständigt omsväfvas af husets glada fé» — här gjorde postmästaren en graciös bugning åt den sida, där Greta stod — »denna glada fé, som ingjuter den högt svallande glädjens droppar i vårt eljest tröga blod — ja, när vi lägga allt detta tillsammans, då känna vi allsammans, mina damer och herrar, hur tungt det är att nödgas tänka på uppbrottets stund och därmed följande betingad anledning att hembära

vårt tack till värdfolket i detta hus . . . Detta hus kan i sanning kallas ett välbärgadt hus, ty väl har värdfolket förstått att bärga sina ungdomliga känslor undan tidens tärande tand, väl har värdfolket förstått att bärga sin varma människokärlek undan vinterns kyliga hand, väl har den glada fédrottningen förstått att bärga sina gropar i kinden undan tråkighetens skrynklande plogfårar, och väl hafva slutligen gästerna förstått att bärga innehållet af det hundratal fat och buteljer, som i dag offrats på den varma människokärlekens, det solbelysta leendets och den högt svallande glädjens altare. Mina damer och herrar! Vi höja våra bågare och dricka en tacksägelseskål till representanterna för den varma människokärleken, det solbelysta leendet och den högt svallande lifsglädjen: herr och fru Ståle och fröken Greta Ståle. Lefve de!»

Sedan skålen druckits i botten, klingade postmästaren på nytt i sitt glas samt tillade under stort allvar och vändande sig till apotekaren:

»Herr apotekaren har ordet!»

Men apotekaren var och förblef stum. Hans händer skälfdes, och hans käkar skallrade mot hvarandra under fåfängt bemödande att framstamma ett enda artikuleradt ljud. Talgåfvan hade svikit honom efter den uppbrusning, han nyss gjort sig skyldig till. Ändtligen lugnade han sig dock litet samt lyckades framstamma i afbrutna satser:

»Har man någonsin hört talas om något oförskämdare under solen — den bofven — hur kan han ha vågat något sådant — den sakramenskade ärkebofven — jag skall krossa hans hufvud — jag skall stoppa hans tjockaste lackstång i halsen på honom, så få vi sedan se, om han kan hålla tal — andras tal — ty han har stulit mitt tal — den sakramenskade ärkebofven — och lärt sig det utantill — jag hade konceptet till mitt tal liggande i min ytterrocksficka — i tamburen — men där måtte han ha stulit detsamma — och lärt sig mitt tal utantill — jag minns nu, att han var frånvarande ett par timmar i afton — en sådan bof! Åh, en sådan bof!»

Men nu brast det löst omkring honom:

»Hahaha! — Hahaha . . .»

Och man skrattade så, att tårarna runno; man skrattade så, att det rungade ut genom de öppna fönsterna långt, långt bort öfver sjön, ända in i dess innersta vikar — ja, ända upp emot bergen rullade skrattsalfvorna, uppväckande tjädertuppen, som slagit på nattkvist . . .

Dagen därpå gick det stora kräftfångstpartiet af stapeln. Man gynnades af vackert väder, och matsäcken afåts i det gröna.

Det fiskades på tvenne partier: ingeniören och Greta samt löjtnanten och Sigrid. Och man kappades om, hvem som skulle kunna hembringa största antalet kräftor.

Ingeniören och Greta vunno med glans. Det andra partiet hade synbarligen varit upp-

taget äfven af andra affärer. Löjtnanten måste bland annat offra en stor del af sin dyrbara tid på att hålla sin ena arm omkring lifvet på Sigrid, så att hon ej skulle falla i älfvens djupa vatten, då hon vittjade kräfthåfvorna och bu-rarna.

Ingeniören å sin sida var nog också lika rädd om sin följeslagerskas lif, men denna hade ett sätt att hålla sin kavaljer på pistolhålls afstånd, som hon kallade det, hvilket var alltför retsamt. Hans armar räckte ty värr icke ut på ett pistolhålls afstånd, och däraf kom sig, att detta paret fiskade mera och tänkte mindre på sina dyrbara lif än det andra paret.

Otto hade förklarat sig icke vara hågad deltaga i själfva kräftfångsten utan hade öfverlämnat detta åt barnen, som han benämnde de två paren. I stället sällskapade han med brukspatronen vid matsäckskorgarna.

Man hade medfört en stor järngryta med trefot, och i densamma gjordes ett väldigt kräftkok, sedan tillräckligt antal kräftor fångats.

Hvita dukar utbreddes öfver den gröna marken, korgarna tömdes på sitt innehåll, och den stora grytan placerades liksom kyrkan midt i byn. Brukspatronen och Otto åto för sju. Greta syntes också utrustad med präktig aptit, likaså ingeniören, ehuru möjligen i något mindre grad. Löjtnanten och Sigrid däremot tycktes hysa ett ganska stort förakt för de andras prosaiska gleskhet. Åtminstone följde de icke deras

exempel utan nöjde sig med att iordningställa små delikata kräftsmörgåsar, hvilka de sedan i tur och ordning skänkte hvarandra.

Otto kastade en medömkans blick på paret. Han förstod, hvad klockan var slagen.

Greta med sin kloka blick såg också sakernas rätta läge, då däremot hennes kavaljer, ingeniören, tycktes själf hafva kommit under inflytandet af någon smygande sjukdom, som lade sig skuggande öfver hans eljest klara ögon, och hade till följd, att han såg tingen i ett drömligt ljus och ej rätt fattade, hvad som försiggick omkring honom. Han började tycka sig finna, att lifvet äfven hade andra betingelser än enbar sträfvan efter patenterade elektriska uppfinningar. Eller månne han stod inför någon ny sorts elektrisk kraftkälla? Ty det var i sanning högst märkvärdigt, hur hans ögon bländades af gnistor, som hoppade från den där blåa klädningen framför honom. Ja visst! Nu förstod han: det var elektriska gnistor, det och ingenting annat. Ej underligt således, att hans intresse var väckt. Men huru kom det sig likväl, att tankarna hvirflade så osammanhängande i hans hufvud? Han ville dock försöka ordna dem: elektrisk kraftkälla — blå klädning — hoppande gnistor — induktionsapparat — isolering — kraftöfverföring — aj! Nu stack det till inom honom. Det måtte också hafva hoppat gnistor på honom från de stålgrå ögonen öfver klädningen, och tankarna hvirflade ännu mera: volt — transformation — dynamo-

maskin — aj! Nu stack det till inom honom igen, men denna gång kände han det tydligt: han hade fått en dynamomaskin i hjärtat. Alldeles riktigt! Däri bestod hans sjukdom. Och suckande lade han sin hand på bröstet för att dämpa maskinens häftiga rörelse. Men nu kastade Otto en medömkans blick äfven på ingenjören.

Under tiden hade solen sänkt sig mot horisonten, och den nordiska högsommarkvällen hade vidtagit. Herrarne hade tändt sina cigarrer, och allasammans lågo utsträckta på den grönskande gräsmattan.

Kvällens stillhet började breda sig öfver naturen, och äfven samtalen afstannade.

Hvar och en kände behof af att under några ögonblick för sig själf öfvertänka stundens tillvaro. Till och med Otto låg tyst flere minuter, blossande på sin cigarr, men så bröt han tystnaden samt började med sakta röst: »Det är svårt att kunna klargöra sin känsla en sådan afton som denna. Mycket svårt, i sanning! Jag har många gånger förut reflekterat öfver samma sak, men aldrig kunnat gifva mig ett tillfredsställande svar. Och jag förmodar, att alla andra tänkande varelser, liksom jag, äfvenledes hafva försökt att tyda den stämning, man gripes af under en sådan här stilla och härlig nordisk sommarkväll. Af de känslor, som så lunda fylla ens själ, har jag tydlig förnimmelse af, att det i synnerhet är en, som gör sig kraftigast förnimbar; och denna känsla skulle jag

vilja kalla en längtan, en hopplös, trånande längtan efter något, jag vet icke hvad. Man känner sig ha fullt upp af detta livvets goda, man känner kroppens välbefinnande, men ändå — man gripes af en hopplös, trånande längtan efter något icke förnimbart. Man ser det blåa himlahvalfvet vid horisonten. Det liknar ett haf, där rymdens hvitskimrande molntappar utgöra holmar och öar. Månne man längtar ditut, långt ut i det oändliga? Kanske! Men hvarför då denna längtan långt, långt bort? Om den inträffade, när man själf vore frusen af köld, hungrig af svält eller våt af himmelens störtregn — då skulle man lätt kunna förklara denna längtan bort till okända kuster och land. Men — när längtan kommer öfver en, då man tydligt känner kroppens välbefinnande och omkring sig ser den härligaste natur, som ett par människoögon någonsin kan få skåda — hur skall man då kunna förklara densamma? Månne denna stilla frid omkring en, månne denna djupa himmel öfver en, månne denna vackra horisont, som sträcker sig ut långt, långt i det oändliga — månne det är allt detta, som gifver oss en försmak af något annat ändå skönare, något annat ändå härligare, som en gång komma skall i tiden eller i evigheten, och därför lockar oss bort med oemotståndlig makt? Ja, hvad vet jag? Eller månne denna känsla inom oss icke är en längtan långt, långt bort till det främmande okända, utan i stället är uttrycket för en förnimmelse af tomhet inom oss?

Kanske det inom oss själfva finnes ett rum i något af hjärtats dolda skattkamarar att fylla — ett rum, som visserligen är tomt, men hvars tomhet vi icke märka under hvardagslivets bestyr, utan först få en förnimmelse af, när vi en sådan vacker afton som denna blicka in i naturens härlighet och rikedom omkring oss samt blicka uppåt på det fulla oändliga öfver oss? Kanske det finnes ett sådant tomrum inom oss, som af någon eller med något bör fyllas? Kanske det är detta tomrum, som åstadkommer denna sugande, trånande, hopplösa längtan efter något, man vet icke hvad — något, som man för stunden icke kan gripa? Ja, icke vet jag. Men hvad jag vet, det är, att jag, Otto von Kramer, den styfsintaste och brutalaste mannen i Svea rike, har, då jag uti det fria ensam tillbragt en sådan härlig afton som denna, kunnat gråta som ett barn, till följd af att mitt bröst hopsnörts af en hopplös, trånande längtan, som varit mig öfvermäktig . . .»

Långt efter det nattedagen börjat falla, låg sällskapet kvar, lägradt vid älfstranden. Ingen kände sig hågad att yrka på uppbrott. Man hyste endast en önskan, nämligen att kunna för en gång stanna det rullande tidshjulet och hejda den flyende minuten . . .

På förmiddagen följande dag företog Otto tillika med sina båda vänner en åktur in till köpingen, där man bland andra äfven sammanträffade med apotekaren. Han hade ej ännu

hunnit hämta sig fullständigt efter det förkrossande nederlag, som han genom postmästarens krigslist lidit på Eldhammar för tvenne dagar sedan. Och ändå hade postmästaren under gårdagen försökt att bereda lindring åt de svidande såren genom att bjuda honom på den bästa middag, han kunde uppduka för honom. Men likväl beklagade han sig fortfarande öfver den grymma oförrätt, han lidit af sin allra bästa vän och närmaste granne.

Sedan Otto en stund åhört hans jämmerliga klagovisor, föreslog han honom att på en tid resa bort från köpingen, så skulle man nog snart därstädes glömma det olycksöde, han varit utsatt för.

Detta fann apotekaren vara ett godt förslag och beslöt sig, när han förnam, att Otto och hans båda vänner skulle resa till västkusten nästkommande måndag, att dit medfölja. Och han valde Lysekil som uppehållsort, ty där hade han varit många gånger förut, så att där kände han sig liksom hemma hos sig.

Man gjorde ett svagt försök att äfvenledes omvända ingenjören för Lysekil, men denne ställde sig alldeles obeveklig af den orsak, att »det var renare luft i Marstrand samt dessutom närmare till stora hafvet». Otto muvlade något för sig själf om, att han nog förstod, hvad slags luft vännen Gösta åstundade, men han ville ej envisas med egensinniga människor.

Vid återkomsten till Hallstanäs meddelade Otto sina båda vänner Rustan och Gösta, att han hade planlagt en jaktutflykt för deras skull. Redan samma eftermiddag skulle man begifva sig i väg uppåt markerna för att i god tid morgonen därpå kunna börja jakten. Det enda, som man hade tillstånd att skjuta, var änder, men enär dessa nu voro mycket skrämnda i den närliggande sjön, och dess tunna vassar ej tillät jägaren komma inom håll för dem, så hade Otto räknat ut, att man borde begifva sig långt uppåt Eldhammars markerna, till några skogstjärnar därstädes, för att kunna komma till något resultat med jakten. Dessutom skulle man medtaga fiskdon för att meta och fånga laxöring. Allt detta förklarade Otto mycket omständligt för sina båda vänner.

Rustan försökte framkasta den anmärkningen, att, eftersom man skulle afresa till västkusten redan om måndag, och man i dag hade lördag, så var han nödsakad att stanna hemma för att skrifva bref, hvartill Otto mycket barskt svarade, att nu gafs ingen tid till brefskrifning, men att, när Rustan komme ned till Lysekil, så skulle han få skrifva tio millioner bref om dagen, om han önskade. Och därmed blef det.

Men knappt hade Rustan tigande och samtyckande böjt på hufvudet, förrän Gösta framkastade den erinran, att man ovillkorligen måste använda morgondagen till att aflägga afskedsvisit på Eldhammar.

Härtill svarade Otto ändå barskare än nyss, att detta var fullkomligt onödigt, men eftersom han kunde förstå, att vännen Gösta äntligen ville träffa brukspatron Ståle, eller kanske fru Ståle, före afresan, så skulle han bjuda herrskapet Ståle öfver till Hallstanäs på middag påföljande dag. Detta löfte tycktes dock icke fullständigt lugna Gösta, men när Otto ropade till Sigrid, att hon skulle vara snäll ihågkomma att per telefon inbjuda herr och fru och fröken Ståle till morgondagens middag, så tycktes hans jaktlust växa med lavinens fart, ty han började yrka på, att man genast skulle begifva sig i väg — för att kunna återkomma från skogen så mycket tidigare påföljande dag. Otto kastade ännu en blick af medömkan på honom och låtsades ej om hans brådska

Vid fyratiden på aftonen begaf man sig i väg. Man kunde åka efter häst första milen af vägen, men därefter måste man taga ett par timmars promenad till fots. Nattkvarteret ämnade man slå uti en invid en af skogstjärnarna belägen liten lada, hvilken Otto antog skulle innehålla några fång hö, bärgadt från moss- och kärrängarna omkring skogstjärnarna.

Vid framkomsten fann man sig emellertid besviken uti sin förväntan. Ladan var alldeles tom. Detta gaf Otto anledning att bryta ut öfver Eldhammars bruks torpare, som ej bättre förstodo att tillvarataga sina intressen, och han höll en mycket lång föreläsning för sina båda

vänner om det ekonomiskt oriktiga uti att låta det i sig själf svaga starrgräset stå på rot så långt utöfver den tid, då det var moget för skörd. Härigenom minskades dess näringsvärde, och — han och hans båda vänner hade intet att ligga på till natten utom bara marken eller de hårda stockarna i ladan.

Man utlade några fisknät i tjärnen samt begaf sig sedan åstad för att meta, dels i tjärnarna, dels i de små skogsbäckar, som hoppade och dansade fram genom trakten.

Otto undervisade sina vänner, huru de skulle handtera metspöet, för att de skulle kunna öfverlista den skygga forellen. Rustan i synnerhet var ifrig att lära konsten. Vid bortresan hade Sigrid bedt honom skaffa foreller till morgondagens middag, ty »stekta foreller är den skönaste fisk, som finns under himmelens sky», hade hon sagt till honom och därvid själf sett ut som den skönaste rosenknopp under himmelens sky.

Men efter ett par timmars hårdt arbete funno både Rustan och Gösta, att det var en väsentlig skillnad mellan att fånga kräftor och fiska foreller, ty ganska tomhända återkommo de till ladan, beklagande sig öfver en grym otur.

Otto skrattade åt dem samt höll upp i luften en liten knippa rödspräckliga och svartbrokiga foreller, som han själf metat.

De båda andra betraktade honom med afundsjuka blickar. Gösta uttryckte sin innerliga önskan, att han vore i besittning af ett kraftigt

elektriskt batteri, så skulle han nog veta råd för att fånga några tjog foreller i rippet. Rustan däremot ansåg, att man bäst skulle kunna betjäna sig af en kulspruta för att komma i besittning af de kvicka, öfver vattnet hoppande fiskarna. Emellertid ville han för sin del underrätta sina vänner om, att de ensamma fingo trampa jaktstigen följande dag, ty själf skulle han, så snart den första skymten af den grå morgongryningen kunde skönjas, åter upptaga striden med de skygga fiskarna samt hembära seger.

Sedan vännerna sålunda delgifvit hvarandra sina tankar om forellfisket, skred man att taga i tu med anordningarna för natten. Som omständksam friluftsmänniska medförde Otto en yxa, med hvars hjälp han anskaffade bränsle till stockelden samt kapade grankvistar till bäddarna, på hvilka man skulle dväljas under den korta sommar-natten. Då det icke fanns hö i ladan, hade man nämligen uppgifvit all tanke på att använda den till bostad.

Inom några minuter hade man lägrat sig omkring den muntert flammande brasan samt angripit innehållet i de medförda ränslnarna. Både helan och halfvan togos för att, som Otto påstod, tjäna som motgift till den reumatismbringande nattedagen. Medhafd potatis uppvärmdes, med skalet kvarsittande, i askmörjan, och de af Betty stekta samt af Sigrid i ränslnarna instufvade andungarna smakade så, som aldrig förr något smakat. Till och med Rustan hade

en strykande aptit. För några få minuter glömde han sina hjärtebekymmer.

Nattens skuggor bredde sig ut öfver landskapet, och en svag kyla började kännas. Man kastade mer bränsle på elden. Ingen hade ännu lust att försänka sig i drömmarnas land. Man ville vaken bortdrömma en stund, och samtalet afstannade.

Men Otto var ej den, som i ett godt sällskap länge kunde bibehålla tystnaden. Därför upptog han snart å nyo samtalstråden.

»En sann slutsats, som jag kommit till, det är», började han, »att i ju omedelbarare beröring, människan kommer med naturen, och ju mer hon lär sig att känna naturen, desto bättre lär människan att känna sig själf. Jag vill öppet tillstå, att jag ännu ej fullt lärt mig känna naturen, ehuru jag sedan tre år tillbaka dagligen och stundligen varit i omedelbar beröring med densamma, och häraf kommer det sig äfven, att jag ännu ej har lärt känna mig själf. Men jag har dock en svag förnimmelse af, att den stund ej är långt aflägsen, då jag kan säga, att jag känner mig själf. Med så mycket större styrka sluter jag härtill, som på allra sista tiden tvifvel inom mig börjat uppstå beträffande min egen fullkomlighet. Ju mer jag har lärt mig se det fullkomliga i naturen, desto bättre har jag börjat inse min egen ofullkomlighet, fastän jag ända tills nu ej har velat erkänna det, hvarken för andra eller ens för mig själf. Men ett af huf-

vudvillkoren för människans tillvaro är att känna sig själf. Detta är hennes alpha och omega. Ju mindre en människa känner sig själf, desto större är hennes själförfärfvelse. Ej heller tror jag, att människan lär känna sig själf hvarken uti städernas vimmel eller i järnvägsakupéen eller i landsvägsdammet. Utan jag tror, att hon måste träda i omedelbar beröring med naturen för att komma till en rätt uppfattning af sig själf. — Men nu skulle jag kunna omtala för eder, hvad som har orsakat, att mina tankar tagit denna riktning just nu. Det är en ren bagatell. Åtminstone komma ni att kalla det en ren bagatell. Men jag beder eder: kasta edra ögon för en sekund på den här lilla fiskknippan, som så har uppväckt eder afund! Ni se, att alla fiskar utgöras af foreller, men till eder förundran observera ni, att några fiskar äro helt och hållet guldkimrande ljusa, medan andra däremot äro lika svartglänsande mörka, fastän båda parterna kanske äro födda af samma moder. Antagligen skulle ni vilja kalla detta för naturens lek. Men det är sannerligen ingen lek utan det högtidligaste allvar. Hafva ni någonsin hört talas om djurens skyddsfärger? Antagligen icke, ty jag vill minnas, att därom stod bra litet i våra zoologier från skoltiden. Ni hafva reda på, att haren om vintern är hvit och om sommaren grå, men därmed slutar eder kunskap, och ni se förskräckligt dumma ut, när man frågar er, hur det kommer sig, att den tyska haren

är grå hela året om. — Men om vi nu återgå till våra fiskar, så kan jag berätta för eder, att denna guldkimrande forell har lekt och hoppat och dansat igenom hela sin ungdom öfver en ljus sandbotten, då däremot denna svartglänsande forell har likaledes lekt och hoppat och dansat igenom hela sin ungdom öfver en kolsvart dybotten. Nu börja ni förstå, att dessa färgvariationer icke äro naturens lek utan, som sagdt, det högtidligaste allvar. Det är det outransakligt visa, som går igenom öfverallt uti naturen. Dessa fiskar hafva för att undgå sina fienders blickar begåfvats med olikartade skyddsfärger, beroende af i hvilket vatten de leka och hoppa och dansa och hafva sin glädtiga tillvaro. Jag ber eder, gif akt härpå och lär eder att se naturens fullkomlighet. Det skall sedan förvissa eder om eder egen inre ofullkomlighet samt så småningom förmå eder att söka arbeta på eder fullkomlighet, så långt det i människomakt står. — Jag skulle vilja framkasta en fråga till vännen Gösta, som för blott några få veckor sedan i Stockholm under stort andligt högmod yfdes öfver, att för honom endast fanns den uppgiften att producera och öfverföra och använda så mycken elektrisk kraft som möjligt i världen: Tror du allt fortfarande, vän Gösta, att hela världen består blott af elektricitet, eller att ingen annan uppgift möjligen också föreligger dig än att producera elektricitet?

»Hm — du pratar så mycken gallimatias — elektriciteten kan naturligtvis uppträda under — hm — en mängd olika former — jag menar framställas — eller öfverföras — på en mångfald sätt —»

»Svara på min fråga, människa! Tror du allt fortfarande liksom för några veckor sedan, att hela världen består blott af elektricitet?»

»Hm — elektriciteten kan tänkas under så många olika former —»

»Är kärlek också en form af elektricitet?»

»Kanske».

»Svara bestämdt!»

»Nej, kärleken är nog ej besläktad med elektriciteten».

»Tror du på kärleken i lifvet?»

»Hm — kunna vi ej återgå att tala om forellerna?»

»Jo, vi skola snart komma tillbaka till dem igen. Jag gör endast en kringgående rörelse. Svara på min fråga: Tror du på kärlek?»

»Ja, det gör jag».

»Där hör du, Rustan! För några veckor sedan trodde han blott på elektricitet, men icke på kärlek. Nu tror han på båda två, hvilket bevisar, att karlen för fyra veckor sedan alls icke kände sig själf. Men icke tror jag att, forellerna hafva öppnat hans ögon litet på glänt, utan fastmera anar jag, att det är kräftorna, som ha gjort det. — Och nu återkommer jag till utgångspunkten: Jag vill påstå, att människan aldrig

skall framhärda i själförfärfvelse, utan att hon skall söka lära sig inse sin egen ofullkomlighet. Man skall söka lära känna sig själf och arbeta på sin fullkomlighet och framför allt samtidigt vara beredd på alla eventualiteter. Men jag måste åter taga exempel ur lifvet, eljest förstå ni mig icke. Alltså, bror Gösta, beder jag dig svara på frågan: Hvad är kärlek?»

»Hm — kärleken kan liksom electriciteten uppträda —»

»På många olika sätt — ja visst! Nå, men tror du på det erotiska i kärleken, på erotiken?»

»Ja, det gör jag.»

»Där hör du åter, Rustan! Karlen tror äfven på erotiken, och däruti gör han rätt, ty erotiken är en af de kraftigaste häfstängerna uti lifvet, mycket kraftigare än det starkaste elektriska batteri, som han kan uppkonstruera. Erotikens spränger det största berg. För densamma gifves ingen omöjlighet. Och ändå hafva exempelvis tvenne sådana stormän på människokännedomens område som Renan och Ibsen totalt negligerat erotiken under hela sin lefnad. Först på ålderns dagar hafva de nödgats gifva den ett svagt erkännande. Men hvad bevisar detta? Jo, att dessa båda så kallade stormän på andens område alls inga stormän äro, ty de hafva hvarken känt sig själfva eller människonaturen i öfrigt. Se nu blott på Ibsen, som står oss närmast i tiden! Han sitter inom en studerkammars trånga väggar och konstruerar karakterer. Han har under senaste tiden

tagit på entreprenad att årligen utsläppa i marknaden ett alster af den fullkomligaste idiotism, som är tänkbart möjlig. Läs blott hans bok, »När vi döda vakna»! Jag vill se den person i hvitögat, som har mod att motsäga mig i mitt påstående, att den boken är dum, och icke blott idiotiskt dum utan äfven idiotiskt osedlig. Men den kritiklösa hopen vill icke se det lifsfattiga och osanna, det kalla och egoistiska i de Ibsenska dramernas hela karakter, utan den gör själf sina klyftiga, symbolistiska utläggningar af desamma och håller före, att de äro under af snillefoster. Och herrar kritiker, de vilja icke kritisera, ty Ibsen är så stor — i hopens omdöme. Och Ibsen är verkligen stor — på sitt sätt. Ty ingen vanlig idiot äger förmåga att hopkonstruera sådana till den grad idiotiska alster, som han har gjort. Ty därtill fordras förmåga — kanske snille! Ja, Ibsen är ett snille. Men han känner hvarken sig själf eller sina medmänniskor, eller ens sin kallelse i lifvet. Och detta är en stor olycka. Ty jag vill icke förutsätta som sann den tanke, som stundom faller mig in, nämligen, att han i sin storhet med berådt mod drifver gäck med hela mänskligheten. Ty detta vore en ändå större olycka. — Jag har många gånger reflekterat öfver ditt yttrande, vän Rustan, härom kvällen på Hallstanäs. Du talade för idealismens slutliga seger. Tänk eder, mina vänner, om Ibsen under sin långa lefnad velat arbeta på människosläktets förbättring — tänk, om han velat använda sitt snille på att undervisa människorna

om det sköna, det sanna, det rätta i lifvet! Hvilket storverk han då skulle kunna hafva uträttat, hvilken minnesvård han då skulle hafva uppbyggt omkring sig! Men af allt detta, intet. — Att skrifva en bok eller ett drama, är nog ingen konst, men att skrifva en god bok eller ett godt drama, det förmodar jag är en svår konst. Åtminstone ser man så sällan saken utförd i verkligheten. — Jag tänker mig nu till exempel vännen Rustan. Han skulle onekligen utgöra ett godt stoff för en dålig bok. Om en författare toge sig före att skrifva en bok om Rustan, skulle dennes hundratals snedsprång och ungdomssynder samt tusentals galanta äfventyr blifva en utomordentligt smaklig och läskande soppa för den skandalthungriga hopen, och hundratals och tusentals unga män skulle söka att efterapa hjälten Rustan, ty människan är en apa, det kan man aldrig för ofta framhålla. Svansen skiljer oss åt, men enär svansen endast är behöflig för att klättra i träd, men människan med yxans hjälp hugger i kull alla skogar och alla träd, som hon öfverkommer, så har hon ingen användning vidare för svansen, hvadan denne, såsom en för människan obehöflig lem, alldeles bortfaller. Den saken är klar. — Om jag däremot hade förmågan att skrifva en bok, hvilket jag gärna skulle önska, ty jag instämmer i Rustans påstående härom kvällen på Hallstanäs, att det är författarne, som framför alla andra hafva sina medmänniskors väl eller ve i sina händer — om jag således kunde skrifva en bok om Ru-

stan, hvilket för öfrigt kanske ej vore alldeles omöjligt, så ville jag däri skildra, icke Rustans segrar öfver ett hundratal vackra fruntimmer, utan hans seger öfver sig själf, för så vidt han vunne någon sådan här i lifvet. Och denna skildring ville jag göra på ett mycket enkelt och konstlöst sätt. Jag skulle endast hålla mig till verkligheten och sanningen, ty de ur verkligheten berättade händelserna verka ju alltid kraftigare och omedelbarare, och verkligheten omkring oss bjuder alltid på ett tillräckligt antal händelser, utan att man behöfver dikta sådana. (Apropos detta, vill jag inom parentes nämna för eder, att de där båda historierna, som vi härom aftonen hörde berättas om apotekaren och tupparna samt om landtmätaren och tjuren, äro fullkomligt sanna). — Men antag, att denna min enkla skildring om Rustan skulle komma inför Ibsens ögon! Veta ni, hvad han, det stora snillet, då skulle säga om mig, hvardagsmänniskan, som skrivit en sådan berättelse? Jo, han, det stora snillet, skulle kalla mig naiv och min berättelse naiv. Men jag, hvardagsmänniskan, jag skulle skratta honom midt upp i ansiktet och svara honom, att det naiva oftast låge närmast det sanna, och att jag således föredroge att kallas en naiv sanningskämpe framför en snillrik lögnare! — — Jag har upprepade gånger sagt, att människan bör lära känna sig själf. Hon bör studera sin karakter. Och skulle hon då tro sig finna, att hennes karakter är svag, så bör hon bota detta, ty sådant kan botas. Karakteren

kan nämligen tänjas och formas på alla upptänkliga sätt. Man kan själf låta affila alla dess kantigheter, och genom egen kraftig träning kan man göra den svagaste karakter stark som stål. Själf har jag i min ungdom icke haft alltför stark karakter. Jag var icke född med sådan. Men det hände en gång, för flera år sedan, att jag läste en god engelsk bok, hvars titel jag nu ej erinrar mig, men hvars författare hette Samuel Smiles. Den boken öppnade mina ögon, och efter den stunden började jag träna min karakter, så att — ja, så att nu är den tämligen stark, men framför allt har den blifvit god. För detta senare har jag bevis från en liten barnslig episod, som jag därför vill berätta eder: För åttskilliga år sedan bevistade jag en maskeradbal i Bordeaux — vill man studera en verklig maskeradbal, så skall man se en sådan i Sydfrankrike, där alla människor utom de små barnen äro stora barn — som sagdt, jag var på en maskeradbal i Bordeaux, och såsom varande en distinguerad främling och ej fullt så yr som de stora barnen omkring mig bekom jag af det täcka könet titeln monsieur l'ambassadeur, hvarefter jag började hålla än mera på min värdighet. Detta märkte man snart, och man beslöt att hämnas. En gång under nattens lopp promenerade jag förbi en grotta eller krypta, där ett sällskap af två damer och lika många herrar satt. Jag uppmärksammade dem ej vidare utan fortsatte några steg samt stannade och tog en öfverblick af danssalen

framför mig. Knappt hade jag stått där ett par minuter, förrän jag hörde en af damerna från grottan komma trippande bakom mig samt med blixstens hastighet dränka mig i ett moln af konfetti. Jag kände, huru de små papperslapparna klubbade fast i håret och i nacken och sögo sig utför halsen, men — jag rörde ej ens ögat i hufvudet, mycket mindre vände mig om, utan fortsatte att stirra rakt fram, lugn som en bildstod. Om själfbehärsksningen svikit mig och vreden fått makt öfver mig, eller om jag med barsk min hade vändt mig om och sökt tillrättavisa det lilla odjuret, så skulle jublet blifvit oändligt. Men jag stod lugn. Om tvenne minuter hörde jag samma trippande igen. Å nyo väntade jag en kaskad af konfetti, men nej! Odjuret trippade förbi mig i en halfcirkel, ställde sig midt framför mig, neg så vackert och sade: »Monsieur, vous avez un bon caractère!» — Jag blef så djupt rörd och smickrad, att jag kände mig nödsakad bjuda det lilla odjuret på champagne i stora strömmar... Således hafva ni erfarit, att jag har en god karakter, ty när ett stort barn, en liten spirituellt sydfransyska, säger det, då är det nog sant. Men med denna goda karakter följer, att jag hyser en särskild omvårdnad äfven om andras karakter, framför allt om mina bästa vänners. Ni kunna här af fatta, att jag vill eder väl, men äfven förstå ni, att jag icke är riktigt säker på eder, framför allt icke på Rustan. Och detta är orsaken, hvarför jag nu håller sådana utläggningar

för eder. Ty ni må icke tro, att jag pratar så här mycket för ro skull, eller för att få de nattliga timmarna att flyga, ty de flyga minsann ändå; utan jag har nog min särskilda afsikt med mitt prat, hvilken ni i sinom tid skola få erfara. — När jag under de senaste dagarna lärt er så mycket landtbruk och skogsbruk och bergsbruk och fiske m. m., så skadar det nog ej, att jag lär eder litet lefnadsfilosofi också. Dock är det så många tankar, som hvirfla om i min hjärna, att jag knappt vet, hvar jag skall börja eller sluta. Och det är så mycket, jag har att säga eder. Ty jag har en stark förnimmelse af, att detta är sista gången på mycket, mycket länge, som vi blifva i tillfälle att så här i lugn och ro och samdräkt få utbyta våra tankar. — Hela naturen har gått till hvila omkring oss. Den stora tystnaden har inträdt för några få korta minuter. Endast vi äro de vakande. Då kunna vi för en gång öppna våra hjärtan för hvarandra. Ingen hör oss, och ingen stör oss. Man känner endast, att man är midt uti en stor natur, att naturen omedelbart tränger sig på en, och att man endast behöfver sträcka ut sin hand i den djupa, täta natten för att kunna gripa stora, stora stycken ur den verkliga naturen, ur det lefvande lifvet och ur den ande, som besjalar det . . . — Det finnes tvenne själens sjukdomar, som kräfva många offer bland mänskligheten. Den ena är det frireligiösa fromleriet, som så ofta lockar till vansinne; den andra kallas

i dagligt tal för olycklig kärlek. Hvarje kristens plikt tillhör det således att bekämpa den förra samt söka råda bot för den senare. — Utom dessa båda har visserligen äfven en annan modern, smittosam sjukdom uppstått i senaste tiden, nämligen en stor sjuklig benägenhet hos en del individer att tillägna sig andras medel, det vill säga snatta eller stjäla ur sig anförtrödda allmänna kassor. Men denna senare sjukdomsform är så simpel, att den ej kan omnämnas i ett sällskap af gentlemän, som vi äro, ty ingen gentleman stjal någonsin ur en allmän eller sig anförtrödd kassa. *Fi donc*, så simpelt! — Den första sjukdomen var, som jag sade, det frireligiösa fromleriet, men som denna sjukdom hufvudsakligast endast angriper svaga, det vill säga på all intelligens blottade hjärnor, så är jag öfvertygad om, att ni, mina båda vänner, med lätthet skola undgå den sjukdomen, enär jag tror mig kunna påstå, att ni äro utrustade med ganska god intelligens, båda två. Därför lämnar jag tvärt denna ohyggliga sjukdom åt sitt öde samt öfvergår genast till den andra sjukdomen, eller så kallad olycklig kärlek. Tidpunkten att tala härom är mycket väl vald, ty om måndag resa ni båda till västkusten — och det skadar inte, att jag dessförinnan preparerar eder litet. Med Rustan har jag redan förut tänkt göra detta, men efter hvad jag nu kan se, så skadar det ej, att Gösta också får sig en matsked god medicin. Jag syftar nu ej alls på dagshändelserna här-

städes, ty dem glömma ni snart, när ni komma ut i vimlet; utan jag vill preparera eder för kommande, möjligen allvarligare händelser; ty jag vill ej, att någon utaf eder skall gå under i denna sjukdom, som bragt så många på fall, och hvarom tidningsspalterna dagligen meddela. — Jag ser, att det drar i mungipan på Rustan. Du ler under mustaschen, men, min gosse lille, gör dig inte för säker. Du har haft så mycken god tur i dina dagar, att det nog snart tör hända, att oturen kommer. Tur och otur följas alltid åt. Kom ihåg det! Du har väl någon gång spelat på »rouge et noir» i Monte Carlo! Är lyckan dig huld, så kan du komma in på en stor serie, rödt till exempel. Kulan faller tio, tolf gånger å rad på rödt, och oupphörligt ökar du storleken af din insats, berusad af din tur, för att plötsligt höra det olycksljudande: »quinze — impair — manque — noir!» — Min käre Rustan, ingenting varar beständigt, ej ens turen i kärlek — jäså, du ler fortfarande. Tänker du på din allra sista eröfring? Då vill jag först som sist omtala för dig, att den eröfringen får du ej mycken fröjd af. Visserligen har fröken Ståle envisats och sökt öfvertala min syster att göra sällskap med dem till västkusten, men den som har sagt stopp, det är jag, ty jag vill ej, att du ytterligare skall kollra bort henne, stackare. Din glädje af Hallstanäskurtisen kommer därför att bli af kort varaktighet, men för dig betyder detta plus minus noll, ty nästa tisdag har du tändt en

ny kärlekens fackla i Lysekil. Och din sejour här har varit alltför kort, för att du skulle hafva hunnit alldeles förvrida hufvudet på syster Sigrid, hvadan jag ej hyser någon fruktan för hennes skull, ty hon kommer att glömma dig, så snart hon ej längre ser din långa lekamen eller hör din lena tunga. Men tro mig, förr eller senare kommer bakslaget för dig. Det ligger i tingens ordning: rouge, rouge, rouge — noir! . . . Jag talade nyss om en matsked medicin för sjukdomen i fråga. Ty värr finnes det icke någon medicin, som ögonblickligt botar olycklig kärlek, men det behöfs ej heller, blott man har klart för sig, att sjukdomen kan botas. För att hjälpa eder på trafven, måste jag nu plocka ett litet korn från Sigurd. Ni höra, att jag är ärlig och ej vill stoltsera med lånade fjädrar. Sigurd känna ni. Han lär vara ändå större och starkare än jag, hvadan jag hyser mycken aktning för honom. Och dessutom värderar jag honom, därför att man, som sagdt, kan hitta mångt litet korn efter honom på vägen, äfven fast han där har trampat fram med sina stora fötter. Ja, jag vågar till och med påstå, att Sigurd har gjort mänskligheten hundrafaldt större tjänst, än hvad någonsin Ibsen har gjort. — Men jag återgår nu att berätta eder, hvad Sigurd skref en gång för några år sedan. Jo, han konstaterade liksom jag, att olycklig kärlek är en farlig sjukdom, som kan åsamka många vådor, men han ville hemställa till kontrahenterna, att — och här kommer

klämman — innan de företoge något fult och dumt mot sig själfva, till exempel hoppade i sjön eller sköte en kula genom hufvudet eller tömde giftbägaren, så borde de för egen och andras skull taga en respit-tid af tio år, det vill säga låta hela saken förfalla för en tidrymd af tio år, samt efter utgången af de tio åren å nyo upptaga saken till pröfning. Visade det sig då, att själfmordskandidatens hjärta fortfarande var så rysligt såradt af den där kärlekspilen för tio år sedan, att han eller hon fortfarande inom sig yrkade på ett vådligt slut, då — ja, då måtte han eller hon i guds namn dränka sig eller förgifta sig eller skjuta sig. Så ungefär skref Sigurd en gång under adertonhundralet, och genom de orden blef han en af de störste sanningsapostlar, som under det århundradet uppträdt, och hans minne skall lefva länge, mycket, mycket längre än Ibsens. Och vore jag kung i detta sköna land, så skulle jag på hundratals platser låta uppresa stora granithällar samt på dem låta inmejsla med stora bokstäfver dessa Sigurds stora sanningsord. Men såsom kung skulle jag taga mig friheten att före inmejslingen korrigera eller mildra Sigurds välmenta råd. Jag skulle nämligen icke ålägga mina trogna undersåtar en så lång väntan som tio år, innan de skulle få dö i skönhet, utan jag skulle gifva dem tillståndsbevis redan efter ett års väntan — ja, efter ett år. — Hvad säga ni därom, gossar! Vilja ni lofva mig att uppskjuta med döden i skönhet, tills ett år för-

runnit efter den dag, då edra hjärtan krossats af olycklig kärlek?»

»Jaha!» skrattade båda.

»Nå, då äro vi öfverens, och jag har icke pratat förgäfvets en hel timme. Jag kunde nog hafva åtskilligt mer att tillägga, men jag vill ej trötta eder. — Kasta ännu ett par klumpar på elden, gossar! Jag ligger så bekvämt, att jag ej gitter röra på mig. Herre gud, hvad man ligger skönt på en bädd af granris! Känna ni, hvad den doftar härligt, och hvilken frisk, skön vällukt, som kommer smygande från skogen! Ack, herre gud, den som fick ligga så här i tusen år! — Ah, nu ser jag skogens nymfer komma! Luftens drottning dansar i tēten. Se, hur det lätta, luftiga, muntra tåget sväfvar ut ur skogens dunkla gömmor! Se, hur det vecklar ut sig i tjusande, graciösa cirklar! Nu sväfvar det bort öfver sjöns mörka vatten. Nu slingrar det sig upp öfver skogen på andra sidan. Nu vänder det åter. Det kommer hit öfver. — Ah, drottningen vinkar mig till sig. Jag kommer — jag kommer! — Ah!

Redan före klockan tre på morgonen vaknade Rustan samt smög sig bort från sina sofvande kamrater. Han skulle minsann visa, att han kunde meta foreller, och till Sigrid ville han hemföra en stor, stor knippa vackra fiskar, som han egenhändigt fångat ur den nyckfulla skogsbäckens hvitskummande sköte.

I denna lofvärda afsikt letade han sig fram i den gråskumma morgongryningen, snafvande öfver markens ojämnheter. Nu var han nästan framme vid bäcken. Han vecklade ut sin ref, agnade kroken samt nalkades bäcken försiktigt, mycket försiktigt. Se där såg han en sten, som hejdade bäckens vilda framfart. Nedom stenen var lugnvatten, täckt af hvita bubblor. Månne inte en forell stod gömd nedom den stenen? Försiktigt kastade han kroken, men icke rakt på lugnvattnet, utan midt i forsens en bit ofvanför stenen, så att strömmen själf skulle föra kroken med betet ned uti lugnvattnet midt för näsan på den där stående, efter byte lurande forellen. Mycket riktigt — napp! »Det var mig en best att nappa blixtsnabbt och kraftigt, fast han ej var större», mumlade Rustan för sig själf, belåten instoppande fisken i den medförda påsen. Men se där, litet längre upp, hade bäcken vidgat sig något, så att forsens makt var mildare och vattnets färgton mörkare. Månne inte där också stod någon fisk på lur? Jo, minsann — napp! Det var nummer två. Rustans ögon började glänsa. Han kände, att han började lära sig konsten. Nu skulle Otto icke längre behöfva skratta åt hans klumpighet beträffande handterandet af metspöet, och Sigrid — ja, till henne skulle han bära en stor, stor knippa foreller, som han egenhändigt fångat . . .

Vid åttatiden på morgonen sammanträffade fiskaren med de båda jägarne vid ladan, där man

bivakerat natten förut. Rustan kom inmarscherande i lägret med högburet hufvud och stolta steg, bärande på en ganska aktningsvärd fiskknippa, hvilken han försiktigt upphängde på laduväggen. De båda jägarne voro nyss hemkomna från en mycket ansträngande strapats i kärr och moras samt hade hemfört några andungar som byte. Otto hade upphängt sina våta och nedstänkta kläder på omkringstående buskar samt satt nu själf i mycket lätt dräkt framför den muntert flammande elden, sysslande med frukostens i ordningställande. Brännvinet och ölet hade han redan fiskat upp från den närliggande kallkällan, där det förvarats under natten. Nu återstod endast att i en liten medhafd panna steka fläsket samt uppbygga potatisen, hvarefter man grep i tu med den i allas tycke angenäma uppgiften att länsa hela det medförda matsäcksförrådet.

»Vi måste dock gömma på en sup till Lars i Blånbo, där vi passera på hemvägen», sade Otto, granskande det kvarvarande innehållet i brännvinspluntan. »Lars är alltid van att få en sup och en krona af mig, när jag går där förbi under mina jakter. Det vill säga, mor Anna Stina, hans hustru, vill alltid bjuda på kaffe, hvarvid jag passar på att skallra i en sup i Lars kaffekopp, ty därpå sätter han större värde, än om han finge min bästa gris från Hallstanäs. Och sedan skänker jag en krona till hans talrika afkomma. För mig betyder förlusten af en krona ingenting, men när en sådan helt oförmodadt

kommer regnande från himmelen ned uti ett fattigt torparhem, då gör hon mer glädje, än om himmelen själf komme nedregnande öfver dem, och mitt kontos kreditsida — som Sigrid säger — påføres en god gärning, som en gång kommer att godtskrifvas mig på den dag, då jag skall mina gärningars lön skörda.»

Vid uppbrottet kunde man icke förmå Rustan att blanda sina foreller tillsammans med den öfriga fångade fisken. Han tycktes hålla före, att hans foreller voro af en sällsyntare, dyrbarare sort än de öfriga, som fångats på nät, eller som Otto metat. Och han fick sin vilja fram.

På bortvägen föregående dag hade Otto gått i spetsen, men på hemvägen hade man bytt roller, ty nu såg man Rustan och Gösta ömsevis i spetsen, trampande i väg med snabba steg. Och Otto hade svårt att afgöra, hvem af dem som syntes hafva mest brådt. Det var därför han med en viss skadeglädje plötsligt tillropade dem halt samt tillsägelse att vika af från den inslagna vägen, ty nu skulle man göra visit hos Lars i Blånbo, hvilket torp låg i närheten. Knorrande och motsträfvigt funno sig hans båda följeslagare i sitt öde och följde honom.

Det var söndag, i dag, och Lars var hemma. Nu låg han barhufvad och i skjortärmarna, utsträckt så lång han var på gårdens gräsmatta, låtande solen steka sin lata lekamen. Mycket, mycket långsamt reste han sig upp i halvesittande ställning, när han såg de främmande komma.

Tydiligen behöfde han en god stund på sig för att klara de af solen domnade tankarna.

»God dag, Lars», ropade Otto, »här kommer jag med främmande till dig!»

Med ett öga tittade Lars på de ankommande. Det andra var fortfarande igenmuradt af solen. Ändtligen kom han sig för att besvara hälsningen:

»Guds fred! Kommer tockna herrar så långt bort i skogen?»

»Ja, men hvar har du Anna Stina och kaffesurran?»

»Åh, båda två sitte i spisen.»

»Ja, det är söndag i dag.»

»Åh, di sitter nog där om hvardagarne också.»

»Hvad gör du, då?»

»Åh, jag arbetar för allasammans.»

»I dag också?»

»Neej, inte precis.»

»Du skall ej vara så stor i orden, Lars, blott därför att du ser ett par främmande herrar. Jag har nog reda på, att Anna Stina arbetar lika mycket eller kanske mera än du själf. Och dessutom vet jag, att barnungarna dina i fjol plockage och sålde lingon för öfver hundra kronor, så att inte arbetar du för allasammans.»

»Åh, den häradshöfdingen, han kan då allt tala om sanningen för folk.»

»Jo jo män, du.»

Under tiden hade Anna Stina icke varit sysslös inne i stugan. Så snart hon fått syn på

de främmande, hade hon genast tagit i tu med en storartad uppsatsning af köket och kammaren och alla åtta barnungarna för öfrigt. Ej heller hade kaffepannan bortglömts.

Om en stund vågade hon sig ut på trappan samt frågade, om ej herrarne ville göra sig så gemena att komma in och dricka kaffe. Otto tackade på de öfrigas vägnar samt anhöll, att mor Anna Stina skulle bära ut kaffebrickan på gröngräset, ty han ville ej besvåra Lars med att anstränga sig att resa sig upp från den bekväma ställning, denne innehade.

»Att ligga så där på gräsmattan i solen är väl det största nöje, du känner, Lars?» frågade Otto med en blink i ögat.

»Jaa!»

»Du vet inte större nöje?»

»Neej!»

»Och du är alldeles belåten med hela din tillvaro?»

»Jaa!»

»Du är lycklig, du Lars!»

»Jaa!»

»Springer du aldrig på bönmöten?»

»Tvi vale!»

»Du är en lycklig ost, Lars!»

»Ja, gu'vare lof!»

»Tänk, så många millioner människor, som skulle afundas dig, om du för dem förkunnade din lycka. Du känner nog, Lars, hur sällan människan är nöjd med det hon har, och hur hon

fördenskull ständigt äflas efter något i hennes tycke ändå bättre, och på så vis aldrig blir lycklig i all sin tid.»

»Åh^m ja! Det känner ja' nog. Men så länge sola skiner och potatisen och ungarne växer, så har ja' inget skäl te klagan.»

»Jaså, du får bra med potatis i år?»

»Ja då! Ända se'n patron för några år sedan lät utdike stormossen här bredvid, så har frosta flugit sin kos, och nu växer potatisen värre.»

»Men se där kommer mor Anna Stina med kaffebrickan! Hon tyckes dock icke unna Lars en korial på söndagsförmiddagen, ty hon har endast framdukat tre koppar. — Nej, mor Anna Stina, ännu en kopp! Lars ligger och suckar efter en liten gök.»

»Lars får dricka, sedan herrarne druckit.»

»Åh nej, låt Lars få sin kopp genast! Han förgås af längtan. Det är nog längesedan du fick någon kaffehalfva — eller hur, Lars?»

»Åh ja, de' ä' längesedan.»

»Har du inte varit ute på några lustigheter i sommar?»

»Nej män, ty bröllopet där borta i Rishöjda kan ja' just ej kall' för nå'n lustighet.»

»Hur så?»

»Åh, ett så'nt bröllop kan en ävare!»

»Var du ditbjuden?»

»Jaa!»

»Nå, berätta!»

»Ja, si, mat fanns de' nog — för somliga, men där oppe till höger om mej, där som prästen och Grönhultrarne satt, där sluka' di groft, så att når som faten kom ner te mej, där ja satt vid borde', då va di som slicka'! Men så feck ja' väl ändtligen se däroppe hos prästen och Grönhultrarne ett fiskafat, som ja' kund' anförse skull' räck' tills de' kom te mej; men då bar's ej bättre på, än att ja' känd' mej snyt behöflig, och ätter som prästen och klockar'n va' me', så anförsåg ja' bäst att kryp' unner borde', men's' ja' snöt mej. När som ja' se'n kom opp igen och titt' mej ikring, så, når som ja' titt' till höger om mej, då såg ja' int' nå fiskafat, ty de' hadde gått mej förbi, då ja' va' unner borde', men når som ja' titt' till vänster om mej neråt borde', då feck ja' se, hur sista mörtpin' blänka' i halsen på Petter Trettan! — Å når som ja' kom te Rishöjda sönda'n därpå, då hang tönna i take'.»

»Det vill säga, att då var allt utsupet?»

»Jaa — så att ett så'nt bröllop kan en åvare»

Den återstående delen af hemvägen tillryggalades med otrolig fart. Både Rustan och Gösta tycktes vilja taga igen den tid, som gått förlorad genom uppehållet hos Lars i Blånbo, och Otto var nödsakad följa deras hastiga takt.

Snart anträffade man den från Hallstanäs mötande skjutsen, och i skarpt traf fingo hästarna löpa hemåt, ty Rustan hade själf satt sig upp på kuskbocken samt fångat in tömmarna från kusken,

Detta gaf Otto anledning mumla något om, att, ifall Rustan ständigt vore så intensiv, då han hade ett kärleksäfventyr på hand, så skulle han komma att gå långt på den vägen med tiden. Gösta gaf ej något svar härpå, utan syntes djupt intresserad af att aktgifva på, hur snabbt hjulen rullade under vagnen.

Sigrid väntade dem på verandan, älskligare och vackrare än någonsin. Rustan tycktes fattas af ett stort begär att omfamna och kyssa henne, oakadt de båda vännernas närvaro.

Sigrid anade hans hjärtas tankar, och djupa purpurskyar drogo öfver hennes leende anlete. Emellertid nöjde han sig med att fatta och krama hennes hand med sådan styrka, som om det varit en lejon tass och icke en liten spröd flickhand, han haft fatt uti. Men den lilla flickhanden tycktes tåligt fördraga det hårda lejongreppet, och de mörka ögonen lyste så klara, och den vackra munnen myste så förnöjdt. Och Rustan blef så varm om hjärtat som aldrig förr och lofvade sig själf, att henne skulle han då vara trogen, om det så skulle fordras, tusentals år framåt

Under middagen, som afäts ute på verandan, och till hvilken herrskapet Ståles hade infunnit sig, var i synnerhet Greta vid ett sprittande lifligt lynne. Hon företog sig att skämta och drifva gäck med allasammans. Till och med Otto vågade hon sig på, samt gjorde ett stort nummer af hans pucker-ryggiga grisar, om hvilka ryktet nått äfven hennes

öron. Hon fick skrattarena på sin sida, och Otto bet sig förargad i mustascherna. Rustan och Sigrid pinade hon öfver måttan, frågande dem, hvarför de icke i afton drucko med hvarandra, samt påstående, att hon under gårdagen läst en ny roman, hvar-est hjälten, en löjtnant, ej haft mer än ett enda kärleksäfventyr i alla sina dagar — ja, blott ett enda, men det hade varat i femtio år, hvarför han, hjälten—löjtnanten, varit nödsakad att — titt och tätt byta. om föremål i äfventyret.

Nu drog äfven hennes far på munnen samt frågade henne, hvad den romanen hette. Härtill genmålde Greta mycket allvarligt, att romanens namn var: »Trogen in i döden», samt tillade, att hon mycket gärna ville låna ut den till sällskapet, framför allt till löjtnanten, eftersom han var fackman.

»Hvad behagas, är jag fackman?» frågade denne.

»Ja visst, eller kanske löjtnanten vill påstå, att löjtnanten icke är löjtnant?»

»Nej, det vill jag ej påstå.»

»Nå, då är löjtnanten löjtnant och alltså fackman.»

»Hm.»

Äfven Gösta kastade hon sig obarmhärtigt öfver med sitt skämt. Hon önskade få reda på hans senaste uppfinningar samt frågade honom, om han aldrig funderat på att uppfinna en så beskaffad elektrisk apparat, att, om man använde den ena änden af apparaten, så skulle den fram-

kalla kärlek, och om man använde andra änden, så skulle den bota kärlek. En sådan apparat ansåg hon skulle blifva af utomordentligt stor praktisk betydelse — i synnerhet på resor. Gösta såg mycket olycklig ut samt blef henne svaret skyldig.

På kvällen företogo Rustan och Gösta tillsammans med de båda unga damerna en roddfärd utåt sjön. Nu hade Gretas sprittande lynne något lagt sig, hvaremot i stället Rustan och Sigrid sökte öfverträffa hvarandra i lustiga påhitt. Gösta satt mulen och tyst, upptagen af en rod-dares ansvarsfulla plikter.

Och så slöt sista dagen för de båda vännerna på Hallstanäs. Morgonen därpå skedde uppbrottet för resan till västkusten.

Strax före afresan lyckades Rustan få en ensam sekund med Sigrid. Han kysste och kramade henne passionerad samt tillhviskade henne:

»Vänta på mig, Sigrid, jag kommer tillbaka!»

III.

Sedan en vecka tillbaka befunno sig Rustan och Otto i Lysekil. Redan dagen efter deras ankomst dit hade apotekar Agaton Sjölander anländt samt anhållit om att få upptagas i deras sällskap, hvartill samtycke beredvilligt lämnats, ty Otto värderade apotekaren för hans goda lynnes skull och för hans goda hjärta i öfrigt, och Rustan fann det synnerligt lämpligt, att Otto fick någon till sällskap, som kunde hålla samtalet i gång, ty själf gick han helst tyst vid dennes sida, längtande till baka till Hallstanäs och hvad han där lämnat.

Det fanns nog ett samtalsämne, som han bra gärna skulle velat upptaga med Otto, nämligen en uttömmande afhandling om dennes syster, men Otto syntes aldrig hågad att med ett enda ord vidröra denna fråga, oaktadt Rustan gaf honom icke alltför otydliga vinkar om sitt intresse

för saken. När Rustan således ej kunde få samtala om det ämne, som låg honom närmast om hjärtat, så började han finna, att ensamheten var det angenämaste sällskapet. Han företog därför helt ensam segelturer utåt hafsbandet samt tillbragte halfva dagarna ute på de små holmarna därstädes. En af dessa öar älskade han i synnerhet. Egentligen hette den Långholmen, men han hade döpt om den till Långön, såsom i hans tycke mera poetiskt och lämpligt för ändamålet: att tjäna som tillflyktsort, där han kunde tänka sina egna långa, långa tankar om lifvet i allmänhet, men om en skär klädning i synnerhet. Däruppe vid det runda stenkumlet på öns högsta punkt kunde han i timal sitta och drömma om de korta sälla dagar, som flytt, och om de långa sälla dagar, som stunda skulle. Om tre veckor ville han vända åter, och då skulle han krama och smeka den skära klädningen — midt för näsan på Otto. Ty då skulle deras förlofning kungöras offentligt, och Otto skulle få finna sig i, att han, Rustan, öfvertog rättigheterna öfver systemen. Så drömde han, och drömmarna blefvo så långa, så långa, ända tills den i hafvets sköte sig sänkande rödglödgade solen påminde honom om, att han måste begifva sig på hemvägen samt åter inträda i den prosaiska verkligheten.

Under tiden flanerade Otto och apotekaren bort sin dag under stor lättja och bekvämlighet. Apotekaren hade flere gånger gjort antydningar om, att man borde förbarma sig öfver några

stycken kjolar samt rangera utflykter och dylikt, men Otto hade ännu icke funnit sig hågad för den saken; och när då till på köpet Rustan helst gick för sig själf, så började apotekaren ändtligen tycka, att han råkat komma i ett ganska tråkigt sällskap. Han hade ju varit många gånger förut i Lysekil och hade många bekanta bland badgästerna, hvadan det för honom var en lätt sak att komma in uti andra, trefligare kretsar.

Hit ungefär hade apotekaren kommit i sina tysta reflexioner öfver sina vänners olämplighet som sällskap åt honom vid västkusten, då ett telegram anlände, som åstadkom en fullständig revolution inom honom och åter piggade upp hans domnande lifsandar. Telegrammet var adresseradt till Otto samt hade följande lydelse: »Jag anländer morgon förmiddag till Lysekil i sällskap med tre stycken vackra flickor och en fru. Rangera något trefligt! Gösta.»

Telegrammet blef den tändande gnistan i krutdurken. Apotekaren flög fram och tillbaka som en skottspole. De andra måste lofva att öfverlämna allt åt honom. Han var gammal och van att rangera trefligt åt små flickor. Och dessa voro ju vackra till på köpet. Hej, hvad det skulle bli roligt! — Men hvilka kunde det vara? Greta Ståle var naturligen en af dem — men de båda andra? Ja, det gjorde detsamma — ty de voro ju vackra. Och det var hufvudsaken.

»Ja, du får gärna rangera hela saken», skrat-

tade Otto, »men kom bara ihåg, att champagnen skall flöda i strömmar!»

»Åh, det skall jag nog komma ihåg. Men jag har lust att i ditt namn telegrafera till ingenjör Brauner, att man ej bör äta frukost ombord på båten utan spara därmed, tills man anländer hit — så börja vi dagen med festfrukost!»

»Ja, det blir bra.»

Apotekaren försvann, och hvarken Otto eller Rustan återsågo honom förrän på förmiddagen följande dag, då man på ångbåtsbryggan mottog de ankommande gästerna.

Redan på långt håll igenkände man Greta och Gösta, men de tre damerna vid deras sida såg man för första gången. Apotekaren mumlade emellertid ganska hörbart, att frun såg treflig ut, samt att flickorna voro mycket söta. Han kände sig synbart lugnad. Efter de storartade förberedelser han gjort för att värdigt mottaga och roa dem, hade det varit mycket förargligt, om de unga damerna ej hade motsvarat hans förhoppningar. Nu glänste hans ansikte upp, och han blef idel solsken.

Greta presenterade för Otto och hans båda vänner de främmande damerna: änkefru Josefina Dannberg med hennes två döttrar, Ester och Tora. Inför Otto meddelade hon enskildt, att tant Dannberg var en ungdomsväninna till hennes mor, samt att flickorna voro goda partier, hvadan Otto borde se sig för, om ej någon af dem möjligen skulle passa honom, allt under den händelse, för-

stås, att icke någon person vore hitkommen från Stockholm, hvilken möjligen intresserade honom mera. Härtill svarade Otto, att det glädde honom höra, att fröken Greta var hågad för skämt i dag, ty nu var meningen, att man skulle göra sig en glad dag.

»Nå, har du frukostbordet i ordning», frågade han, vändande sig till apotekaren.

»Allt är klart, frukosten väntar på Släggön!»

»Hvad säger du, skola vi äta frukost på Släggön?»

»Ja visst, eftersom frukostbordet är dukadt där.»

»Nå ja, det blir bra. — Vi skola dock först anvisa damerna deras bostad.»

»Det var väl, att du anskaffat rum, ty den saken har jag verkligen glömt bort», ropade apotekaren.

»Det visste jag på förhand, att du skulle glömma, och därför har jag ställt därmed.»

»Ja, häradshöfdingen är alltid omtänksam och praktisk», invände Greta.

»Var det där skämt eller allvar?» frågade henne Otto tillbaka.

»Det var skämt — vi skulle ju ha en skämtsamt dag i dag.»

»Alldeles riktigt!»

»Hvar ligger Släggön?» frågade Greta apotekaren.

»Alldeles utanför societetsplatsen. Från Släggön ha vi utsikt öfver societetshuset och badhuset

och »trampen» och restauranten och »Pelleskär»
och — ja, alltsammans!»

»Hvad är Pelleskär?»

»Det är en liten låg klippa utanför societetsplatsen. När det råder lugnt väder, lämnar den plats för ett par tre personer att där intaga sin aftongrogg; och häraf begagnade sig ganska flitigt en gång i tiden Pelle Jansson — den glade och populäre operasångaren, ni hört talas om — och några af hans vänner, hvarefter klippan döptes till Pelleskär.

»Godt! — Men hvad är »trampen?»

»Ack, herre gud, vet ni ej, hvad »trampen» är? Kanske de andra damerna ej heller hafva reda på densamma? Då måste jag berätta det för eder alla — men ack, herre gud, att ni ej förut hafva haft kännedom om »trampen»! — »Trampen» är världens centrum, hvarken mer eller mindre. Och ni hafva ej förut hört talas om världens centrum! Rotten Row, la Place de l'Opéra, Monte Pincio, Strandvägen, Friedrichstrasse, Nevskipropect, — alltsammans är bara bosch emot »trampen». Ty »trampen» är världens centrum. Dess koncentrerade centrum. Ty »trampen» är icke stor — endast hundra steg lång och fyra steg bred — och mycket enkelt byggd — utmed långsidan af varmbadhuset — af glest lagda bräder — öfver vattnet — med ett räcke åt hafssidan — ja, det är alltsammans, men likväl är »trampen» världens centrum — ja, i sanning, världens koncentrerade centrum!»

De båda fröknarna Dannberg betraktade apotekaren med stora ögon. Det var en munter herre — och full af entusiasm — och så öppen och tillgänglig och språksam. Den måste de studera. Det skulle bestämdt vara mödan värdt. Ty de båda blonda skönheterne hade till specialitet att hvar för sig studera det manliga släktet, som kom i deras väg, hvarefter de båda tillsammans i enrum drogo konsekvensen af sina studier. Fröken Ester, den äldsta — en ungmö på tjugutre till tjugufyra vårar — hade dessutom till specialitet att studera, hvad jorden i växtväg producerade, ty hon var studentska och botanist ex professo. Den ett par år yngre Tora föredrog däremot, då tiden medgaf henne någon ledighet från det manliga släktets studium, att vara sin moders hjälpredda i hushållet. Båda voro synnerligt väl klädda och förde sig oklanderligt. Apotekaren å sin sida hade redan fått ett svårt hufvudbry att utfundera, till hvem af dem han denna dag skulle afstå sitt varma hjärta, där det alltid fanns någon vrå obesatt och för anfall blottad. Fröken Greta stod nämligen utom valet, ty henne vågade han sig ej på. Visserligen hade han under tidernas lopp gjort åtskilliga försök, men alltid blifvit så illa åtgången af hennes obarmhärtiga skämt, att han till slut uppgifvit allt hopp på det hållet. Nej, då ansåg han det vara bättre att odla de nya bekantskaperna; och under den föresatsen uppgjorde han vidlyftiga anfallsplaner under sin promenad till Släggön, dit han måste

skynda i förväg för att hafva allt i ordning vid gästernas ankomst.

Källarmästaren på »Réstaurant aux Bains» hade gjort sitt bästa. Det var sannerligen en delikat frukost-middag dukad däruppe på Släggön, och apotekaren log ett förnöjdt leende, då han mönstrande lät sina blickar öfverfara tillrustningarna. Allt befanns klart, och där borta i skuggan af berget och höljda af issåg han tvenne stora korgar, ur hvilka silfverskimrande buteljalsar framblänkte. Han smackade med läpparna och kände på sig, att Otto och Rustan skulle bli nöjda med honom, och de tre små söta flickorna skulle äfven bli belåtna med honom — och det var hufvudsaken. Och återigen smackade han med läpparna och log ett soligt leende, så att mustascherna krökte sig i bågar. Ja, i dag var Agaton Sjölander en lycklig ost!

Efter ytterligare en stunds fundering grep han efter ett papper i inre fickan på rocken — ett mycket stort papper, ett helt ark, tätt fullskrifvet med små klottriga bokstäfver, tydligen hopkomna under stor brådska, ty många rader voro öfverstrykna eller ändrade, så att det hela gaf ett ganska hieroglyfaktigt utseende. Men denna gång hade han åtminstone ej kvarlämnat sina anteckningar i sin ytterrocksficka, utan troget burit dem på sig hela förmiddagen för att ej ännu en gång utsätta sig för en liknande skandal som på Eldhammar härom dagen. Och han knöt vredgad handen vid tanken på postmästarens

oförskämnda tilltag. — Nu hade han tjugu minuter på sig, och han ville använda tiden väl. Och ögonen flögo öfver papperet, under det han halfhögt uppläste långa meningar för sig själf. Där förekom både prosa och poesi. Versfötterna fann han halta ganska betänkligt, och rimmen voro något vågade — men nej, han ville ej göra någon ändring, den första ingifvelsen var alltid den naturligaste, äfven om formen därpå skulle lida. Det senare betydde för öfrigt ingenting — i ett gladt frukostsällskap! Och ännu en gång ögnade han igenom det stora papperet samt stoppade det därefter åter in i sina inre gömmor, där ingen postmästare kunde öfverkomma detsamma. — Nu hade han allt klart: mat, champagne och tal. Han gnuggade händerna. Denna dag skulle blifva hans dag. Ingen skulle kunna rycka honom ned från den tron, som han byggt upp åt sig. Därom var han öfvertygad. Jo, möjligen fröken Greta, ifall den andan fölle öfver henne. Ty den flickan hade en högst förarglig förmåga att kunna blotta ens högfärd och förringa ens personliga värde. Men han ville muta henne med champagne — med mycket champagne. Det var en god idé. Ty alla små söta flickor tyckte om champagne, det visste han af trettioårig erfarenhet. Och dagen skulle bli hans . . .

Öfver societetsplanen såg han hela sällskapet komma. Greta och Rustan gingo i spetsen. Den senare tycktes hafva vaknat upp något ur

sin dvala. Men så förstod också Greta att sätta lif äfven i den trögaste människa. — Apotekaren betraktade dem från sin utkikspunkt. Det var ett vackert par. I dag hade Greta återigen klädt sig i blått, och Rustan tycktes med ganska stort välbehag taga hennes vackra företeelse i skärskådande. Gösta hade fått de båda systrarna på sin lott, och Otto underhöll ett mycket allvarligt samtal med modern för att låta henne förstå, att hon och hennes döttrar kommit att gästa en högst stadgad och respektabel ungherre, åt hvilken hon utan risk kunde för en dag anförtro världen om sina knoppande plantor.

Man hälsade apotekaren med allmänt jubel öfver hans präktiga anordningar. Till och med Greta gaf sin belåtenhet tillkänna i för honom smickrande ordalag, hvilka han räknade sig till godo som allvarligt menade, ehuru han icke, liksom Otto nyss förut, vågade genom fråga förvissa sig om, huruvida hon menade verkligt allvar eller drefve gäck med honom. Emellertid antog han det förra fallet samt myste förnöjd.

Det var ett lifligt sällskap. Man hade ömsom sittande, gående och liggande bord. Den ena skrattsalvar aflöste den andra. Mellan ett par rätter föreslog någon, att man skulle springa änkleken. Fröken Ester och apotekaren startade genast, med våld dragande den motspänstige Gösta med sig. Man inskränkte sig att springa i kapp. Fröken Ester vann med glans på sina båda medtäflare. Emellertid fordrade saken ett glas cham-

pagne extra. Greta höll tal för första pristager-skan. Apotekaren föreslog, att hon skulle hissas — men detta blef tillsvidare uppskjutet. I stället föreslog fröken Ester, att man borde hissa apotekaren, som rangerat allt så trefligt, men detta blef också uppskjutet. Man lade sig ned och hämtade andan samt öfvergick så småningom till en ny rätt.

Midt under inmundigandet af densamma framkastade Rustan, som tycktes smittas af glädjen omkring sig, ett förslag om, att man borde dansa ett slag på klipphällen. Det skulle skaka ned maten, så att man orkade med så mycket mer sedan, påstod han. Och så bjöd han upp Greta. Denna tycktes ej vara ohågad, men under det hon reste sig upp, kastade hon en snabb blick på Otto för att öfvertyga sig om, att denne ej hade något sarkastiskt drag kring munnen, förorsakadt af, att han fann det löjligt af henne att dansa midt under en måltid. Nej, Otto skrattade endast godmodigt. Och så dansade man en hambopolka, under det apotekaren sjöng: »Å jänta å ja». Rustan avslutade dansen med att lyfta sin dam högt upp i luften samt bära henne åter till hennes plats. Långön hade han synbarligen för tillfället alldeles glömt bort. Och onekligen var det också mycket trefligare här på Släggön.

Men åsynen af hambopolkan hade uppväckt apotekarens danslust.

»Det är synd», sade han, »att det icke är soiré i afton! Vi dansa i societetshuset endast

tvenne gånger i veckan, och nu blir det ej någon soiré förrän i öfvermorgon, då våra damer redan äro åter tillbaka i Marstrand».

»Den saken kunna vi hjälpa!» ropade Rustan, uppspringande. »Låtom oss rangera en extra soiré. — Om du lofvar att skänka femtio kronor till Lysekils fattiga, så skall jag genast gå ned och vidtala kapten Weydling, som är ordförande i styrelsen för 'nytta och nöje', att han låter kungöra en stor bal till aftonen».

»Det må vara händt!» ropade apotekaren, likaledes uppspringande och kastande en förstulen blick åt den sida, där fröken Ester satt, i det han undrade, om hon kunde dansa så pass bra, att det var mödan värdt att göra en dylik uppoffring.

Ty apotekaren hade nu gjort sitt val beträffande de två systrarna. Fröken Ester hade eld i blodet — alltså hon och ingen annan. Och apotekaren började bereda en stor, stor plats åt henne i sitt hjärta. Han måste visserligen fördenskull flytta undan en hel del gamla möbler, men det betydde intet, ty plats måste anskaffas för allt det nya, som var under arbete.

Inom några minuter återkom Rustan varm och ifrig från societetshuset samt vände sig med ett leende på läpparna till apotekaren:

»Vet du, hvad kapten Weydling svarade mig?»

»Neej!»

»Jo, han svarade ordagrant så här: 'Nu har Agaton Sjölander blifvit kär — men för de femtio kronornas skull till de fattiga i Lysekil vill jag lofva att rangera saken. Klockan half åtta börjas balen!' — Men vet du, hvad jag svarade härpå?»

»Neej!»

»Jo, jag tackade för visadt tillmötesgående från hans sida samt tillade, att man dock ej fick förundra sig öfver, att Agaton Sjölander också en gång på lifvets stig blef skjuten af Amors pilar, ty det kunde hända till och med den bäste.»

»Hm.»

Uppenbarligen var Rustan vid ett strålande humör. Situationen var tydligtvis fullkomligt i hans smak. Han hade tre vackra, glada flickor omkring sig samt fullt upp af hvad till lifvets nödortt hörde. Hvad kunde han mera begära. Hans ord och handlingar buro äfven vittne om hans öfversvallande lifslust. — Den blå klädnin-gen blänkte dock med förunderlig glans honom i ögat. Han bjöd ännu en gång upp Greta till hambopolka. Men hon nekade, ganska onådigt. Hon hade synbarligt icke väl upptagit, när Rustan efter slutad dans hade burit henne tillbaka till hennes plats, huru deliciöst han än därvid gått till väga. Och nu kom straffet. Rustan mulnade till för en sekund samt lämnade Greta ensam med Gösta, med hvilken hon nu syntes hafva en hel del viktiga saker att afhandla.

Innan han gick, gaf han dock Gösta en ganska hård blick, hvilken denne med en axelryckning besvarade. Han slog sig ned hos fröken Tora, hjälpande henne till rätta med mat och dryck. Hon hade märkt hans nederlag och reträtt samt bjöd nu till att trösta honom efter bästa förmåga, ty hon fann Rustan så innerligt rar i hans melankoli.

Frukostmiddagen hade pågått öfver tre timmar, och man hade hunnit till frukten. Då reste sig apotekaren och knackade i sitt glas. Han bad att få meddela, att frukten direkte i dag kommit från Göteborg samt var tilltagen i så riklig mängd, att man måste beräkna åtminstone ett par tre timmar till dess inmundigande, med anledning hvaraf han hade tänkt sig att, då man nu var alltför lättjefull för vidare kroppsliga ansträngningar, utfylla den långa tiden, då damerna med sina vackra tänder knaprade på de olika fruktsorterna, med ett litet föredrag, hvilket i sin ordning skulle inledas med en prolog samt avslutas med en epilog. Epilogen var, påstod han, framför allt nödvändig, för att de ärade damerna och herrarne skulle förstå föredraget i allmänhet samt prologen i synnerhet. Han hade härvid tagit den store Ibsen till föredöme. Ty som de ärade damerna och herrarne väl visste, hade Ibsen just i dagarna skrivit en epilog, — »När vi döda vakna» — i hvilken han i utomordentligt klara och tydliga och lättfattliga ord gifvit en utredning och en förklaring öfver hvad

som i hans föregående skrifter möjligen kunnat synas dunkelt för den läsande allmänhet, som ännu ej hunnit att vänjas vid behöfligheten af att medtaga ljus och lykta under en promenad i sol-skenet. — Om således de ärade damerna nu ville knapra på frukten med sina vackra tänder, samt de ärade herrarne under tiden ville hålla ögonen på damernas glas, så att de oupphörligt tömdes och genast åter väl fylldes, så skulle han, apotekaren, i all enkelhet och anspråkslöshet samtidigt bjuda herrskapet på litet själaspis. Och därmed började han:

»PROLOG.

(PÅ TRAMPEN.)

Herr Svensson från Trosa på sommaren hitkom för att bada och hälsans rosor bekomma; men så snart med mat och logis han ställt om, han skyndade sig att med iltågsfart komma uppå trampen.

Och på trampen han gick både bitti och sent, han endast trampade, trampade, trampade; han trampade folk på tårna: Ej illa ment blott han sa', och på nytt han trampade, trampade uppå trampen.

När han trampat så där två veckor bortåt, han skref bref till sin pappa i Trosa, naturligt på vers, — han hade läst A. U. Bååth — och af poesi fylles sinnet och ej utaf prosa uppå trampen.

Käre pappa, han skref, skicka pengar med hast,
 eljest bort till Norra Amerikat far jag,
 ty mina stöflar ä' slut, och mitt hjärta ä' fast,
 och mynt finnes ej, och klockan min har jag
 uppå stampen.

Pengar ej kommo men väl nya skor
 från skomakar Olssons verkstad i Trosa;
 han dem profvar, och ut som en pil han for;
 men hvart tror ni vår vän nu ställde sin kosa?
 Jo, till trampen!

Och på trampen han trampar morgon och kväll,
 han trampar visst tiljorna midt uti tu;
 han blixtrar med ögon, han känner sig säll,
 han trampar alltjämt, och han går där just nu
 uppå trampen.

KONSTEN ATT LEFVA LYCKLIG.

Ovetenskapligt, men lifgifvande och smärtstillande föredrag
 af en amatör-filosof.

Som I, mina damer och herrar, kunnen
 förstå af rubriken till detta föredrag, så hafven I
 framför eder en icke vetenskapligt bildad person,
 och får detta lända till ursäkt, att ej något sy-
 stem förefinnes i föredraget, ej heller någonting
 lärdt. Ty den goda universitetsstaden Lund har
 jag endast passerat på järnväg, och i Uppsala
 har jag blott vistats så länge, att jag hann in-
 mundiga tvenne (säger två) halfkannor punsch,
 och detta ringa kvantum punsch var naturligtvis

otillräckligt att bibringa mig så mycket vetande, att jag ens kunde säga mig hafva nupit vetenskapens gudinna i tåspetsarna. Alltså erfordras af eder, mitt herrskap, ett stort öfverseende, för hvad som i mitt föredrag brister i system och logik.

Emellertid: Konsten att lefva lycklig kan innefattas i tre ord, nämligen: Var aldrig ledsen! Detta tycken I måhända är att affärda saken mera knapphändigt än som är tillätet ens för en amatör-filosof, hvarför jag naturligtvis måste utveckla ämnet litet.

Det finns tre saker, som fröjda människans lif: mat, dryck och kärlek. Som I hören, skiljer jag mig härutinnan väsentligt från Luther, ehuru jag i allt öfrigt mycket respekterar honom. Som bekant, förlägger den store reformatorn tyngdpunkten i lifsglädjen uti vin, kärlek och sång (Wein, Weib und Gesang), och är detta så mycket märkvärdigare, som munkarne långt ifrån voro några kostföraktare, äfven hvad maten beträffade.

Således tar jag mig friheten utbyta sång mot mat och detta så mycket hellre, som sången ändå får komma till heders, ty sång är nämligen ej annat än kärlek, eller rättare sagdt, det är ett medel att tolka kärleken. Hvarför, tron I, sjunga alla fåglar så vackert i de härliga vårmorgnarna? Jo, naturligtvis för att öfvertyga hvarandra om sin öfversvallande kärlek. Och när vi vilja betyga kung och fosterland vår stora kärlek, sjunga vi folksången. Sången är kärlekens språk.

Jag vill således reformera den store reformatorns uttryck och påstår, att det icke är vin, kärlek och sång, som förmå gifva lifvet dess fröjder, utan det är: mat, dryck och kärlek.

Förefinnas dessa tre faktorer samtidigt, då är människan öfverlycklig; fattas en eller två af dem, skall man ej vara ledsen ändå, ty naturen har så vist inrättat, att en brist i ena hänseendet kan upphjälpas genom öfverskott i ett annat. Jag behöfver blott påpeka det kända förhållandet med en koja och ett hjärta. Där finnes ett stort öfverskott i kärlek, hvarför mat och dryck mycket väl kunna maka åt sig. Å andra sidan kan en person helt hängifva sig åt dryck, en annan åt mat med totalt åsidosättande af kärleken. Dessa personer behöfva ej heller vara ledsna, utan kunna faktiskt lefva lyckliga, fastän steget ligger långt härifrån och till öfverlycklig.

När det nu dessutom är så omtänksamt inrättadt i naturen, att hvarenda människa alltid kan hafva tillgång till en af dessa faktorer, så ligger i öppen dager, att om hon vill lefva lycklig, så kan hon det äfven.

Nu är det gifvet, att dessa tre faktorer, som spela en så stor roll i människans tillvaro, äro underkastade alla de växlingar, som öfverallt förekomma i naturen, och är det således ganska svårt att hålla dem i normal jämvikt. Afvikelser från det normala förorsaka små missöden eller förtretligheter, men sådana kunna lätt utjämnas genom tålmod.

Hvad maten först beträffar, kan man råka ut för åtskilliga missöden. T. ex. därigenom att man hyllat den andra faktorn för mycket genom förtärandet af för stor kvantitet punsch eller kaffe eller krusbärssaft, kan magen vägra tjänstgöra beträffande smältandet af födan; men detta är ju lätt upphjälpt genom att besöka en bad- eller brunnsort, hvarför man ej häröfver bör vara ledsen. Tvärtom det ger ju alltid sökt anledning att få resa till badorter. Äfven kan det missödet inträffa, att man med en fullkomligt frisk, men hungrande mage infinner sig till table d'hôten, men har fördröjt sig några minuter efter kamraterna och till sin fasa finner hela smörgåsbordet uppätet med alla aderton sorterna, och icke blott hela smörgåsbordet, utan äfven alla gafflarna äro slukade. Sådant hör nu en gång till lifvets små förtretligheter och får ej nedstamma humöret. Och dylika missöden innehålla ofta små lärdomar för lifvet. Hvad smörgåsbordet särskildt beträffar, så är det tydligt naturens mening, att intet sådant bör förekomma, och mången finns, som predikar emot smörgåsbordets förefinnande, däribland äfven jag, hvilket dock icke hindrar mig att med största njutning kasta mig öfver ett dylikt, så snart det innehåller något godt, och jag är i okvald besittning af ett orubbadt (d. v. s. icke sköfladt) hörn af detsamma. Jag säger härvid som den tyske professorn till sitt auditorium: I skolen icke lefva som jag själf lefver, utan som jag lär.

Hvad drycken återigen beträffar, kan man råka ut för åtskilliga missöden: för mycket glycerin i punschen, för mycket brändt korn i kaffet, baciller och vattenledningsvatten i mjölken o. s. v., m. m., men detta är ju rena bagateller, hvarför jag ej behöfver uppehålla mig därvid. (Liksom det äfven vore en bagatell, om jag skulle komma utaf mig midt under detta mitt föredrag; för mig skulle det möjligen kunna benämnas ett missöde eller en förtretlighet, men för eder vore det en lustighet, och om man räknar per capita, skulle föredraget således vinna därpå.)

För att nu återgå till ämnet, så ställer det sig vida svårare med missödena i tredje faktorn, eller kärleken. Ty att kärleken har sina så väl starka som svaga sidor, det kan ju ej nekas, men härvidlag fattas mig ty värr egen erfarenhet, hvarför jag ej kan omtala personliga intryck, utan måste hålla mig till saken, sådan den gestaltar sig i romanböckerna, och som jag sett den utvecklas här och där i det dagliga lifvet.

Kärleken har en hel del egendomligheter med sig i släptåg, hvilka kanske äfven kunna kallas förtretligheter.

Så t. ex. tyckes ej kärleken in extremo väl förenas med första faktorn, mat, ty en riktigt kär person synes sällan vara hungrig. Detta fenomen öfverlämnar jag till herrar läkare att förklara. Jag blott refererar. Och har detta axiom tagit sig ett exakt uttryck i folkvisan, där det heter: »Och Kalle älskade så vådligt rysligt

Bärta, att han aldrig åt men bara drack». Vidare tyckes den första kärleken i det egna hemmet ofta åtföljas af vidbränd mat och seniga biffstekar. Hvadän det synes alldeles uppenbart, att maten får sitta emellan för kärlekens skull; men är det ju möjligt, att den starka kärleken stärker fysiken lika bra som mat, och då är ingen skada skedd. Så kan vidare den förtretligheten uppstå, att en part blir dödligt förälskad, men den andra parten blir helt och hållet osårad af Amors pilar, eller kanske kastar sina ögon åt annat håll. Då ställer sig saken något kvistigare; men äfven i detta fall bör den sårade parten ej tappa humöret, ty medel förefinnas att hjälpa upp det samma. Det är nämligen för eder, mitt herrskap, alldeles tydligt, att om den starka kärleken verkar därhän på en person, att denne får tom mage, så bör man taga denna naturens finger-visning till hjälp vid botandet af sjukdomen; man utgår från den i läkarevetenskapen kända principen om tvenne motsatta gifters inverkan på hvarandra. Om nu således kärleken alstrar en tom mage, så är det enligt nyssnämnda vetenskapliga princip alldeles gifvet, att en väl fylld mage återigen är kärlekens värsta fiende. Ergo: för att bota s. k. olycklig kärlek, som ju är en af livvets många små förtretligheter, erfordras endast, att den sårade personen allt efter sårets storlek äter en eller flera bättre middagar med god mat och mycken mat — och alltsammans i rättan tid. — Som ifrågavarande sjukdom i de

flresta fall endast uppträder akut, så har den samma symtom vid läkandet som alla andra akuta sjukdomsformer, nämligen ett ganska hastigt öfvergående från sjukligt till friskt tillstånd. Värre är naturligen, om sjukdomen artar sig att blifva kronisk samt ej tillgångar förefinnas, hvarigenom den sårade parten blir i tillfälle inmundiga en tillräcklig kvantitet mat. Då återstår endast att erinra sig den gamla sanningen: Mister du en, så står dig tusen åter; man skall således söka en ny kärlek för att utrota den gamla. Experimentet lär lyckas i alla fall, äfven de mest svårartade.

Af det sagda framgår, att lyckan i lifvet ej är svår att fånga, om man blott vill; konsten är blott att inte vara ledsen för de förtretligheter, som under en eller annan form kunna drabba en, utan söka hålla humöret uppe.

Men om man blir verkligt sjuk, skall man inte heller då vara ledsen, frågar ni? Nej, naturligtvis inte! Ett godt humör läker sjukdomen lika bra som mången medicin. Och sjukdomen föranleder ofta, att man får resa till en badort och roa sig litet på samma gång. I sådant fall kommer sjukdomen ofta som en verklig lycka. Och enda ledsamheten är, att man måste plåga och besvära sin läkare med en massa dumma frågor. Men läkarne äro så hyggliga nu för tiden och höra gärna på vårt prat. Och, snart sagdt, allting botas. Jag hörde härom dagen ett ganska svårt fall relateras. En person, i öf-

rigt fullkomligt frisk, hade fått en sjukdom (jag minns nu ej namnet), som bestod däruti, att han ej kunde arbeta — så snart han såg gråsparfvar hoppa utanför fönstret. Men är jag öfvertygad om, att äfven i detta sjukdomsfall läkarevetenskapen ej kommer till korta, utan att bot förefinnes.

Nästan allt vårt görande och låtande i detta lifvet kan hänföras under endera af rubrikerna: mat, dryck eller kärlek. Till exempel: att spela kär i en familj med rikt dukadt bord: det är mat; att spela vira: det är dryck; att spela lawn-tennis: det är kärlek. Segelsporten innefattar i sig både mat, dryck och kärlek; alltså höjden af sport. När vi segla i väg med några trefliga fruar med några stora korgar till Ahlsbäck: det är mat; när fruarna ensamma segla till Gåsön, ett fiskläge, där godt kaffe serveras: det är dryck; och när en del af ungdomen seglar från Lysekil till Fiskebäckskil för att dansa: det är kärlek.

På tal om Lysekil så kan jag ej underlåta att påpeka ett exempel, som visar, hur vist ändå försynen förstår att reglera dessa tre faktorer: mat, dryck och kärlek. Mat finns här i Lysekil tämligen godt om, men drycken är det klenst beställt med. Men till gengäld härför uppträder kärleken härute bland klippor och skär ofantligt mycket starkare än längre inåt landet, där det finns öfverflöd på dryck. Detta torde vara ett historiskt faktum, som ej tarfvar bevis. Således har Lysekil brist på dryck och delvis mat men

i stället öfverskott på kärlek. Och där se vi naturens underbara förmåga att kunna ordna allt till det bästa, ehuru nog rättvisan erfordrar att erkänna, att sällskapet »Lysekils Vänner» i sin stad bidragit att underhjälp naturen, hvad i sällskapets förmåga stått. Och utaf dessa naturens och »Lysekils Vänner» anordningar bör man draga nytta i hvarje lämpligt fall. En person t. ex., som är utrustad med ett s. k. grinigt humör, lefver naturligtvis icke lycklig. Men man bör icke blifva argsint, när man möter en sådan person, utan tvärtom framhärda i tålmod samt behandla personen i fråga som ett sjukt barn. Han kan botas, var viss därpå. Ni tager honom helt enkelt i kragen (eller i ärmen, om det är ett fruntimmer) samt frågar sjuklingen med eder blidaste röst:

»Min vän! det fattas eder någonting. Har ni tillgång på mat?»

»På mat! Ja!»

»Nå, har ni tillgång till dryck?»

»Dryck! Ja!»

»Nå, har ni tillgång till kärlek?»

»Kärlek! Neej! Neej!»

»Nå, se där! Jag visste väl, att det fattades eder något. Hör nu mitt råd: Res ned till västkusten, res till Lysekil, där finns öfverskott på kärlek, och ni skall få se, att edert dåliga humör dunstar bort lika hastigt som en afskedad friare.»

Mat, dryck och kärlek äro således de fak-

torer, som bestämma trefnaden i lifvet. Och hoppas jag nu hafva ganska enkelt och klart visat, hur man bör bära sig åt för att ständigt lefva lycklig. Man kan, som jag redan sagt, reda sig, om blott en eller två af dessa faktorer förefinnas, men bäst är naturligtvis, om alla tre äro tillstädes. Den kan visserligen lefva lycklig, som plockat ett tillräckligt stort antal ädelstenar för att därmed köpa sig mat och dryck (kärlek kan man nämligen ej köpa), men ändå lyckligare lefver den, som har plockat den vises sten, d. v. s.

förstår konsten att lefva lycklig.

EPILOG.

(PÅ TRAMPEN.)

Vår vän ifrån Trosa ej längre går ensam;
med liten väninna han nu trampar tillsammans;
men vi själfva ej kunna dem klandra, ty minsann
hvarje dag vi trampa ju där allasammans
uppå trampen.»

Redan i apotekarens inledningstal, då han nämnde Ibsens namn, hade fröken Ester spetsat öronen. Hon var nämligen djupt intresserad af Ibsens författarskap och hade lärt sig alla hans dramer nästan utantill. Hon var därför äfven den, som först bröt tystnaden, sedan apotekaren slutat.

»Bravo, herr apotekare!» ropade hon. »Åh, jag förstår så väl, hvad apotekaren menar. Hvert

enda ord, hvar enda mening har jag redan uttydt. Men inte kunde jag tänka mig, att apotekaren var en så stor symbolist! — Herr Svensson från Trosa: det är naturligen apotekaren själf, ty Ibsen säger: »At digte, det er at holde Dommedag over sig selv» — och »trampen»: det är lifvets stora stig — och pappa i Trosa: det är guds försyn — och stampen: det är det hämnande ödet — och A. U. Bååth: det är apotekarens farbrors kusin — och de trasiga skorna: det är idealismen — och skomakar Olsson: det är Ibsen — och de nya skorna: det är realismen — och Svenssons väninna: det är konsten — och skomakarverkstaden i Trosa: det är teatern — och de söndertrampade tårna: det är naturalistiska abstraktioner eller kanske rättare distraktioner — och de hoppande gråsparfvarna: det är våra syndiga begär — och maten: det är dramat — och drycken: det är snillet — och kärleken: det är symbolismen! — Ack, herre gud, hvad alltsammans är enkelt och klart, och hvad jag bra förstår att genast tyda det! — Och här hafva vi nu setat i fyra timmar utan att veta, att vi hafva haft ett sådant snille, ett sådant stort symbolistiskt snille midt ibland oss! Mina herrar och damer, tillåten mig, att jag föreslår en skål för herr apotekaren Sjölander! Lefve han!»

Under början af fröken Esters entusiastiska tal hade apotekaren stått alldeles häpen, icke begripande ett enda ord af hvad hon pratade,

men så småningom började det ljusna för honom. Hans konstlösa verser och anspråkslösa föredrag innehöllo den snillrikaste symbolik af renaste vatten. För en stund sedan hade han nästan skämts för att uppläsa verserna och föredraget, och nu klungo för hans öron det stormande bifallets ljufva musik. Hans verser voro snillefoster, hans föredrag likaså! Han hade skrivit den mest hänförande symbolik. Tankens finaste trådar hade han draperat med symbolikens skyddande slöja, ogenomskinlig för den stora hopen. Men hon, den vackra flickan framför honom, hon hade begripit honom. Hon hade afklädt honom hans egen blygsamhets mask. Hon hade ropat ut för världen hans storhet! Att han var stor, det hade han nog redan länge anat, men att han var så stor — Ibsen nummer två — det hade han hittills ej drömt om ens i sina vildaste drömmar. Och så ljufligt att höra sin storhet förkunnas från en vacker flickmun. Men han skulle belöna henne. — Ja, han skulle belöna henne

När fröken Ester hade kommit till slutet af sitt tal för apotekaren, hade denne fullkomligt hunnit sansa sig, samt mottog därför den för honom utbragta skålen med ett till hälften blygsamt, till hälften knipslugt leende, såsom ville han säga: Åh, ni hafva icke känt mig förut, ni hafva icke insett min stora begåfning — Ibsen nummer två — ah!

Apotekarens djärfvaste förhoppningar hade

gått i fullbordan. Dagen var i sanning hans. Alla täflade om att dricka med honom, att dricka hans skål. Till och med Greta reste sig upp, neg så vackert för honom och drack honom till. Han rodnade af förnöjelse. Synbarligen hade han slagit alla de andra herrarne ur brädet. Han kände, att han var damernas utvalde gunstling. Och ännu en gång rodnade han af förnöjelse

* * *

Sedan ett par timmar tillbaka hade balen pågått. Man hade dansat med lif och lust, och kavaljererna från Släggön hade varit outtröttliga. Endast Otto hade nöjt sig att dansa en enda dans, nämligen första fransäsen med fru Dannberg. Därefter hade han presenterat henne för några andra af badsocietyens fruar samt slagit sig ned i deras sällskap

Apotekaren hade dansat tre till fyra danser med fröken Ester, samt Rustan lika många med sin dam, fröken Greta. Gösta hade varit mindre själfvisk, ty han hade åtminstone presenterat sin dam, fröken Tora, för flere af de dansande herrarne, så att hon fått omväxling af kavaljer. Redan efter första dansen med löjtnanten hade äfven Greta yrkat på, att han skulle presentera henne för några af societetens herrar, men Rustan hade enträget bedt att få behålla henne som sin dam ännu en eller annan dans.

»Nå ja», hade hon svarat, »men endast på ett villkor».

»Hvilket då?»

»Att ni och edra båda vänner åtfölja oss till Marstrand i morgon!»

»Det var ett angenämt villkor. Jag lofvar att åtfölja er som en slaf, om det ock vore ända till världens ände».

»Villkoret var, att ni tillsammans med edra båda vänner skulle åtfölja oss i morgon».

»Jaså, ni vill, att jag skall inleda underhandling med dem härom».

»Ja, det vill jag. Ty det skulle se illa ut, om ni ensam åtföljde oss samt lämnade edra båda vänner kvar här».

»Det har ni rätt uti».

Och därmed hade Rustan vinkat apotekaren till sig — ty han hade ej vågat lämna sin dam ensam af fruktan att Gösta skulle bortföra henne — samt framställt förslaget för honom. Apotekaren å sin sida hade vid allt hvad heligt var bedyrat, att det aldrig varit hans afsikt att stanna längre än en vecka i Lysekil. Marstrand hade alltid lekt honom i hågen, så att äfven, om ej detta förslag framkommit, så skulle han ändå någon af de närmaste dagarna rest öfver till Marstrand samt slagit ned sina bopålar där. Efter detta gynnsamma besked hade Rustan skickat apotekaren åstad för att underhandla med Otto. Denne hade emellertid svarat tvärt nej, hvilket genast inrapporterats till Greta. Och

på denna punkt stod således frågan för närvarande.

De sista tonerna af en sprittande polka hade nyss förklingat, och Rustan ämnade föra sin dam ut på verandan för att njuta af aftnens svalka. Men nu var fröken Gretas tålamod slut.

»Nej tack», svarade hon, »nu får ni uppsöka någon annan dam. Vi kunna väl ej dansa tillsammans hela aftonen!»

»Åh jo, det finns intet som hindrar».

»Och göra oss till åtlöje för societeten!»

»Jag frågar ej efter, hvad societeten tänker».

»Det är möjligt, att ni ej gör det, men jag däremot gör det så mycket mera».

»Är ni så svag för allmänna opinionen?»

»Hvarje människa måste böja sig under den samma».

»Ni menar hvarje fruntimmer».

»Det kan hända».

»Nå ja, vi skola ej disputeras. Vill ni lofva mig att åtminstone skänka mig sista valsen?»

»Nej tack, nu är det nog för i afton!»

»Akta er, jag kommer att dansa sista valsen med er, antingen ni vill eller icke!»

»Det kan ni roa er med att försöka».

»Hur skall ni kunna hindra mig?»

»Det är mycket enkelt. Jag går nu direkte och bjuder upp häradshöfding von Kramer till den valsen».

»Ah — tycker ni mer om Otto än om mig?»

»Nu är ni dum».

»Ja, jag vet, att jag är dum, men jag tål ej, att ni dansar med någon annan än mig i afton».

»Är ni till den grad dum, så skall jag bjuda upp honom till två danser och äfvenså ingenjör Brauner till en eller två danser. Adjö!»

Greta gick direkte till Otto, där han satt inbegripen i samtal med fruarna, samt bad att få tala vid honom. Otto reste sig genast samt följde henne ut på verandan, där de skrattande och pratande paren nu promenerade fram och åter i afvaktan på nästa dans.

»Jag anhåller härmed att högtidligt få bjuda upp er till sista polkan och sista valsen i afton», började hon.

»Oändligt smickrande för mig, i sanning!»

»Det är ej skämt denna gång».

»Ändå mera smickrande för mig!»

»Nå, antages min uppjudning?»

»Med största nöje!»

»Dessutom anhåller jag, att ni för min räkning uppjuder ingenjör Brauner till denna vals samt därpå följande fransäs, till hvilken ni och en af fröknarna Dannberg skola bli vår vis à vis. Det är skamligt af er att ej på hela aftonen hafva dansat med någon af fröknarna Dannberg, hvilka ni varit tillsammans med hela dagen förut. Därför måste ni bjuda upp den ena af systrarna

till denna vals och den andra, som sagdt, till fransäsen».

»Som ers nåd befaller!»

»Till slut skall ni tillsäga apotekaren, att han ej får dansa mer i afton med fröken Ester».

»Det skall ske! Jag tror minsann, att det paret snart har dansat lika många danser, som —»

»Jag och löjtnanten. Ja, det stämmer. Men löjtnantens många danser med mig hafva berott af en särskild orsak».

»Detta har jag ingen anledning att betvifla, så att det behöfver ni ej förklara för mig».

»Jag ämnar ej heller förklara något».

»Godt! Jag skall uträtta, hvad ers höga nåd har befallt».

»Tack!»

Sista valsen pågick som bäst. Med säker arm hade Otto fört sin dam i dansen samt därefter ledsagat henne till en ledigvarande sittplats. Greta tycktes vara vid godt humör.

»Vet ni hvad, herr häradshöfding, jag måste för en gång bekänna, att jag tycker, att ni dansar riktigt bra!»

»Hm. — Det var en obeskrifligt liten söt fot, ni har».

»Skämta då icke beständigt! Jag menade, hvad jag sade denna gång».

»Äfven jag menade, hvad jag sade».

»Nå, då få vi väl tala om någonting annat, där man icke behöfver mena det man säger».

»Det är jag med om».

»Till en början får jag då uttrycka mitt uppriktiga beklagande öfver, att det saknas en person här i afton».

»Hvilken då?»

»En person från Stockholm!»

»Ah!»

»Ty vore den personen här, så förmodar jag, att ni icke hade setat så lugnt bland fruarna i afton.»

»Men antag, att den där personen är en fru!»

»Åh, ni sade själf en gång i telefon från Stockholm, att det var en vacker flicka».

»Unga fruar brukar jag ofta gifva smeknamnet vackra flickor, ty unga fruar äro oftast lika vackra eller till och med vackrare än vackra flickor».

»Ni är oförbätterlig. Men svara nu på min fråga: Har hon eller har hon icke kommit hit ännu?»

»Jag tror, att hon är hitkommen nu».

»Jaså, ni bara tror. Men hvarför har ni då icke dansat med henne i afton? Kan ni icke förstå, att jag är nyfiken att se henne. Man intresserar sig ju alltid för sina grannar, och ni och jag äro ju grannar hemma på landet».

»Jag kan nog förstå, att ni är hitkommen i dag för att stilla eder nyfikenhet i den vägen. Men då känner ni mig bra litet, om ni tror, att jag blott för att tillfredsställa er nyfikenhet skall öppet pladdra om eller inför allas blickar göra

tydligt mina hjärteförhållanden. Visserligen pratar jag mycket, det ligger i min natur, men vissa saker kan jag dock hålla tyst med».

»Nej, nu måste ni dansa med mig — ni, som dansar så bra».

»Tack! Jag dansar gärna med er — som har så små fötter, att man aldrig behöfver riskera att trampa på dem under dansen».

»Ni är alltid skämtsam».

»Det ligger också i min natur».

»Jag tror bestämdt, att ni har en god karakter».

»Det stämmer, ty det har en vacker flicka en gång förut sagt mig».

»I Sockholm?»

»Nej, det var icke i Stockholm. Men nu måste vi dansa . . .»

Efter dansen satte sig paret å nyo.

»Jag har hört, att löjtnanten och apotekaren ämna resa med oss till Marstrand i morgon», började Greta.

»Det undrar jag ej på, att de göra».

»Ämnar ni ej göra dem sällskap?»

»Nej, ty värr!»

»Men då blir ni ensam här».

»Vid en badort behöfver man aldrig vara ensam. För öfrigt trifs jag understundom ganska bra med ensamheten. Det är allt eftersom andan faller öfver mig. Inom de närmaste dagarna skall jag resa ut åt Käringö-sidan för att fiska kummel, och därefter ämnar jag mig ut på

en längre segeltur i skärgården för att skjuta säl. Säl är ett rofdjur, som bör hållas efter. Så att ni hör, att jag har fullt upp med arbete framför mig».

»Men edert arbete här i själfva Lysekil, det talar ni ej om».

»Nej, det talar jag ej om».

»Nå, lycka till på edert fiske och eder — jakt!»

»Tack!»

IV.

Klockan var half nio på morgonen. Alléerna i »Paradiset» började fyllas af Marstrands badgäster, hvilka under musikens sprittande toner promenerade upp och ned därstädes, begärligt insupande den svala morgonbrisen, hvilken skulle förskaffa dem aptit till den stundande frukosten.

Sedan en vecka tillbaka hade Rustan Stormfeldt punktlig som ett urverk hvarje morgon vid sagda tid äfvenledes uppträdt bland de promenerande, dock synbarligen föga njutande af vare sig den glada musiken eller den sköna morgonbrisen. Hans tankar kretsade ständigt kring andra ting. Så äfven denna morgon. Han såg orolig ut och grep oupphörligt efter sin klocka, liksom han velat tvinga tiden att gå efter sin önskan. Men minuterna fortskredo så odrägligt långsamt, och han måste finna sig uti väntans tyngande kval. Ty han väntade, liksom han väntat förut hvarje morgon — väntade att få se

Gretas blå klädning sticka fram någonstades bland de promenerande. Men hon var alltför odräglig, den flickan. Ibland hade han kunnat möta henne i »Paradiset» redan klockan half nio på morgonen; en annan dag hade hon inträffat först en timme senare. Och ändå borde hon kunnat begripa, att han hvarje morgon rent af förtärdes af längtan, innan han fick se henne. Ty nu först hade den stora kärleken kommit i hans lif. Det kände han. Han älskade henne så, som han aldrig älskat någon förut. Hela hans varelse var i uppror. Han kände med sig, att han, om ej annat hjälpte, skulle storma himmel och jord för rättigheten att kalla henne sin. Ja, detta var den stora kärleken. Det kunde ej vara annat. Ty när han i tankarna genomgick de kärlekshändelser, i hvilka han förut varit invecklad, fann han, hvilken himmelsvid skillnad som rådde mellan de hastigt öfvergående passioner, som då behärskat honom, och den stora obetvingliga kärlek, som nu alldeles förbrände honom. Ja, äntligen hade den verkliga, den stora kärleken gripit honom. Men därmed hade icke lyckan kommit. Tvärtom! Aldrig förr hade han känt sig så beklämd och olycklig. Han förtärdes af en inre eld och sade sig själf, att detta tillstånd i längden icke kunde fortfa. Men för första gången i sitt lif var han rädd att bringa saken till afgörande. På sina egna känslor var han säker, men ty värr icke på Gretas. Så snart han börjat anslå en ömmare tonart mot henne,

hade hon genast haft ett gäckeri till hands under påstående, att man vid en badort skulle roa sig och icke vara sentimental. Han hade ändrat sin taktik mot henne flere gånger. Ibland hade han uppträdt pockande och fordrande såsom en segervan fältherre; dessemellan var han hennes ödmjuka tjänare och lydige slaf. Men ännu hade han icke kommit till klarhet om, hvilken taktik var den klokaste.

Denna morgon tycktes hon vilja låta vänta på sig igen. Klockan var redan öfver nio, och hans otålighet ökades. Men ändtligen kom hon dock, och han skyndade sig att göra henne sin uppvaktning.

»Hvad ni har sofvit förskräckligt länge denna morgon. Jag har redan väntat eder sedan tvenne timmar tillbaka, eller åtminstone sedan en timme. Ser ni, hvilket segelväder det artar sig att blifva i dag! Vi måste göra en långtur. Jag har förslaget redan klart. Om en timme kunna vi vara färdiga».

»Är det er mening, att vi två skola företaga den där långturen ensamma?»

»Nej, vi bli naturligen ett helt sällskap».

»Hvilka då», om jag får lof att fråga.

»Jo, ni och jag samt apotekar Sjölander och fröken Ester Dannberg».

»Kallar ni det för ett helt sällskap? Hvar för får ej ingenjör Brauner åtfölja oss?»

»Hm. Om ni önskar det, så —»

»Ja, det önskar jag. Och äfvenså måste ni bjuda fröken Tora Dannberg, samt dessutom ett par fruar och ytterligare en eller annan treflig ungherre, om ni har någon sådan till hands. Då kan det bli roligt. — Men hvart skola vi segla?»

»På bortvägen segla vi inomskärs söderut samt äta middag på Björkö, eller, om vinden är särdeles gynnsam, fortsätta vi ända till Stjernvik, där det finnes en bra restaurant. Jag har redan talat vid min skeppare. Han tror icke, att vinden skall mojna af till natten, utan att vi kunna påräkna en god bris utomskärs på hemresan i afton. Vi kunna därför gärna bestämma oss för Stjernvik. Där finnes för öfrigt hotell, så att vi kunna kampera öfver natten därstädes, om det fordras».

»Förslaget är godt. Om en half timme är jag färdig».

Hvarken Rustan eller hans gode vän apotekaren gifvo sig tid att äta sin frukost ordentligt. Men hvad betydde en sådan småsak som en försummad måltid, när andra allvarliga ting förelågo. Man måste ju först och främst anskaffa tvenne fruar, ty så hade ju Greta befallt, och dessutom måste man förse sig med diverse förråd, som voro nödvändiga vid en längre sjöresa.

Ändtligen efter ett par timmars rastlöst arbete var man färdig att afresa. Vid den tiden voro åtta stycken passagerare instufvade i segel-

båten samt ungefär dubbla antalet korgar. Apotekaren hade nämligen förklarat, att ej alls någon säkerhet förelåge, att man alltid funne en restaurang till hands, så snart man kände sig hungrig och önskade göra strandhugg, hvarför all nödig försiktighet borde iakttagas beträffande hvad som till lifvets nödtorft hörde. Och härutinnan hade löjtnanten instämt. Ingeniören däremot hade alls icke yttrat sig i den viktiga utrustningsfrågan. Öfver hufvud taget hade han alldeles upphört att yttra sig. Han syntes försänkt i lösningen af något mycket inveckladt problem. Under de senaste dagarna hade han ensam drivvit omkring på de kala klipporna å östra delen af Marstrandsön, synbarligen utan mål, ehuru dock alltid återkommande, liksom den vilsegångne, till utgångspunkten för sina promenader: societetshuset med dess park. Med löjtnanten och apotekaren hade han nästan upphört att sällskapa, och i dag hade han låtit öfvertala sig att åtfölja på segelturen, först sedan man uttryckligen sagt honom, att det var fröken Gretas önskan, att han skulle medfölja. Väl kommen ombord, försjönk han genast i egna, djupa funderingar, hvarur han dock oupphörligt rycktes af den kvinnliga ungdomen, som denna dag icke tycktes vilja se några djupsinniga ansikten omkring sig.

Löjtnanten hade ombestyrt, att fröken Greta fått en bekväm plats i båten, samt hade därefter placerat sig själf i hennes omedelbara närhet. Uppenbarligen ville han vara nära till hands,

ifall någon sjöolycka skulle inträffa. Egentligen hade han helst sett, att sällskapet ej blifvit så stort och blandadt, men så småningom fann han sig i situationen samt iförde sig sitt mest strålande lynne.

Detta kunde man dock icke säga, att apotekaren hade gjort, i ty att hans eljest gladlynta anlete för tillfället syntes öfverfaras af den ena skuggan efter den andra. Väl kommen ombord hade han nämligen erinrat sig, att han ej hade något större tal på lager. Tiden hade varit för knapp. Han hade ej hunnit bereda sig. Och nu satt han och grämde sig i sitt stilla sinne öfver oturen i lifvet. Ty tänk dock, hvilken effekt han skulle kunnat åstadkomma med ett större tal öfver till exempel det stora härliga hafvet eller något dylikt poetiskt ämne! Hvad ett sådant tal skulle passat i stil med det hela, och hvilket ypperligt tillfälle för honom att kunna lysa som en förmåga af första rangen! Men ty värr, nu kunde han ej tänka därpå, ty det gafs honom icke tid att förbereda sig på det stor slagna talet, och att utan förberedelse försöka sig på ett sådant vågade han icke. Men sak samma, hans rykte som framstående talare var redan stadgadt, han hade ej behof af flere lagerkransar, hvadan han gärna kunde undvara en ytterligare sådan denna dag. Och under inflytandet af denna tanke uppkalnade äfven hans anlete.

Under tiden hade man passerat »Draget»

samt tagit de båda där utanför liggande »Sumparna» i betraktande. Apotekaren visste att berättas, att tvenne norska skepp därstädes gått i kvaf, hvilken historia förorsakade någon oro hos damerna ombord. Men apotekaren förstod att genast lugna sinnena under förklaring, att han kände dessa farvatten på sina fem fingrar samt för öfrigt var väl hemmastadd uti seglingskonsten liksom uti all annan sport på hafvet, såsom fiske och sälsskytte med mera, hvadan damerna kunde tryggt lita på honom samt vara fullkomligt lugna. Härvid sneglade apotekaren på den vid rodret stående skepparen för att se, hvilket intryck hans tal skulle göra på denne. Men skepparen ändrade icke sin min utan fortfor att lugnt njuta af den mängd guds gåfvor, han hade förankrade i munnen, och hvars stora öfverflöd nödgade honom att då och då med fulländad amerikansk elegans på läsidan utslunga i rymden en svartbrun massa af obestämbär form men med rikligt innehåll i öfrigt. Då skepparen alltså tycktes vilja intaga en neutral hållning beträffande de historier, apotekaren fann för godt att traktera sällskapet med, och då någon annan kontrollant ej fanns ombord, så gaf detta apotekaren anledning att icke stoppa minnet om sina egna bedrifter på hafvet under eno skäppo utan i stället låta det i härligt ljus stråla för sina medpassagerare. Sålunda utpekade han för damerna bland annat det lilla Lundbeck-skäret i stora Silösundet. Skäret utgjordes af en liten klippa,

något urgröpad i midten och lämnande plats och skydd för en skytt. Många strålande soluppgångar sade sig apotekaren hafva bevittnat från denna lilla klippa, där han många timmar i sträck kunnat ligga orörlig på magen i afvaktan på ejderflockarna, som ditlockades af de utlagda vettarna. Antalet sjöfåglar, som han från denna lilla klippa skjutit, kunde han visserligen icke påminna sig, men han nämnde en summa, icke alltför blygsam, som kunde uttrycka det tillnärmelsevisa beloppet. Och återigen sneglade apotekaren hän på skepparen vid rodret, men denne tycktes fortfarande lika oberörd af det som föreföll omkring honom.

Fullkomligt lugnad ämnade apotekaren just fortsätta berättelsen om sina sportbedrifter, då löjtnanten med ens grep ordet ifrån honom. Löjtnanten förklarade sig nämligen hysa vissa tvifvelsmål beträffande apotekarens stora jägarbedrifter, enär man aldrig sett dem förhärligade i tryck. En verklig jägare nu för tiden, resonerade löjtnanten, måste döpa sina jaktbedrifter i trycksvärta, naturligtvis under fullt bevarande af sanningens inregel. Men enär löjtnanten aldrig hade sett sin väns namn i något boklådsfönster, och enär denne således aldrig af trycket utgifvit sina jaktminnen eller sina minnen från klippa och sjö, så hade löjtnanten stor anledning att förmoda, att apotekaren icke var någon sann jägare utan endast en helt vanlig så kallad söndagsjägare.

Härtill genmälde apotekaren mycket saktmodigt, att det visserligen var fullkomligt sant, att han icke, liksom alla andra nutidens stora jägare, hade nedskrifvit sina minnen och intryck från jaktstigen samt publicerat dem för en beundrande läsekrets; men å andra sidan kunde hans gode vän löjtnanten vara öfvertygad om, att inom år och dag skulle detta likvisst vara ett fullbordadt faktum, ty när man, såsom fallet var med apotekaren, inom sig bar på minnet af så många väl utförda jakter, så borde man icke låta sin blygsamhet till den grad taga öfverhanden, att man skulle i glömskans otacksamma flod begrafva dessa stora och dyrbara minnen.

Sedan löjtnanten fått denna förklaring af apotekaren, skingrades hans tvifvelsmål beträffande den senares jägarförmåga, och apotekaren fick ostörd afsluta berättelsen om sina jaktbedrifter i Bohuslänska skärgården. Under tiden passerade man Putten och Hallonskäret. Från detta senare ställe hade apotekaren att berätta om en högst lyckad säljakt, som han därstädes utfört för ett par tre år sedan. Han hade nämligen på en liten klippa, icke större än båten, varseblifvit sexton stycken sälar uppkrupna för att sola sig. Lyckligtvis var han den gången utrustad med ett magasinsgevär, hvadan jaktbytet blef ovanligt rikligt. Visserligen hade han icke fört alla sexton sälarna med sig som jaktbyte därifrån, enär många af de dödskjutna rofdjuren hade sjunkit, innan han hunnit att fiska upp

dem, men så rikligt var dock jaktbytet, att han rättvisligen borde tillerkänts medalj för rofdjurs utrotande.

Ännu en gång sneglade apotekaren hän mot skepparen, men denne nickade endast tyst bifall, liksom för att bekräfta apotekarens uppgifter . . .

Vinden var så frisk och vädret så vackert, att man, efter hållet rådslag, beslöt att utsträcka färden ända till Stjernvik i Göteborgs södra skärgård. Dock ville man göra strandhugg under vägen för att kunna i lugn afäta frukosten nummer två, af hvilken man började känna sig i stort behov, i synnerhet löjtnanten och apotekaren. För den skull gick man i land under Öckerö samt uppdukade korgarnäs innehåll på en klipp-häll, hvarifrån man hade en ståtlig utsikt öfver hafvet och skärgården.

Från denna plats skulle ett storslaget tal öfver hafvets majestät och klippornas skönhet taga sig bra ut, tänkte apotekaren för sig själf, i det han ännu en gång beklagade sin olycksaliga otur att icke hafva haft tillfälle att utarbeta ett första klassens tal för att därmed tjusa sina åhörare. Nu måste han inskränka sig till att för fröken Ester påpeka, hur storslaget vackert allting var, samt säga henne, att han icke visste, hvilket han skulle mest beundra, antingen det skimrande, böljande hafvet, eller klipporna med sina härliga, växlande dagrar, eller den ros som

i fröken Esters person nu förlånade lif åt dessa kala klippor och åt detta skimrande haf . . .

Sedan frukosten var undanstökad, föreslog löjtnanten, att man borde taga en promenad bland klipporna för att räta på benen, innan man åter gick ombord. Detta ansåg man dock vara alltför ansträngande, hvarför man i stället beslöt att uppleta tjänliga gräsmattor, där man kunde för några minuter i lugn och ro njuta af solbadet och den friska hafsbrisen. Med en gammal fältherres skicklighet förstod emellertid Rustan att manövrera så väl, att han sprängde damernas trupp samt fick Greta skild från de öfriga och till honom öfverlämnad på nåd och onåd. Efter denna stund hade han längtat hela dagen, ty han hade tusen saker att säga henne, hvilket icke kunde gå för sig inom båtens trånga område, där det var omöjligt att ostördt kunna samtala.

»Ändtligen får jag rå om er några minuter», började han, »sedan jag hela förmiddagen setat på sträckbänk för er skull. Ni kan ej tro, hvad det pinar mig att ha er så där i min närhet utan att vara i tillfälle att få säga er ett enda ord af allt, hvad jag har på tungan».

»Åh, det har väl ingen hindrat er att säga, hvad ni velat».

»Jo visst, när man har ett halft dussin omotiverade fruar och herrar och unga damer ombord, kan man naturligtvis ej säga, hvad man vill».

»Ni menar, att det varit bäst, om ni och jag varit ensamma på segelturen».

»Ja, större lycka hade jag ej kunnat tänka mig».

»Hvari hade den lyckan bestått, om jag får lof att fråga?»

»Skämtar ni med mig, eller frågar ni allvarligt?»

»Så allvarligt man kan fråga, när man är mätt och lättjefull i solskenet.»

»Det förundrar mig, att ni, som är en så duktig flicka i alla andra fall, aldrig kan förmå er att tänka allvarligt en enda minut, då ni språkar med mig».

»Det är väl ingen kyrkfärd, vi äro ute på! Jag har föreställt mig, att det är en glad segeltur, och då behöfver man minsann icke underkasta sig den stora mödan att tänka allvarligt».

»Ja, men gör detta för en gång! Vill ni ej göra det för min skull, om jag ber er därom? Jag har aldrig bedt er om något förut, och då kan ni väl uppfylla denna min första bön».

»Nå, huru många minuter måste jag vara allvarlig, då?»

»På sin höjd fem minuter!»

»Det lofvar jag — se där, har ni min hand därpå! Men se nu genast efter, hvad klockan är, ty det är minnsann påkostande att vara allvarlig i detta solsken, och ni får ej en enda minut på köpet. Men ack, hvad solskenet dock är härligt! Om här icke funnes tre stycken »omotiverade» herrar, så skulle jag genast plocka af mig alla kläderna samt taga mig ett solbad här

på klippan, och därefter ett hafsbad samt ytterligare solbad — ack, hvad det skulle vara härligt! Nu är jag i stället dömd att ligga överksam härstädes under hela långa fem minuter samt till på köpet hålla mig allvarsam som en kyrkrätta. Tycker ni, att detta artar sig att blifva en glad utflykt?»

»För mig skulle det bli den gladaste utflykt, som någonsin förekommit, om blott ni ville vara riktigt snäll mot mig».

»Är jag icke snäll, som genast beviljar er den första begäran, ni framställer. Nu undrar jag dock, om icke de fem minuterna äro gångna, så att vi kunna öfvergå till gladare samtalsämne?»

»Tvärtom! De utlofvade fem minuterna återstå. Jag kan nämligen icke börja det allvarliga samtalet, förrän ni anlagt en tillräckligt allvarlig min».

»Jaså, är det endast det som fattas. Den saken kan lätt hjälpas. Se hit, nu måtte jag väl se allvarlig ut!»

»Ack, hvad ni är söt, äfven då ni klädt er i allvarets min!»

»Var det denna riksviktiga sak, ni hade att förkunna mig, medan jag skulle vara allvarlig?»

»Åh nej, utropet undslapp mig. Jag är väl ej mer än en vanlig stackars dödlig människa heller! Och som en sådan har man svårt att lägga band på sina känslor.»

»Ja visst, ja! Men nu har det gått två minuter, gud ske lof. Endast tre återstå».

»Hvad ni är hårdhjärtad mot mig! Ni förstår mycket väl, hvad det är, jag har att säga er, och ändå unnar ni mig icke tid att utveckla ämnet».

»Hvilket ämne?»

»Frågan om kärleken mellan man och kvinna!»

»Kors, det var ett högst intressant ämne. Det bör ni antagligen ha mycken erfarenhet uti, och jag motser med spändt intresse meddelandet om edra rön uti saken i fråga. Visserligen har äfven jag liten erfarenhet därutinnan, men det är endast genom en hel massa mer eller mindre naturtrogna skildringar i romaner och så att säga endast genom andra hand. Hvad återigen ni har att förkunna, blir mera omedelbart, det vill säga i första hand, och således ofantligt mycket intressantare och värdefullare . . . Kärleken mellan man och kvinna — ack, hvad det låter vackert! Ni får gärna ytterligare fem minuter på er för att utveckla detta intressanta ämne. Men får jag icke ropa hit äfven de andra flickorna, så att också de kunna få njuta af edert föredrag? Jag lofvar, att vi skola hålla oss allvarliga, alla tre».

»Nej, hvad jag har att säga, är endast för er ensam».

»Det var skada, ty jag önskar så gärna, att äfven andra måtte få njuta af hvad ni kan ha

att anföra i denna poetiska sak. Nu blir det jag ensam. Det blir således endast half njutning. Om jag åtminstone hade det hoppet, att ni hade hållit detta edert föredrag för någon kvinna förut, eller komme att hålla det framdeles för någon annan, så vore det en tröst, och i sådant fall skulle jag kunna kalla edert föredrag tre kvarts njutning för mig. Hur var det måne vid Hallstanäs för några veckor sedan? Då såg ni så himmelskt poetisk ut, att jag sannerligen misstänker, att ni äfven därstädes höll något föredrag om kärleken mellan man och kvinna. Fram nu med sanningen! Kan jag hoppas på, att ni hållit edert föredrag äfven vid ett eller annat föregående tillfälle, så att jag kan veta mig hafva varit icke ensam om njutningen af dess åhörande? Ty, som ni förstår, är det en väsentlig skillnad mellan half njutning och tre kvarts njutning. Den senare är ju hälften större. Men apropos Hallstanäs! Har ni nyligen haft någon under rättelse från Sigrid?»

»Neej».

»Jaså icke! Det var förvånansvärdt.»

Härvid såg Greta upp på löjtnanten med en stadig blick, som denne hade ganska svårt att uthärda.

»Emellertid», fortfor Greta, »tror jag mig dock med säkerhet veta, att ni brevväxlat med Sigrid. Har ni icke gjort det, sedan ni kom hit ned till västkusten? Bekänn sanningen!»

»Joo, det har jag, men blott under första veckan, då jag var i Lysekil».

»Jaså, och sedan har ni slutat därmed?»

»Jaa.»

»Det var mycket illa gjordt af er».

»Tvärtom, det är mycket bra handladt af mig, eftersom jag icke älskar henne mer».

»Ah, ni älskar icke Sigrid mer. Det vill likvisst säga detsamma, som att ni dock en gång har älskat henne — för ett par veckor sedan».

»Det är möjligt».

Rustan började känna sig ganska illa till mods. Samtalet hade tagit en oroväckande vändning. Han var alldeles kringränd. För en sekund funderade han på att stiga upp och gå sin väg, lämnande sin plågoande åt sig själf. Men han kände tyngden af de fjättrar, som höllo honom kvar. Och han stannade.

»Jaså, det är möjligt, att ni älskat Sigrid. Ni är således ej säker därpå?»

»Åh jo! Men det var ingen stor kärlek — endast en liten sommarkärlek. Detta märker jag nogsamnt nu, när äntligen den verkliga kärleken, den stora kärleken har gripit mig.»

»Ack, så intressant! Stor kärlek — liten kärlek — sommarkärlek!»

Nu reste sig Greta upp till hälften och, lutande ryggen mot en sten, fortsatte hon, seende sin kavaljer rakt i ögonen:

»Min bästa löjtnant, jag säger eder ännu en gång, att det var mycket illa handladt af er att

upphöra med brefväxlingen med Sigrid. Ni kanske icke vet, hvad Sigrid är för en sorts flicka? Då vill jag säga eder det: Sigrid är tio gånger vackrare än jag, tio gånger mera beläst än jag, tio gånger mera hemmastadd i husliga göromål än jag samt öfver hufvud taget tio gånger bättre än jag på alla vis. Hon är en sådan flicka, som ni möjligtvis i romanerna kan möta många gånger men i edert lif blott en gång. Och dessutom älskar hon er, och ni har älskat henne. Och en sådan flicka kastar ni bort med en tom fras: sommarkärlek. Ack, ni gudlöse karlar!»

Härmed reste sig Greta upp samt gick med långsamma steg ned mot båten, där sällskapet nu åter började samla sig.

Löjtnanten hade också rest sig upp samtidigt med Greta, men han kände ingen lust att följa henne. Han behöfde ett par minuters ensamhet för att öfvertänka situationen. I första ögonblicket kände han sig hågad att öfvergifva hela sällskapet samt ensam styra kurs till Marstrand igen. Men detta hade varit detsamma som att erkänna sig besegrad. Och detta ville han visst icke. Nej, han skulle kämpa striden till det yttersta. Och han skulle vinna. Ty han förstod nog, hvar skon klämde för tillfället. Det var naturligtvis misshagligt för Greta att veta, att han för endast ett par veckor sedan älskat en annan flicka och öfvergifvit denna. Detta var nu en riktig otur för honom. Ja, han var

född med otur. Åh nej, han var nog född med tur. Det trodde han. Man borde ju aldrig miss-trösta. Och ännu hade han några veckor på sig i Marstrand att reparera sina affärer. Ty flickan skulle bli hans, så sant som en klok och stark och djärf man kunde uträtta något på jorden. Så tänkande återvände äfven han till båten, hvarifrån man nu otåligt ropade honom.

Man satte kurs på Stjernvik, dit man lyckligt framkom efter ett par timmars angenäm seglats.

Löjtnanten åtog sig rumfrågan på hotellet och apotekaren matfrågan på restauranten.

Apotekaren stannade en god stund uppe på den vackert belägna restauranten samt återkom synbart förnöjd. Antagligen hade man utlofvat en ganska ätbar middag. Och apotekaren var endast en svag dödlig, som hade sina svaga sidor här i lifvet.

Därefter tågade hela sällskapet till fots öfver ön för att bada i öppna hafvet, ty badhuset vid Stjernvik föraktade man för tillfället. Damerna stannade vid den inskjutande viken på öns västra sida, men herrarne uppletade djupare vatten längre ut bortom klipporna.

Middagen afåts på restaurantens glasveranda hvarifrån man hade en vacker anblick af segel-leden. Under middagens lopp vaknade ingenjören till lif. Han tycktes hafva löst en del af det svårlösta problemet. Genom sin under senaste tiden visade melankoli hade han blifvit

intressant i damernas ögon, med anledning hvaraf han under hela den gångna dagen varit utsatt för deras ömma omvårdnad och hängifna uppmärksamhet. I synnerhet hade fröknarna Greta och Tora täflat om att göra dagen så angenäm som möjligt för honom. Till gengäld härför höll han under middagen ett anslående tal för damerna, hvilka genom sitt älskvärda humör och skämtsamma lynne beredt de tre stackars herrarne en sådan njutningsrik dag.

Efter middagen greps hela sällskapet, både unga och gamla, af fullständig barnayra. Man gick ut bland klipporna samt lekte »Påfve» och »Udden står och sofver» och alla möjliga andra lekar, man kunde påminna sig. Och sent slöt den kvällen.

Morgonen därpå drack man endast kaffe på Stjernvik, ty frukost skulle afätas ur egna förråd längre fram på dagen uppe på någon klippa, som man under hemfärden komme att passera, och där man kunde landstiga.

Under hemfärden var ingenjören liksom förvandlad. Det var nu han, som tog konversationen om hand, och han visade sig på alla sätt som en fulländad gentleman. Åt damerna ägnade han hvarenda minut, och han befanns oöfverträffad i konsten att få tiden att flyga framåt. Löjtnanten betraktade honom med misstänksamma blickar. Hvad manne föranledt, att karlen blifvit så förändrad sedan gårdagen? Manne han sett löjtnantens snöpliga nederlag uppe på klipphällen

i går? En svartsjuk man kan man misstänka om allt. Ty hans ögon lura öfverallt. Han hade bestämdt förstått, att något försiggått mellan Greta och löjtnanten i går, något som icke gjort den senare glad. Och det var detta, som nu gjorde ingenjören så sprittande glad. Vid tanken härpå gaf löjtnanten denne en föga vänlig blick, men i nästa sekund krökte han underläppen och sprättade ut med fingrarna, ty det stod alldeles klart för honom, att Greta omöjligt kunde föredraga ingenjören framför honom, som ju hittills alltid vunnit seger på de andra herrarnes bekostnad. Han skulle ledigt slå medtäflaren ur brädet äfven denna gång, blott han finge liten tid på sig. Det var Sigrid, som för tillfället stod emellan honom och Greta, men snart nog komme den senare att glömma bort detta, och då skulle allt bli bra. Och vid vågornas skvalp invaggade sig löjtnanten i ljufva drömmar.

Under hela hemvägen voro apotekaren och fröken Ester inbegripna i vetenskapligt samtal. Ämnet, som afhandlades, var botanik. Båda voro hemmastadda i detta ämne, hvadan samspråket var mycket lifligt och för båda parterna högst intressant. Innan båten lade till vid Marstrands brygga, hade de båda kontrahenterna enhälligt öfverenskommit, att, sedan man sålunda teoretiskt hade afhandlat det viktiga ämnet, var det alldeles nödvändigt att genom en praktisk exkursion bringa ytterligare ljus i den botaniska vetenskapens irrgångar. På apotekarens förslag bestämde

man sig för Koön som mål för den vetenskapliga utflykten. Emellertid fann han öns namn vara mycket prosaiskt och ansåg sig därför böra motivera sitt förslag med den förklaring, att ön i fråga vid sin barm dolde tvenne idylliska och förtjusande oaser, Backudden och Rosenlund, där lustgårdens alla träd och örter funnos till ljufligt beskådande. Fröken Ester fann förslaget mycket lockande, men framkastade blygt den anmärkningen, att man kanske borde stöta på äfven det öfriga sällskapet i båten att deltaga i utflykten i fråga. Häremot protesterade dock apotekaren med hela sin själs vältalighet, i det han tydliggjorde, att man icke kunde profanera ett sådant heligt ämne som den botaniska vetenskapen med att till dess gudomliga paradis söka locka och tubba en massa okunnigt folk, som alls ingen botanik förstod och således ej heller kunde njuta af lustgårdens fröjder. Snart nog insåg också fröken Ester sanningen af apotekarens resone-mang, hvadan beslutet att företaga utflykten i fråga på endast tu man hand till slut fattades fullkomligt enhälligt.

Sedan denna allvarliga sak hade afgjorts enligt apotekarens önskan, öfvergingo de båda lärda att afhandla pistillens egenskaper i allmänhet

Vid ilandstigandet i Marstrand förklarade samtliga deltagarna, att segelturen varit mycket lyckad, hvarför man hade stor anledning att hembära sitt tack till arrangören af densamma, löjtnant

Stormfeldt. Denne mottog sällskapet tacksägelser med synbart belåten min, men inom sig kände han sig likväl icke fullt tillfredsställd med utfärdens resultat.

* * *

När man från Arvidsvik företager en promenad till Koöns båda märkvärdigheter, Rosenlund och Backudden, samt vid nedstigandet från stora landsvägen uti den förtjusande oasen väljer gångstigen till höger, så passerar man vid framkomsten till norra sidan af ön en liten gräsplan, beskuggad af fyra ekar, samt försedd med sittbänkar för den trötte vandraren. Midt emot öfver sundets skimrande vatten ser man Instön med ett enstaka liggande sillsalteri.

En vacker förmiddag några dagar efter den nyss beskrifna segelturen till Stjernvik hade en liten sångarfågel tagit plats i en af ofvannämnda fyra stycken ekar. Redan hade han uppsändt åtskilliga klara drillar för att prisa sin lyckliga tillvaro i denna undangömda vrå bland bergen, då med ens hans uppmärksamhet fängslades af en för honom högligen intressant händelse, som tilldrog sig på den gröna planen under honom.

Han hade visserligen många gånger förut sett människor komma promenerande gångstigen därunder samt slå sig ned på sittbänkarna för att njuta af platsens fridfulla beskaffenhet, och han hade sjungit för dem sina vackraste sånger; men

det par, som i dag hade anländt dit, ådrog sig snart nog till den grad hans uppmärksamhet, att han glömde bort att sjunga för att i stället blifva en så mycket mer uppmärksam åskådare.

Med sakta steg hade paret kommit, bärande blommor i händerna, och båda två, både han och hon, hade syntts upptagna af ett, efter hvad den lilla sångarfågeln tyckte sig höra, vetenskapligt samtal. Och man hade satt sig på en bänk, med ett ganska respektabelt afstånd från hvarandra.

Allt detta hade den lilla sångaren betraktat med endast halft öga, ty han var van vid dylika promenerande par. Men så småningom fann han sig föranlåten att skänka paret hela sin uppmärksamhet, ty situationen förändrades — till det bättre, som han tyckte. Han måste hoppa några kvistar längre ned för att nogare iakttaga. Han lade sitt lilla hufvud på sned, och hvad han såg intresserade honom på det högsta. Antagligen för att examinera en sällsynt växt, som paret under vandringen funnit, hade det upphäft det respektabla afståndet mellan sig på sittbänken. Ty icke kunde man taga en sällsynt växt i gemensamt betraktande, om den ena parten satt långt afsides från den andra. Det kunde till och med en liten fågel begripa. Men hvad den lilla sångaren icke kunde förstå, det var att, för att gemensamt examinera en växt, den ena parten måste sitta i knä på den andra. Men så förhöll det sig, och det var onekligen mycket praktiskt

gjordt, samt på samma gång mycket intressant att åse. Och ännu längre ned i trädet hoppade den lilla sångaren. Ack, hvilken poetisk tafla under honom! Hon satt så blygt i hans knä, med armen lutad mot hans skuldra, och han hade omslingrat henne med sina båda armar så kraftigt, som om han fruktat, att den svaga hafsbrisen skulle lyfta henne ifrån honom upp i skyn. Och de kysstes.

Den lilla sångaren blef allt mer nyfiken och flyttade sig ännu några kvistar ned i trädet, och återigen lade han hufvudet på sned, ty det såg för innerligt sött och rart ut, skådespelet under honom. För ett ögonblick funderade han på att slå en glädjedrill för att uttrycka sin lyckönskan till paret, men han teg, ty han nändes icke störa det. Självf hade han firat en liknande högtidsstund för några månader sedan. Han visste af egen erfarenhet, hvad det ville säga att kyssas och smekas. Och hans lilla hjärta upptändes af ömhet mot paret under honom. Han undrade, hvilka de voro, ty han kände dem icke. Icke voro de från Rosenlund eller Backudden, ej heller från Arvidsvik, ty han kände alla människor på ön. Möjligen voro de från Marstrand

Och den lilla sångfågeln's tysta förmodan motsäges icke af de tvenne historiska fakta, att apotekar Agaton Sjölander och fröken Ester Dannberg omskrifna dag infunno sig mycket, mycket sent till middagsbordet å Alphyddan i Marstrand, samt att några dagar därefter deras

förlofning eklaterades vid champagnekorkars smäl-
lande och champagneströmmars brusande.

* * *

Löjtnant Stormfeldt å sin sida försjönk icke till lättja under den tid, som hans vän apotekaren arbetade under högtryck och bevisade sig äga ett sådant strategiskt snille. Han dansade med Greta två till tre danser på hvarje officiell soiré, och däremellan förstod han att anordna små extra danstillställningar, så att hans dam till slut gaf honom det erkännandet, att han var en stilig kavaljer och »alls icke så blaseradt dum och otympligt lat, som en del af badsocietetens öfriga herrar». Hans aktier syntes således stiga i värde. Åtminstone stodo de ett godt stycke öfver pari, när han arbetat sig igenom de tre första vec-korna vid badanstalten. Därefter kommo några i hans tycke obeskrifligt lyckliga dagar, ty Greta började nu tillåta honom att ensam få åtfölja henne på hennes promenader kring Marstrandsön.

Alltsedan utflykten till Stjernvik hade han visligen aktat sig att säga henne ett enda ord af dem, som han egentligen hade på tungan att säga henne. Han hade slagit in på en ny taktik samt gjorde märkbara framsteg, och han var glad där-öfver samt beundrade sin egen skicklighet.

Men under tiden nalkades dagen, som herrskapet Ståle bestämt för sin afresa från badorten, och den afgörande drabbningen stod för dörren.

Ty löjtnanten var nu fullt besluten att låta Greta resa därifrån blott såsom sin. Bättre tillfälle än nu skulle aldrig gifvas honom att vinna henne. Detta förstod han, och han beslöt att handla därefter. Nu eller aldrig blef hans lösen. Men dagarna gingo, och intet afgörande kom till stånd, helt enkelt af den anledningen, att han icke vågade öppna striden. På så sätt hade man kommit ända till dagen före afresan.

Solen hade för en god stund sedan passerat zenit, och man började samlas i badhusparken för att njuta af orkestermusikens därstädes. Där såg man bland andra de båda fröknarna Dannberg, men deras uppvaktande kavaljer, apotekaren, tycktes i dag försummat sig. Likaså voro löjtnanten och Greta ännu icke tillstädes. I öfrigt var hela kottetiet närvarande.

Snart fick man dock se apotekaren i antågande, skinande glad som vanligt — ja, till och med gladare än vanligt. Han kom med brådskande steg och munnen halföppen. Synbarligen hade han något viktigt att förkunna.

»Lilla söta Ester, du får ursäkta mig, att jag låtit dig vänta i sju minuter, men det satt tre herrar före mig på rakstugan, och detta fördröjde mig. Men jag har likvisst haft en klassisk stund under min väntan. Ja, detta är en härlig stad — det har jag ju alltid sagt: För våra nerver hafva vi det friska, svalkande vattnet, för våra lungor hafva vi den rena, härliga hafsbrisen, för våra ögon och hjärtan hafva vi söta

flickor, och för själen hafva vi — ja, därom måste jag berätta en liten historia särskildt. Jag kommer, som jag nyss nämnde, från stadens barberare, som för öfrigt tillika är skraddare. Han är en intelligent man, och jag har alltid nöje uti att samspråka med honom. Så gjorde jag äfven denna gång. Och samtalet föll på stadsfullmäktige uti staden. 'Vi äro tjugu stycken stadsfullmäktige härstädes', sade skraddaren-barberaren. Detta fann jag vara ett ganska respektabelt antal och uttryckte därför min förvåning öfver, att man kunde åstadkomma så många stadsfullmäktige i en sådan liten stad, men fick ögonblickligen till svar: 'Åh, vi få naturligen taga med allt möjligt rask!'»

»Ja, du är en lycklig karl, broder apotekare, som har så stor nytta och nöje af din vistelse härstädes», inföll ingenjören suckande. »Du är en afundsvärd man, som tager dig till rätta i lifvets alla förhållanden. Jag har nästan lust att låta klippa bort mitt helskäg, så att äfven jag kunde få dylik njutning för min själ inne hos stadens Figaro.»

Fröken Tora betraktade ingenjören med ömt intresse. Med kvinnans skarpblick förstod hon orsaken till ingenjörens melankoli, och hon skulle så gärna hafva tröstat honom, om hon sett någon utväg härtill. Ty hon hade ett känsligt hjärta, fröken Tora, och hon ömmade för sina lidande medmänniskor.

Nu fick man se Greta och löjtnanten komma antågande i öfre änden af parken. Paret såg ståtligt ut, och mångas ögon vändes mot det samma, och man hviskade. Ty naturligen visste hvarenda badgäst på platsen, att det låg kärlek i luften mellan Greta och löjtnanten. Och skvallret hade redan fått mycket att syssla med.

Greta såg strålande vacker ut. Hon pratade lifligt med sin kavaljer, och vid framkomsten till sällskapet, som väntade henne, utropade hon glad och ifrig:

»Kunna ni tänka eder, hvad kungen nyss sade till mig däruppe på tennisplanen vid fästningen! Jo, han tacktes säga: 'Mina svenska färger kläda dig utmärkt, mitt barn.' — Och nu skall jag aldrig bära andra färger än blått och gult i all min tid. Ack, hvad kungen är rar, och en sådan gentleman han är! Han inbjöd mig att spela ett parti tennis — ack, hvad han är ståtlig och rar, och tennis spelar han riktigt bra! — Hvad jag är ledsen, att jag måste resa härifrån i morgon. Här är den gudomligaste plats på jorden. Men farväl så länge — nu vill jag taga en promenad före middagen.»

Därmed aflägsnade hon sig från sällskapet, lämnande löjtnanten kvar därstädes. Men denne lät sig icke så lätt afskedas. Med några få steg upphann han henne samt frågade i sakta ton:

»Tillåter icke fröken Greta, att jag åtföljer på promenaden?»

»Nej, tack! Icke denna gång!»

»Men detta är ju sista gången, ni promenerar härstädes, åtminstone för denna säsong, och då är det i sanning bra hårdt att neka mig medfölja, ty att bygga på nästa gång duger icke.»

»Just därför att det är sista promenaden, vill jag vara ensam. Jag ämnar säga farväl till mina favoritplatser uppe bland klipporna, och då önskar jag intet sällskap.»

»Är detta verkligen edert allvar?»

»Parfaitement!»

»Det vill säga, ni har hjärta att köra bort mig — att afskeda mig.»

»Alldeles riktigt! Au revoir!»

Löjtnanten blef så ond, att han vände henne tvärt ryggen samt aflägsnade sig med snabba steg. Han gick direkte hem till sig samt kastade sig på en soffa. Han var som i feber. Hela hans kropp skälfdde, och tankarna hvirflade rundt utan mål. Till slut fick han dock en sak klar för sig: han hade varit en feg stackare, som sprungit sin väg utan strid. Nej, det dugde ej. Han skulle minsann visa, att det fanns mod i kroppen på honom. Nu eller aldrig. Inom en half timme skulle flickan tillhöra honom, så sant som han hette Rustan Stormfeldt och var en stark och klok och djärf man.

Med detta beslut sprang han upp från soffan samt begaf sig med hastiga steg ut på gatan samt vidare hän upp bland klipporna. Han kände Gretas promenadvägar och favoritplatser och hoppades snart finna henne. Och mycket riktigt,

där upptäckte han henne, liggande utsträckt på klippan samt stirrande utåt hafvet. Hon varseblef ej honom, förrän han var alldeles inpå henne. Emellertid förändrade hon ej sin ställning utan kvarlåg, med blicken fortfarande riktad utåt hafvet. Hon låtsade ej alls om löjtnantens ankomst.

En lång stund betraktade han henne under tystnad. Han fann det alldeles onödigt att förklara anledningen till sin ditkomst. Öfver hufvud taget ansåg han nu, att han ej behöfde förklara henne något, icke ens sin kärlek, ty den kände hon förut. Han endast åstundade att få taga henne i sina armar och kyssa henne och smeka henne och krama henne. All oro och rädsla voro bortblåsta. De barnsliga skrupler, han förut känt beträffande henne, hade flugit sin kos. Nu var han endast den djärfve mannen, ty handlingens stund var inne.

»Greta!»

Han fick intet svar, hvarför han ännu en gång upprepade:

»Greta!»

Utan att förändra sin ställning, svarade hon:

»Var god observera för det första, att jag heter fröken Ståle och för det andra, att jag vill vara med fred.»

»Då förklarar jag å min sida för det första, att jag fortfarande kommer att kalla dig Greta, och för det andra, att jag alls icke ämnar lämna dig med fred. Se mig rakt i ögonen och säg, om jag nu ser ut, som om jag vore hågad springa

min väg. Nej, nu måste det vara slut med skämtet från din sida. Jag kan ej fördraga det längre. Du vet, att jag älskar dig så, som en man ännu aldrig älskat en kvinna, och nu är jag hitkommen för att säga dig, att du måste bli min. Ty jag uthärdar ej att vänta längre. Jag kväfs af denna ovisshet, och min längtan att kyssa dig, att smeka dig, att krama ihjäl dig blir mig öfvermäktig. Säg mig, Greta, du vill ju bli min! Jag skall bära dig på mina armar öfver jorden, så att du ej stöter din lilla fot mot stenen, jag skall kyssa dig så, som ännu aldrig en man har kysst en kvinna, och jag skall älska dig ända till mitt sista andedrag. Säg mig, Greta, du vill ju bli min!»

Greta låtsade ej höra honom utan låg fortfarande stilla på klippan, blickande utåt hafvet. Löjtnanten såg på henne samt pressade samman sina läppar.

»Greta!»

Intet svar.

»Fröken Ståle!»

»Ah, är ni kvar här ännu, envisa människa! Jag har ju sagt, att jag vill vara med fred. Ni fördärfvar alldeles stundens högtidlighet för mig. — Ack, hvad vågorna bryta sig vackert mot Malepert!»

»Greta! Du gör mig vansinnig. Hvarför ligger du så där och låtsas om ingenting. Egentligen borde jag bli ond på dig, men det kan jag ej heller, ty du är alldeles för söt och vacker,

men — om du ej ger mig en kyss godvilligt, så tager jag en med våld.»

»Åh, ni skulle våga!»

Greta hann knappt säga ut meningen, förrän löjtnanten böjde sig ned öfver henne, grep henne med båda händerna om hufvudet samt passionerad tryckte sina läppar mot hennes. Efter en sekunds förlopp släppte han henne samt rätade å nyo upp sig.

Greta reste sig upp till hälften, vände sina ögon för första gången fullt mot honom samt sade:

»Smakade det godt? Märkte ni, att jag knep ihop mina läppar — kanske ni vill ha ytterligare en dylik god kyss — men nej, nu kan skämtet vara slut, ty det behagar mig alls icke — och rent ut sagdt, ni är oförskämd, min herre!»

»Nej, jag är kär».

»Men jag är alls icke kär i er och därför beder jag er ännu en gång att lämna mig i fred».

»Jaså, ni är icke kär i mig — men då måste ni vara det i någon annan, kanske i den där lismande ingeniören, som springer och suckar omkring er hela dagarna. Åh, om jag trodde det vara sant, skulle jag vrida nacken af honom redan innan solen sjunkit i hafvet denna afton. Ty min skall du bli, Greta, så sant som det finnes kärlek på jorden».

»Gå er väg!»

»Nej, icke ensam! Men följer du mig icke godvilligt, så tager jag dig med våld på mina armar — men vet du hvarthän det då bär? Jo, till hafvet. Hafvet skall famna oss, hafvet skall bli vår svällande brudsäng, ty ingen annan man skall du någonsin tillhöra utan endast mig, äfven om vår bröllopsstig måste gå genom dödens port. Men hvarför vill du tvinga mig dithän! Vi äro båda så unga, och hela lifvet ler emot oss — ack, Greta, haf förbarmande med mig!»

»Hvad pratar ni för nonsens! Jag tror solskenet har slagit er åt hufvudet. Gå ned till bassängen och tag er ett kallt bad — det skall göra er godt!»

»Akta dig, Greta! Jag skall visserligen gå åstad och taga ett kallt bad. Men vid den lefvande guden skall icke äfven du medfölja i det badet. Det är endast hundra steg till hafsstranden. På en minut bär jag dig till vår brudsäng. Ack, hvad det skall bli skönt att känna, hur du omslingrar mig i dödsögonblicket! Den sekunden kommer att uppväga alla de timslånga kval, du hittills låtit mig utstå.»

Nu såg Greta upp på honom igen. Ja visst! Mannen menade allvar. Hemska beslutsamhet lyste ur hans ögon. Men ej för ett ögonblick tappade hon fattningen, den morska Greta. Hon gjorde, hvad hennes fiende i detta ögonblick minst af allt väntade, att hon skulle göra — hon brast i skratt samt kastade sig rak lång på marken.

»Hahaha!» skrattade hon — »jag börjar förstå, hvad ni menar. Vi skola dö i skönhet tillsammans. Bravo! Utmärkt! Hahaha! Men var då så snäll att tala om för mig, hvari skönheten består. Först dränkes man som en katt, och sedan får man ligga på hafsbottnen som bete åt ålar och krabbor. En härlig död i skönhet, minnsann! Eller hur? Ni är verkligen alltför kostlig. Hahaha! Ursäkta mig som skrattar, men jag har ej haft så roligt på länge. Vill ni ej göra mig det nöjet sitta ned, så få vi vidare afhandla detta utomordentligt intressanta ämne. Men för all del, se icke så butter ut, ty då narrar ni mig att skratta ändå mer. Hahaha! — Men hvarför bär ni icke ett par tre stycken revolverar på er? Genom en revolverkula kan man också dö i skönhet, notabene om kulan träffar ordentligt. Jag har läst om, att revolverkulor hafva en viss benägenhet för att skena åt sidan, vare sig man siktar på hufvudet eller bröstet. Hufvudets ben äro hårda och likaså reffbenen, och kulan vill, som sagdt, gärna slinta mot dem. Då blir man endast sårad i skönhet, och det är just inte mycket poetiskt. Nej, tacka vet jag ett kilogram stryknin! Det är verksamt och mycket läskande — synd blott, att man får sådana rysliga magplågor af det. Har ni haft magplågor någongång? Inte! Nå, då vill jag rekommendera ett par kilo stryknin eller tjugu buntar svafveltändstickor; men på samma gång ni tar in denna läckra medicin vill jag råda er att eftertelegrafera doktor

Jonson från Stockholm, på det att han må kunna pumpa er, ty ni kommer att ångra er i samma ögonblick, ni sväljt medicinen — ja, ni kommer att ångra er för magplågornas skull. Ty magplågor äro någonting rysligt, och att dö genom magplågor är bestämdt inte skönt. Men hur är det fatt? Ni har verkligen tagit på er en min, som om ni redan skulle ha magplågor. Hahaha! Men det är synd att skratta åt en sjukling. Därför vill jag bli allvarsam igen samt torka bort skrattets tårar ur ögonen.»

Löjtnanten hade under tystnad betraktat henne hela tiden, hon pratade. Han var synbarligen bragt ur fattningen, och stridiga känslor stormade inom honom.

»Greta, du är ett barn», började han, »jag har icke hjärta att göra dig något ondt. Du skall få lefva — endast jag skall dö. Ty hvad har lifvet för värde för mig utan dig! Men nu ber jag dig: Gå din väg, ty jag kan komma på andra tankar igen, och i dag kan jag icke svara för mina handlingar.»

»Åh, gå er väg själf! För resten är jag icke rädd för er. Kommer ni mig nära en gång till, så sticker jag er med min hattnål. Kom ihåg det!»

»Ja, jag skall gå min väg, men först måste du säga, att du förlåter mig. Förlåt mig, Greta!»

»Jag förlåter er gärna, och icke blott det, utan jag vill också tillägga, att jag hyser en viss beundran för er af den orsak, att ni är en djärf man — ty ni har vågat kyssa mig. Adjö!»

»Farväl, Greta! Lef väl!»

Greta såg efter den bortgående. För ett ögonblick genomfors hon af tanken att kalla honom tillbaka. Ty han var dock en man och ingen vanlig backhare — och männen voro så tunnsådda nu för tiden. Visserligen hade han för en stund sedan talat och handlat öfveriladt, men hon förlät honom, ty han var dock en man, en djärf man, en man, som älskade henne. Och ännu en gång genomlopp henne tanken att återkalla honom. Men, nej! Det var bäst, att han gick sina färde . . . Men hvart gick han, och hvad skulle han taga sig till? Hon kände sig orolig för hans skull, och äfven kände hon medlidande med honom. En liten ömhetens gnista genomfor henne. Månne hon skulle återkalla honom? Åh nej! Han var redan utom hörhåll, och det var bäst att låta honom gå.

Men hade den bortgående kunnat se den lilla ömhetens gnista, som flög genom Gretas hjärta, då hon förstod, att han för alltid gått ifrån henne — hade han vetat af denna gnista samt vändt åter och ännu en gång gjort ett försvifadt anfall, kanske han då vunnit seger — ja, kanske . . .

I stället gick han nu bort som en dödsdömd man — som en dödsdömd, ty han hade själf dömt sig till döden, och han var en man, som kunde bringa ett fattadt beslut till verkställighet. För några ögonblick sedan hade han visserligen äfven dömt Greta till döden

men icke fullföljt detta beslut. Men denna dom var öfverilad och hade skett i ett ögonblick, då han icke var mäktig att tygla sina känslor. Nu däremot var han lugn och själf medveten om, hvad han företog sig, och han kände, att det var med fasta steg, han vandrade mot döden. Ty hvarför skulle han lefva? Hvarför skulle han framläpa ett lif, icke värdt att lefvas, ett lif utan mål? Nej, tusen gånger nej! Och ingen skulle kunna klandra honom för hans handling. Ty han var ju sin egen herre och själf bestämmande öfver sitt väl och ve. Och hvad han företog mot sig själf, angick icke världen.

Nyss hade han stått i begrepp att begå ett brott, men han hade ånkrat sig i samma ögonblick, han fattat beslutet, och han kände sig stolt öfver sig själf. Gretas barnsliga pladder hade räddat henne. Eller kanske det var hennes käcka humör, som hade besekrat honom? Hvilket som helst — han kände sig stolt öfver sig själf, stolt öfver den seger, han vunnit öfver sig själf, ty nu kunde han gå bort med rena händer och obefläckad ära — åtminstone i sina egna ögon. Han hade varit nära att göra sig till en bof, — ty hvad rätt hade han haft att döda Greta — men han hade erhållit förlåtelse för det tillämnade skurkstrecket, och det gladdede honom. Förlåtelsen bevisade, att Greta icke var någon småaktig, trångbröstad kvinna, utan en högsint kvinna, som fattade, att en man kunde hafva sina svaga ögonblick, då han icke var till-

räknelig för sina handlingar. Och vid tanken på hennes högsinhet kände han sin kärlek flamma tusenfaldt starkare än någonsin. Men hon älskade icke honom tillbaka. Och därför måste han dö. Ja, han måste dö. Men icke så, att det väckte skandal. Ty han var dock en gentleman. Utan han ville försvinna tyst, obemärkt, långt bort från Marstrand, långt bort från fäderneslandet. Ja, redan denna afton ville han packa sina kappsäckar samt med segelbåt begifva sig till Göteborg för vidare befordran ut någonstädes, där ingen kände honom, och hvarifrån han kunde anträda resan till det stora okända, till landet bortom detta, till landet med de sköna, härliga jaktmarkerna, hvarifrån ännu ingen återvändt

V.

Ah, hvad hästarna sprungo långsamt! Den ensamme resenären i den tvåspända jaktvagnen kunde verkligen mista sitt humör för mindre, när han tänkte på, hur dyrbar tiden var. Och ännu återstodo ett par tre kilometer till hemmet. Nej, han måste sätta lif i kusken:

»Ohoj, min käre Andersson, ni har visst glömt bort att köra ett par hästar under dessa fem veckor, jag varit frånvarande!»

»Det är nog möjligt, herr häradshöfding! Tiden har varit lång, när häradshöfdingen har varit borta, och både jag och hästarna hafva blifvit sömniga, men nu skall det väl bli nytt lif i spelet igen.»

»Nå, låt se på det! Om fem minuter måste vi vara framme vid Hallstanäs!»

Sigrid stod på verandan och välkomnade brodern. Syskonen gladdes åt återseendet, och man hade många frågor att göra hvarandra.

»Jag har hört af Andersson, att all rågen är under tak, och att större delen af hafren är skuren. Hur tyckes skörden arta sig?»

»Bra, som jag tror!»

»Godt, min lilla Sigrid, då skall du få se, att debetsidan i dina böcker skall uppvisa ett stort plus för innevarande år».

»Åh, det är icke så säkert!»

»Är det icke säkert? Jo, min lilla syster, det kan jag slå vad med dig om! Vinner jag icke vadet, så förstår du icke ett dugg af bokföring».

Sigrid såg på brodern med skum blick. Hon visste nog bättre än han, att deras affärsställning gick bakåt, oaktadt åkern gaf god skörd. För ett ögonblick hade hon på tungan att säga honom hela sanningen samt tala allvarets ord med honom, men hennes systerliga hjärta krympte tillsammans vid tanken på den misräkning, brodern skulle erfara, när han fick kännedom om affärsställningens dåliga läge, och hon beslöt att uppskjuta meddelandet härom till längre fram. För öfrigt hade hon egna angelägenheter att tänka på, som lågo henne ännu närmare om hjärtat, och hon brann af nyfikenhet att ur Ottos mun erfara, huruvida de tvifvel, som gnagde henne, voro berättigade. Sedan fyra veckor tillbaka hade hon icke haft något bref från Rustan, och hennes oro var stor.

Först sedan frukosten var afäten, vågade hon upptaga det farliga ämnet:

»Hvar skildes du vid löjtnant Stormfeldt och ingenjör Brauner?»

»I Lysekil för fyra veckor sedan!»

»Hvad säger du, i Lysekil för fyra veckor sedan?»

»Just precis! Gösta kom då öfver till Lysekil från Marstrand samt tog Rustan med sig dit, och sedan har jag ej sett någon af dem».

»Äro de ännu kvar i Marstrand? Herrskapet Ståle hemkom för endast ett par dagar sedan, och jag har ännu ej hunnit få reda på några nyheter genom dem. Jag har ringt upp Greta i telefon, men hon bara skämtar som vanligt samt säger, att i Marstrand voro skapelsens herrar galnare än vanligt».

»Hm. Har hon ej sagt något mer?»

»Nej!»

»Då kan jag berätta dig, att de icke äro kvar i Marstrand. På Grand Hotel Haglund i Göteborg hörde jag nämligen i går, att de båda nyligen varit där, fast på olika tider, det vill säga, med en dags mellanrum. Gösta hade köpt biljett till Stockholm och Rustan till Berlin».

»Hvad säger du, till Berlin?»

»Ja, till Berlin!»

Sigrid vände sig bort. Blodet strömmade till hennes hjärta, och hon kunde med knapp nöd hålla tillbaka sina tårar.

Brodern såg förstulet på henne. Han öppnade sin mun liksom för att säga något, men hejdade sig samt förblef tyst. Han såg, att un-

derrättelsen smärtade henne djupt, men han hade för tillfället inga tröstens ord att uttala.

Sigrid gick med sakta steg ut ur rummet, satte på sig hatten, lockade på Caro samt begaf sig utåt vägen, som ledde till hennes kulle i skogen. Ty dit längtade hon för att få vara ensam med sina tankar.

Så snart hon kommit utom synhåll för brodern, kunde hon ej längre hejda tårarna. Och ännu en gång droppade de ned på vägen och på hennes skära klädning liksom en gång för några veckor sedan. Hon hade i dag påtagit den skära klädningen, ty hon hade haft ett svagt, ett mycket svagt hopp, att brodern skulle haft Rustan i sällskap till Hallstanäs. Men däraf vardt intet. I stället hade Rustan rest till Berlin. Nu förstod hon granneligen, att allt var slut dem emellan. Hon hade visserligen anat det länge, men likväl försökt invagga sig i en svag förhoppning, att Rustan ledsnat på att skriva bref till henne, men i stället personligen skulle infinna sig tillsammans med Otto. Ty han hade ju lofvat att återkomma. Men ack, allt var förbi! Hon hade blifvit uppväckt från den korta, men ljufva drömmen om kärlekslycka. Det var ett grymt uppvaknande, och hon kunde icke bära den nakna verklighetens tunga börda.

Framkommen till sin kulle, eller till hans kulle, som hon under senaste tiden älskat att kalla den, satte hon sig, alldeles öfverväldigad af sorg, på marken. Hennes trogna Caro hade med

möda följt henne till kullen, men äfven om det gällt hans lif, hade han icke kunnat låta matmodern gå ensam, ty det kloka djuret märkte alltför väl hennes sorg, och att hon var i behof af tröst. Men hur skulle han kunna trösta henne? Han hade ju icke talets gåfva, och att kunna blanda sina tårar med hennes var honom icke förunnadt. Men han lade sig ned bredvid henne, såg på henne med sina kloka ögon, slickade henne på handen samt slog svansen sakta mot marken.

Men när Sigrid såg dessa tecken till deltagande från det trogna djurets sida, så strömmade hennes tårar ännu stridare, och hela hennes slanka kropp skakades af sorgutbrotten. Hon slog sina båda armar om djurets hals samt lutade sitt hufvud mot hans, framsnyftande:

»Caro, kära min Caro, du är den trognaste vännen, jag har. Du är den ende, som förstår mig och deltar i min sorg. Du ensam var vittne till den korta lyckliga stund, som jag en gång tillbragte vid hans sida på denna kulle. Caro, min Caro, hvad jag är olycklig!»

Caro såg på henne med en lång blick. Därefter föll hans hufvud plötsligt tungt mot marken.

»Caro, min Caro!»

Men Caro kunde ej längre vifta med svansen eller slicka sin matmoder på handen. Hans gamla bräckliga hjärta hade ej kunnat uthärda förnimmelsen af matmoderns stora sorg, utan

den flämtande lifslågan hade slocknat. Hans lifsgärning var till ända. Han var död.

Flere sekunder förgingo, innan flickan fullt fattade den nya olycka, som drabbat henne genom Caros död, men så med ens stod sanningen klar för henne, och med ett högt skrik föll hon afsvimmad ned öfver det döda djuret.

I denna ställning fann henne Otto, när han en stund senare infann sig på kullen, dit han gått för att söka henne och för sin del söka trösta henne i den sorg, som han förstod tyngde henne.

Med möda återkallade han henne till medvetande. Den troгна Caro kunde han däremot icke hjälpa, ty denne låg med för alltid brustet öga.

VI.

Det var midnatt, men oaktadt den sena timmen förspordes ett jäktande lif i hamnen vid Trelleborg. Man beredde sig att afsända ångfärjan på den nattliga routen till Sassnitz, och så småningom fylldes ångaren af passagerare, resgods och järnvägsvagnar.

Bland de förre märktes en högväxt man med militärisk hållning, otåligt vandrande upp och ned på det lilla öfverdäcket. Natten låg mörk öfver hafvet, och mörkt var det äfven i hans sinne, ty det var hans sista natt i detta lifvet. Det hade visserligen varit hans afsikt att söka döden längre bort från fäderneslandets gränser. Men hans lifsleda var för stor. Han kunde icke vänta längre. I denna natt ville han försvinna tyst och obemärkt. Ett hopp från ångbåten, och allt skulle vara slut. Ingen människa skulle få aning om, att Rustan Stormfeldt hade drunknat; och om man äfven kunde uppdaga

detta, så skulle dock ingen kunna säga annat, än att en ren olyckshändelse förelegat. Så resonerade den högväxte mannen på öfverdäcket sakta för sig själf.

Men hans otålighet växte, ty aldrig blef man färdig med instufningen af resgoods och passagerare och järnvägsvagnar. Det var ett erbarmligt sölande, och minuterna växte till timmar i hans föreställning. Man borde dock ha förstått, att han hade brådt, brådt att komma ur hamnen och ut på hafvet samt brådt att i det djupa, svala vattnet få kväfva den eld, som förtärde honom invärtes.

Han hade ej skrivit afskedsbref till någon, ty han ville ju försvinna tyst och obemärkt. Och för öfrigt var han ej skyldig räkenskap inför någon. Hans föräldrar voro döda för länge sedan, och Sigrid, ja, Sigrid — hon hade nog redan glömt honom, ty kvinnorna voro ett falskt släkte, det kände han inom sig. I dag ett tycke, i morgon ett annat.

Den enda människa, han verkligen högaktade och respekterade, var Otto, och beträffande honom kände han samvetsagg, ty hans bortgång skulle komma att förorsaka vännen Otto stor smärta. Det visste han. Men icke kunde detta förändra saken eller rubba hans beslut. Ty det var bättre att med ens komma till slutet än att så småningom förtäras af den ohyggliga eld, som rasade inom honom.

Men plötsligt, midt under den häftiga pro-

menaden, stannade han. Som en blixthade ett minne slagit ned öfver honom — minnet af det löfte, han en gång gifvit Otto vid bivackens eld under fisketuren till skogstjärnen i Eldhammarskogen. Han torkade kallsvetten ur pannan. Men det var ju alltför löjligt. Icke kunde han uppskjuta med döden ett helt år, blott därför att han en gång på skämt gifvit Otto ett dylikt barnsligt löfte. Otto hade dock menat allvar, fullkomligt allvar, då han affordrat Gösta och honom löftet i fråga. Ja, Otto hade menat allvar, det förstod han mer än väl. Men skulle detta nu få inverka på hans beslut att omedelbart döda sig? Åh, det skulle det visst icke få göra! Han förbrändes ju invärtes. Lifvet var honom outhärdligt. Men ett löfte är och förblir dock alltid ett löfte. Han skalf i hela kroppen och måste ännu en gång torka kallsvetten ur pannan.

Ännu aldrig hade han brutit ett af honom affordradt löfte. Ett ord, en man! Men denna gång var det något förskräckligt att tänka sig, att han måste framsläpa ett helt långt år under sådana kval, som söndersleto honom. Dock ville han icke såsom gentleman göra sig till löftesbrytare. Af hänsyn till Otto och det löfte, han gifvit denne, ville han lefva ytterligare ett helt år, om han icke innan dess dukat under för de kval, som tärde honom. Man räknade i dag den sjunde september. Till den sjunde september nästkommande år ville han således låta döden få an-

stånd. Då kunde icke Otto kasta sten på hans minne, och själf behöfde han icke känna sig som löftesbrytare. Han skulle skaffa sig läkarbetyg utomlands samt insända ansökan om permission för ett helt år. Det vore hederligt handladt, och han skulle icke komma att strykas som en bortsprungnen hund ur rullorna. Ja, så skulle det blifva.

Båten hade äntligen löpt ut från hamnen och passagerarna hade skyndat sig att uppsöka sina soflytter. Endast Rustan Stormfeldt kvar-satt ännu å öfverdäcket, icke aktgifvande på, hvad som hände omkring honom. Den disiga nattvinden, som allt kallare svepte omkring honom, kände han icke. Han endast stirrade ut i den mörka natten, sökande att på vågornas kammar framtrolla den syn, som för hans inre öga alltid föresväfvade honom: Greta och hennes blå klädning. Greta, iförd blå klädning, hade så vuxit fast i hans föreställning, att han ej kunde tänka sig Greta utan att på samma gång se den blå klädningen framför sig. Greta och den blå klädningen bildade i hans ögon ett harmoniskt helt.

Han kvarsatt å öfre däcket ända till klockan fyra på morgonen, då båten löpte in i Sassnitz Hafen. Det var med knapp nöd, han då kunde förmå sig att uppsöka sitt resgods i och för förtullning samt instufning i den järnvägs-vagn, som skulle föra honom till Berlin.

Han gick liksom i en dröm. Egentligen

kunde han icke förstå, hvarför han skulle nedlåta sig att syssla med en sådan bagatellsak som resgods. Han var ju en lifdömd man och hade ej vidare behof af några bekvämligheter. Och allting föreföll honom så ofantligt intresselöst. Själf hade han haft sedan flera veckor tillbaka ett enda stort intresse: Greta. Nu var hon för alltid förlorad för honom, men intresset för henne fortlefde alltjämt. Det och intet annat. Och icke kunde han förstå, att någon människa kunde hysa annat intresse än han. Det var ju högst löjligt detta, att alla människor, han gaf akt på under tåguppehållen vid dessa tråkiga stationer å den nordtyska sandslätten, syntes så intresserade af det arbete, de hade för handen, och syntes så belåtna med sin tillvaro i öfrigt. Högst löjligt, i sanning! Visste de då icke, att det fanns en vacker flicka med blå klädning däruppe någonstädes i Sverige, en vacker flicka, som hvar och en måste längta efter att få trycka till sitt hjärta? Nej, de tycktes icke hafva samma längtan som han! Högst besynnerligt! . . . Men hvarför kunde de se så belåtna ut, fastän ofta deras uniformer blänkte trådslitna? Ja, hvarför? Egentligen var det dock ett oskick att kläda nästan ett helt folk i uniform. En herreman kunde hålla sin uniform snygg, men en arbetare aldrig, och en fläckig och trådsliten uniformsrock var bra mycket fulare än en smutsig och lappad blus. För ett ögonblick veko hans tankar bort från den blå klädningen, och han kriti-

serade. Men i nästa sekund irrade de åter till den uppställda frågan, hur människorna kunde se så belåtna ut och synas intresserade af det för handen varande arbetet, det ville med andra ord säga: hur de kunde hysa annat intresse än han. Ty hans intresse var naturligtvis störst och borde väl uppfylla hela mänskligheten.

Nu passerade man Pasewalk. Där tycktes en såg finnas, ty genomsågade timmerblock lågo uppradade utanför stationshuset. Besynnerligt, att det fanns människor, som kunde hysa intresse för dylikt arbete! Själf hade han aldrig hunnit att få se sågen eller järnbruket vid Eldhammar, hvilket Otto lofvat visa honom. Det var skada, ty han skulle vilja hafva sett Gretas såg och hennes järnbruk, ty det var ju hennes, då hon naturligen var den härskande feen på Eldhammar. Men nu blåste tågföraren utaf tåget, och inspektoren stod lugn och belåten blickande efter det bortilande tåget. Men hur kunde denne se så lugn och belåten och intresserad ut? Visste han då icke, att däruppe i Sverige fanns en flicka med blå klädning, efter hvilken alla måste längta? Nej, han tycktes icke veta det, eljest kunde han icke sett så belåten ut. Högst besynnerligt!

Usch, hvilket platt land! Det var själsmördande att åka genom detsamma. Men hvad betydde för öfrigt det, hvar han åkte. Han var ju en man, som förlorat intresset för lifvet, en lifdömd man. I alla händelser kvarstod dock det faktum, att landet var gränslöst platt. Ej under-

ligt således, att tyskorna voro plattfotade, som måste trampa på ett sådant platt land i alla sina dagar. Men Greta, hon var minsann icke plattfotad. Hon hade ju en sådan liten söt fot . . . Ack, ja, den Greta! Hvarför hade hon drifvit honom till döden, honom, som älskade henne så outsägligt? Hvarför? Aldrig i lifvet skulle en man komma att älska henne så, som han gjort. Aldrig, nej aldrig!

Och han suckade samt lät hufvudet sjunka ned mot bröstet. Så satt han samt stirrade rätt ned framför sig ända till tågets ankomst till Berlin.

I Berlin stannade han endast några timmar samt fortsatte med nattåget till München. Egentligen visste han ännu icke, hvarthän han skulle resa, men framkommen till München fattade han beslut härutinnan. Det blå Medelhafvet skulle få äran att om ett år famna hans stofthydda. I dess klara böljor skulle han söka döden. Därför ville han nu genast begifva sig dit ned för att få se och njuta af den blifvande grafvens skönhet. Till Rivieran skulle han ställa kosan, men icke till någon folkrik plats nere vid hafsstranden utan till någon undangömd vrå högt bland bergen, där han hade hafvet under sig och den stora tystnaden omkring sig, och där han således i lugn och ro kunde få dväljas ensam med sina sorgsna tankar.

Han utvalde åt sig en plats i närheetn af Bordighera.

VII.

På Hallstanäs förflöt hösten lugnt utan några störande afbrott. Otto skötte sitt landtbruk samt jagade och fiskade. Sigrid fördref tiden med att hjälpa Betty i en del hushållsbestyr samt att öka sitt vetande genom läsning. Med sina grannar umgicks man liksom förut, och allt tycktes gå i de gamla hjulspåren. Om Rustan Stormfeldt talade man emellertid aldrig.

Så förflöt julhelgen, och det nya året gjorde sitt inträde. Sigrid företog sig att genast göra bokslut för det gångna året. Hennes aningar blefvo besannade. Det gångna året hade att uppvisa ungefärligen lika stor förlustsiffra som de närmast förflutna åren. Skulle detta fortfara, så måste det leda till deras fullkomliga ruin. Hon måste äntligen taga mod till sig och tala med Otto.

Det var strax efter frukosten en bister januarimorgon.

»Käre Otto», började hon, »i dag skall du väl ej ut och skjuta orrar, när det är så förskräckligt kallt?»

»Nej, men jag funderar på att ändå göra en skidtur utåt skogen. Skogen står i rimfrost i dag, och det är det härligaste som finns. Den rimfrostklädda hvita skogen är till och med vackrare än den gröna skogen på sommaren. Ja, man kan ej neka till, att äfven vintern har sina behag, blott man slipper frysa fingrar och näsa af sig.»

»Jag kan omtala för dig, att jag nu har bokslutet färdigt för förra året.»

»Nå, hur gestaltar sig saken?»

»Fem tusen kronors förlust liksom åren förut!»

»Hvad pratar du för persilja? Fem tusen kronors förlust! Det är icke möjligt. Men det är, som jag alltid har sagt och trott, att du ej kan mer bokföring än en nykläckt hönskyckling. Apropos höns, så måste vi fundera på att skaffa oss nya uppsättningar i hönseriet. Likaså ämnar jag nu till våren införskrifva en del nya grisarter, som lära vara öfverdådiga. Man kan ännu ej producera riktigt fläsk i Sverige, men jag skall minnansann —»

»Det är hönseriet och svinstallet, som lämna den relativt största förlusten.»

»Prata inga dumheter! Jag har läst i en dansk landtbrukstidning, att en höna lämnar 1,97 kronor netto per år, och då begriper du väl, att

våra två hundra höns måste lämna omkring sex hundra kronor i afkastning årligen.»

»Böckerna däremot visa ungefär denna summa i förlust på hönseriet.»

»Prata inte saker, som du ej förstår!»

»Och svinstallet uppvisar ändå större förlustsiffra. Alltnog, landtbruket går med cirka fem tusen kronors årlig förlust. Du får förlåta mig, men jag måste säga dig sanningen till slut.»

»Tag hit dina böcker!»

»Mer än gärna. Se här, var så god och läs!»

»Ja, jaha, men allt beror naturligtvis på, hur man placerar de där siffrorna.»

»Naturligtvis! I dessa böcker äro emellertid siffrorna rätt placerade.»

»Det tviflar jag på.»

»Du kan ju kontrollera själf.»

»Vet skäms, jag har ju aldrig lärt mig det där skräpet, men vid tio millioner lurfviga ekorrsvansar, skall jag icke nu lära mig det i rappet. Jag skall genast ringa upp farbror Ståle i telefon samt bedja honom hitskicka en af sina bokhållare på några dagar. Ty du kan naturligtvis ej lära mig det.»

»Nej, naturligtvis icke!»

Klirr . . .

»Får jag be om brukspatron Ståle, Eldhammar!»

»Eldhammar uppringdt!»

»Hallå!»

»God dag, farbror!»

»God dag, Otto!»

»Här är f—n lös!»

»Då är bäst att binda honom igen.»

»Jag har tänkt detsamma, och därför vill jag bedja farbror skicka hit någon af sina bokhållare, som kan bokföring, för att undervisa mig i den konsten.»

»Hvad behagas? Jag har ingen bokhållare ledig för den saken. För öfrigt har du väl intet allvar med din begäran?»

»Jag är allvarlig som en flodhäst.»

»Såå, min gosse, då skola vi öfvertänka saken ett par sekunder. Vill du verkligen lära dig bokföring, så anser jag enklast, att du själf deltager i ett bokslut. Vi skola just nu taga i tu med bokslutet för föregående år. Res alltså öfver hit och gästa mig en eller annan månad, så skall du få arbeta med böcker så mycket du önskar.»

»Idéen är god, och jag mottager med tacksamhet anbudet, men jag vill icke gästa farbror, utan jag vill betala för mig.»

»Godt, det skall du få. Vi beräkna femtio öre om dagen för mat, husrum, vedbrand och grogg. Och ditt arbete uppskatta vi till tjugu fem öre per dag. Alltså äger du att betala sju kronor och femtio öre per månad i ett som allt.»

»Hahaha! Det var billigt.»

»Åh nej! Egentligen borde du ej betala någonting, ty jag får ju sällskap af dig om kvällarna, och detta är väl åtminstone värdt tjugu fem öre per dag.»

»Då kommer jag redan i afton. Man skall aldrig uppskjuta en sak till morgondagen.»

»Det är bra taladt. Välkommen!»

»Tack!»

Sedan Otto ringt af telefonen, satt han tyst en lång stund. Sigrid betraktade honom förstulet.»

»Det är så godt, att jag med ens talar om fulla sanningen», började hon. »Du må således veta, att vi under dessa fyra år, som gått, förlorat omkring tjugu tusen kronor på gården.»

Otto sprang upp.

»Hvad säger du? Har du blifvit vansinnig? Tjugu tusen kronor! Det är icke möjligt!»

»Jo, det är ty värr möjligt, ty det äger sin fulla riktighet.»

»Men hvarför har du icke sagt detta förut?»

»Jag har icke velat oroa dig, och dessutom har jag för hvarje år väntat, att ett omslag till det bättre skulle ske.»

»Ha vi förlorat tjugu tusen kronor? Då bli vi nödsakade att sälja vår skog.»

»Nej, förrän du får sälja vår vackra skog, så må du slita hjärtat ur bröstet på mig. Sälja vår vackra skog — nej, aldrig!»

»Men kan du tänka dig, syster Sigrid, jag träffade grosshandlar Svensson härom dagen, och vi hade en af våra vanliga skogsdispyter. Denna gång bjöd han mig femtio tusen kronor för vårt utskogsskifte. Nu har han under loppet af ett år så småningom ökat sitt anbud från tjugu fem

tusen kronor till femtio tusen kronor, oakadt virkesprisen under denna tid ej hafva stigit ett enda öre. Kan du förklara detta, syster Sigrid?»

»Nej, det kan jag ej, men hvad jag förstår, det är, att om du hade sålt skogen till herr grosshandlaren för ett år sedan, så hade han förtjänat tjugu fem tusen kronor mer på oss, än om du säljer skogen till honom nu för det belopp, han bjuder.»

»Det har du fullkomligt rätt uti, lilla syster. Du är verkligen inte så dum, som man skulle vilja antaga, i betraktande af att du är ett stackars opraktiskt fruntimmer. Emellertid låta vi all tanke på skogens försäljning falla, ty det skulle vara ett brott att sköfla egendomen, och mitt samvete är icke nog rymligt för en sådan affär. Annorlunda förhölle det sig, om staten vore spekulant på skogen. Då kunde man fundera på affären, ty jag hyllar åsikten, att staten bör bli stor skogsägare. Det är Sveriges enda räddning. Ty att lagstifta för skogen, lyckas nog icke. Den man finnes ännu icke född, som kan genomdrifva en effektiv lag i den vägen. Nej, vore jag riksdagsman, skulle jag rösta för, att staten inköpte för tio millioner kronor skogsmark om året. Det blefve Sveriges räddning. Ingen människa kan uppvisa, att den minsta sociala fara skulle förefinnas, äfven om staten blefve ägare till hvarje hektar skogsmark i hela landet. Våra malmförande berg kunna intet producera, därför måste äfven malmen en gång, förr eller senare, taga slut. Men däremot hafva vi verkligen här i Sverige tvenne

ting, som i evighet kunna producera, och det är markytan och luften. Men hvarför icke då i herrans namn i tid tänka på att låta dessa båda ting producera det mesta möjliga för att göra Sverige till ett rikt land! I detta ögonblick finnes antagligen knappt en enda hektar enskild skogsmark, som verkligen producerar, hvad den skulle kunna producera, ifall den vore rätt behandlad. Och med nuvarande lät-gå-systemet minskas den enskilda markens produktionsförmåga oupphörligt. Nej, Sveriges räddning ligger i två saker: att staten blir stor skogsägare, och att man anskaffar en stark och väl tränad armé att försvara torfvan. Ty om staten skaffar sig en stor ordinarie inkomst genom sina skogar, så får den äfven råd att underhålla en stor och tränad armé, ty i statens hand kan vår skogsmark i en framtid afkasta flere hundra millioner kronor om året. Men detta är saker, som du icke begriper, lilla syster, och därför är dumt af mig att prata om dem, ty man bör icke predika för barn och dårar . . . För att nu emellertid återgå till ämnet, så tyckes verkligen förhållandet vara det, att jag icke är en första klassens landtbrukare, eftersom du påstår, att vårt landtbruk gått med fem tusen kronors årlig förlust. Men under sådana förhållanden är mitt beslut genast fattadt, och du skall genast få del af detsamma, ty jag går direkte till telefonen.»

Klirr!

»Får jag be om häradshöfding Fischer!«

»Häradshöfding Fischer uppringd!»

»God dag, farbror!»

»God dag, käre Otto!»

»Jag har nyheter att förkunna. Det är nämligen så, att jag nu beslutit mig för att inträda på domarbanan igen. Jag återkommer som den förlorade sonen, och nu ber jag farbror af hjärtat att hjälpa mig att förskaffa mig meriter: låta mig sitta ting eller ännu hellre låta mig arrendera domsagan, som farbror vid föregående tillfälle lofvat mig.»

»Jag vill göra mitt bästa, min gosse!»

»Tack! Då reser jag öfver en dag till farbror för att vidare språka i saken.»

»Välkommen!»

»Nu först vill jag emellertid lära mig bokföring för att kontrollera syster Sigrids räkenskaper för de fyra gångna åren. I afton reser jag med anledning däraf öfver till Eldhammar för att taga tjänst som extra ordinarie bokhållare under några veckor.»

»Lycka till, min gosse!»

»Tack, adjö!»

»Adjö, hälsa Sigrid!»

Klirr, klirr!

Otto gick belåten från telefonen åstad och satte sig.

»Så där går det till i krig, kära Sigrid. Hastigt beslut och hastig handling! Åh, jag är skapad till fältmarskalk.»

»Eftersom du är så handlingskraftig denna förmiddag, så skulle jag vilja föreslå dig utföra ännu en handling», svarade Sigrid, skrattande.

»Hvad skulle det vara?»

»Jo, du sade nyss, att du ämnade dig ut på en skidtur. Jag skulle därför vilja föreslå, att du skidade öfver till nämndemannen på Bro-torp samt resonerade landtbruk med honom på förmiddagen. Ty du skall väl ändå ej alldeles upphöra med landtbruket, äfven fast du nu tänker att bli domare igen. Nämndemannen har, som du vet, blifvit en förmögen man på sitt landtbruk, oaktadt det icke är första klassens såsom ditt. Jag tycker emellertid, att det ej skulle skada, att du för en gång studerade och toge reda på äfven ett andra klassens landtbruk. Alltid kan du hitta något korn. Till Eldhammar är ej skäl att du reser förrän i kväll, ty jag anser lämpligast, att du på första dagen börjar din bokföretjänst med grogg eller toddy i sällskap med farbror Ståle —»

»Och Greta!»

»Ja, och Greta!»

»Jag vill verkligen göra alldeles som du föreslår, lilla syster! Det är alldeles förunderligt, hvilken klok liten syster, jag fått. Tänk ändå, hvad ett intelligent sällskap utöfvar för inflytande på den mänskliga naturens utveckling. Man börjar verkligen redan nu märka, att du sedan fyra år tillbaka dagligen sällskapat med en högst intelligent bror — ja, med en högst intelligent bror.»

»Det kan ju hända, att jag lärt mig litet af dig och tagit intryck af dig. Men i ett ting tvår jag mina händer: jag har aldrig lärt mig eller apat efter dina fula svordomar.»

»Åhå, fröken näbbgädda, jag tror, du vill mästra din äldre bror! Jag vill emellertid nedlåta mig att svara dig, att jag har behof af kraftuttryck emellanåt. Min kraftiga natur fordrar sådana. Helt annorlunda ställer sig saken med dig. Svordomar passa icke i en vacker flickmun.»

»Icke heller i en vacker herrmun!»

»Hör man på bara, så artigt!»

»Jag tror icke, att en verklig gentleman någonsin svär.»

»Det är nog möjligt, att en verklig gentleman aldrig svär.»

»Men du hänsyftar ju ofta på, att du är en gentleman. Hur hänger nu detta ihop?»

»Hm. Det tör hända, att jag en vacker dag ej känner mig ha behof af några kraftuttryck, och då slutar jag upp att svära.»

»För att bli en verklig gentleman?»

»Ja, för att bli en verklig gentleman!»

»På den dagen skall du få en kyss af mig.»

»Nej, tack! Jag kysser icke min syster. Då stoppar jag tungan hellre i en såpburk.»

»Nå, då vill jag bedja Greta kyssa dig i mitt ställe.»

»Det vore en annan sak. Men nu skola vi ej prata dumheter längre, utan nu spänner jag

på mig skidorna samt kilar i väg till Brotorp för att göra dig till viljes äfven i denna sak. För öfrigt skall det bli intressant att resonera landtbruk med nämndemannen på denna soliga midvintersdag . . . »

På Brotorp hade man liksom anat härads-höfdingens besök, ty en minut efter hans ankomst stod kaffebrickan färdig på bordet framför honom och nämndemannen.

»Häradshöfdingen håller väl till godo med en liten »uddevalla» eller »kask», som vi kalla det?»

»Ja, tack! Det skall nog icke smaka så illa efter skidfärden. Min mage är gud ske lof tränad att taga emot alla guds gåfvor, som bjudas honom, och en liten kask skall värma upp honom ljufligt i denna bistra kyla.»

Sedan äfven halfvan var inmundigad, öfvergick man till att prata. Otto hade cigarrer med sig samt bjöd nämndemannen en sådan.

»Kan nämndemannen gissa, till hvilken slutledning jag kommit på denna vackra förmiddag?»

»Nej, det är omöjligt.»

»Jo, jag har fått den öfvertygelsen, att jag inte kan ett dugg af landtbruk. Jag vill berätta saken på en gång. Min syster, som låtsas kunna bokföring, har i dag yppat för mig, att vi under dessa fyra år förlorat omkring tjugu tusen kronor på vårt landtbruk. Nu är jag hitkommen för att fråga nämndemannen, hur detta kan vara möjligt. Ty, efter hvad jag kan förstå, har egendomen varit

utmärkt skött. Men förlust är alltid förlust, och nu måste jag se mig före, innan jag tågar vidare på den inslagna vägen. Jag vet, att nämndemannen är styf jordbrukare, och därför är jag hitkommen för att få råd.»

»Hm. Om häradshöfdingen är så där uppriktig, så vill jag vara det också. Att landtbruket på Hallstanäs måst gå med stor förlust, det har en blind höna kunnat se. Ett landtbruk, som icke är större, bär icke att fyra lyxhästar stå på stallet. Men detta är endast ett litet exempel ibland högen. Ty det finnes nog andra mera djupt liggande orsaker, som gjort, att landtbruket på Hallstanäs gått med så stor förlust. Det heter visserligen i våra dagar, att man måste följa med sin tid, men det måste vara måtta i allt. Jag försöker också följa med min tid, i ty att jag skaffar mig praktiska landbruksredskap med mera, men härifrån och till ett modernt experimenterande är ett stort steg. För att ett landtbruk skall löna sig, får man enligt min åsikt icke vara alltför modern, utan tvärtom taga saken så lugnt som möjligt och framför allt så billigt som möjligt. Och på tal om denna senare sak vill jag påpeka ett missförhållande, som just beträffande häradshöfdingens landtbruk ägt rum. Innan häradshöfdingen köpte Hallstanäs, var egendomen så kallad utgård under Eldhammar, och arbetet därstädes utfördes af uppbudade dagsverksskyldige torpare. Ett på sådant sätt skött landtbruk fordrar emellertid två gånger större arbetsstyrka än den

vanliga. Och nu har olyckan varit den, att häradshöfdingen bibehållit den förre rättaren, som fanns på gården, och icke blott det, utan äfven bibehållit en lika stor arbetsstyrka som förut. Det vill med andra ord säga, att brukskostnaden varit dubbelt större, än hvad som erfordrats. I dessa dyra tider måste framför allt brukskostnaden drifvas ned, och — — —»

När Otto ett par timmar senare befann sig på hemvägen, såg han mycket tankfull ut. Större delen af hvad nämndemannen sagt honom hade alls icke stått att läsa i de in- och utländska landtbruksskrifter, han hade. Men nämndemannen var ingen dum karl. Antagligen hade han rätt. Och det solklara beviset på att han hade rätt låg i det faktum, att han blef en förmögen man på sitt landtbruk, då däremot Otto blef ruinerad på sitt. Den saken var klar. Och Otto risste på hufvudet samt satte fart under skidorna. Han längtade hem till systemen för att delgifva henne sina nya intryck.

»Hallå, kära Sigrid, här är jag åter efter en angenäm färd. Ditt förslag var godt, och jag ångrar icke min utfärd. Till belöning för din klokhet skall du få åtfölja mig i afton till Eldhammar samt återvända hem med hästarna i morgon. Har du icke en snäll bror, lilla syster!»

VIII.

Sedan sex månader tillbaka var Rustan Stormfeldt inkvarterad i en bondstuga högt uppe bland hafsalperna. Djupt under honom låg den ständigt grönskande Rivieran samt därutanför, så långt blicken kunde nå, det skimrande Medelhafvet. Redan länge hade säsongen pågått efter hela Rivieran, men icke en enda gång hade han nedstigit till de bullrande människoskarorna. Han föraktade dem och förstod icke, huru de kunde förmå sig att vistas därnere i den tunga, osunda luften vid Medelhafvets strand, när det i omedelbart grannskap, däruppe bland bergen, fanns en sådan härligt hög och ren luft. Ja, han föraktade dem, ty han hade icke längre några gemensamma intressen med dem. Han var ju den dödens man.

Om ytterligare sex månader skulle Medelhafvets klara böljor få sluta honom i sin svala famn. Och han skulle befrias från den inre eld,

som allt fortfarande tärde honom. Egentligen hade det varit alltför löjligt af Otto att uppställa ett helt års betänketid för sina båda vänner, för den händelse de skulle råka ut för olycklig kärlek och därmed följande tankar på döden såsom befriare från de jordiska kvalen. Hade han icke gifvit Otto detta förhastade löfte, så skulle allt redan för länge sedan hafva varit slut. I stället måste han nu pinas att dag ut och dag in sällskapa med sina egna dystra tankar, och han fann tillvaron alltmera odräglig. Stundtals kom dock öfver honom känslan af att detta beredelseår dock icke varit alldeles utan sin nytta. Det hade gifvit honom tillfälle att vara ensam med sig själf samt att rannsaka sitt inre lif. Han började känna allt mer och mer, att hvad han i ett uppbrusningens och exalteringens ögonblick sagt till sina vänner i paviljongen vid stranden af sjön Hallsten nog ägde sitt berättigande. För visso hade han varit en syndare, och mycket hade han på sitt samvete, äfven om han icke begått direkt dåliga handlingar. I sådana stunder ångrade han det onda, han möjligen kunde ha gjort eller tänkt, samt intalade sig själf, att han nu faktiskt blifvit en annan, bättre människa. Det goda, som slumrat på botten hos honom, och som en gång framskymtat under besöket vid Hallstanäs, hade under de gångna sex månaderna vuxit ut starkt och kraftigt inom honom. Men vid tanken härpå skrattade han. Ty hvad gagnade det honom egentligen nu, att han blifvit en bättre människa

till sitt inre sinnelag? Han hade ju intet att lefva för, intet intresse mera af lifvet, endast en plågsam tillvaro att vänta. Beslutet att dö stod därför fortfarande lika fast hos honom, ty däri såg han enda utvägen att befrias från den tärande eld, som alltjämt brann inom honom. Och Medelhafvets klara, skimrande böljor lockade så oemotståndligt

Men i dessa dagar, då han mycket umgicks med tanken på döden, föll det honom in, att han borde göra ett besök bland människoskarorna under honom vid bergets fot. Han ville nämligen se kyrkogården i Mentone, den vackrast belägna kyrkogården i Europa. Han hade hört den omtalas, och nu föll honom tanken in att ditresa. För honom, som stod med ena foten i grafven, var ju synnerligt lämpligt att se den vackra kyrkogården. Så resonerade han. Och beslut och handling följdes åt.

I Bordighera steg han upp i ett järnvägståg, som skulle föra honom till Mentone, men redan i Garavan steg han af tåget samt promenerade därifrån till fots till kyrkogården. Han ville undvika Mentone hufvudstation och utsikten att där sammanträffa med någon bekant.

Uppkommen till den på en kulle härligt belägna, med cypresser beklädda kyrkogården blef han vek till sinnes. Bakom honom reste sig vackra, utskjutande partier af hafsalperna. Under honom låg Mentone och därutanför hans blifvande graf, det skimrande Medelhafvet. Ja, det var i

sanning högtidligt att, död eller lefvande, dväljas på denna kyrkogård. För egen del ansåg han i denna stund de döda vara lyckligare än de lefvande, hvadan de senare hade orsak att afundas de förra. Han började läsa namnen på grafsternarna för att se, hvilka lyckliga döda, som hvilade där. De flesta voro ryssar och engelsmän. Men äfven namnet på en svensk officer läste han. Det var en löjtnant K, som redan vid unga år skördats af döden. Stormfeldt suckade och bad en bön för den aflidne kamraten. Därefter fästes hans blickar på en grafsten, hvarå en enkel vers var inmejslad. Han läste:

»Elle est morte, elle a cessé de vivre
Elle est morte et n'a point vécu
De se mains est tombé le livre
Dans lequel elle n'a rien lu.»

Den i grafven hvilande var ryska. Hon hette Olga Nikolajeva M, född 1861, död 1886, således hädangången redan vid tjugufem års ålder.

Sedan Stormfeldt genomläst versen, satte han sig ned och betäckte ansiktet med sina båda händer. Som en blix slog en fruktansvärd fråga ned på honom, frågan: med hvad rätt vågar människan taga sitt eget lif?

En lång stund satt han med hufvudet nedlutadt samt försänkt i tankar. När han åter såg upp, glittrade tårar i hans ögon. Han öfversatte versen sakta för sig själf: »Hon är död, hon har

upphört att lefva; hon är död och har alls icke lefvat. Ur hennes händer har boken fallit, i hvilken hon alls intet har läst.» Därefter läste han ännu en gång upp versen på franska samt sänkte åter ned hufvudet, hvarvid tunga tårar från de halfslutna ögonen droppade ned på marken. Och nu genomgick han mycket i tankarna. Han satte sig själf på de anklagades bänk, ty en förskräcklig anklagelse hvilade öfver honom: anklagelsen att hafva traktat efter sitt eget lif. Ty med hvad rätt vågade han taga sitt lif? Icke hade han rätt att sätta sig upp emot den gudomliga ordningen, och icke hade han rätt att rubba den mänskliga ordningen. Nej, tusenfaldt nej! Därför hvilade också anklagelsen tung öfver honom, och intet hade han att försvara sig med. En rysning genomfor honom. Tänk, hur alla dessa, som nu hvilade under denna kyrkogård, hur alla dessa ända till sista sekunden af sin lefnad, ända till sitt sista andedrag hade kämpat mot döden! Många af dem hade dödt redan i sin ungdoms knoppning, utan att de någonsin fått lefva lifvet, utan att de någonsin fått läsa i liffsens bok. Hvad skulle icke dessa gifvit, om de ett år eller till och med blott några få timmar kunnat vidmakthålla den flämtande lifsgnistan! Och nu — nu ämnade han, som ännu knappt nått blomman af sin ålder, med berådt mod våldföra sig på sitt lif. Hvem gaf honom rätt därtill? Själf kunde han icke taga sig den rätten, ty han var icke herre öfver sitt lif. Gud hade

låt it honom födas, för att han skulle lefva lifvet. I Sverige hade hans vagga stått, och Sverige var äfven ägare af hans lif. Kanske inom kort behöfde fäderneslandet hans tjänst, kanske redan i morgon dag hade fäderneslandet behof af hans starka arm! Nej, han var visst icke ägare af sitt lif. Från och med den högste allt intill den lägste, från och med konungen ända ned till den fattigaste dagsverkstorpore i riket — ingen, ingen var herre öfver sitt lif. Alla, alla tillhörde de fäderneslandet. Fäderneslandet var rättmätige ägaren af hvars och ens lif. Ja, det kunde icke bestridas. Och ännu djupare sänkte han hufvudet, och tankarna kommo och flögo. Han hade i egna ögon varit utsatt för en hård oförrätt. Han hade lidit ett svårt nederlag. En flicka, som han älskat med sitt hjärtas hela styrka, hade tillbakavisat honom, honom som hittills aldrig lidit något nederlag. Men skulle detta utgöra ett tillräckligt talande skäl för honom att beröfva sig lifvet? Skulle han uppresa sig mot gudomlig och mänsklig ordning samt för en liten flicksnärtas skull under ett tillfälligt anfall af missmod beröfva sig lifvet, detta lif, som han icke ens själf var ägare till? Det skulle från hans sida vara en feghet utan like, ty en man, och äfven en kvinna, borde kunna trotsa motgången och icke tvärtom duka under för densamma. Lika litet som Olga Nikolajeva hade han ännu lefvat lifvet, lika litet som hon hade han ännu läst i liffsens bok. Och då ville han af egen vilja och

under kall beräkning afklippa sin lifstråd. Han
började skaka som i feber Att beröfva sig
lifvet — åh, det vore fegt och skändligt! Det
skulle vara en feghet af honom och en skänd-
lighet mot fäderneslandet. Nej, hans beslut var
fattadt: han ville lefva lifvet så länge som gud
tillstodde det, och icke nog därmed, utan han
ville nöjd och belåten lefva lifvet. Ty lifvets
högsta gåfva, hälsan, hade han i rikaste mått.
Och vid tanken härfpå höjde han åter hufvudet
samt kastade blicken omkring sig. Han kom att
tänka på alla dessa olyckliga, som hvilade i kul-
len, på hvilken han satt. Antagligen hade större
delen af dem dukat under för nutidens hemskaste
sjukdom, den lömskt smygande tuberkulosen. Till
den varma, soliga Rivieran hade de kommit för
att kämpa mot döden, men dödens starka arm
hade dragit dem intill sig, och nu lågo de ned-
bäddade i denna kulle, långt, långt borta från
fäderneslandets gränser och från allt, hvad de
haft kärast på jorden Nej, han ville icke
dö! Och tankarna kommo och flögo: Han er-
inrade sig, hur däruppe i höga nordnen, i hans
eget kära fädernesland, en kvinna fanns, som
framför alla andra haft blicken fästad på mänsk-
lighetens stora gissel, den grymma sjukdom, som
lagt i grafven alla dem, som nu hvilade i denna
kulle, och hur hon genom att rundt om i Sveri-
ges landamären låta uppresa bålverk mot denna
sjukdom, hvarigenom det blifvit möjligt att upp-
taga striden mot densamma, gjort sig förtjänt af

svenska folkets stora tacksamhet och på samma gång åt sig på historiens runehäll inristat sitt namn att stråla för alla tider. Och när han såg omkring sig på alla grafvar, hvilka klädde kullen från ofvan till nedan, och besinnade, att alla däri jordade, med få undantag när, aldrig blifvit i tillfälle att till fullo läsa lifsens bok, utan att deras lifstråd blifvit i förtid afklippt genom denna hemskt smygande sjukdom, som decimerade folken, då först fattade han det stora i denna kvinnas tanke, där uppe i höga nordnorden, och han utropade högt för sig själf: »Nej, jag vill icke dö! Jag vill lefva, om icke för mig själf så för mina lidande bröder och systrar, och jag vill, fast jag själf är så ringa och förmår så litet, söka följa denna kvinna i spåren, hvilken tagit på sin lott att vilja lindra mänsklighetens lidande!» Och när han tänkte på de stora intressen, som kunna förekomma i lifvet, föreföllo hans egna så ömkligt små och naiva, att han kände sig skamsen öfver sig själf och de tankar, han tänkt sedan sex månader tillbaka. Men allt skulle nu ändras: han ville å nyo lefva lifvet, han ville återgå till arbetet. Visserligen hade han ännu sex månader kvar af sin årspermission, men detta hindrade dock icke, att han anmälde sig till tjänstgöring redan till beväringmötet instundande maj månad. Men hvad skulle han taga sig till under de tre månader, som återstodo till den dagen? Till Sverige ville han icke nu genast vända åter, och däruppe i ensamheten, bland bergen, ville han

icke längre vistas. Nej, han började känna längtan att åter blanda sig i de af honom nyss så föraktade människoskarorna. Ensamheten var farlig för honom. Det kände han. Därför skulle han — ja, hans beslut var fattadt. Redan i morgon skulle han packa sina kappsäckar samt begifva sig ned till Nizza, där lifvet för närvarande pulserade som kraftigast. Visserligen närmade sig säsongen sitt slut, men detta betydde föga för honom. Hufvudsaken var, att han återigen fick vistas bland människor, och framför allt bland glada människor. Ty glädje är lifvet.

Sedan han fattat detta beslut, kände han sig riktigt lätt om hjärtat, och det var med spänstiga steg, som han promenerade till järnvägsstationen — denna gång valde han Mentone hufvudstation — för att återvända till Bordighera och därifrån upp till sin stuga bland bergen, där han ville tillbringa natten för sista gången. Ty nu längtade han med fruktansvärd styrka åter ut till lifvet. Ty lifvet är glädjen.

IX.

Tre månader hafva förflutit sedan i föregående kapitel skildrade tilldragelse på kyrkogården i Mëntone, då Rustan Stormfeldt beslöt sig att åter framträda i fulla dagsljuset för att åter till sinnet bringa dess forna kraft och spänstighet. Sedan tre månader tillbaka bodde han sålunda på ett af de förnämsta hotellen vid Promenade des Anglais i Nizza. Nu hade man kommit in i de första dagarna i maj, och säsongen var för länge sedan förbi, men oaktadt hettan och sandhvirflarna trufdes han fortfarande förträffligt och kände nästan ledsnad öfver att om en vecka nödgas återvända till Sverige. Men å andra sidan vinkade honom arbetet, det väckande, hälsogifvande arbetet, och detta försonade honom med tanken på hemresan. Och dessutom: däruppe i hans hembygd började solen nu värma med lifgifvande strålar, som åter bragte naturen

till föryngring, då däremot härnere på Rivieran solen redan nästan börjat förbränna palmerna under sina heta strålar. Härnere var det full högsommar, då däremot däruppe i norden den tjugande, knoppande våren höll sitt inträde. Och detta vinkade honom äfven åter till hembygden.

Den blå klädningen hade han för länge sedan glömt. Visserligen kunde han understundom icke hindra tankarna att återgå till den blå klädningens innehåvarinna, men då skrattade han åt sig själf samt åt, hur dum han varit. Egentligen kunde han icke förstå, hur hans passion för henne kunnat växa ut till sådan styrka, men det hade nog berott på den farliga västkustluften. Apotekar Sjölander hade haft rätt: västkustluften var farlig.

Här i Nizza, i medelhafsluften, hade de tre månaderna lugnt och gladt förflutit, utan några större äfventyr för honom. Han hade för öfrigt ej haft lust att inlåta sig på några större äfventyr. Det var ju så nyligen, som han nästan varit en dödens man, och man kunde icke begära, att han skulle återvända till lifvet med ens, utan det måste ske så småningom. Och han hade dessutom sina små betänkligheter, ty »brändt barn skyr elden», heter det.

Men så tilldrog sig en händelse, som helt och hållet förändrade riktningen af hans tankar och satte honom i fullständig feber igen. En dag tog han en af sina vanliga promenader utmed Massenaplatsen, när han helt plötsligt fick se

framför sig på trottoiren en skär klädning, en fin vit nacke samt däröfver mörkt svallande hår. Hjärtat stormade i hans bröst vid den tanke, som slog honom. Ja, det måste vara Sigrid. Hon kunde ej vara någon annan, damen, som gick framför honom på trottoiren. Samma slanka, smidiga figur, det mörka, lockiga håret, den skära klädningen. Ja, det måste vara Sigrid. Hon och Otto hade således kommit till Nizza. Eller kanske hon var gift och hade sin man med sig? Vid tanken härpå knöt han näfven. Han måste genast öfvertyga sig om sanningen. Han ökade sina steg och upphann henne. Nej, det var icke Sigrid! Emellertid hade hans sinnen kommit i ett sådant uppror, att han hade behof att sätta sig och samla sina tankar. Det fanns ett kafé i närheten, och han gick dit.

Inom loppet af ett par minuter hade han för sin inre syn upprullat de händelser, som försiggått på Hallstanäs förliden sommar. Och när han tänkte på sin och Sigrids promenad vid Eldhammar, började hans pulsar slå, och blodet bränna honom så, att han ej kunde sitta stilla. Han måste upp och taga en promenad utmed hafsstranden.

Ack, sådana kyssar Sigrid gifvit honom! Han kände dem ännu på sina läppar. Och en sådan flicka hade han rest ifrån — en sådan vacker, klok och härlig flicka! Och dessutom hade hon älskat honom. Ty Sigrid hade minsann ej kysst en man, om hon ej älskat honom. Och henne

hade han rest ifrån. En sådan dåre han varit, en sådan komplett dåre! Hvad hon måste hafva föraktat honom! Ty han hade ju lofvat att komma tillbaka, men icke kommit. Han knöt sina händer i vredesmod mot sig själf. Af grämselse hade hon nu antagligen gift sig med någon annan. Åtminstone hade hon glömt honom, som burit sig så illa åt mot henne. Och aldrig skulle hon förlåta honom. Men likväl, Sigrid var dock en sådan präktig flicka. Tänk, om han skulle vända åter till henne och be henne om förlåtelse för det lidande, han åsamkat henne! Kanske hon då skulle förlåta honom! Ty hon var en sådan god och präktig flicka, den bästa han någonsin träffat på Nej, han vågade icke återvända till henne, ty tänk, om hon skulle visa bort honom. Då skulle han icke längre utärda att lefva lifvet. Åh jo, nu hade hans sinne blifvit friskt och hans karakter fast som stål. Nu skulle han nog kunna med öppen panna trotsa motgången. Numera fruktade han intet för sig själf. Men hvad han fruktade var att ännu en gång träda inför henne och möta hennes förebrående blickar. Men om han icke vågade detta, så skulle han ju aldrig mer få trycka henne i sina armar eller få smaka sådana kyssar, som hon en gång gifvit honom. Jo, han ville våga försöket Ack, sådana kyssar!

X.

På Hallstanäs hade våren hållit sitt inträde, och tack vare gårdens för solen utsatta läge kunde man redan nu i början af maj glädja sig åt utspruckna blommor och grönskande blad.

För länge sedan hade Otto avslutat sin bokföringskurs på Eldhammar samt återvändt hem för att kontrollera Sigrids uppgifter. Han hade måst gifva henne rätt. Hans landtbrukar-ära hade lidit en svår knäck, och han hade svårt att hämta sig efter stöten. Med så mycken större ifver återgick han därför till domarekallet samt hoppades på den banan återupprätta sitt anseende i egna ögon. Han hade redan under vinterns och vårens lopp »setat ting» ett par gånger samt funnit saken intressera sig. Han började tro, att det äfven fanns andra och bättre uppgifter för honom än att vara en första klassens landtbrukare

I dag hade Greta kommit på besök till Hallstanäs. Hon sade sig hafva velat pröfva väglaget på velociped samt funnit det tämligen bra. Där skogen hängde öfver vägen, var dock tjällossningen besvärlig ännu. Hennes egentliga ärende var dock att hämta Sigrid med sig till Eldhammar, ty hon önskade sällskap i dessa dagar, då solen sken så vackert och fåglarna sjöngo så härligt och allting lockade till utflykt i naturen. Allt detta förklarade hon mycket noga för Sigrid och Otto.

Emot sin vana gaf sig denne senare för en gång tid att stanna inne och prata med de båda unga damerna. Greta observerade detta och tog sig däraf anledning att utsträcka sin föreläsning öfver naturen till ett föredrag öfver Otto personligen. Hon förklarade nämligen för Sigrid, att herr Otto var en högst otreflig herre. Både Greta och hennes far hade funnit sig grymt besvikna beträffande Ottos kurs i bokföring på Eldhammar. Båda två hade nämligen hoppats, att man genom den nye bokhållaren skulle få en angenäm tillökning i herrkretsen på Eldhammar. Men däraf vardt intet. Från morgon till sena kvällen hade han suttit och hängt sitt tjocka hufvud öfver de ändå tjockare folianterna, och af det trefliga sällskapslifvet vardt intet. Och Greta förmodade dessutom, att till råga på allt elände herr häradshöfdingen, oaktadt sitt idisslande i folianterna, icke varit ett dugg klokare i bokföring, när han reste ifrån Eldhammar, än när han kom dit. Men femton

kronor hade han ärligen betalt hennes pappa för två månaders logis och mat och humant bemötande och grogg och lärdom, och detta fann Greta åtminstone vara en rättvis sak, ty hon hade genast tiggat de femton kronorna af sin pappa för att ge dem till ladugårdskarlens minsta pojke, som ramlat ned ur ett träd och brutit benet af sig en dag, när han var Greta behjälplig att uppsätta fågelhållkar i parken vid Eldhammar. Och af sina egna synålspenningar hade Greta tagit lika stor summa, och alla de trettio kronorna hade hon insatt i postsparbanken i pojkens namn. För öfrigt var pojkens ben i det närmaste läkt nu.

Hit hade Greta hunnit i sitt långa föredrag för de båda syskonen, när en uppringning hördes i telefonen. Långt innan någon af de båda andra hunnit resa på sig, var Greta redan framme vid telefonen.

»Hallå, det är Hallstanäs!»

»Var god tag emot ett telegram till fröken von Kramer.»

Nu släppte Greta hörluren samt ropade till Sigrid:

»Det är ett telegram till dig, Sigrid!»

»Till mig? Jag väntar icke telegram från någon människa. Tag du emot telegrammet, Greta!»

Men nu blandade sig Otto i samtalet:

»Åh nej, tag emot dina telegram själf, Sigrid!

Man kan aldrig lita på, att fröken Ståle afskrifver

telegrammet rätt. Hon har skämtat i telefonen en gång förut, minns jag.»

Greta gaf Otto en hastig blick samt gick ifrån telefonen åstad och satte sig.

Sigrid tog med sig papper och penna samt gick till telefonen och bad, att telegrammet måtte uppläsas. Vid mottagandet af telegrammet läste hon högt samtidigt hon nedskref:

»Fröken Sigrid von Kramer,
Hallstanäs, X . . . köping.

Suède.

Får jag komma tillbaka?

Rustan.»

Ordet »Rustan» uttalade hon maskinmässigt, när hon hörde det i telefonen, men på papperet blef det aldrig nedskrifvet, ty när telegrammet var uppläst dit, blef hon stående för ett ögonblick alldeles orörlig, och i nästa sekund släppte hon både papper och penna samt sprang fram till Otto, slog båda armarna om hans hals samt började högljudt snyfta.

Otto lät henne gråta ut och strök sakta handen öfver hennes hår, liksom om hon varit ett barn.

Greta tog upp telegrammet samt genomläste det noga. Då hördes en ny påringning i telefonen. Greta gick till apparaten.

»Hallå, blef telegrammet rätt uppfattadt?»

»Ja, men var god säg, hvarifrån telegrammet är afskickadt.»

»Telegrafsvår betaldt till 'Monsieur Stormfeldt, Hotel de la Méditerranée, Nice, France!'»

Greta antecknade noga adressen.

»Tack, det är bra!»

Greta och Otto sågo på hvarandra. De tycktes försöka att läsa hvarandras tankar. Greta bröt först tystnaden.

»Klockan är elfva nu. Om telegrafsvaret afskickas genast, så får han det vid fyratiden i afton och kan afresa med nattåget till Paris. Antagligen längtar han efter svar. Det är så godt, att vi genast afskicka det.»

Hvarken Otto eller Sigrid svarade något. Denna senare fortfor att snyfta.

Greta såg på dem några ögonblick. Därpå grep hon telefonvefven samt snurrade den rundt några gånger.

»Centralstationen!»

»Jag ber att få afsända svar på telegrammet, som kom nyss.»

»Var så god!»

»Monsieur Stormfeldt,

Hotel de la Méditerranée, Nice,
France.

Välkommen åter till oss!

Otto.»

Sedan Greta afsändt telegrammet, satte hon sig och nedskref detsamma på papperet, som hon höll i handen, och hvarpå det ankomna tele-

grammet förut förefanns. Därefter vände hon sig till Otto:

»Jag ansåg bäst att sätta häradshöfdingens namn under telegrammet. Det ser förståndigare ut än att skriva Sigrids. Var det inte rätt gjort?»

Otto svarade intet utan endast såg på henne.

»Men nu», fortsatte hon, »måste jag tänka på hemresan, ty eljest försummar jag min post. Jag har en mängd viktiga brev att skriva i dag. Jag kommer tillbaka i morgon eller någon annan dag, när Sigrid slutat att gråta.»

Sedan Greta rest, blefvo syskonen sittande tysta en lång stund. Otto bröt först tystnaden:

»Men, kära Sigrid, sluta då upp att gråta! Detta var ju en glädjande underrättelse att höra, att Rustan ännu är i lifvet oeh tänker på oss, det vill säga på dig framför allt. Vi skola dricka en hemkomstbägare med honom i min bästa champagne. Och nu skola vi skratta i stället för att gråta.»

Men systemen fortfor att snyfta. Otto förstod, att det bästa var att lämna henne allena, hvarför han tog sin hatt och käpp samt begaf sig ut på ägorna. Han hade knappt aflägsnat sig från gården, förrän han fick se systemen komma ut på verandan, äfvenledes klädd för promenad. Antagligen ämnade hon sig bort till sin kulle i skogen . . .

Följande morgon var det solsken på Hallstanäs, både ute och inne. Sigrid formligen strålade, och Otto hade aldrig sett henne så vacker.

Hon hade påtagit den skära klädningen igen,, som hon icke burit sedan den dagen, då Caro dog. Hon tycktes vänta Rustan redan denna dag, icke betänkande, att han hade tre dygns resa från Nizza till Hallstanäs. Under frukosten skämtade hon med Otto och nöp honom i mustascherna samt frågade honom, om han ej ville ha en snaps till frukosten med anledning af det vackra vädret. Otto muvlade något om, att »kvinfolk är ett förunderligt ting, ty det är to-kigt i alla väder och vindar.»

Efter frukosten rökte Otto en cigarr på verandan, hvarefter han gick in i sitt arbetsrum för att ombestyrja sin post, lämnande systemt allena med sina glada tankar.

När han väl hade undanstökat några bref, fick han höra ett åkdon komma inkörande på gården samt stanna utanför verandan. Han kastade en blick ut genom fönstret och märkte fröken Greta sitta ensam i åkdonet, seende efter någon, som kunde taga hand om hästen. Och mycket riktigt, där kom en stalldräng framspringande.

Greta bar i dag ovanligt nog en hvit dräkt samt hvita handskar och hade stuckit en blomma i bröstet. Hon såg elegant ut, och Ottos drag ljusnade, när han gaf akt på henne genom fönstret. Dock gick han icke ut för att hälsa henne välkommen, enär han ansåg bäst, att de båda flickorna fingo vara för sig själfva.

Men Greta tycktes icke ha mycket att säga

till Sigrid, ty knappt hade hon fått af sig hatt och handskar, förrän hon vände sig till Sigrid med frågan:

»Är din bror hemma?»

»Ja, det är han».

»Kan jag få träffa honom — hvar finns han?»

»Han sitter i sitt arbetsrum».

»Då går jag dit och söker upp honom, men var snäll och låt oss vara allena en stund, ty jag har något viktigt att säga honom».

»För all del, jag skall lämna er ensamma med hvarandra hela dagen, om du önskar».

»Åh nej, endast några minuter!»

Greta knackade på hans dörr.

»Stig in!»

Otto reste sig helt häpen, när han fick se Greta komma in och noga tillsluta dörren efter sig.

»God dag, här är jag!»

»Jag har verkligen det stora nöjet att se det. Vill ej fröken Ståle göra mig den stora äran att sitta ned. Jag förstår, att ni har något ärende till mig».

»Ja, men ärendet uträttar jag bäst på stående fot, ty jag vill söka fatta mig kort».

»Åh nej, sitt ned, medan ni pratar!»

Otto nödgade henne att sätta sig ned, hvar efter han ställde sig framför henne, väntande, att hon skulle framdraga sitt ärende.

»Det är icke så lätt att fatta sig kort», bör-

jade hon. »För öfrigt vet jag icke alls, hur jag skall fatta mig, kort eller långt, det beror på er».

»På mig?»

»Ja, det är egentligen er, som ärendet gäller».

»Jag känner mig verkligen smickrad, att ni gör er så mycket besvär för min skull».

»Var god anlägg icke den där retsamma tonen igen, som ni ibland brukar ha till hands. I dag är jag hitkommen i ett helt allvarligt ärende. Jag vill nämligen prata förstånd med er. Åtminstone tänkte jag så på hitvägen, men nu märker jag, att saken ställer sig åtskilligt kinkigare, än jag från början inbillade mig. Men vill icke ni själf sitta ned också?»

»Nej, när en dam besöker mig i mitt arbetsrum, så står jag helst».

»Är ni inte nyfiken att höra, hvad viktigt jag kan ha att säga er?»

»Nej, jag är aldrig nyfiken».

»Ni är odräglig. Jag önskar, att ni med frågor skall leta ur mig, hvad jag kan ha att säga. Då går saken mycket lättare för mig. Nu känner jag mig smått förlägen att börja».

»Ni ser åtminstone inte förlägen ut. Men i allt fall vill jag hjälpa er på trafven: Det är mycket vackert väder i dag!»

»Ni är alltför odräglig. Nå, då måste jag väl börja utan någon hjälp från er sida. Hm. Har ni nyligen haft något bref från den där personen i Stockholm?»

»Hvilken person?»

»Den där personen, ni höll serenad för, och som ni sedan sammanträffade med i Lysekil».

»Nej, den personen har jag ej nyligen haft något bref ifrån».

»Det vill säga, ni är icke kär i den där personen».

»Nej».

»Är ni kär i någon annan då?»

»Det säger jag ej».

»Men om jag ber er därom».

»Jag säger det inte ändå».

»Nå, då skall jag väl själf taga reda därpå!»

Med dessa ord flög Greta upp ur stolen och hoppade med ett enda språng upp mot Otto samt slog båda armarna om hans hals och klängde sig fast där.

»Du stygge Otto, kör nu bort mig, om du kan!»

För en sekund stod Otto alldeles handfallen, men i nästa ögonblick slog han ena armen om hennes midja, och med den lediga handen tog han henne under hakan samt lyfte upp hennes hufvud och kysste henne.

»Du lilla skälmunge!»

»Du stygge björn!»

»Älskar skälmungen björnen?»

»Ja!»

»Ge mig en kyss, då!»

»Här får du två! . . .»

»Älskar björnen skälmungen?»

»Ja!»

»Ge mig en kyss, då!»

»Här får du två! . . .»

Utän att släppa sitt tag om henne, gick Otto och satte sig på en stol, hvarefter han mycket försiktigt och varsamt placerade henne på sitt ena knä.

»Du är en liten söt och rar skälmunge!»

»Och du är en stor, stark, stygg björn!»

»Sådana söta läppar du har!»

»Sådana stiliga mustascher du har!»

»Ge mig en kyss, då!»

»Här får du två! . . .»

Men nu befriade sig Greta från hans grepp om hennes midja samt sprang och satte sig i hans skrifstol vid bordet samt började rita kråkfötter med en penna, på så sätt döljande sitt rodnande anlete för Ottos blickar. Denne lät henne hållas, väntande, att hon snart skulle komma tillbaka till honom.

»Skälmungen!»

»Björnen!»

»Hvad gör du?»

»Jag ritar kråkor. Hvad gör du?»

»Jag sitter och tänker».

»Hvad tänker du på? Du tycker väl, att jag är en påflugan flicka, som på detta vis trängt mig in hos dig och påtrugat dig min kärlek?»

»Nej, jag sitter och tänker på, att du har en obeskrifligt rar mun, det vill säga söta, fylliga, kraftiga läppar, men —»

»Men? Hvad vill du säga?»

»Men — att kyssas kan du ej riktigt!»

»Hm. Kan — kan du kyssas?»

»Ja, jag kan kyssas!»

»Lär mig, då!»

»Kom hit, då!»

»Nej, kom och tag mig!»

Otto gick bort och lyfte upp henne samt bar henne till deras förra plats och placerade henne å nyo på sitt knä.

»Men, du stygge björn, innan du lär mig att kyssas, får du vara snäll och tala om för mig, hur du själf har lärt att kyssas».

»Det har jag lärt ur böcker, ur lagböcker, ty en lagens handhafvare måste kunna allt, således äfven vara hemmastadd i konsten att kyssas».

»Ah, jåså — nå, lär mig konsten nu».

»Jo, så här skall det gå till!»

»Ah, jåså, men — björnen!»

»Skälmungen!»

»Har du någonsin kysst en flicka före mig?»

»Hm. — Nej! — Jo, det vill säga min syster».

»Ingen annan?»

»Inte så vidt jag kan erinra mig — nu i hastigheten — det vill säga, åtminstone har jag inte kysst någon ful flicka, sedan jag var bra liten, — det vill säga, att jag aldrig kysst någon så söt och rar flicka som dig».

»Är det säkert?»

»Ja, det är säkert! . . .»

»Björnen!»

»Skålmungen!»

»Hur länge har björnen tyckt om skålmungen?»

»Fyra år!»

»Hvarför har ej björnen under denna långa tid talt om sin kärlek för mig utan narrat mig att denna morgon resa till Hallstanäs och bära mig kollrigt åt!»

»Skålmungen minns väl, att jag försökte göra det för tre år sedan, men då behagade skålmungen drifva gäck med mig».

»Jag minns det, men björnen bar sig så dumt åt. Han bara pratade nonsens utan att handla, och för öfrigt tyckte jag nog inte så mycket om den store, starke, stygge björnen då, som jag gör nu».

»Hvarför inte det?»

»Därför att björnen inte var man då, utan bara en pojke, och pojkar har jag aldrig varit förtjust i».

»När tyckte du, att jag blef en man, då?»

»I fjol sommar märkte jag det först — ja, kanske äfven något förut. Du lät icke mig kujonera dig och sprang icke efter mig i hälarna, som alla andra dumma karlar gjorde, och detta höll jag dig räkning för».

»Det skall du få en kyss för!»

»Här får du två! . . .»

»Björnen!»

»Skälmungen!»

»Hur hängde det ihop med serenaden i Stockholm i fjol somras?»

»Det hängde inte ihop någonting alls».

»Hvad behagas?»

»Jo, det var jag och tjugu kamrater, som sjöngo en sång för flickorna på Djurgårdsbrunns vårdshus, när vi tågade där förbi en morgon efter att ha varit och badat i Lilla Värtan».

»Voro flickorna vackra?»

»Hur skulle jag kunna se det, när de lågo i sina sängar och sofvo».

»Hur vet du, att de sofvo?»

»Det gör alla snälla flickor klockan sex på morgonen i Stockholm».

»Du har svar till hands på allting».

»Jag måste väl svara, då du frågar, men nu är det tid på att vi byta om roller. — Skälmungen!»

»Björnen!»

»Har skälmungen kysst någon karl före mig?»

»Hm. Nej! Men en karl har kysst mig».

»Hvad säger du!»

Utropande detta kramade Otto till henne med sina båda armar, så att hon uppgaf ett nödrop.

»För guds skull, kläm icke ihjäl mig!»

»Hvem är det, som har vågat kyssa dig?»

»Det var en löjtnant».

»Jaså, åh, jag förstår. Rustan har varit

framme. Det anade mig. Men jag skall vid alla afgrundens makter knacka in hans falska mun, när han kommer hit om några dagar».

»Nej, gör inte det! Han rådde inte för det. Och för öfrigt var det inte någon riktig kyss. Mannen var tokig, och jag knep ihop läpparna i samma ögonblick, han böjde sig ned öfver mig och kysste mig. Så att det var alls ingen farlig kyss».

»Är det säkert?»

»Ja, det är säkert. Och du hör, hur uppriktig jag är, som talar om denna sak för dig. Du förstår, löjtnanten sprang litet efter mig i Marstrand, — jag kunde omöjligt hålla honom ifrån mig — och när jag nu i går fick höra, att han ämnade sig hit igen, så ansåg jag klokast, att du och jag före hans ankomst hade allt klart oss emellan, och därför reste jag hit i dag och bar mig dumt åt. Var inte detta klokt handladt?»

»Jo, det var duktigt gjordt af dig, men hvad tror du, att din pappa skall säga om den här saken?»

»Han vet redan om den. När jag for hemifrån, så sade jag så här till honom: 'Nu kan jag tala om för dig, pappa, att jag reser bort till Hallstanäs och friar'. Och kan du gissa, hvad han svarade därpå?»

»Nej!»

»Jo, han svarade: 'Det gör du rätt i, min flicka lilla, den saken har jag länge väntat på'.

Men oaktadt detta skäms jag litet öfver min påflugenhet, och jag tror ej, att det är riktigt passande, att en flicka på detta sätt reser bort och friar. Det hade varit mycket mera stiligt och framför allt mycket mera skick, om du sträckt upp dig i uniform och satt på dig alla dina ordnar och spänt för alla dina hästar samt rest till Eldhammar och fallit på alla dina knän för mig. Det skulle ha varit rysligt roligt och stiligt».

»Jag tror nog, att du skulle fått roligt däråt, men den som aktade sig att göra allt det där vackra, du räknat upp, det var jag. För ett eller annat år sedan blef jag, som du för öfrigt själf nyss erkänt, karl för min hatt, det vill säga en man, som vet, hvad han vill. Men jag är en fattig man, och du är, hvad man kallar, en arftagerska. Och detta lade hinder i vägen för mitt frieri till dig. Ty ingen man utan förmögenhet, men med aktning för sig själf, friar någonsin till en arftagerska, utan att hon själf på ett eller annat sätt låter förstå, att hon skall nådigt upptaga hans frieri. Men Ers Höghet behagade aldrig vara nådig mot mig».

»Björnen!»

»Skålmungen!»

»Du pratar så mycket, att dina läppar alldeles förtorka».

»Ge mig en kyss, då!»

»Här får du två! . . .»

»Skålmungen!

»Björnen!»

»Tror du, att jag underlät att ge dig korgen i dag, på grund af att du är arftagerska till Eldhammar?»

»Ja, det tror jag!»

»Akta dig, ty nu måste jag kyssa dig, därför att du svarar mig så skändligt! . . . »

»Skälmungen!»

»Björnen!»

»Tror du, att jag underlät att ge dig korgen i dag, på grund af att du är arftagerska till Eldhammar?»

»Ja, det tror jag!»

»Jaså, då måste jag taga ännu en kyss ifrån dig! . . . »

»Skälmungen!»

»Björnen!»

»Tror du verkligen allvarsamt, att jag underlät att ge dig korgen i dag, på grund af att du är arftagerska till Eldhammar?»

»Ja, det tror jag, ty då får jag kyssten nummer tre! . . . »

»Du är en liten söt och rar skälmunge!»

»Och du är en stor, stark, stygg björn! . . . »

»Skälmungen!»

»Björnen!»

»När skola vi gifta oss?»

»Redan i dag, om du vill!»

»Hvar skola vi bo?»

»Jag har tänkt bedja pappa upprusta landtgården hitom Eldhammar, nere vid sjön, du vet!»

»Jaså, du har redan tänkt på den saken. Törs man fråga, hur länge Ers Nåd haft sådana tankar?»

»Sedan i går, då jag fick höra, att löjtnant Stormfeldt skulle komma hit tillbaka. Hade han icke kommit, så kunde du och jag och Sigrid hafva bott här på Hallstanäs. Nu kan ej detta gå för sig, ty löjtnanten är naturligtvis ute i friareärenden till Sigrid, och de två måste bo här för framtiden, ty gården är ju Sigrids och icke din».

»Vet du hvad!»

»Nej!»

»Jo, när du och jag en gång i tiden bli ägare till Eldhammar, så skola vi efterskänka all vår fordran i Hallstanäs, så att egendomen blir skuldfri. Vi måste nämligen godtgöra Sigrid något, ty jag har allt slarfvat af med en del af hennes pengar under dessa fyra år, då jag varit landtbrukare».

»Det kan jag tro dig om, ty du duger min-sann icke till landtbrukare. Hvad Hallstanäs' skuld till Eldhammar beträffar, så vill jag bedja pappa afskrifva den nu genast».

»Tack! Du är en krona bland flickor. Men — hm — jaså, du tror, att jag ej duger till landtbrukare?»

»Ja, det tror jag, och pappa tror det-samma».

»Hvad behagas?»

»Jo, pappa säger, att du icke duger till landtbrukare och —»

»Och?»

»Och ännu mindre till skogsbrukare och —»

»Och?»

»Och ännu mycket mindre till bergsbrukare».

»Hm. — Hvem skall då sköta Eldhammar en gång i tiden, när din far tröttnar på affärerna».

»Det skall du, men du skall taga specialister till hjälp.

»Således duger jag till ingenting. Jag är platt ingenting».

»Jo, jag vet, hvad du är: Du är min store, starke, stygge björn. Och äfven vet jag, hvad du duger till: Du duger att sköta mig, och det är hufvudsaken, men dessutom duger du mycket väl till direktör».

»Till direktör?»

»Ja, från och med i dag utnämner jag dig till direktör för både Eldhammar och Hallstanäs, ty löjtnanten duger naturligen ännu mindre än du att sköta landtbruket härstädes. Och dessutom skall du sköta dina domareförordnanden, och dessutom skall du sköta mig. Du blir den heliga treenigheten i en person».

»Det svåraste blir naturligtvis att sköta dig».

»Nej, det blir lätt nog. Du behöfver endast vara min store, starke, stygge björn, som

får kyssa mig, så ofta han vill, men icke alltför ofta krama ihjäl mig».

»Skälmungen!»

»Björnen!»

»Nu skola vi dricka champagne».

»Hvarför det?»

»För att äfven Sigrid skall få litet roligt».

Otto reste sig upp, bar Greta med sig öfver rummet till dörren, öppnade densamma samt ropade med dånande stämma:

»Sigrid, hämta genast upp två flaskor af min bästa champagne samt bär dem hit in tillika med bricka, tre glas och is! Skynda!»

Därefter gick han och satte sig samt placerade åter Greta med stor försiktighet på sitt ena knä.

»Skälmungen!»

»Björnen!»

XI.

Två dagar senare körde Rustan Stormfeldt upp på gården till Hallstanäs. Det var en strålande vacker majmorgon med högblå himmel fast låg temperatur, ty kylan höll sig länge kvar i luften denna vår. Otto hade tagit en promenad ut på ägorna, hvadan Sigrid ensam mottog den ankommande. Hennes ängslan hade varit stor hela morgonen. Nu kände hon sig dock något lugnare. Rustan hälsade henne afmätt och allvarligt utan annan ömhets- eller artighetsbetygelse, än att han kysste henne på handen. Sigrid tyckte, att han såg manligare ut än någonsin. Medelhafvets sol hade stekt honom mörkbrun öfver ansikte och hals. Allvaret, tyckte hon, klädde honom äfven.

Sedan han hängt ifrån sig ytterkläderna, påtog han å nyo hatten samt bad Sigrid rusta sig för promenad. Hon lydde honom under tystnad, anande, hvarthän han ville. Nedkommen på

gården tog han hennes arm under sin och promenerade hån mot hennes kulle i skogen. Vid framkomsten dit beredde han liksom förra gången plats åt henne att sitta på, men själf slog han sig icke ned bredvid henne, utan ställde sig framför henne med ryggen lutad mot ett träd. Synbarligen hade han mycket på tungan att säga, men inledningen föll sig svår. Han såg sig omkring. Allt var sig likt med undantag af att nu fanns vid foten af kullen ett enkelt järnkors.

»Det är Caros graf», hviskade Sigrid samt fick tårar i ögonen.

Rustan såg på henne samt sänkte hufvudet.

Han kände sig genomströmmas af en stark känsla af ömhet mot flickan framför sig. Intet enda förebräelsens ord hade hon riktat till honom. Icke med en blick hade hon visat, att hon känt sig sårad öfver hans långa uteblifvande och tystnad. Vänligt och lugnt hade hon hälsat honom välkommen, och förtroendefullt hade hon nu följt honom till skogen. Vid tanken på den hädangångne Caro hade hon fått tårar i ögonen, och hon hade sett på Rustan liksom för att uppväcka äfven dennes sympati för det trogna djuret. All hans forna kärlek till henne återvände med tiofaldig styrka och växte sig fast och stark i hvarje fiber af hans hjärta. Men ack, hvad han kände sig ovärdig henne! Större otrohet, än hvad han begått mot henne, kan ej man begå mot kvinna. Men ändå var hon så öfverseende

mot honom. Han kände, hur strupen började snöra sig ihop på honom vid åsynen af hennes tårar, och oförmögen att uttala ett enda af alla de ord, han tänkt säga för att förklara sin långa bortovaro, kunde han endast framstamma ett: »Förlåt mig, Sigrid!» samt kastade sig ned bredvid henne och dolde ansiktet i hennes knä under ett fruktansvärdt anfall af gråt och feberskakningar, icke aktande, att hans tårar vätte den ljusa skära klädningen, som hon i dag bar för hans skull. Allt hvad han under höstens och vinterns långa månader hopat inom sig af sorg, missräkningar och lifsleda, allt detta banade sig nu väg ut genom den tåreflod, som så länge hållits tillbaka af ett syndfullt hjärtas starka fördämningar.

Äfven sedan snyftningarna hade upphört och hans kropp slutat att skälva, låg han länge kvar med ansiktet doldt i hennes knä, ty att resa sig upp och tala till henne kände han sig fortfarande oförmögen till. Ingendera af dem hade för öfrigt för ögonblicket behof af att växla tankar eller ord, utan båda funno det ljufvare vara att låta tystnadens stumma men värtaliga språk tjäna som förmedlande länk mellan deras hjärtan, som under oroligt klappande ännu en gång sökte hvarandra och ännu en gång funno hvarandra. Inga ord behöfdes för att uttrycka detta. Starka, osynliga band bundo dem samman — samma band, som hopknöto allt skogens öfriga flygande, krälande, hoppande lif ända ned från det lilla biet,

som surrande flög från blomma till blomma för att hopsamla föda till boet, ända upp till den högt öfver deras hufvuden drillande sångaren, som sjöng för maka och barn. Af kärlekens fina trådar var det gemensamma bandet spunnet — kärleken till make och maka, till barn och till den husliga härden. Af kärlekens fina trådar var det gemensamma bandet spunnet — kärleken till den gud, som skapat denna härliga natur och tillstadt, att densamma fick njutas och lifvet därstädes lefvas icke blott af mannen och kvinnan på kullens krön utan äfven af allt skogens öfriga flygande, krälände, hoppande lif: kärleken — den sanna kärleken — kärleken, som aldrig, aldrig slocknar.

XII.

Ett par veckor efter i föregående kapitel skildrade tilldragelser mottog Otto ett bref från sin gode vän Gösta Brauner. Brevet var af följande lydelse:

»Stockholm den 25 maj 1900.

Broder Otto!

Som en blixtnad från klar himmel kom meddelandet om dubbelförlofningen på Eldhammar-Hallstanäs. Rustan hade jag ej hört någonting om på år och dag och visste ej, att han fanns inom Sveriges landamären. Af fullaste hjärta lyckönskar jag er emellertid båda två till edra segrar och hoppas, att ni veta att begagna er af dem. Och känner jag dig och Rustan rätt, så behöfver jag ej frukta, att ni ej skola komma att taga ut den lön, som segraren tillkommer. Alltså, lycka till!

Men nu vill du väl höra litet nytt om mig själf! Till att börja med kan jag då nämna, att jag har intet nytt att förkunna för den tid, som förflutit, sedan vi senast sammandrabbade på Släggön. För mig har året gått med jämn lunk utan vare sig hvilostenar eller suptallar. Väst-kustluften bekom mig emellertid ej riktigt väl, ty under hela hösten gick jag och drogs med någon inre sjukdom, åsamkad på Släggön eller i Marstrand eller möjligen redan några dagar förut vid besöket på Hallstanäs-Eldhammar, ty luften på landet tyckes mig vid närmare eftertanke öfver hufvud taget vara nästan lika farlig som hafsluften vid västkusten. Redan före jul var jag dock fullständigt kurerad genom ett medicinskt recept till den grad enkelt och billigt, att människorna skulle skratta sig fördärfvade, om jag föresloge dem att använda detsamma vid liknande sjukdomsfall. Receptet innehåller blott en enda drog, men medlet bör användas tolf timmar i sträck dagligen. Drogens namn är arbete. Genom strängt, dagligt arbete kurerade jag mig, som sagdt, inom loppet af tre, fyra månader och är nu fullkomligt återställd — tillsvidare. Därför kan du tro mig, när jag försäkrar dig, att det skall bli med gladt och friskt mod, som jag kommer att uppträda som marskalk på ditt bröllop, ty naturligtvis väntar jag, att du hedrar mig med detta ärofulla uppdrag. Jag skall till och med skriva vers till det högtidliga tillfället, riktiga vers, för att för en gång

slå apotekaren ur brädet som förnämste poeten i eder trakt. Men apropos, du börjar väl att undra, hvarför jag med mitt eljest allvarliga temperament i dag anslagit en sådan gladlynt ton i mitt bref. Med ett ord kan jag angifva orsaken: Apotekaren! Ty för tre dagar sedan förskaffade han mig en sådan sann själens njutning och friskade upp mitt lynne till den grad, att jag ännu känner lifsglädjens vågor slå högt inom mig. Han är oförliknelig och oförbrännelig, apotekaren! För tre dagar sedan fick jag ett kort ifrån honom med meddelande, att han var uppkommen till Stockholm med sin fru och svägerska, fröken Tora, »för att tömma några glädjepokaler till vårens ära», med anledning hvaraf han inbjöd mig till middag å Hasselbacken. Middagen afäts under glam och munterhet. Jag har aldrig tillforene sett apotekaren så sprittande glad och så — rysligt kär, oaktadt mer än ett halft år förflutit sedan bröllopet. Sin fru höjde han formligen till skyarna. Och i timtal kunde han sitta och uppräknat hennes utomordentliga egenskaper. Under de allra sista veckorna hade hon till och med lärt sig att koka kaffe. Men detta var en bagatell i jämförelse med hennes kunskaper i öfrigt. Hon kunde således till exempel icke blott koka kaffe, utan framför allt visste hon äfven att skilja på en kaffeböna och en kaffeböna. Fru Ester förstod nämligen konsten att på både kemisk och fysikalisk väg analysera en kaffeböna. Aldrig kunde en handlande lura

på henne sönderstötta tegelstenar i stället för äkta kaffebönor, lika litet som någon tillät sig att skicka henne förfalskadt smör eller utspädd mjölk, ty hon tog vetenskapliga prof af allting. Med ett ord, apotekaren var stormförtjust i fru Ester och, som sagdt, sprittande glad. Och hans glädje smittade äfven mig, så att ännu på tredje dagen efter festen känner jag mig allt fortfarande, som om jag skulle vilja sluta himmel och jord i min famn. Jag börjar verkligen tro, att det är mera förenadt med vår tillvaros ändamål, att vi äfven i hvardagslag segla fram genom lifvet med glädjens vimplar på hvarje rå, än att vi lotsa oss fram genom denna jämmerdalen med en sådan allvarets prägel öfver oss, att vi likna gamla klockstaplar. För att dock icke hela lifvet skall bli en enda glädjedag, hvilket vore för mycket begärdt i denna syndfulla värld, så kunna vi komma öfverens om att åt det dystra allvaret ägna en stund hvarje morgon — innan vi vakna.

Den återstående delen af dagen ägna vi åt den sprittande, lifgifvande glädjen. Lefve den!

Jag hoppas, att du icke alltför mycket förundrar dig öfver mina omoderna filosofiska idéer, ty du må betänka, att vi inträdt i ett nytt århundrade, då många förunderliga ting kunna ske; men dessutom må du ihågkomma, att dessa idéer endast äro ett starkt återskallande eko af

de ord, jag uttalade i kamratkretsen på Hasselbacken för ett år sedan. Alltså, lefve lifsglädjen!

Din gamle vän
Gösta Brauner.

P. S. Jag har visst glömt nämna för dig, att fröken Tora deltog i den trefliga middagen för tre dagar sedan på Hasselbacken.

D. S.

